

**Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet**

Tid: 2020-12-09 kl:09:00

Plats: Digitalt via länk

**Ärenden**

1	Val av protokollsjusterare	
2	Fastställande av dagordning	
3	Föregående mötesprotokoll	
4	Anmälan av informationshandlingar	3
5	Anmälan av delegationsbeslut	4
6	Inkomna remisser, promemorior och motioner	5 - 6

**Informationsärenden och aktuellt**

7	Regionsamverkan Sydsverige - Bredandsarbete	7
8	Information om programförslag - ERUF	8 - 96
9	Analys av projektmedels fördelning	
10	Insatser 2020 under Coronapandemin	
11	Ledningssystem regional utvecklingsstrategi	
12	Aktuell information	

**Beslutsärenden för nämnden**

13	Bildningsplan - folkhögskolor Region Jönköpings län	97 - 106
14	Bidrag - Ungdomsorganisationer 2021	107 - 110
15	Bidrag - Pensionärsorganisationer 2021	111 - 113
16	Bidrag - Politiska ungdomsorganisationer 2021	114 - 117
17	Regionala verksamhetsbidrag budget 2021	118 - 120
18	Remiss - Program för Smart specialisering - Region kronoberg	121 - 161
19	Remiss - Regional utvecklingsstrategi för Halland 2035	162 - 188

**Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet**

Tid: 2020-12-09 kl:09:00

20	Projektansökan - Filmbyn Småland	189 - 202
21	Verksamhetsbidrag kultur 2021	203 - 211
22	Utökade sammanträdesdagar för Kulturutskottet	212 - 213
23	Projektansökan – omställningshandledning	214 - 225

**Övrigt**

24 Övriga frågor

**Kallade**

*Ordinarie ledamöter:*  
Rune Backlund (C) ordf.  
Monica Samuelsson (KD) 1:e vice ordf.  
Dan Sylvebo (M) 2:e vice ordf.  
Per Svenberg (S)  
Aneth Amundson (S)  
Adam Starck (S)  
Hans Jarstig (KD)  
Per Eriksson (C)  
Helen Skogelin Torvaldsson (BA)  
Mari Lindahl (L)  
Jon Heinpalu (MP)  
Kristina Nero (V)  
Gun Lusth (M)  
Olle Moln Teike (SD)  
Ulf Svensson (SD)

*Tjänstemän:*

Jane Ydman, regiondirektör  
Ulf Fransson t.f. Regional  
utvecklingsdirektör  
Camilla Holm, budgetchef  
Peter Friberg, sektionschef samordning,  
uppföljning och analys  
Linda Byman, nämndsekreterare

*Personalrepresentanter:*

Irene Tengberg Herrstedt, SACO  
Birgitta Svensson, ersättare

**För kännedom***Ersättare:*

Annki Stark (S)  
Irada Alieva Söderberg (S)  
Markus Kauppinen (S)  
Anton Axelsson (KD)  
Susanne Agerbring (KD)  
Raymond Pettersson (C)  
Vakant (C)  
Fredrik Sveningsson (L)  
Monica Persson (MP)  
Henrik Dinkel (V)  
Elizabeth Orellana Bravo (V)  
Elizabeth Wahlström (M)  
Ann-Katrin Löfstedt (M)  
Maria Högberg (SD)  
Håkan Karlsson Nyborg (SD)

*Regionråd*

Maria Frisk (KD)  
Marcus Eskdahl (S)  
Rachel De Basso (S)  
Rune Backlund (C)  
Jimmy Ekström (L)  
Martin Nedergaard-Hansen (BA)  
Sibylla Jämting (MP)  
Mikael Ekvall (V)  
Malin Wengholm (M)  
Dan Sylvebo (M)  
Samuel Godrén (SD)

## Sammanställning av informationshandlingar nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet, 2020-12-09

Ärendetyp	Ärederubrik
Protokoll	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Protokoll Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2020-11-18</li> <li>• Protokoll presidiet – Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2020-11-25</li> <li>• Protokoll kulturutskottet 2020-11-19</li> </ul>
Inkomna handlingar	<ul style="list-style-type: none"> <li>• RJL 2020/1882 Återkoppling från Skolinspektionen angående granskning vid Stora Segerstads Naturbrukscentrum</li> </ul>
Utgående skrivelser	
Regeringsbeslut	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Infrastrukturdepartementet I2020/02956 Uppdrag att lämna stöd till regionala bredbandskoordinatorerna</li> <li>• Infrastrukturdepartementet I2020/02966 Erbjudande att upprätthålla en funktion som regional bredbandskoordinator</li> </ul>
Cirkulär från SKR	
Beslut från SKR	
Övrigt	<ul style="list-style-type: none"> <li>• RJL 2018/784 E-merge projekt, anmälan om ombudgetering</li> <li>• Enkätundersökning oktober 2020, konjunkturläget i Jönköpings län med anledning av Coronapandemin</li> </ul>

## Sammanställning av anmälda vidaredelegationsbeslut till nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2020-12-09

Ärendetyp	Ärenderubrik	Diarienummer	Beslutsdatum	Beslutsdelegat
ANA 4.2.1	Kontrakt Per Hörding ljusdesigner	RJL 2020/2189	2020-11-13	Ulrika Josefsson
ANA 4.2.1	Kontrakt Camilla Thulin scenograf/kostymtecknare	RJL 2020/2189	2020-11-13	Ulrika Josefsson

# Dokument

Utskriftsdatum: 2020-11-02

Utskriven av: Emma Lindqvist

Diarieenhet: Region Jönköpings län

Sekretess: Visas ej

## Beskrivning av sökning:

Remisser oktober

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2020.11887	I	Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)	Nathalie Bijelic Eriksson
2020-10-02		Socialdepartementet <b>Svar senast 2021-02-01</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2020/2153		Remiss - Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)	REMISS
2020.11902	I	Samråd för Motala kommuns nya översiktsplan ÖP 2040	Linda Byman
2020-10-02		Motala kommun <b>Svar senast 2020-12-04</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2020/2160		Remiss - Översiktsplan för Motala kommun 2040	REMISS
2020.12033	I	Avgiftsförändringar till följd av EU-förordningen om kliniska prövningar av humanläkemedel - Rapport från Läkemiddelsverket	Nathalie Bijelic Eriksson
2020-10-07		Socialdepartementet <b>Svar senast 2021-01-09</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2020/2182		Remiss - Avgiftsförändringar till följd av EU-förordningen om kliniska prövningar av humanläkemedel	REMISS
2020.12034	I	Läkemedelsverkets framställan om justering av avgifter för öppenvårdsapotek, partihandel, sjukhusens läkemedelsförsörjning och maskinell dosverksamhet	Nathalie Bijelic Eriksson
2020-10-07		Socialdepartementet <b>Svar senast 2021-01-07</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2020/2183		Remiss - Läkemiddelsverkets framställan om justering av avgifter för öppenvårdsapotek, partihandel, sjukhusens läkemedelsförsörjning och maskinell dosverksamhet	REMISS
2020.12048	I	En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)	Siv Kullberg
2020-10-07		Justitiedepartementet <b>Svar senast 2020-12-07</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2020/2186		Remiss - En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)	REMISS
2020.12231	I	Handlingsplan och budget 2021 med utblickar för 2022 och 2023 utkast 1 oktober	Jane Ydman
2020-10-13		Regionsamverkan Sydsverige <b>Svar senast 2020-11-11</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion

RJL 2020/1991		Remiss - Handlingsplan och budget 2021 Regionsamverkan Sydsverige	REMISS
2020.12390	I	Promemoria - Tydliggörande av yrkeskvalifikationsdirektivets minimikrav på antal studietimmar för läkar- och tandläkarexamen	Lena Strand
2020-10-19		Utbildningsdepartementet <b>Svar senast 2021-01-28</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2020/2253		Tydliggörande av yrkeskvalifikationsdirektivets minimikrav på antal studietimmar för läkar- och tandläkarexamen	REMISS
2020.12595	I	Samråd om Planprogram för Habo centrum	Linda Byman
2020-10-23		Habo kommun <b>Svar senast 2021-01-15</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2020/2296		Remiss - Samråd om Planprogram för Habo centrum	REMISS
2020.12597	I	Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024	Linda Byman
2020-10-23		Habo kommun <b>Svar senast 2020-12-18</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2020/2297		Remiss - Samråd Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024	REMISS
2020.12599	I	Personuppgiftsbehandling vid antalsberäkning inför klinisk forskning - Delbetänkande från Komet	Lena Strand
2020-10-23		Näringsdepartementet <b>Svar senast 2021-02-12</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2020/2298		Remiss - Personuppgiftsbehandling vid antalsberäkning inför klinisk forskning - Delbetänkande från Komet	REMISS
2020.13050	I	Vårdkedjan för barn som behöver neonatalvård och deras familjer	Nathalie Bijelic Eriksson
2020-10-29		Socialstyrelsen <b>Svar senast 2021-01-31</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2020/2358		Remiss - Vårdkedjan för barn som behöver neonatalvård och deras familjer	REMISS
2020.13126	I	Rapport - Inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2022-2033 och 2022-2037	Linda Byman
2020-10-30		Trafikverket <b>Svar senast 2021-01-29</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2020/2368		Remiss - Inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplanering för perioden 2022-2033 och 2022-2037	REMISS
2020.13129	I	Förvaltningsplan för vatten 2021-2027 Södra Östersjöns vattendistrikt	Linda Byman
2020-10-30		Vattenmyndigheten Södra Östersjön <b>Svar senast 2021-04-30</b>	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2020/2367		Remiss - Samråd om vattenförvaltning i Södra Östersjöns vattendistrikt	REMISS

## Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 146-163

**Tid:** 2020-11-25 kl. 09:00

**Plats:** Digitalt via länk

### § 150

#### Informationsärenden

Informationsärenden till nämnden i december:

- Information regionsamverkan Sydsverige bredbandsarbete, Eleonor Swahn och Ingemar Svensson.
- Ledningssystem och omtag regional utvecklingsstrategi, nya handlingsplaner för 2021.
- Insatser under 2020 med anledning av Coronapandemin, inklusive uppföljning av den digitala kulturfesten.
- Analys av projektmedels fördelning.
- Information om programförslag ERUF, Anna Olsson och Mari Brander.

Följande ärenden utgår:

- Granskning Skolinspektionen Stora Segerstad, tas upp i nämnden som ett anmälningsärende.
- Arbetet med finansieringsstrategin skjuts på och information om strategin tas upp senare.
- Underlag till månadsrapport ej klara.

#### Beslutets antal sidor

1

Läsanvisning till TIM 8 dec  
och ANA 9 dec:

Vi vill gärna förmedla  
programmet i sin  
nuvarande form inför  
nämnderna för att ge en  
bild av strukturen i  
programmet. Det är ett  
omfattande program och  
uppdateras löpande fram  
till 31 dec. För den som vill  
läsa, så sammanfattar kap  
1 programmets inriktning.

/Anna och Marie



**Operativt program, ERUF 2021-2027**

**Småland och Öarna**

**UTKAST 20201123**

## **Kapitel 1 Programstrategi: viktigaste utmaningar och politiska åtgärder**

Det operativa programmet för Europeiska Regionala Utvecklingsfonden (ERUF) för Småland och öarna (SMÖ) skapar potential i det regionala tillväxtarbetet och är ett viktigt verktyg för att uppfylla de regionala utvecklingsstrategierna. Programmets inriktning utgår från utmaningar och behov och ger möjlighet att skapa omställning och stärka konkurrenskraft.

Det regionala utvecklingsarbetet tar utgångspunkt i och bidrar till målen i Agenda 2030. Samverkan och kraftsamling är avgörande för att möta komplexa utmaningar. Agenda 2030 både driver och förutsätter innovation. Genom ERUF finns goda förutsättningar att både styra mot Agenda 2030 och att använda Agenda 2030 som hävstång i det regionala tillväxtarbetet.

Sammanhållningspolitiken är EU:s viktigaste investeringsverktyg för att skapa tillväxt och sysselsättning lokalt och regionalt i Europa. Den minskar regionala skillnader och ojämlikheter inom EU. ERUF, en av strukturfonderna inom sammanhållningspolitiken, ska bidra till innovativ och smart ekonomisk omvandling samt ett grönare och koldioxidsnålare Europa. De regionala prioriteringar och det regionala inflytandet över medlen som fastställs i detta program är en förutsättning för ett framgångsrikt regionalt utvecklingsarbete i SMÖ.

### **Målbild**

Det operativa regionalfondsprogrammet för SMÖ ska bidra till att lösa det geografiska områdets största utmaningar. När programperioden är slut ska flera väsentliga steg mot de mål som finns utpekade i områdets regionala utvecklingsstrategier vara tagna. Insatserna i programmet ska fokusera på mål kopplade till de prioriteringar som pekas ut i programmet.

År 2029 präglas SMÖ av ett konkurrenskraftigt näringsliv som står sig starkt både i nationell och internationell kontext. Befintliga företag har stärkts, ökat sina exportandelar och sin effektivitet och lyckats ställa om till nya förutsättningar och marknader. Nya företag har startat inom befintliga styrkeområden och inom helt nya nischer. Flertalet företag tar sin utgångspunkt i hållbara och cirkulära affärsmodeller. Det har etablerats olika varianter av arenor, testbäddar och innovationshubbar som möjliggör en snabbare utveckling och fler innovationer, inte minst inom området klimatomställning. En nära samverkan mellan näringsliv och akademi sker. Företagen i SMÖ är kända för att tillgodogöra sig fördelar och nyttor med digitaliseringen. Normen kring innovation och företagande har vidgats. Sociala företag och företag som tar utgångspunkt i att lösa våra stora samhällsutmaningar som utanförskap, ojämställdhet, klimatpåverkan och miljöförstöring har vuxit till antalet och utgör en naturlig del av företagsmixen.

År 2029 har företag och organisationer utvecklat sin förmåga att kompetensförsörja sina verksamheter. Företag och organisationer har förbättrat sig påtagligt när det gäller

jämställdhet, arbetsmiljö, kompetensutveckling och kompetensbaserad rekrytering. Stödfunktioner och nya företag har utvecklats med fokus att stödja små och medelstora företag (SMF) i regionen inom dessa områden. Identifierade styrkeområden i SMÖ har vuxit genom att kompetenscentra bildats och genom att kompetensförsörjning och matchning har stärkts. God kompetensförsörjning har lett till ökad tillväxt och fler innovationer, inte minst inom hållbarhetsområdet och identifierade styrkeområden. Kvinnor uppfattar att det finns goda möjligheter att utvecklas inom näringslivet och näringslivet präglas av en jämställd lednings- och chefsstruktur. En accelererad omställning och förnyelse genom innovation, digitalisering och hållbarhet har skett.

År 2029 har SMÖ nått de delmål som finns kopplade till 1,5-graders-målet. Insatser har lett till en god tillgång på fossilfria drivmedel och därmed har en stor andel av transportsektorn ställt om och lämnar ett minimalt klimatavtryck. Flera goda exempel på hur biobaserad råvara förädlats och gjort marknadsinträde finns. Företag har energieffektiviserat sin verksamhet och ingår i kretsloppsbaseade energisystem. Företagens resursuttag har minskat och majoriteten av företagen utgår från en cirkulär affärsmodell. I den stora byggexpansion som skett under perioden har hållbarhet varit en utgångspunkt. Inom SMÖ finns god kännedom om effekt- och kapacitetsbehov och flera olika lösningar har tillkommit för att öka säkerheten och tillgången på el. Småskalig elproduktion har börjat bli ett naturligt inslag för att lösa delar av elförsörjningsbehovet.

Vattentillgången har förbättrats för både medborgare och företag eftersom flera olika lösningar för att hushålla med vatten och skydda dricksvattentäkter har skett. Det finns flera goda exempel på hur industrier och företag ställt om till ett cirkulärt vattensystem. I övergången mellan orten och landsbygden möts vi av "gröna broar" som tillåter arter att överleva och spridas. SMÖ kan stoltsera med flera goda exempel där olika stadsmiljöer lett till bättre livsmiljö för både människor, växter och djur och där det minskade klimatavtrycket är påtagligt.

## **1. Ekonomiska, sociala och territoriella skillnader**

Programmet omfattar Jönköpings län, Kalmar län, Kronobergs län och Gotlands län med totalt 36 kommuner. I SMÖ finns några få större städer och en mångfald av mindre orter och landsbygd. Få människor delar på en stor geografisk yta och de större orterna är utspridda och relativt få. Totalt uppgår invånarantalet till 865 000 personer.

Det är stor skillnad att bo och verka i programområdets olika delar. En del skillnader går att mäta, andra inte. Bakgrund, sociala behov och intressen, livsstil och tillgänglighet till naturvärden avgör ofta val av bostadsplats. Betydelsen av dessa subjektiva värden kan skilja sig åt mellan generationer och över en individs livscykel. Skillnader i förutsättningar leder till ojämlikhet avseende tillgång till kommersiella tjänster och samhällsservice. Företag etableras där det finns närhet till råvaror, bra infrastruktur, kunder, arbetskraft och kapital. Försvinner någon av dessa parametrar över tid blir det svårt att driva företaget vidare.

I Sverige som helhet har tillväxten av arbetstillfällen de senaste åren präglats av en mycket kraftig geografisk koncentration. Framförallt är det storstadsregionerna som drar upp riksgenomsnittet vad gäller jobbtillväxt. SMÖ skiljer sig inte från riksgenomsnittet sett till koncentrationstendenserna att jobbtillväxten sker i större tätorter. SMÖ har som helhet haft en jobbtillväxt på 3,7 procent perioden 2007–2018. Drygt 89 procent av tillväxten kan tillskrivas de lokala arbetsmarknadsregionerna

Jönköping, Växjö och Kalmar. Resterande andelar har regionerna Älmhult och Gotland stått för.

SMÖ har haft en svagare ekonomisk tillväxt än riket vilket till stor del beror på att tillväxten inom service- och tjänstesektorerna i regionen har varit lägre. Dessa sektorer står för områdets tillväxt men takten har inte nått samma nivåer som i riket. Nya och mer omogna näringar behöver växa och bredda regionens ekonomiska bas. Utöver branschammansättning så påverkas ekonomisk tillväxt även av rådande löneläge och lönesummans utveckling.

De stora olikheterna i tillväxten inom programområdet innebär att det geografiska perspektivet i arbetet med att främja ett ökat arbetsmarknadsdeltagande behöver stärkas. Förutsättningarna för regional och lokal utveckling skiljer sig väldigt mycket åt inom området. En gemensam betydelsefull faktor för alla delar av SMÖ är en inomregional tillgänglighet med låg klimatpåverkan och tillgänglighet till grannregioner. I långsiktig strukturomvandling behövs välutbildad arbetskraft. Utbildning är viktigt för att klara den omställningen SMÖ befinner sig i. Både privata och offentliga arbetsgivare signalerar att de saknar arbetskraft och att kompetensbristen hämmar utvecklingsförutsättningarna. Tillverkningsindustrin blir allt mer avancerad och vi konkurrerar i allt högre utsträckning med kunskap snarare än lönekostnader.

Trots goda tider på arbetsmarknaden har antalet personer i arbetslöshet legat på relativt konstanta nivåer sedan finanskrisen 2008. En skillnad, jämfört med tidigare, är att nästan 80% av tillgänglig arbetskraft utan arbete tillhör en utsatt grupp. Integrationsfrågan är av central betydelse och det av flera skäl. Utan invandring hade arbetskraften minskat bl. a. som en följd av stora pensionsavgångar bland inrikes födda. Befolkningstillväxt har medfört nya arbetsmarknadsutmaningar. Utlandsfödda har en lägre sysselsättningsgrad än inrikes födda och gruppen utgör proportionellt sett en betydande andel av de långtidsarbetslösa. På sikt behöver sysselsättningsgapet minska för att tillgodose kompetensförsörjningen och för att stärka individernas livschanser som helhet. En gymnasial utbildning är av stor betydelse på arbetsmarknaden.

Coronapandemins har på kort sikt inneburit svårigheter för vissa branscher. Exempelvis har besöksnäringen drabbats hårt till följd av rese- och mötesrestriktioner. Globala produktionsflöden innebär direkta konsekvenser på tillverkningssektorn där omfattande permitteringar genomförts. Konsekvensen på lång sikt är svårbedömd. Sammantaget innebär rådande situation att betydelsen av de utmaningar och möjligheter som var kända redan före pandemin nu förstärks. Klimatrelaterade effekter på svensk ekonomi, som ökade transportkostnader och minskad tillgång på insatsvaror och importerade livsmedel kan samtidigt leda till möjligheter. Omställningsbehovet i näringslivet mot hållbarhet och klimatneutrala tjänster och produkter de kommande åren kommer att vara högt och ERUF är ett mycket betydelsefullt verktyg för att möta detta behov.

### **Innovation och företagande**

Företag lokaliserar sig där de förväntar sig att åtnjuta flest fördelar. Faktorer som påverkar lokalisering är bl. a. transportkostnader, närhet till underleverantörer, närmarknadens storlek, stordriftsfördelar, markpriser, arbetskraftsutbud och löneläge. Lokaliseringspreferenserna varierar beroende på bransch. Tillverkande företag värdesätter i regel låga transportkostnader och låga markpriser och återfinns i högre utsträckning på landsbygden. För service- och tjänstebaserade näringar tenderar befolkningstäta geografier erbjuda fler fördelar, exempelvis stora närmarknader och

närhet till välutbildad arbetskraft. Detta återspeglas även inom SMÖ. Branschbredden är större i geografier med ett högt invånarantal än i de glesare områdena. En större branschbredd även i glesare områden skulle minska sårbarheten för stora svängningar och externa händelser.

På en aggregerad nivå har SMÖ över lång tid haft en hög andel medelstora företag i jämförelse med riksgenomsnittet. En anledning är att det inom SMÖ finns flera industriföretag i denna storleksklass. De mer turistintensiva arbetsmarknadsregionerna i området har i regel en mer småskalig företagsstruktur. Nya företag och innovationsförmåga är centrala komponenter för att klara strukturomvandling. Nyföretagande i SMÖ är något lägre än i riket. Gotland står för undantaget där nyföretagandet varit högre än riksgenomsnittet och näst högst 2019 efter Stockholms län. Det sjunkande nyföretagandet de senaste åren kan bero på att arbetsmarknaden generellt sett varit stark och att arbetskraften därför valt att ta anställning. Andelen kvinnor som startar företag är fortsatt låg. Det ser något bättre ut i kommuner med stark besöksnäring. Det är tveksamt om förnyelseförmåga alltid är korrelerat med en hög andel företagare då många innovationer växer fram inom befintliga företag. För att fånga innovationsförmågan och entreprenörskapet behöver hänsyn tas till innovationskraft både inom befintliga och nya företag.

SMÖ är den mest industriintensiva av alla NUTS2-regioner i Sverige. De högsta specialiseringskvoterna återfinns inom, i rangordning: träindustrin, gummi- och plastindustrin, övrig tillverkning, metallindustrin, maskinindustrin samt jord- och skogsbruk. Undantaget är Gotland som istället har en specialisering inom jordbruk, skogsbruk, livsmedel, hotell- och restaurang samt personliga och kulturella tjänster; branscher med nära anknytning till besöksnäringen samt bygg- och anläggning. Inom SMÖ finns många kulturmiljöer värda att bevara och utveckla. Dessa bidrar till attraktionskraft och regional utveckling.

Arbete kring smart specialisering bottnar i förutsättningar, potential och behov i SMÖ. Det finns överlappningar mellan länens styrkeområden vad gäller smart specialisering. I de fall det finns skillnader finns tydliga synergieffekter som kan tillvaratas. Smart specialisering kan utgå från styrkeområden i form av t.ex. bransch där SMÖ är framträdande inom exempelvis skog och trä, livsmedel, tillverkningsindustri och besöksnäring. En skärning utifrån kunskapsområden snarare än bransch kan bredda potentialen och öppna upp för nya styrkeområden. När det gäller kunskapsområden har SMÖ stor potential inom gröna näringar, hållbar produktion, tjänsteproduktion och energisektorn.

Tillgång till höghastighetsbredband är i flera fall en förutsättning för att driva näringsverksamhet och för att ta del av samhällsviktiga tjänster. Stabil och snabb uppkoppling kan minska platsberoende och överbrygga fysiska avstånd. Det finns ett nationellt mål att hela Sverige ska ha tillgång till, eller vara i absolut närhet till, bredband med en hastighet på minst 100 Mbit per sekund. I riket har 91,2 procent av hushållen tillgång till höghastighetsbredband.<sup>1</sup> I SMÖ har hushållen i Gotlands, Jönköpings och Kronobergs län en något högre tillgång än i riket. Tillgången är som lägst i Kalmar län där 85,1 procent av hushållen har tillgång till eller är i direkt närhet till en bredbandsuppkoppling med en hastighet på minst 100 Mbit/s. Bredbandstillgången är

---

<sup>1</sup> Här definierat som hushåll med tillgång eller absolut närhet till bredband med hastigheten 100 Mbit/s

dock betydligt lägre i glesbygder. I riket har 59 procent av hushållen i glesbygden tillgång till höghastighetsbredband. Glesbygderna i SMÖ har en högre tillgång än i riket sett till Gotlands, Jönköpings och Kronobergs län men en lägre i Kalmar län.

### **Klimatpåverkande utsläpp och transport**

I SMÖ uppgår de klimatpåverkande utsläppen<sup>2</sup> till 7,6 ton per invånare, vilket är över riksgenomsnittet (5,2 ton per invånare). De största utsläppssektorerna är inrikes transporter, jordbruk samt industri. Att industrisektorn i hög utsträckning bidrar till utsläpp beror på att industrin på Gotland har mycket höga utsläpp, särskilt i relation till befolkningsstorlek. Detta beror på att den mycket energiintensiva cementindustrin har en omfattande verksamhet i länet. Sett till inrikes transporter är utsläppen från denna sektor i SMÖ (2,1 ton per invånare) högre än i riket (1,7 ton per invånare). För denna sektor ligger SMÖ över riksgenomsnittet.

Under perioden 1990–2017 har de klimatpåverkande utsläppen i SMÖ minskat med 18 procent, vilket är en lägre minskning än i riket (-26 procent). Skillnaderna mellan länen, sett till minskningen av klimatpåverkande utsläpp under denna period, är betydande. I Kronobergs län har utsläppen minskat med 36 procent, i Jönköpings län med 21 procent, i Kalmar län med 18 procent och i Gotlands län med 3 procent. Minskningen av totala utsläpp beror främst på minskade utsläpp från egen uppvärmning av bostäder, el och fjärrvärme samt avlopp.

### **Ekonomiska och territoriella skillnader**

Ekonomiska skillnader mäts i bruttoregionalprodukt (BRP), inkomstnivåer och till viss del i förmögenhet, exempelvis fastighetsvärden. SMÖ har en förhållandevis svag utveckling av BRP. BRP styrs av flera faktorer. Exportföretag är starkt bidragande. BRP per sysselsatt 2018 (Mnkr) skiljer enligt följande: Kronobergs län 910, Kalmar län 823, Jönköpings län 818 och Gotlands län 764<sup>[1]</sup>. **RIKET?**

I SMÖ finns det relativt stora könsskillnader sett till disponibel inkomst. För samtliga utbildningsgrupper uppgår kvinnornas inkomst till 82,5-89,5 procent av mäns. Differensen mellan könen är som störst inom den förgymnasiala gruppen där intervallet är 68-80 procent. Både när det gäller män och kvinnor är inkomstskillnaderna stora mellan utbildningsgrupperna, men som störst bland kvinnorna. Den disponibla medianinkomsten varierar inom SMÖ från 22 773 kronor till 19 413 kronor per månad (17 procent skillnad) mellan Habo kommun och Högsby kommun. Kvinnornas andel av männens lön varierar från 89 procent (Gotlands kommun) till 79 procent (Sävsjö kommun).<sup>[3]</sup>

Geografiska skillnader återfinns t.ex. inom näringslivsstrukturen och tillgänglighet i transportsystemet. Ö-läget för Gotlands del gör tillgänglighet i transportsystemet och hållbara transporter till en nyckelutmaning, liksom robusta system för vatten- och energiförsörjning, för att möjliggöra för ett växande näringsliv. Fysiska avstånd till storstadsområden och marknader medför ökade produktionskostnader för näringslivet, gör daglig pendling till andra arbets- och marknadsregioner nästintill omöjlig, och det

---

<sup>2</sup> Den regionala utsläppsstatistiken är inte konsumtionsbaserad. Det innebär att de utsläpp vår konsumtion skapar i utlandet inte inkluderas i statistiken. Inte heller flygresor utomlands är medräknade. På nationell nivå visar beräkningar att de konsumtionsbaserade utsläppen uppgår till drygt 9 ton per invånare.

<sup>[1]</sup> SCB

<sup>[3]</sup> Socioekonomisk analys Småland&öarna. Diagram 49. Sida 94.

medför ökad sårbarhet vid samhällsstörningar. Små inlandskommuner är ofta beroende av tillverkningsindustri och gröna näringar som motor i ekonomin. Inom dessa näringar har jobbtillväxten inte varit lika stor som inom tjänstenäringarna.

## 2. Marknadsmislyckanden, investeringsbehov, komplementaritet och synergier med andra former av stöd

Inom SMÖ finns flera utmaningar som är att betrakta som marknadsmislyckanden. Ett av de mer bekymmersamma är svårigheten att kompetensförsörja och att det finns stora brister i matchning av kompetens. Detta bidrar till att flera andra utmaningar förstärks t.ex. svag innovationskraft, lågt kunskapsinnehåll och ensidig näringslivsstruktur. En annan utmaning som också är att betrakta som ett marknadsmislyckande är att klimatmål och miljömål i liten grad uppfyllts. Som medelinkomstregion ”mellan glesbygd och storstad” finns utmaningen att inte vara tillräcklig svag för att få kompensationsstöd och inte tillräckligt stark för att ha naturligt hög absorptionsförmåga.

Utifrån marknadsmislyckanden framträder några investeringsbehov tydligt. Störst behov av förändring finns kopplat till att främja en god kompetensförsörjning som drivkraft för ekonomiskt hållbar förnyelse i näringslivet samt att bidra till ett mer hållbart samhälle som genomsyras av jämställdhet, integration och mångfald och där klimatomställning sker. Dessa förändringsområden är förutsättningsskapande för att komma tillrätta med övriga utmaningar. Men utöver dessa områden behöver investeringsmedel även riktas till att mer direkt stimulera t.ex. konkurrenskraft, digitalisering och innovationer.

En avsaknad av regionalt riskkapital i SMÖ kan medföra att goda idéer inte förverkligas, alternativt att de förverkligas någon annanstans och inte får den positiva effekt för regional tillväxt som är möjlig. Erfarenheter från att använda finansieringsinstrument under tidigare programperioder visar på fortsatt behov av riskkapital framförallt i tidiga skeden. Det finns behov av kapital som kompletterar det riskkapital som finns på marknaden. Det är i tidiga faser som marknadskompletterande insatser gör störst nytta. Tillgång till riskkapital kan bidra till mål gällande ett grönare och koldioxidsnålare Europa samt för att möta utmaningen vad gäller jämställdhet kopplat till innovation och företagande.

ERUF är ett av flera instrument för att stimulera regional utveckling. Vid sidan av ERUF finns, när det gäller EU-finansiering, närmast socialfonden, landsbygdsprogrammet, havs- och fiskerifonden, jordbruksfonden (CAP), Digitala Europa och Horisont Europa. Därtill finns även INTERREG-program samt nationella regionala utvecklingsmedel för att stimulera utveckling och tillväxt. Utmaningar och behov i SMÖ kan överbryggas med flera finansieringsalternativ. Åtgärder kan växlas upp genom att olika fonder och nationella medel samverkar. Det finns tidigare goda exempel på projekt som inneburit en kedja av insatser finansierade med ibland olika medel eller så kallade pärlbandsprojekt.

Samverkan av medel kan ge förhöjda effekter kopplat till våra utmaningar, t.ex:

- **Svag kompetensförsörjning** – är idag ett hinder för flera av de andra utvecklingsområdena som t.ex. ökad innovationskraft och digitalisering. Om medel kan styras både genom t.ex. ERUF och ESF för ökad kompetensförsörjning och kompetensutveckling skapas bättre förmåga till utveckling. ESF bör ha mer fo-

kus på att fler individer vidareutbildar och yrkesväxlar (kompetensförsörjning) medan ERUF bör fokusera på åtgärder mer inriktade på att höja kompetensen i företagen kring t.ex. innovationer, digitalisering och hållbarhet (kompetensutveckling).

- **Låg takt i klimatomställningen** – är ytterligare en gemensam utmaning i området. I dagsläget finns t.ex. nationella medel tillgängliga för klimatinvesteringar i Klimatklivet som administreras av Naturvårdsverket. Goda effekter kan nås om t.ex. dessa medel kompletteras med medel från ERUF som har fokus på t.ex. företagens utveckling för en cirkulär ekonomi.

Kommissionen konstaterar i landspecifika rapporter att det finns behov av att utveckla färdigheter för att skapa regionala innovationssystem. Regionala aktörer uppmanas att nyttja synergier mellan strukturfonder och tematiska medel för kompetensutveckling och livslångt lärande. Sektorsprogrammen Horisont, Erasmus, Digitala Europa m.fl. kan användas för att skala upp insatser som utförs med strukturfonderna. Aktiviteter behöver knytas till målsättningar i de regionala utvecklingsstrategierna och syfta till att positionera regionala innovationsmiljöer till europeisk samverkan. Då ökar förutsättningarna att bredda det regionala utvecklingskapitalet.

Även landsbygdsprogrammet är viktigt för regional utveckling. Traditionellt har samverkan mellan ERUF och landsbygdsprogrammet på regional nivå inte varit centralt. Goda effekter kan nås om närmre samordning och kompletterande insatser sker med de delar i landsbygdsprogrammet som rör regional utveckling. Detta gäller även kunskapssamarbeten i starka jord- och vattenbruksregioner där samtliga ESIfonder behöver kunna samverka för att motverka vertikala strukturer i näringslivet och istället främja samarbeten för nya affärs- och produktionsmodeller.

SMÖ har olika Interregionala program – gränsregionala och transnationella program kopplade till sig – såsom South Baltic Sea Programme (Kalmar och Kronobergs län), Central Baltic Sea Programme (Gotland), North Sea Programme (Kronobergs län) och Baltic Sea Programme (Gotlands, Jönköpings, Kalmars och Kronobergs län). De två senare är transnationella program som huvudsakligen riktar sig till större aktörer och nationella myndigheter medan de två första riktar sig till lokala/regionala aktörer arbetar gränsöverskridande med gemensamma utmaningar.

För att få till en harmonisk finansieringsflora handlar det om hur utmaningen ser ut och på vilken nivå den löses på bästa sätt.

### **3. Utmaningar som identifieras i relevanta landspecifika rekommendationer, i relevanta nationella och regionala strategier i medlemsstaten, inklusive dess Nationella energi och klimatplan och i relation till principerna för den Europeiska pelaren för sociala rättigheter**

ERUF förstärker den regionala tillväxtpolitiken med åtgärder för att främja regional konkurrenskraft. Insatser som genomförs ska bidra till ett grönt, hållbart och innovativt Europa. Utmaningarna i SMÖ har identifierats med de fyra länens regionala utvecklingsstrategier, förstärkt av en gemensam socioekonomisk analys, som främsta utgångspunkt. De utmaningar och behov som framkommit har en god grund i nationella och internationella viktiga styrdokument, inte minst Agenda 2030.

Agenda 2030 bildar en viktig utgångspunkt för de utmaningar som är identifierade i



regionernas regionala utvecklingsstrategier och därmed för utmaningarna som är identifierade i detta program. För SMÖ relaterar utmaningarna till flertalet mål i Agenda 2030 men i synnerhet till:

4. God utbildning för alla
5. Jämställdhet
6. Rent vatten och sanitet för alla
7. Hållbar energi för alla
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
11. Hållbara städer och samhällen
12. Hållbar konsumtion och produktion
13. Bekämpa klimatförändringarna
17. Genomförande och globalt partnerskap

För att möta utmaningarna i SMÖ behöver området präglas av samverkan, normförändring och en tillåtande atmosfär. Förmåga att specialisera sig och förmåga att till sig kunskap kring globala värdekedjor, klimatomställning och digitalisering är avgörande. Interaktion mellan akademi och omgivande samhälle är en viktig faktor för att möta framtidens krav på omställning. En positiv attityd till företagande och en breddad norm kring företagande och innovation behöver genomsyra området. Hållbarhet behöver användas som potential och hävstång och kunskapen höjas kring hållbara affärsmodeller.

Utmaningar i SMÖ:

- Låg takt i klimatomställningen och utvecklingen för en bättre miljö

I SMÖ är klimatomställningstakten för långsam för att målen i klimat- och energiplanen ska nås. Produktions- och energisystemen behöver utvecklas så att beroendet av fossil energi minimeras, andelen förnybar energi ökar, den negativa miljöpåverkan av transportsektorn minskar, utveckling av smarta energisystem ökar, den framtida vattenförsörjningen säkras, biodiversiteten och en övergång till cirkulär ekonomi främjas. Transportsektorn behöver öka omställningen till en mer koldioxidsnål drift och fler behöver välja koldioxidsnåla sätt att förflytta sig. Infrastrukturen för att tillhandahålla fossilmåla drivmedel är långt ifrån tillräcklig. Det finns behov av att öka en hållbar produktion av förnybara biobaserade bränslen där SMÖ har god tillgång på biobaserad råvara. Elnäten i området är underutvecklade. Behov finns att utveckla, stärka, samt öka den smarta energianvändningen, för att kunna elförsörja både näringsliv och invånare. När mer förnybar energi ska produceras kommer det att leda till kraftigt ökade elbehov, effektökningar och obalans i elnätet. I synnerhet behöver den ökade elektrifieringen av fordonsflottan och dess ökade elbehov tillgodoses. En kraftigt ökad e-handel är positiv men skapar okontrollerade flöden av varor och leveranser. Det finns behov av att arbeta med att utveckla processer för förbättrad flödeseffektivitet. För att områdets invånare och företag ska kunna leva och utvecklas finns stora behov av att säkra den framtida vattenförsörjningen. Idag är den ekologiska och kemiska statusen i områdets sjöar och vattendrag otillräcklig. Vattenförbrukning sker som om rent vatten vore en oändlig resurs. Modeller för hushållning och återanvändning av vatten behöver utvecklas. Sårbarhet för klimatförändringar, övergödning och farliga ämnen är några av de utmaningar som måste minska för att säkra råvattenkvaliteten.

Landspecifika rekommendationer betonar att investeringar och tillräcklig finansiering

kommer vara avgörande för att Sverige ska nå sina klimatmål. I klimatomställning finns stor potential till innovation och tillväxt. Omställning kräver kapital, kompetensväxling, incitament för förnyelse, möjlighet till test- och utvecklingsmiljöer och uppbyggnad av infrastruktur. För detta krävs kunskap samt förmåga att mobilisera och skapa samverkan mellan näringsliv, offentliga aktörer och akademi. Kunskap och förmåga kring att utveckla hållbara cirkulära affärsmodeller behövs och produkters design behöver anpassas för hållbarhet. Innovationer och nya lösningar där redan känd teknik kombineras med ny är en förutsättning för en långsiktigt hållbar utveckling. För att skapa utrymme för finansiering både från offentliga och privata aktörer med fokus på klimatomställning krävs ett nytt sätt att se på möjlighet till tillväxt och lönsamhet på sikt.

I SMÖ finns behov och potential att minska miljö- och klimatbelastningen genom cirkulär ekonomi. Produktdesign med utgångspunkt i att material och produkter kan återanvändas eller brytas ned och komposteras behöver utvecklas. Hållbar renovering med fokus på cirkulära flöden och energieffektivisering är ett exempel på vad som behöver stärkas.

Inom SMÖ finns behov av att öka biodiversiteten – i stadsmiljöer och på landsbygden. Ytorna behöver optimeras, för att skapa en mer attraktiv miljö i tätorter samt öka den biologiska mångfalden. Gröna passager mellan land och stad behöver utvecklas så att arter lättare kan förflytta och sprida sig. Idag finns även utmaningar med invasiva arter som hotar den biologiska mångfalden. Befintliga bebyggelsestrukturer gynnar idag inte klimatsmarta transporter. När befintliga områden utvecklas och nya byggs är det av central betydelse att arbeta med energisnåla och fossilfria strukturer som målbild. För detta behövs en utvecklad samverkan mellan olika aktörer.

Insatser bör inriktas på att stärka förmågan hos näringslivet och offentliga organisationer att bidra till att minska klimat- och miljöbelastningarna. För detta krävs kunskap och ett arbete med attitydpåverkande insatser. Det krävs också arenor t.ex. testbäddar där näringsliv, offentlig sektor och akademi samverkar. En starkt förmåga att bygga och utveckla spetskompetens för att konceptuera tekniker och arbetssätt för uppskalning och spridning är framgångsfaktorer.

- Ojämsställd arbetsmarknad

SMÖ har flera viktiga faktorer att arbeta med när det gäller förutsättningarna för en jämställd regional tillväxt. Inte minst behöver normer vidgas och attityder förändras för att bryta ett traditionellt sätt att se på t.ex. innovation, ledarskap och företagande. Inom SMÖ ska kvinnor och män ha samma förutsättningar till delaktighet i det regionala tillväxtarbetet och på lika villkor kunna ta del av tillväxtresurser. För att stärka attraktionskraft, tillväxtpotential och sysselsättningen ska allas potential tas till vara. En förflyttning behöver ske mot jämn fördelning av makt mellan kvinnor och män för att allas kompetenser, erfarenheter och olikheter ska tillvaratas. Att involvera jämställdhetsperspektivet i all utveckling är en förutsättning för att skapa gynnsam utvecklingsanda, innovationskraft och hållbar tillväxt.

Kvinnor utbildar sig i högre grad eftergymnasialt än män och fler kvinnor än män fullföljer högre utbildning. Detta kan leda till regionala obalanser mellan könen. Utvecklingen leder också till att männen halkar efter kvinnorna när det gäller utbildning och framtida utvecklingsmöjligheter, något som kan leda till stora utmaningar inte minst socioekonomiskt. Andelen män som väljer att läsa vidare efter

gymnasiet behöver öka och andelen högutbildade kvinnor som stannar kvar i SMÖ behöver öka.

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter har en grundläggande roll för att näringsliv och tillväxt ska få rätt möjligheter att utvecklas och för att möta framtida utmaningar. Principerna i den europeiska pelaren är en grundläggande förutsättning för omställning mot en mer socialt hållbar utveckling. Alla har rätt till väsentliga tjänster av god kvalitet, inklusive vatten och sanitet, energi, transporter, finansiella tjänster och digitala kommunikationer. Stöd för tillgång till sådana tjänster ska finnas. Det operativa programmet är inriktat på att stärka förmågan att aktivt arbeta mot en jämställd arbetsmarknad. En jämställd arbetsmarknad är direkt påverkande på andra utmaningar som kompetensförsörjning, konkurrenskraft och innovationsgrad.

- Svag kompetensförsörjning

Inom SMÖ råder det brist på kompetens. Det finns en bristande matchning samt låg formell utbildningsnivå samtidigt som kompetens flyttar. Att både den genomsnittliga och högsta utbildningsnivån är låg i många företag medför inte bara svårigheter att ta till sig akademisk kunskap. Det blir även ett hinder för samverkan med lärosäten och forskningsinstitut vilket framhålls som en avgörande faktor för att nå framgång inom smart specialisering. Det finns utmaningar i att kunna tillhandahålla attraktiva arbetstillfällen med högre kunskapsinnehåll och goda arbetsmiljöer. I näringslivets strukturer finns stora brister då det gäller jämställdhet och mångfald. Det behöver uppstå attraktiva bostadsmiljöer och goda möjligheter att förflytta sig mellan bostad och arbete. Möjligheter till distansarbete ökar vilket på sikt förändrar vikten av den geografiska kopplingen mellan bostad och arbete.

Förmågan att attrahera, behålla och utveckla kompetenser är helt avgörande för att säkra näringslivets och den offentliga sektorns behov av medarbetare. Samverkan och samhandling mellan offentliga aktörer, näringsliv, utbildningsanordnare samt arbetsmarknadens parter är nödvändigt för att säkerställa kompetensutveckling och matchning. Förmågan hos näringslivet och offentliga organisationer att långsiktigt arbeta med kompetensförsörjning inom sina organisationer och företag behöver stärkas. En förbättrad förmåga att se framtida behov och möjligheter behöver utvecklas. Kringliggande organisationer som försörjer och utvecklar näringsliv och organisationer behöver öka sin förmåga att framtidssäkra sin stödfunktion.

Behovet av spetskompetens inom alla sektorer är stor. Inom särskilt viktiga kunskapsområden och branscher kan skapandet av utbildnings- och forskningsmiljöer attrahera ny kompetens. Här krävs samverkan mellan näringsliv, offentliga aktörer och akademi och andra utbildningsaktörer för att möjliggöra utveckling av områden utpekade inom smart specialisering och strategiskt viktiga branscher. För att kunna åstadkomma smart specialisering är strategiskt arbete inom kompetensförsörjning avgörande. För SMÖ är det exempelvis avgörande att fokusera på frågan kring digital kompetens.

- Svag konkurrenskraft

SMÖ har utmaningar i lågt nyföretagande, svag globalisering, lågt kunskapsinnehåll, liten branschbredd, svag tillväxt och låg lönsamhet inom SMF. Landspecifika rekommendationer visar att, trots ett gynnsamt företagsklimat, så har produktivitetstillväxten avstannat och förväntas förbli låg över en längre tid. Näringslivet i området behöver breddas genom att bl.a. öka antalet tjänsteföretag och kunskapsintensiva företag. Normer och attityder kring företagande och ledarskap

behöver vidgas för att öka företagande bland kvinnor, unga och utlandsfödda. Ett stimulerande, uppmuntrande och tillåtande näringslivs- och innovationsklimat ökar intresset för att starta, driva och utveckla framgångsrika företag, vilket är avgörande för jobb, välfärd och en hållbar regional tillväxt och attraktionskraft.

Företagens konkurrenskraft är till stor del beroende av tillgång till ny kunskap och förmågan att därefter omsätta detta på marknader som i allt högre grad är globala och som har tydliga krav på omställning med hänsyn till klimatet. Förståelse för att påskynda utvecklingen inom nya hållbara material, molntjänster, robotik och additiv tillverkning behövs inom alla branscher. Nya hållbara material och avancerad miljö- och klimatteknik är nyckeln för att uppnå en mer effektiv, giftfri och hållbar produktion.

Företags produktionsprocesser blir alltmer fragmenterade och utspridda över världen vilket skapar globala värdekedjor med ökad specialisering på olika delar av produktionsprocessen. Internationellt samarbete är en förutsättning för att åstadkomma smart specialisering. Näringslivet är ojämnt när det gäller internationalisering. Ägandet är inte sällan utländskt men överföringen av kunskap över landsgränser är begränsat. Många SMF inom industrin är underleverantörer till andra svenska exporterande företag. Exportandelen är därmed låg men exportberoendet kan sägas vara starkt. För att öka den internationella konkurrenskraften i SMÖ behöver fokus läggas där möjligheten till specialisering finns oavsett bransch. Detta kräver kunskap, samhandling och samverkan mellan branscher och att t.ex. klusterbildning och utvecklingsmiljöer skapas utifrån specialisering snarare än bransch. Olika former av kriser, t.ex. den vid programskrivningen pågående pandemin, väcker ofta nya tankar kring produktionsprocess ur aspekterna beroende och sårbarhet. Oförutsägbarheten kring kriser medför svårigheter i att bygga beredskap.

- Låg innovationsgrad

I landspecifika rekommendationer lyfter EU-kommissionen behovet av ökade investeringar i Sveriges medelinkomstregioner dit SMÖ hör. För att jämna ut regionala skillnader i fråga om innovationsresultat och konkurrenskraft rekommenderas att Sverige investerar för att utveckla stödfunktioner till befintliga kluster, stärka företagets konkurrenskraft och användning av avancerad teknik. Utvecklingen av skraddarsydda system för smart specialisering och främjandet av ytterligare internationellt och regionalt samarbete i syfte att utbyta kunskaper och uppnå en kritisk massa för specialiseringarna, regionala styrkeområden, uppmuntras. Vidare framhålls att svensk innovationskapacitet kan förbättras genom närmre samarbete mellan lärosäten och SMF. Möjlighet till större kunskapsutbyte mellan dessa aktörer finns via utbyte av personal och gemensamma projekt för att skapa nya produkter och tjänster av forskningsresultat. Kommissionen konstaterar även att behov finns av att utveckla färdigheter för att skapa regionala innovationssystem.

Klimatförändringar, demografiska förändringar, en föränderlig världsekonomi, stigande sjukvårdskostnader och samhällsförändringar, på sikt utifrån en världsomspännande pandemi, är några av de utmaningar som samhället står inför. Företag ställs inför utmaningar på en internationell arena och utsätts för allt hårdare konkurrens från hela världen. Traditionella lösningarna möter inte denna utveckling. Nya lösningar utifrån kunskap och innovation behövs. Samtidigt som innovation är en framgångsfaktor är näringslivets investeringsgrad inom forskning och utveckling låg i SMÖ. Förståelsen behöver öka samtidigt som incitament för och strukturen för innovationssatsningar behöver utvecklas. Ett gott innovationsklimat förutsätter en nära samverkan mellan

näringsliv, offentlig sektor, akademi och civilsamhälle för att identifiera behov, utmaningar och lösningar, vilket behöver understödjas med en aktiv nationell samordningsfunktion.

Konkurrenskraften inom industrin, även sett till arbetstillfällena, har varit god men det är en krympande sektor vilket innebär stora framtidsutmaningar för SMÖ som helhet och för de mindre kommunerna i synnerhet. Utmaningar är bl.a. lågt kunskapsinnehåll i det som produceras och glesa geografiska strukturer. En betydande andel av regionens företag, inte minst i tillverkningsindustrin, har en låg teknologinivå vad gäller produktionsteknik. I ett alltmer kunskaps- och teknikintensivt näringsliv hämmar detta fortsatt konkurrenskraft och försvårar möjligheten till smart specialisering. Smart specialisering är viktigt samtidigt som nya och mer omogna näringar behöver växa och bredda regionens ekonomiska bas. För att förbättra innovationsklimatet ur ett brett perspektiv behöver synen och normen kring innovation förändras och breddas. Det finns en traditionell syn på innovation som behöver breddas till att omfatta t.ex. social innovation och hållbarhetsinnovation. För att lyckas hänga med i den snabba utvecklingen där innovationer och nya lösningar är avgörande för en fortsatt konkurrenskraft bör fokus ligga både på en breddad syn på innovation och på smart specialisering. Inom smart specialisering är det intressant att fokusera på bransch men också på kunskapsområden. Innovationsklimatet gynnas av att det finns en branschöverskridande samverkan.

Företagens närhet och tillgång till utvecklingsverksamhet är varierande inom SMÖ. Dels finns geografiska skillnader då utvecklingsverksamhet primärt är knuten till de större städerna. Det finns också en skillnad vad gäller storlek på företag där större företag som agerar på en global marknad har skapat och utvecklat egna utvecklingsresurser. Tillgång till utvecklingsresurser ökar potential för smart specialisering.

Det finns stora behov av att förbättra företagsnära forskningsinfrastruktur i SMÖ. Innovationsklimatet behöver förbättras i samverkan. En förbättrad förmåga och vilja att skapa interaktion mellan akademi och omgivande samhälle behöver möjliggöras. Näringslivet behöver utvecklas till en grogrund för innovation. Synen på att satsningar på innovation ger tillväxt behöver stärkas hos näringslivet samtidigt som incitamenten för innovationssatsningar behöver förbättras. Tillgången till riskkapital är otillräcklig men även synen på att ta in externt stöd och kompetens samt att innovera inom befintligt företag behöver förändras.

För att utveckla innovationssystemet inom SMÖ krävs ett regionalt ledarskap. Idag finns en mängd aktörer med uppgift att stötta innovationsutveckling, med viss överlappning. Detta behöver koordineras för att komma företagen till del på ett effektivt sätt. Det behövs förstärkta strukturer för kunskapsöverföring – universiteten behöver utveckla sina möjligheter att stötta näringslivet men det krävs också ökad kunskap om innovation bland SMF. Det finns alltför få arenor för innovation, och de innovationsmiljöer som finns är ännu inte fullt utvecklade. SMÖ behöver arbeta för att få fram miljöer med internationell konkurrenskraft, där akademien och näringslivets styrkeområden matchas, enligt principen om smart specialisering.

- Svårt att få ut effekter av digitaliseringen

SMÖ behöver förflytta sig till täten av den digitala omvandlingen för att dra nytta av möjligheter med den fjärde industriella revolutionen och den globala gröna omställningen. Digitalisering har en avgörande betydelse för en robust återhämtning

efter Corona-pandemin. Den fjärde industriella revolutionen möjliggör digitaliserad produktion, nya sätt att bemöta kunder och förändrade affärsmodeller.

SMÖ är ett industri- och förädlingsstarkt område, men graden av automatisering, AI och robotisering måste accelerera. I utveckling av digitala tjänster behöver fokus öka på säkrad nytta. Ett digitaliseringslyft behövs inom flertalet branscher och i tillhandahållande av tjänster till invånare, företag och organisationer. Både i arbetet kring smart specialisering, i digitala agendor, i strategier kring kompetensförsörjning och i OECD-rapporter framhålls vikten av att öka den existerande arbetskraftens kunskaper inom digitalisering. Detta gäller för alla branscher, inte minst industrin, och oavsett företagsstorlek.

Digital tjänsteutveckling behöver gå hand i hand med utbyggnad av digital infrastruktur. Det finns stora utmaningar att inom rimlig tid åstadkomma en heltäckande digital infrastruktur. Med det följer utmaningar för invånare, företag och organisationer att ta del av digitala tjänster, distansarbete, virtuellt lärande och skolgång. Fortsatt digitalisering med fokus på effekt bidrar till motståndskraft, produktivitet, grön omställning samt hjälper utsatta grupper att integreras i ekonomin. En varierad tillgång till digital infrastruktur medför skilda förutsättningar för företag att utveckla och bidra till smart specialisering då det är avgörande för t.ex. förmågan att ta till sig automatisering.

Automatiseringsgrad i företagen är, med en del undantag, relativt låg. Näringslivsstrukturen kan bidra till låg automatiserings- och digitaliseringsgrad. En annan orsak till långsam digitaliseringstakt är att verksamheter som nationellt sett driver den digitala utvecklingen, som offentlig förvaltning, finans- och tjänstenäringsarna relativt sett är mindre i området. Då digitalisering, automatisering och robotisering blir allt viktigare för företagen för att kunna hävda sig på global marknad och vara en del de globala värdekedjorna behöver denna utveckling prioriteras och offentliga insatser i nära samarbete med forskning behöver genomföras för att stödja den. En högre automatiseringsgrad skulle potentiellt kunna frigöra resurser till andra näringar med hög arbetskraftsbrist och lösa många av länets långsiktiga utmaningar med kompetensförsörjning. Utmaningar finns både hos näringsliv och offentlig sektor kring digitalisering, AI, automatisering och robotisering. Efterfrågan på öppna data är stor. Offentliga aktörer behöver visa mod och vara föregångare genom att stimulera processer som använder sig av öppna data.

#### **4. Utmaningar i fråga om administrativ kapacitet och styrning och förenklingsåtgärder**

Programmet ska genomföras med interventionslogik som bygger på Kommissionens förordningsförslag där Regionalfonden framträder som en logik med politiska mål, särskilda mål, interventioner, prestationer samt resultatmätt. Interventionslogiken ska användas i hela cykeln från utlysning till utvärdering. Programmets genomförande ska ha utgångspunkt i de regionala utvecklingsstrategierna och därtill hörande styrdokument.

Utmaningar vad gäller kapacitet för programmets genomförande finns i att det, sett över tid, finns ett begränsat antal aktörer som söker och genomför projekt. Få branschorganisationer och få formaliserade klusterbildningar finns. Det behövs fler aktörer för att öka potential och tillvarata innovationsmöjligheter. Detta är särskilt

viktigt för att skapa kapacitet inom politiskt mål 2. Programmet ska möjliggöra samverkansskapande satsningar som möjliggör nya konstellationer i form av t.ex. klusterbildningar. Programmet utformas så att det ökar förutsättningar för gränsöverskridande arbete och för att attrahera aktörer verksamma inom en större geografi att genomföra projekt i området. Exempel är myndigheter och intresseorganisationer. Att prioritering genomförs regionalt och regional medverkan är en förutsättning för genomförande av denna typ av projekt. Detta ger resultat i enlighet med programmet och förstärker möjligheten att attrahera olika typer av medfinansiering.

Programmet utformas så att tillgång till medfinansiering optimeras. Tillgång till regionala tillväxtmedel (1:1-medel) finns genom Regionalt Utvecklingsansvariga aktörer (RUA). Det är eftersträvansvärt att annan typ av medfinansiering landar i och skapar resultat i SMÖ. Under tidigare programperiod har medfinansiering av regionala idéer underlättats av samberedning av nationella medel och ERUF-medel hos förvaltande myndighet.

Riktade och väl definierade utlysningar med, när det är möjligt, lång framförhållning bidrar till styrning mot önskat resultat. Eftersträvan finns också att programmet ska ha en flexibilitet som möjliggör utlysningar med kort varsel för att möta plötsligt uppkomna oförutsedda samhällspåverkande händelser. RUA medverkar, utifrån sitt uppdrag och sin kompetens, i framtagande av utlysningar. Satsningar och dess resultat ska i samtliga fall och löpande bedömas av RUA oavsett aktör och oavsett medfinansieringskälla. Detta för att säkra att satsningar bidrar till regionala strategier och för att resultat tillvaratas på regional nivå. Utvärdering eftersträvas på övergripande nivå, före projektnivå, där både projektägare, förvaltande myndighet och RUA erhåller direkt nytta av utvärderingsresultatet genom styrning framåt.

Samverkan med andra NUTS2-områden ökar förutsättningar för att angripa en utmaning i en större geografi och att skapa både spets och bredd i lösningar. Programmet ensamt styr inte över regelverket kring gränsöverskridande samarbeten mellan NUTS2-områden vad gäller administration. Från SMÖ finns en öppenhet för att hitta möjligheter till detta. Det kan gynna t.ex. satsningar inom smart specialisering och satsningar mot vissa branscher.

## **5. Ett integrerat angreppssätt för att adressera demografiska utmaningar, när relevant**

SMÖ genomgår en demografisk utveckling som drivs av en åldrande befolkning och en stark urbanisering. Pensionsavgångar är större än tillträdet av unga på arbetsmarknaden vilket leder till förväntad arbetskraftsbrist jämte en ökande försörjningskvot under kommande år. Sysselsättningsstillväxten drivs av utrikes födda, vilken är den del av befolkningen i arbetsför ålder som ökar och som bidrar till större delen av arbetskraftstillskottet. Arbetskraftsbristen kommer att förvärras i takt med urbanisering och den demografiska utvecklingen. Samtidigt som tillgången till arbetskraft riskerar att minska är tillgång till kunskap och kompetens en central konkurrensfaktor i den globala kunskapsekonomin. För att möta denna utmaning behöver alla invånares kompetens, kreativitet och erfarenheter tillvaratas och utvecklas. Detta gäller inte minst den resurs som står utanför arbetslivet som

människor med kort utbildningsbakgrund, utrikes födda kvinnor och personer med en nedsatt arbetsförmåga.

Urbaniseringen är dels inomregional då en hög andel av de unga flyttar till större städer utanför SMÖ och dels inomregional där kommunernas huvudorter växer mest. För att samhället ska hålla samman krävs att välfärd kommer alla till del, att alla känner sig delaktiga och har möjlighet att forma sina liv efter sina förutsättningar. Åtgärder behöver vidtas för att öka social sammanhållning så att SMÖ blir ännu mera attraktivt för boende, besökare och investerare.

## 6. Lärdomar från tidigare erfarenheter

Regionalfondsprogrammet 2014-20 har varit indelat i fyra insatsområden:

- Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation
- Öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik
- Öka konkurrenskraften hos små- och medelstora företag
- Att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer

Regionalfondsprogrammet har, tillsammans med andra insatser, bidragit i arbetet att uppnå mål i de regionala utvecklingsstrategierna. Integrering av hållbarhetsaspekter har stärkts under programperioden. Medvetenhet om hållbarhet är idag större än vid programperiodens start och även regionalt utvecklingsansvarigas roll och ansvar vad gäller hållbarhetssäkring har stärkts under programperioden bl. a. genom hållbarhetsrapportering och hållbarhetssäkring. Generellt har det varit svårt att skapa engagemang i det privata näringslivet.

Den vanligaste kategorin av projektägare har varit regionalt utvecklingsansvariga, lärosäten inom programområdet, forskningsinstitut, lokala företagsnätverk, centrumbildningar, kommuner, Almi, science parks, industriella utvecklingscentra och energikontor. De flesta projekt har väsentligen varit inomregionalt fokuserade. Få har riktats till programområdet som helhet eller varit gränsöverskridande. Den största delen av medfinansieringen har kommit via regionala tillväxtmedel (1:1). Under programperioden 2014-2020 har det funnits ett fåtal exempel på projekt som medfinansierats av nationella medel.

Inom insatsområdet Stärka forskning teknisk utveckling och innovation pekar utvärderingar på att fokus har legat på strukturer snarare än på innovation i form av nya eller förbättrade produkter och processer. Projekten har fokuserat på att etablera långsiktig, innovationsfrämjande samverkan mellan lärosäten och näringslivet och också med t.ex. forskningsinstitut och teknikparker. En anledning till detta kan vara att samverkan mellan näringslivet och akademien är outvecklad. Aktörer som efterfrågar innovationer har varit få, en avspeglning av programområdets förutsättningar med SMF med generellt låg FoU-kompetens.

Ett antal projekt inom insatsområdet Stärka forskning teknisk utveckling och innovation har haft sin verksamhet inom styrkeområden såsom trä, glas, livsmedel och besöksnäring. Ett antal projekt har haft fokus på kompetensutveckling. Dessa projekt har skapat eller stärkt strukturer som bidrar till att höja kompetensnivån i företagen och förbättra möjligheter att på ett effektivt sätt dra nytta av lärosätenas kompetens.



Kompetensbrist betraktas som den största utmaningen för programområdets näringsliv och projekten har höjt företagens absorptionskapacitet.

Det finns behov av att förbättra kopplingar, samarbete och kunskapsöverföring mellan forskare och näringsliv samt främja universitetens aktiva medverkan i projekt. Stöd behövs för kommersiellt intressant och marknadsinriktad forskning och utveckling, testbäddar samt arenor där utbud och efterfrågan kan mötas. Stöd behövs för tekniköverföring och kapacitetsuppbyggnad för utveckling av viktig teknik. Fler satsningar behövs som stödjer befintliga kluster och nätverk samt stärker företagets konkurrenskraft och företagets användning av avancerad teknik.

När det gäller insatsområdet öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik visar analyser att ökad digitalisering och utveckling av smarta produkter är en förutsättning för innovation, hållbar tillväxt och teknikutveckling. Idag är takten i utvecklingen av digitala tjänster otillfredsställande låg. Ett digitaliseringslyft behövs både hos näringsliv och offentlig sektor kring digitalisering men även kring automatisering och robotisering.

Inom insatsområdet Öka konkurrenskraften hos SMF har genomförda projekt i SMÖ varit koncentrerade till att utveckla befintliga företag genom insatser för organisationsutveckling och nätverksfrämjande. Företagsspecifik rådgivning och utveckling av det befintliga stödsystemet har varit de mest förekommande aktiviteterna. En betydande del av budgeten har avsatts för att stärka samverkan mellan befintliga aktörer i stödsystemet eller utveckla det stöd som i nästa led skall komma företagen till del. Utvecklingen av främjandesystemet har tagit utgångspunkt i befintliga stödaktörer. Projekten har fokuserat på befintliga företag och målgrupperna har omfattat flertalet branscher. Utvärderingar pekar på att programmet inte i tillräckligt stor utsträckning har säkerställt att tillväxt sker i nya branscher, såsom kunskapsintensiva tjänstenäringsbranscher där förutsättningarna för sysselsättningstillväxt är som störst.

Unionens stöd har under de två senaste programperioderna inkluderat regionala riskkapitalfonder. Satsningar under två programperioder har varit otillräckligt för att genom revolvering skapa en självbärande fond. Det finns behov av marknadskompletterande kapital framförallt i tidiga skeden då risknivån är hög. Kapitalet har lyckats väl med att nå ut i det innovationsfrämjande systemet men sämre inom forskningsnära miljöer. Möjligheten att arbeta uppsökande och att erbjuda annat kompletterande stöd har varit begränsad. Företagsstöd har också fördelats genom konsultcheckar vilket dels bidrar till utvecklingsmöjligheter men som också bidrar till ett förhållningssätt bland företag att se nytta av att använda extern kompetens för ökad konkurrenskraft.

När det gäller insatsområdet Att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer visar regionala analyser att det finns ett behov av att främja energieffektivitetsåtgärder i SMÖ. Den smarta energianvändningen måste utvecklas och stärkas för att kunna elförsörja både näringslivet och invånare. Insatser behövs för att utveckla smarta energisystem, smarta nät och smart lagring på lokal nivå. Dessa kan också kompletteras med åtgärder som främjar övergången till en cirkulär ekonomi.

Projekt med stark koppling till gränsöverskridande samarbete i allmänhet och Östersjöstrategin i synnerhet har saknats. När det gäller medel för att främja internationalisering har sådana projekt varit få. Nätverksskapande insatser och

gränsöverskridande samarbete ökar förutsättningarna för lärande och en smart specialisering som tar hänsyn till rollen i en global värdekedja. Det finns behov av att främja ytterligare internationellt samarbete i syfte att utbyta kunskaper och uppnå en kritisk massa för specialisering. Ett fåtal projekt har utgått från logiken om globala värdekedjor i utformning av insatser trots att forskning visar att exporterande företag i regel uppvisar högre sannolikhet för tillväxt i form av omsättning och arbetstillfällen. Det finns behov av att stödja en utveckling av regionala, interregionala och internationella nätverk i den nya programperioden samt att stödja etableringar av partnerskap och främjande av innovation och deltagande i globala värdekedjor.

## 7. Makroregionala strategier och havsområdesstrategier, i de fall medlemsstaterna och regionerna deltar i sådana strategier, bland annat Östersjöstrategin.

Många av de utmaningar som Sverige och EU står inför är gränsöverskridande till sin natur, både för lokal, regional och nationell nivå. Även EU:s övergripande målbild betonar vikten av ett närmare samarbete mellan unionens medlemmar. EU:s strategi för Östersjöregionen ger en vägledning i valet av insatser och bidrar till att programmet kan användas för att möta gemensamma utmaningar i makroregionen.

Det är av stor vikt att ta vara på synergier, erfarenheter från tidigare projekt och samarbeten samt växla upp eller utveckla regionala projekt i en internationell kontext för att på så sätt stärka kopplingen mellan ERUF och EU:s strategi för Östersjöregionen. Östersjöstrategin är helt beroende av att EU:s program väver in Östersjöstrategins mål och delmål. ERUF kan bidra till flera mål i Östersjöstrategin t.ex. Rädda havsmiljön, Länka samman regionen och Öka Välståndet. Nedbrutet på Östersjöstrategins delmål är det flera som stämmer överens med prioriteringar som görs i detta operativa program.

Inom SMÖ har respektive län olika förutsättningar och intresse för Östersjöregionens utveckling. Kustlänet Kalmar och ön Gotland är mer berörda av direkta kustvattenåtgärder och infrastruktursatsningar för hållbara transporter.

**Tabell 1**

Politiskt mål	Särskilt mål	Motivering
		Max 2 000 tecken per särskilt mål exklusive mellanslag
PO1 Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk	<b>i) förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik - K, G, Kr, J</b>	För att öka produktiviteten inom näringslivet behöver vi främja innovation och teknikspridning, t.ex. genom investeringar i forskning och innovation.  För att företagen inom Småland Öarna ska öka sin konkurrenskraft så måste de ingå i de globala värdekedjorna. Det gör att den företagsnära forskningsinfrastrukturen behöver utvecklas och utökas. En viktig del i detta är att få tillgång till nödvändig kunskap genom att öka tillämpad

		<p>forskning - som ligger närmare företagens utmaningar – detta oavsett storlek på företaget. Samverkan mellan företagen, akademien och det offentliga behöver förstärkas. Flernivåsamverkan behövs.</p> <p>Näringslivet behöver utvecklas till en grogrund för innovation. Näringslivet behöver även digitaliseras i högre utsträckning och bli mera högteknologiskt och kunskapsintensivt. Fler digitala välfärdstjänster behöver utvecklas.</p>
	<p><b>ii) Säkra nyttan av digitaliseringen för invånare, företag och myndigheter – Kr, G, K, J</b></p>	<p>Digital teknik är av avgörande betydelse och kommer att bidra till en mer robust återhämtning både i samhället och i ekonomin.</p> <p>Digitaliseringen behöver fokuseras på säkrad nytta för invånare, företag och myndigheter.</p> <p>Digital infrastruktur behöver garantera heltäckande tillgång till internet och digitala tjänster, som är oundgängliga i vardagen.</p> <p>Investeringar i digitalisering av företag och offentlig sektor och utveckling av digitala tjänster i offentlig och privat sektor kan möjliggöra distansarbete, virtuellt lärande och skolgång hemma.</p> <p>Förutom att öka motståndskraften och produktiviteten kan denna omställning också bidra till den gröna omställningen av våra ekonomier och hjälpa utsatta grupper att få tillgång till och etablera sig i ekonomins huvudfåra.</p> <p>Digitalisering, e-handel, e-förvaltning och e-hälsa, nya affärsmodeller och upplägg för hemarbete och distansarbete i större skala kan öka produktiviteten.</p>
	<p><b>iii) Förbättra de små och medelstora företagens tillväxt och konkurrenskraft – K, G, Kr, J</b></p>	<p>Det är avgörande att utvecklingen präglas av en miljödriven näringslivsutveckling inom alla branscher. I och med Corona-pandemin så har osäkerhet, minskad efterfrågan och störningar i värdekedjorna ökat företagens kostnader. Att återställa produktiviteten och kostnadskonkurrenskraften blir en utmaning för företagen på kort sikt. På längre sikt är det även viktigt att öka bredden av företag inom näringslivet för att bättre kunna möta utmaningar i framtiden och för att stärka tillväxt och konkurrenskraften.</p>
	<p><b>iv) Utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap –</b></p>	<p>I vissa delar av Småland och öarna finns en tradition av hög konkurrenskraft inom exempelvis maskin- och verkstadsindustri, IT samt skog-, trä- och möbelindustrin. För att kunna konkurrera på en global marknad behöver länen fortsatt utveckla</p>

	<b>K, G, Kr, J</b>	<p>specialiseringen inom dessa näringar och även samverkan mellan dem. Behovet av spetskompetens inom alla sektorer är stor. Spetskompetens är också nödvändig för att kunna utveckla näringslivet mot en mer hållbar framtid.</p> <p>För att ställa om mot en mer hållbar framtid och de behov som uppstår kräver andra kompetenser än tidigare och för att åstadkomma denna utveckling så behöver personal kompetensutvecklas och utbildas för att kunna matchas rätt på arbetsmarknaden. En förutsättning för att lyckas hänga med i den snabba utvecklingen där innovationer och nya lösningar är avgörande för en fortsatt konkurrenskraft och attraktivitet behöver Småland Öarna fokusera på smart specialisering. Det handlar om att samla aktörer i varje region och skapa ett tydligt fokus kring vilka styrkeområden länet har och utgå ifrån dessa för fortsatt utveckling och innovation.</p>
PO2 Ett grönare och koldioxidsnålare Europa genom ren och rättvis energiomställning, gröna och blå investeringar, den cirkulära ekonomin, klimatanpassning, riskförebyggande och riskhantering		Svag omställning resande och transporter, fossilfri infrastruktur, produktionsprocesser och cirkulär ekonomi, framtida vattenförsörjning, begränsningar i elnäten, miljöfarliga ämnen, biologisk mångfald på landsbygden och i städerna, lågt utnyttjande av potential i bioekonomi (skogsråvara mm)
	<b>(ii) främja förnybar energi – K, G, J</b>	<p>För att kunna försörja både näringsliv och invånare i framtiden behöver samhället öka omställningen inom;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-koldioxidsnål drift inom transportsektorn</li> <li>-utvecklad infrastruktur för förnybara drivmedel</li> <li>-utvecklad produktionen av biobaserade bränslen</li> </ul> <p>En stor utmaning ligger inom den kraftigt fossilberoende transportsektorn. Alternativa drivmedel som Biogas, HVO och Vätgas behöver utvecklas, både när det gäller produktion och distribution, i en högre takt än vad som sker idag.</p> <p>En utökad laddinfrastruktur för elfordon är också en nödvändighet.</p> <p>Investeringar i infrastrukturer för att gynna vår miljö, är av största vikt för att stödja utvecklingen</p>

		till en grön omställning.
	<b>iii) Utveckla smarta energisystem, smarta nät och smart lagring på lokal nivå – K, G, Kr</b>	I dagens samhälle har det blivit påtagligt att elförsörjningen inte är en resurs i överflöd. Målet är särskilt viktigt för att i framtiden utveckla och stärka elnäten inom området på ett hållbart och smart sätt. Den smarta energianvändningen behöver öka för att elförsörjning ska säkras i samhället och att det säkras på ett hållbart sätt så att inte en oansvarig användning av energi utvecklas. Framtida fordonsflotta med kommande ökning av elbehov behöver tillgodoses och säkras för framtiden.
	<b>v) främja en hållbar vattenförvaltning, - K, G, J</b>	Under de senaste åren har vi blivit varse om att vatten inte är en oändlig resurs. Framtidens vattenförsörjning behöver säkras vilket gör att detta mål är av största vikt. Viktigt att utvecklingen inom detta område görs på ett hållbart sätt.
	<b>vi) Främja övergången till en cirkulär ekonomi – Kr, G, J, K Not: Kan behoven inom detta särskilda mål omfattas av PO1, särskilt mål i)?</b>	Inom området ser vi att omställningstakten till en cirkulär ekonomi är för låg både inom näringslivet och offentliga organisationer. Investeringar i hållbar cirkulär ekonomi är ett viktigt mål och tillfälle för att förbättra produktiviteten och främja den gröna omställningen inom Småland Öarna.
	<b>vii) Främja biologisk mångfald och grön infrastruktur i stadsmiljö samt minska föroreningarna – Kr, G, J</b>	Att främja biologisk mångfald och den gröna infrastrukturen i samhället är viktigt för kommande generationers välmående och för ekosystemets överlevnad. Val av detta mål stärker behovet av att öka biodiversiteten i både stad och land. Målet stärker den biologiska mångfalden, minskar luftföroreningar samt ökar attraktionsvärdet för nuvarande och kommande invånare.

Referens Artikel 17(3)(b)

## Kapitel 2 Prioriteringar

Referens: Artikel 17(2)) samt 17(3)(c) CPR

Tabell 1 T: Programstruktur för Småland och Öarna

ID	Namn på prioritering (avsnitt 2.1) (300 tecken)	Teknisk stöd	Beräkningsgrund	Fond	Stödd regionkategori	Valt särskilt mål
1	Stärkt konkurrenskraft, höjd innovationsgrad och säkrad nytta i digitaliseringen	Nej		ERDF	Mer utvecklade	i. Förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av ny teknik
1	Stärkt konkurrenskraft, höjd innovationsgrad och säkrad nytta i digitaliseringen	Nej		ERDF	Mer utvecklade	ii. Säkra nyttan av digitaliseringen för invånare, företag och myndigheter
1	Stärkt konkurrenskraft, höjd innovationsgrad och säkrad nytta i digitaliseringen	Nej		ERDF	Mer utvecklade	iii. Förbättra de små och medelstora företagens tillväxt och konkurrenskraft
1	Stärkt konkurrenskraft, höjd innovationsgrad och säkrad nytta i digitaliseringen	Nej		ERDF	Mer utvecklade	iv. Utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap
2	Stärkt kompetens för en accelererad omställning och smart specialisering samt en jämställd arbetsmarknad	Nej		ERDF	Mer utvecklade	iii. Förbättra de små och medelstora företagens tillväxt och konkurrenskraft
2	Stärkt kompetens för en accelererad omställning och smart specialisering samt en jämställd arbetsmarknad	Nej		ERDF	Mer utvecklade	iv. Utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap
3	Ökad takt i klimatomställningen och utvecklingen för en bättre miljö	Nej		ERDF	Mer utvecklade	ii. Främja förnybar energi

3	Ökad takt i klimatomställningen och utvecklingen för en bättre miljö	Nej		ERDF	Mer utvecklade	iii. Utveckla smarta energisystem, smarta nät och smart lagring på lokal nivå
3	Ökad takt i klimatomställningen och utvecklingen för en bättre miljö	Nej		ERDF	Mer utvecklade	v. Främja en hållbar vattenförvaltning
3	Ökad takt i klimatomställningen och utvecklingen för en bättre miljö	Nej		ERDF	Mer utvecklade	vi. Främja övergången till cirkulär ekonomi

## 2 A Prioriteringar (andra än tekniskt stöd)

### 2.A.1 Stärkt konkurrenskraft, höjd innovationsgrad och säkrad nytta i digitaliseringen

Inom denna prioritering vill vi se insatser som främjar ett konkurrenskraftigt näringsliv som blir mer effektivt, exportinriktat och klarar omställningen till en hållbar verksamhet som klarar att möta nya förutsättningar. Insatserna ska leda till att fler nya företag startar både inom befintliga styrkeområden men även inom helt nya nischer. Insatserna ska även leda till att en markant ökning sker av andelen företag som har hållbara och cirkulära affärsmodeller. Fler sociala företag och företag som tar sin utgångspunkt i att lösa våra stora samhällsutmaningar som utanförskap, ojämställdhet, klimatpåverkan och miljöförstöring ska starta och utgöra en naturlig del av företagsmixen. Investeringar ska ske i olika varianter av testbäddar och innovationshubbar som möjliggör en snabbare utveckling och fler innovationer inte minst inom området klimatomställning. Insatser för att öka samverkan med akademien både inom programområdet och utanför behövs. Det behövs insatser för att öka digitaliseringstakten i företagen men även att utveckla förmågan att hämta hem nyttan.

#### 2.A.2 Särskilt mål (repeteras för varje valt särskilt mål)

- i) **förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik**

##### 2.A.2.1 Fondernas interventioner

###### *Direkta insatser till företag*

I programområdet har det konstaterats att det är en låg kunskapsnivå i näringslivet. Företagens förmåga till kunskapshöjning påverkas bl.a. av att tillgänglighet till kunskapsmiljöer är låg. Därför behövs insatser som ökar företagens möjligheter att tillägna sig kunskap. Ett viktigt resultat är att företagens tillgång till kunskap ökat när programperioden är slut. Testbäddsinfrastrukturer har inte utnyttjats i tillräckligt hög grad. Insatser behövs för att öka användningen av testbäddar. Näringslivet behöver stärka sin förmåga att öka sin egen innovationsförmåga. Åtgärder för att påverka

inställningen till innovationer och kunskapen om innovationer behövs för att stötta innovationsutvecklingen. Därmed behövs även insatser för att stärka företagens strategiska kompetensförsörjning.

Insatser behövs för att stimulera internationaliseringen i programområdets företag. Företag behöver ingå i de globala värdekedjorna för att bevara och öka konkurrenskraften. En viktig del i detta är att få tillgång till nödvändig kunskap genom att öka tillämpad forskning; som ligger närmare företagens utmaningar – oavsett storlek på företaget.

#### *Utveckling av stödstrukturer*

För att stärka den kunskapsnivån i det regionala näringslivet är det viktigt med långsiktiga satsningar på kluster och innovationsmiljöer, särskilt kopplat till programområdets styrkeområden inom Smart specialisering. Efter programperioden ska fler kluster och innovationsmiljöer startat. Stödstrukturer kräver fleråriga satsningar som genomgår flera faser och ett extensivt partnerskapsarbete. Insatser behövs för att öka koordineringen mellan olika aktörer och aktiviteter som verkar för att stimulera innovationsgraden hos företag.

Insatser behövs för att frigöra potentialen hos t.ex. kvinnor, unga och utlandsfödda genom en ökad öppenhet och tillgänglighet i innovationssystemet. Det kan också gälla branscher och företagsformer som idag missgynnas genom hinder uppbyggda av normer och synsätt. En effekt av programmet insatser bör vara att fler företag tillkommer med utgångspunkt i dessa perspektiv. Programmet kommer också att inkludera socialt företagande, där bland annat civilsamhället spelar stor roll. Både genom att befintliga företag stärks och att nya uppstår kan fler komma i arbete och på så sätt kan de sociala och ekonomiska skillnaderna i Småland och Öarna minska.

De regionala högskolornas koppling till det regionala näringslivet täcker inte alla teknik- och utvecklingsområden. Insatser behövs för att påverka de regionala högskolornas utbildningserbjudande så att det bättre matchar Småland och Öarnas behov samt att högskolor och universitet utanför programområdet kan erbjuda forsknings- och utbildningsresurser. Stöd till och utveckling av industriforskning är ett sätt att höja och öka graden av FoU på företagen. Detta kan även motivera stöd till utvecklingskluster eller konsortier med privat finansiering.

#### *Uppbyggnad av miljöer/infrastruktur*

Programområdet saknar i stor utsträckning de miljöer och infrastrukturer som krävs för ett kunskapsintensivt näringsliv. Många av programområdets dominerande branscher och specialiseringsområden saknar bland annat fysiska testmiljöer, med möjlighet att genomföra tillämpade försök i både labbmiljö och verklig miljö (TRL-skala 3-8). Små och medelstora företag saknar möjlighet att göra egna kostsamma investeringar i testutrustning. Testbäddsinfrastrukturer har inte utnyttjats i tillräckligt hög grad eller finns inte tillgängliga. Gemensamma satsningar behövs i kommande program på utrustning och teknik genom olika affärsmodeller, vilket är ett sätt att ge tillgång till test- och utvecklingsmöjligheter.

Insatser behövs för att kompensera för Småland och Öarnas glesa strukturer med mötesplatser som stimulerar utbyte av kunskaper, kompetenser, egenskaper och erfarenheter mellan olika branscher och sektorer. I syfte att stimulera innovation och nya lösningar finns det behov av stärkt flernivåsamverkan.

Utvecklingsmiljöer behöver byggas upp utifrån smart specialisering.

#### **De huvudsakliga målgrupperna**

Den huvudsakliga målgruppen är små och medelstora företag, branschorganisationer. Det är också viktigt att involvera större företag i olika insatser, eftersom de små och medelstora företagen inom programområdet ofta ingår i globala värdekedjor. De större företagen kan genom kontaktytor och kunskap bidra till att stärka de små och medelstora företagen.

Förutom de regionala högskolorna Jönköping University, Linnéuniversitetet och Uppsala universitet/Campus Gotland och Statens Lantbruksuniversitet, är funktionella samband med



universitetet och högskolor utanför programområdet viktiga för att täcka in alla behov av kompetens som krävs för att uppnå det prioriterade målet med att förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik. Detsamma gäller de forskningsinstitut som i stor utsträckning finns utanför programområdet. Det är också viktigt att nå de små och medelstora företag som befinner sig utanför främjarsystemet.

Användare och ägare av miljöer och infrastrukturer kan vara både privata och offentliga organisationer i form av företag, akademi, forskningsinstitut och offentlig sektor.

I programområdet finns ett mindre antal Science Parks och inkubatorer, vilka också är en viktig målgrupp för genomförande och som en miljö där företag och organisationer kan samlas.

För att utveckla digitala tjänster inom till exempel hälsoområdet, är förutom Science Parks, forskningsinstitut och akademi, användare av digitala tjänster inom privat och offentlig sektor en viktig målgrupp.

För att nå ut till de små och medelstora företagen har det företagsfrämjande systemet en avgörande funktion, liksom organisationer de som arbetar med att stödja sociala innovationer, såsom bildningsförbund. Det är viktigt att i denna programperiod vidga perspektivet och inkludera fler målgrupper så att insatser även träffar utrikesfödda, kvinnor i lika hög utsträckning som män och andra grupper som traditionellt inte inkluderas. Sammantaget finns behov av att öka takten inom hela det företagsfrämjande systemet kring innovationsutveckling med ett proaktivt och uppsökande förhållningssätt.

## Textavsnitt

1 000 tecken (exklusive mellanslag)

### - **Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination<sup>3</sup>**

I programområdet finns flera exempel på processer och verktyg för att säkra att horisontella kriterier inkluderas i besluts och utvecklingsprocesser, till exempel hållbarhetsstyrning. Verktygen säkerställer ett hållbarhetsperspektiv. Verktygen behöver utvecklas och det finns behov av att utveckla nya. Verktygen har en viktig funktion i att säkerställa att insatser som görs i området bidrar till Agenda 2030. Då utvecklingen mot ett mer jämställt samhälle och näringsliv går långsamt i Småland och Öarna är jämställdhet prioriterat. Finansiering ska inte komma företag och projekt tillgodo som inte har en plan för hur förbättrad jämställdhet ska uppnås. Projekten bör arbeta aktivt för att säkerställa att makt är jämställt fördelat i projektet, men även att projektets insatser träffar jämställt. Till exempel bör det vara ett krav på jämställda styrgrupper i kommande projekt. Det behöver även fortsätta ske insatser i form av t.ex. utbildning för att förändra traditionella synsätt i det företagsfrämjande systemet.

Det finns också behov av att säkerställa en inkludering som främjar deltagande av individer som traditionellt sett är underrepresenterade till exempel utrikesfödda. Det kan ske genom att krav ställs på projekt och insatser att de särskilt måste beakta detta perspektiv. Vi ser särskilt att fler så kallade sociala företag behöver starta och för att det ska ske behövs insatser för att påverka normer om vad företagande är. Det kan ske genom utbildning av det företagsfrämjande systemet och att goda exempel lyfts fram och synliggörs.

## Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

### - **Indikation på särskilda territorier som fokuseras, inklusive planerad användningen av territoriella verktyg**

Samma behov i hela programområdet.

<sup>3</sup> Art 3 Fördraget om Europeiska Unionen (TEU), Art. 10 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (TFEU), art 5 TEU, Art 9 Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

## Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

### - Interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder

Inom det särskilda målet finns behov att öka det interregionala samarbetet. Gemensamma satsningar på till exempel innovationshubbar och mötesplatser som stimulerar utbyte av kunskaper, kompetenser, egenskaper och erfarenheter mellan olika branscher och sektorer är efterfrågat. Detta är särskilt intressant för de gemensamma styrkeområden som finns inom programområdet.

## Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

### - Den planerade användningen av finansieringsinstrument

Finansieringsinstrument är inom denna prioritering planerat att användas under annat särskilt mål. Där möjliggörs också finansiering av innovationer med koppling till forskning.

## Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

### 2.A.2 Särskilt mål (repeteras för varje valt särskilt mål)

#### ii) Säkra nyttan av digitaliseringen för invånare, företag och myndigheter

##### 2.A.2.1 Fondernas interventioner

###### *Direkta insatser till företag*

Det behövs insatser för att stimulera digitalisering inom näringslivet, bland annat robotisering och automatisering, men också i form av mer avancerad användning av AI och högpresterande datasystem samt cybersäkerhet. I denna utveckling bör det finnas ett särskilt fokus på att den digitala utvecklingen sker med ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv. Insatser i form av digitaliseringslyft behövs för att inte Småland och öarnas styrkeområden ska försvagas. Fler branscher behöver också mer allmänt inriktade kunskapslyft. Även små- och medelstora företag som levererar IT-tjänster har behov av olika typer av affärsutvecklande insatser för att möta upp behov hos invånare, andra företag och myndigheter. Förväntade effekter efter programmet är en ökad grad av digitalisering i företagen samt fler företag som kan stötta i utvecklingen.

###### *Utveckling av stödstrukturer*

Offentliga insatser i nära samarbete med forskning behöver genomföras för att stödja digitalisering, automatisering och robotisering i företagen. Detta är särskilt viktigt då denna utveckling blir allt viktigare för företagen för att kunna hävda sig på en global marknad och vara en del de globala värdekedjorna. Insatser behövs för att förmedla kunskap som kommer från de nationella och europeiska digitala innovationshubbarna till programområdets näringsliv. Stödstrukturer och infrastruktur som krävs för att på bästa sätt möta och stå rustad inför den digitala framtiden behöver också stärkas. Kunskapen om digitalisering behöver öka så att förmågor och beteenden hos människor, företag och organisationer stärks för att ta till sig digitaliseringens möjligheter.

###### *Uppbyggnad av miljöer/infrastruktur*

Satsningar behövs på fysisk infrastruktur för hantering av data i stora mängder, testmiljöer för AI,

cybersäkerhet och "high computing". Satsning behövs även på digital modellering av olika scenariosinfrör ett förändrat klimat och dess effekter för regional utveckling, ökad resiliens och näringslivets kapacitetsutnyttjande.

### De huvudsakliga målgrupperna

Den huvudsakliga målgruppen är små och medelstora företag, branschorganisationer. Det är också viktigt att involvera större företag i olika insatser, eftersom de små och medelstora företagen inom programområdet ofta ingår i globala värdekedjor. De större företagen kan genom kontaktytor och kunskap bidra till att stärka de små och medelstora företagen.

Förutom de regionala högskolorna Jönköping University, Linnéuniversitetet och Uppsala universitet/Campus Gotland och Statens Lantbruksuniversitet, är funktionella samband med universitetet och högskolor utanför programområdet viktiga för att täcka in alla behov av kompetens som krävs för att uppnå det prioriterade målet med att förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik. Detsamma gäller de forskningsinstitut som i stor utsträckning finns utanför programområdet. Det är också viktigt att nå de små och medelstora företag som befinner sig utanför främjarsystemet.

Användare och ägare av miljöer och infrastrukturer kan vara både privata och offentliga organisationer i form av företag, akademi, forskningsinstitut och offentlig sektor.

I programområdet finns en handfull Science Parks och inkubatorer, som också är en viktig målgrupp både för genomförande och som miljö där forskning, företag och organisationer kan samlas.

För att utveckla digitala tjänster inom till exempel hälsoområdet, är förutom Science Parks, forskningsinstitut och akademi, användare av digitala tjänster inom privat och offentlig sektor en viktig målgrupp.

För att nå ut till de små och medelstora företagen har främjarsystemet en viktig funktion.

Specifikt inom digitaliseringsprocesser bör flickor och pojkar och unga kvinnor och män medverka för att säkra delaktighet ur ett barnperspektiv där de själva kommer att delta i förvaltningen av sin egen framtid.

### Textavsnitt

1 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### - **Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination<sup>4</sup>**

I programområdet finns flera exempel på processer och verktyg för att säkra att horisontella kriterier inkluderas i besluts och utvecklingsprocesser, till exempel hållbarhetsstyrning. Verktygen säkerställer ett hållbarhetsperspektiv. Verktygen behöver utvecklas och det finns behov av att utveckla nya. Verktygen har en viktig funktion i att säkerställa att insatser som görs i området bidrar till Agenda 2030. Då utvecklingen mot ett mer jämställt samhälle och näringsliv går långsamt i Småland och Öarna är jämställdhet prioriterat. Finansiering ska inte komma företag och projekt tillgodo som inte har en plan för hur förbättrad jämställdhet ska uppnås. Projekten bör arbeta aktivt för att säkerställa att makt är jämställt fördelat i projektet, men även att projektets insatser träffar jämställt. Till exempel bör det vara ett krav på jämställda styrgrupper i kommande projekt. Det behöver även fortsätta ske insatser i form av t.ex. utbildning för att förändra traditionella synsätt i det företagsfrämjande systemet.

Det finns också behov av att säkerställa en inkludering som främjar deltagande av individer som traditionellt sett är underrepresenterade till exempel utrikesfödda. Det kan ske genom att krav ställs på projekt och insatser att de särskilt måste beakta detta perspektiv. Vi ser särskilt att fler så kallade sociala företag behöver starta och för att det ska ske behövs insatser för att påverka normer om vad företagande är. Det kan ske genom utbildning av det företagsfrämjande systemet och att goda exempel lyfts fram och synliggörs.

<sup>4</sup> Art 3 Fördraget om Europeiska Unionen (TEU), Art. 10 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (TFEU), art 5 TEU, Art 9 Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Indikation på särskilda territorier som fokuseras, inklusive planerad användningen av territoriella verktyg**

Samma behov i hela programområdet.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder**  
**Inom det särskilda målet är det aktuellt med fokus på transnationella samarbeten inom EU. Det finns stort behov av att både bidra till och ta del av den snabba utveckling som sker inom EU. Även interregionala samarbeten är eftersträvansvärt.**

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Den planerade användningen av finansieringsinstrument**

Finansieringsinstrument är inom denna prioritering planerat att användas under annat särskilt mål. Där möjliggörs också finansiering med koppling till digitalisering.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

2.A.2 Särskilt mål (repeteras för varje valt särskilt mål)

#### iii) förbättra de små och medelstora företagens tillväxt och konkurrenskraft

##### 2.A.2.1 Fondernas interventioner

###### *Direkta insatser till företag*

Åtgärder för att nå ut till fler företag som kan ingå i inkubationsprocesser alternativt acceleratorprocesser för etablerade företag med ambitionen att nå en större marknad. Regionalisering av inkubatorerna genom noder. Exportfrämjande insatser behövs direkt mot företag genom främjarorganisationer och nationella satsningar, samt stärkt tillgänglighet till expertkunskap inom export.

Insatser behövs för företagen för att öka intresset för att ta sin utgångspunkt i en hållbar utveckling inom till exempel områdena hållbara materialval, molntjänster, robotik och additiv tillverkning inom alla branscher.

###### *Utveckling av stödstrukturer*

Utveckling av inkubatorer behövs och åtgärder för att inkubatorerna ska kunna inkludera fler mindre bolag i behov av utvecklingsinsatser. Åtgärder som inkluderar stora och små företag som kan agera dragare för övrigt näringsliv. Regionalisering av inkubatorerna genom noder. Stödstruktur för exportfrämjande insatser genom det befintliga främjarsystemet.

Insatser behövs för att normer och attityder kring företagande och ledarskap behöver vidgas för att öka företagande bland kvinnor, unga och utlandsfödda. Bilden av att starta och driva företag behöver förstärkas positivt.

Insatser behövs för att stärka klusterbildning utifrån smart specialisering. För att nå framgång inom

smart specialisering är det nödvändigt att koppla Småland och öarnas näringsliv generellt till globala värdekedjor och specifikt till europeiska värdekedjor. Då den direkta exportandelen jämfört med många andra regioner är låg i stort och inom t.ex. tjänstesektorn obetydlig, bortsett från besöksnäringen, behöver stödstrukturer utvecklas.

#### *Uppbyggnad av miljöer/infrastruktur*

Utvecklingsmiljöer behöver byggas upp utifrån smart specialisering.

#### **De huvudsakliga målgrupperna**

Den huvudsakliga målgruppen är små och medelstora företag. Indirekt är även branschorganisationer och kluster viktiga aktörer i projekt och åtgärder.

Förutom de regionala högskolorna Jönköping University, Linnéuniversitetet och Uppsala universitet/Campus Gotland och Statens Lantbruksuniversitet, är funktionella samband med universitetet och högskolor utanför programområdet viktiga för att täcka in alla behov av kompetens som krävs för att uppnå det prioriterade målet med att förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik. Detsamma gäller de forskningsinstitut som i stor utsträckning finns utanför programområdet. Det är också viktigt att nå de små och medelstora företag som befinner sig utanför främjarsystemet.

Användare och ägare av miljöer och infrastrukturer kan vara både privata och offentliga organisationer i form av företag, akademi, forskningsinstitut och offentlig sektor.

I programområdet finns en handfull Science Parks och inkubatorer, som också är en viktig målgrupp både för genomförande och som miljö där företag och organisationer kan samlas.

För att utveckla digitala tjänster inom till exempel hälsoområdet, är förutom Science Parks, forskningsinstitut och akademi, användare av digitala tjänster inom privat och offentlig sektor en viktig målgrupp.

För att nå ut till de små och medelstora företagen har främjarsystemet en viktig funktion.

Det är viktigt att i denna programperiod vidga perspektivet och inkludera fler målgrupper så att insatser även träffar utrikesfödda, kvinnor i lika hög utsträckning som män och andra grupper som traditionellt inte inkluderas.

#### **Textavsnitt**

1 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### **- Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination<sup>5</sup>**

I programområdet finns flera exempel på processer och verktyg för att säkra att horisontella kriterier inkluderas i besluts och utvecklingsprocesser, till exempel hållbarhetsstyrning. Verktygen säkerställer ett hållbarhetsperspektiv. Verktygen behöver utvecklas och det finns behov av att utveckla nya. Verktygen har en viktig funktion i att säkerställa att insatser som görs i området bidrar till Agenda 2030. Då utvecklingen mot ett mer jämställt samhälle och näringsliv går långsamt i Småland och öarna är jämställdhet prioriterat. Finansiering ska inte komma företag och projekt tillgodo som inte har en plan för hur förbättrad jämställdhet ska uppnås. Projekten bör arbeta aktivt för att säkerställa att makt är jämställt fördelat i projektet, men även att projektets insatser träffar jämställt. Till exempel bör det vara ett krav på jämställda styrgrupper i kommande projekt. Det behöver även fortsätta ske insatser i form av t.ex. utbildning för att förändra traditionella synsätt i det företagsfrämjande systemet.

Det finns också behov av att säkerställa en inkludering som främjar deltagande av individer som traditionellt sett är underrepresenterade till exempel utrikesfödda. Det kan ske genom att krav ställs på projekt och insatser att de särskilt måste beakta detta perspektiv. Vi ser särskilt att fler så kallade sociala företag behöver starta och för att det ska ske behövs insatser för att påverka normer om vad

<sup>5</sup> Art 3 Fördraget om Europeiska Unionen (TEU), Art. 10 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (TFEU), art 5 TEU, Art 9 Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

företagande är. Det kan ske genom utbildning av det företagsfrämjande systemet och att goda exempel lyfts fram och synliggörs.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Indikation på särskilda territorier som fokuseras, inklusive planerad användningen av territoriella verktyg**

Samma behov i hela programområdet.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder**

Inom det särskilda målet finns några styrkeområden som är gemensamma för programområdet, till exempel skog och trä och besöksnäring. Inom dessa områden är det viktigt att fortsätta redan etablerad interregional samverkan. Vi ser att i detta program finns anledning att utöka det interregionala samarbetet inom fler gemensamma styrkeområden, t.ex. gröna näringar och livsmedelsproduktion.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Den planerade användningen av finansieringsinstrument**

En väl fungerande kapitalförsörjning är avgörande för att få ut innovationer på marknaden, för start av nya innovativa företag och därmed för en hållbar tillväxt. Behovet av externt kapital ska i första hand tillgodoses på den privata marknaden, men det finns områden där det kan finnas behov av marknadskompletterande finansiering, bland annat i tidiga utvecklingskedan och vid kommersialisering av innovationer där risken är hög.

Det behövs en aktiv integrering av hållbarhetsaspekter i genomförandet med särskilt fokus på jämställdhet och satsningar som bidrar till klimatomställning. Då alla rapporter fortsatt visar på att den största delen av riskkapitalet i Sverige går till män och behovet av klimatomställning är helt avgörande för framtiden behövs särskilt fokus på dessa faktorer.

Finansieringsinstrument kommer att användas och kompletteras med andra satsningar som möjliggör att kapitalet hamnar i en kontext som möjliggör styrning, stöd och uppsökande verksamhet.

Finansieringsinstrument öppnar upp affärsutveckling, internationalisering, avknoppning och nyetableringar.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

## 2 A Prioriteringar (andra än tekniskt stöd)

Referens: Artikel 17.3d i-vi

## 2.A.1 Stärkt kompetens för en accelererad omställning och smart specialisering samt en jämställd arbetsmarknad

Programmet fokuserar på åtgärder som riktar in sig på att säkra medvetenheten kring behov av och tillgängligheten till kompetens i näringslivet och offentlig verksamhet. En accelererad omställning och förnyelse genom innovation, digitalisering och hållbarhet ska säkerställas. Omställningen behövs för att säkerställa att det framtida företagandet sker hållbart men även för att möta nya förutsättningar. Insatser behövs för att utveckla jämställdhet, arbetsmiljö och kompetensförsörjning. Inom Småland och Öarna ska kvinnor och män, flickor och pojkar och alla individer oavsett könsidentitet ha samma förutsättningar till inflytande i det regionala tillväxtarbetet. Insatserna inom programmet bör inriktas på att stärka förmågan hos näringslivet och de offentliga organisationerna att aktivt arbeta för en jämställd arbetsmarknad och ta tillvara mervärden.

### 2.A.2 Särskilt mål iii - **Förbättra de små och medelstora företagens konkurrenskraft**

#### 2.A.2.1 Fondernas interventioner

#### **Relaterade typer av åtgärder (interventioner) under respektive resultatkedja, samtliga kopplat till särskilt mål iii:**

##### *Utveckling av stödstrukturer*

**Attitydpåverkan:** Arbetsmarknaden i Småland och Öarna är mycket traditionell och uppdelad. För att förändra den krävs ett ständigt arbete med att förändra attityder, synen på manligt och kvinnligt. Insatser behövs för att synliggöra, arbeta tillsammans med branscher, framhålla förebilder, medvetandegöra vilka möjligheter som finns i en mer jämställd arbetsmarknad. Framtidsspaning behöver ske kopplad till olika scenarier till exempel digitaliseringen och globaliseringen.

**Systematiska arbets sätt:** I syfte att stötta företagen behövs insatser för att arbeta med etablerade metoder som skapar mervärden i verksamheter kring jämställdhet och/eller intersektionalitet, så att det där med ökar möjligheten till måluppfyllelse. Det behövs ett systematiskt arbets sätt (motsvarande arbetet med arbetsmiljö). Det kan vara ett sätt att synliggöra, arbeta med och åtgärda den ojäms tällda arbetsmarknaden (T ex 3R/4R-metod eller motsvarande). I det systematiska arbets sättet ingår även att stötta förändringsarbetet i företagen. Det kan t ex handla om att arbeta med den sk förändringstrappan i verksamheten med chefer och medarbetare.

Förändringsarbetet måste ta sin utgångspunkt i de deltagande företagens egen utveckling. Det ställer krav på en uppsättning av kompetenser som kombineras i en samskapande dialog för att höja sig från grundnivån som brukar omfatta utbildning, checklistor och granskning till förändring och mervärden.

**Integrera arbetet i alla värdeskapande delar av verksamheten/företaget.** Utveckla/använda stödverktyg i syfte att få jämställdhetsarbetet att genomsyra alla värdeskapande delar av verksamheten/företaget.

**Marknadsmislyckanden vänds till marknadslyckande:** Utveckla matchningen och metoder för att åtgärda marknadsmislyckanden genom att främja en jämställd arbetsmarknad. Utveckla stöd för att näringslivet ska bli inkluderande och jämställt i syfte att ta tillvara Småland och Öarnas kompetenser, styrkeområden och företagens möjligheter till ökad innovation och konkurrenskraft, samt attrahera fler invånare till Småland och Öarna.

**Attraktivitet:** Insatser behövs för att få fler högutbildade kvinnor att se Småland och Öarna som en attraktiv plats att bo, leva och verka i samt för att få fler män att söka till och fullfölja en högre utbildning.

##### *Uppbyggnad av miljöer/infrastruktur*

Pilotsatsningar av olika slag, till exempel uppbyggnad av kompetenscentra.

(2776 tecken)

## Textavsnitt

8 000 tecken (exklusive mellanslag)

### De huvudsakliga målgrupperna

För att få effekt och nå många verksamheter behöver vi arbeta med branschorganisationer, företagsfrämjande aktörer, utbildningsaktörer, innovationsmiljöer, kommuner och offentliga aktörer. . Genom dessa målgrupper når vi de slutliga målgrupperna, företag, organisationer/verksamheter och därigenom samhället.

#### **Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination<sup>6</sup>**

- Utifrån valda interventioner (aktiviteter) arbeta med start- och målvärden för interventionerna. Ta fram indikatorer för att mäta genomförda interventioner.
- Interventionerna i sig syftar till ökad jämställdhet på arbetsmarknaden.
- Ett programcentralt stöd skulle kunna utvecklas som medverkar och som kan delta i olika sammanhang i hela programområdet , för att inom ramen för exempelvis testpiloter ge stöd för ökad jämställdhet. Insatsstyrkan kan bidra med kunskaper, goda exempel från landsbygder och täta miljöer, interkulturella aspekter, äldre och unga, trösklar med avseende på attityder att uppmuntra till jämställdhet. Vara ett ambulerande stöd till deltagande företag.

I programområdet finns flera exempel på processer och verktyg för att säkra att horisontella kriterier inkluderas i besluts och utvecklingsprocesser, till exempel hållbarhetsstyrning. Verktygen säkerställer ett hållbarhetsperspektiv. Verktygen behöver utvecklas och det finns behov av att utveckla nya. Verktygen har en viktig funktion i att säkerställa att insatser som görs i området bidrar till Agenda 2030. Då utvecklingen mot ett mer jämställt samhälle och näringsliv går långsamt i Småland och Öarna är jämställdhet prioriterat. Finansiering ska inte komma företag och projekt tillgodo som inte har en plan för hur förbättrad jämställdhet ska uppnås. Projekten bör arbeta aktivt för att säkerställa att makt är jämställt fördelat i projektet, men även att projektets insatser träffar jämställt. Till exempel bör det vara ett krav på jämställda styrgrupper i kommande projekt. Det behöver även fortsätta ske insatser i form av t.ex. utbildning för att förändra traditionella synsätt i det företagsfrämjande systemet.

Det finns också behov av att säkerställa en inkludering som främjar deltagande av individer som traditionellt sett är underrepresenterade till exempel utrikesfödda. Det kan ske genom att krav ställs på projekt och insatser att de särskilt måste beakta detta perspektiv. Vi ser särskilt att fler så kallade sociala företag behöver starta och för att det ska ske behövs insatser för att påverka normer om vad företagande är. Det kan ske genom utbildning av det företagsfrämjande systemet och att goda exempel lyfts fram och synliggörs.

- **Indikation på särskilda territorier som fokuseras, inklusive planerad användningen av territoriella verktyg**

Samma behov i hela programområdet.

<sup>6</sup> Art 3 Fördraget om Europeiska Unionen (TEU), Art. 10 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (TFEU), art 5 TEU, Art 9 Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.



- **Interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder**

Det kan finnas behov av internationellt erfarenhetsutbyte.

- **Den planerade användningen av finansieringsinstrument**

Finansieringsinstrument används inte särskilt under denna prioritering och dess särskilda mål. Dock har finansieringsinstrument som möjliggörs under särskilt mål inom prioritering 1 möjlighet att bidra till nytta inom både jämställdhet och smart specialisering.

## 2.A.2 Särskilt mål **Utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap**

### 2.A.2.1 Fondernas interventioner

Insatserna inom programmet bör inriktas på att stärka förmågan hos näringslivet och offentliga organisationer att långsiktigt arbeta med att stärka sina kompetenser och därmed förmågan att se kommande behov och möjligheter i framtiden vad gäller utveckling inom sin bransch och samhällsutveckling. Kringliggande organisationer som försörjer och utvecklar näringsliv och organisationer behöver öka sin förmåga att framtidssäkra sin stödfunktion. Kunskapsuppbyggnad genom investeringar som säkrar tillgång till miljöer och infrastruktur behövs för olika slags testpiloter. OBS Vi möter inte upp detta med resultatkedja 3.

Det finns omfattande behov av investeringar i stärkt kompetens i programområdets företag och i framåtblickande stödfunktioner samt uppbyggnad av miljöer och infrastruktur som kan framtidssäkra arbetet med att understödja tillgängligheten till kompetens inom programområdets identifierade kunskapsområden. Det sker genom:

#### *Direkta insatser till företag*

##### Stärkt kompetens genom attraktiva arbetsmiljöer

Det finns stora brister i matchning av kompetens, rekrytering och att behålla kompetens i Småland och öarna. Det bidrar till att flera andra utmaningar förstärks såsom innovationskraften, kunskapsinnehåll i branscherna, omställning av verksamheter så att programområdet når sina klimatmål och miljömål.

Främjande-aktiviteter omfattar att arbeta med företagens attityder till utbildning, entreprenörskap, inkludering, mångfald och jämställdhet inom alla sektorer för att avhjälpa eller kompensera för brist på kompetens. Det kan ske genom digitalisering, utformning av attraktiva arbetstillfällen med kunskapsinnehåll och goda arbetsmiljöer.

Insatser behövs även för att stötta företagen i utvecklingen av attraktiva arbetsmiljöer och en kompetensbaserad rekryteringsprocess. Insatser behövs även för att stötta företagen i att utveckla förmågan att förutse framtida behov av kompetens.

##### Stärkt kompetens genom kunskapsinriktad vidarebildning

Utbildning är avgörande för att klara den omställning Småland och öarna befinner sig i. Tillverkningsindustrin och tjänstesektorerna blir allt mer avancerade och konkurrens sker i allt högre utsträckning med kunskap än lönekostnader. I den långsiktiga strukturomvandlingen behövs

en välutbildad arbetskraft och en god tillgänglighet till såväl utbildning som fortbildning. Främjande aktiviteter hos målgruppen omfattar investeringar i vidareutbildning inom ramen för kunskapsområden som programområdet identifierat.

#### *Utveckling av stödstrukturer*

##### Stärkt kompetens för specialisering och omställning för långsiktigt hållbara tillväxt:

Småland och öarna har en tradition av god konkurrenskraft inom ett antal kunskapsområden såsom maskinindustri, IT, skog-, trä- och möbelindustrin, gröna näringar och livsmedelsindustri samt besöksnäring. Det finns behov av att fortsätta utveckla specialiseringen inom dessa näringar. Behovet av spetskompetens och kunnande inom alla sektorer är stor då tillgången regionalt är begränsad. Främjande aktiviteter omfattar behov av att understödja tillgång och tillgänglighet till kompetens inom digitalisering, nya hållbara material, miljö- och klimatteknik, molntjänster, robotik och additiv tillverkning inom alla branscher, besöksnäringen och gröna näringar.

Insatser för att öka samverkan mellan näringsliv, offentliga aktörer och akademien behövs. Åtgärder behövs även för de kringliggande organisationer som utvecklar näringslivet så att de framtidssäkrar sin stödfunktion.

Insatser för att öka samverkan och samhandling mellan offentliga aktörer, näringsliv, utbildningsanordnare samt arbetsmarknadens parter krävs för att säkerställa kompetensutveckling och matchning. Dessa insatser leder till att utbildningsnivåer höjs och fler blir anställningsbara. Något som på sikt bidrar till att minska de sociala och ekonomiska skillnaderna i Småland och öarna.

#### **De huvudsakliga målgrupperna**

- Direkta insatser till företag: företag och företagsintressenter
- Utveckling av stödstrukturer: företagsfrämjande aktörer, science parks eller motsvarande, regionala kompetensplattformar eller motsvarande
- Uppbyggnad av miljöer/infrastruktur: Akademi, forskningsinstitut, branschförbund, nationella myndigheter

#### **Åtgärder för att säkra jämställdhet, inkludering och icke-diskriminering<sup>7</sup>**

I programområdet finns flera exempel på processer och verktyg för att säkra att horisontella kriterier inkluderas i besluts och utvecklingsprocesser, till exempel hållbarhetsstyrning. Verktygen säkerställer ett hållbarhetsperspektiv. Verktygen behöver utvecklas och det finns behov av att utveckla nya. Verktygen har en viktig funktion i att säkerställa att insatser som görs i området bidrar till Agenda 2030. Då utvecklingen mot ett mer jämställt samhälle och näringsliv går långsamt i Småland och öarna är jämställdhet prioriterat. Finansiering ska inte komma företag och projekt tillgodo som inte har en plan för hur förbättrad jämställdhet ska uppnås. Projekten bör arbeta aktivt för att säkerställa att makt är jämställt fördelat i projektet, men även att projektets insatser träffar jämställt. Till exempel bör det vara ett krav på jämställda styrgrupper i kommande projekt. Det behöver även fortsätta ske insatser i form av t.ex. utbildning för att förändra traditionella synsätt i det företagsfrämjande systemet.

Det finns också behov av att säkerställa en inkludering som främjar deltagande av individer som traditionellt sett är underrepresenterade till exempel utrikesfödda. Det kan ske genom att krav ställs på projekt och insatser att de särskilt måste beakta detta perspektiv. Vi ser särskilt att fler så kallade sociala företag behöver starta och för att det ska ske behövs insatser för att påverka normer om vad företagande är. Det kan ske genom utbildning av det företagsfrämjande systemet och att goda exempel lyfts fram och synliggörs.

#### **Indikation på särskilda territorier som fokuseras, inklusive planerad användningen av territoriella verktyg**

<sup>7</sup> Art 3 Fördraget om Europeiska Unionen (TEU), Art. 10 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (TFEU), art 5 TEU, Art 9 Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Samma behov i hela programområdet.

### **Interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder**

Arbetet kan omfatta internationell rekrytering och kompetensutbyten, användning av internationell kompetens.

#### **- Den planerade användningen av finansieringsinstrument**

Finansieringsinstrument används inte särskilt under denna prioritering och dess särskilda mål. Dock har finansieringsinstrument som möjliggörs under särskilt mål inom prioritering 1 möjlighet att bidra till nytta inom både jämställdhet och smart specialisering.

## **2.A.1 Ökad takt i klimatomställningen och utvecklingen för en bättre miljö**

Vi har stora utmaningar för att nå klimat- och miljömålen. Programmets insatser ska bidra till att produktions- och energisystemen utvecklas så att beroendet av fossil energi minimeras, andelen förnybar energi ökar, den negativa miljöpåverkan av transportsektorn minskas, utveckling av smarta energisystem öka, den framtida vattenförsörjningen och vattenkvaliteten säkras, biodiversiteten och en övergång till cirkulär ekonomi främjas.

*300 tecken (exklusive mellanslag)*

### **2.A.2 Särskilt mål (repeteras för varje valt särskilt mål)**

#### **Särskilt mål ii) Främja förnybar energi**

##### **2.A.2.1 Fondernas interventioner**

#### **- Relaterade typer av åtgärder (Interventioner)**

##### *Direkta insatser till företag*

Det behöver ske insatser för att fler företag ska utveckla processer för att minimera resursuttaget. Fler företag behöver se över sina produktionssystem så att energibesparingar och energieffektiviseringar sker och användningen av förnybar energi ökar. Nya cirkulära affärsmodeller, system och metoder behöver komma till. Det är även efterfrågat att fler företag utvecklar lösningar som kan bidra till ökad takt i klimatomställningen. Det kan till exempel handla om insatser för att få fler miljöteknikföretag att etableras, utveckla processer för att utveckla offentliga upphandlingskrav som styr användningen av koldioxidsnåla lösningar och åtgärder för att öka användningen av förnybar energi.

Utifrån programområdets förutsättningar som en skogsregion med tillgång till biobaserad råvara behövs åtgärder för att öka en hållbar produktion av biobaserade bränslen och för att utveckla infrastruktur som stöder användningen. Befintliga företag behöver utvecklas och växa och nya företag behöver uppstå.

##### *Utveckling av stödstrukturer*

Stödstrukturerna behöver stärkas i programområdet för att främja ett miljövänligt företagande. Insatser behövs för att öka regional kapacitet för att kunna bedriva utveckling och omställning. Fler aktörer behöver komma till och befintliga aktörer behöver utvecklas och samverkan stärkas.

Exempel på åtgärder är kartläggning och analys av regionala behov och möjligheter, utveckling av metoder och arbetssätt samt att etablera och stärka samverkansplattformar för innovation inom området förnybar energi. Det kan handla om att fokusera på utvecklingen av förnybar energi i sig men också kopplat till områden som transporter, nybyggnation och renoveringar.

Det finns behov av insatser för att nya koldioxidsnåla lösningar för transportsektorn ska utvecklas, då den är stark i Småland och öarna. Den omställningen behöver ske med fokus på både landsbygden och staden. Det handlar om att satsa på en samhällsplanering för ett transportsnålt samhälle och om främjande av tillgången på förnybara bränslen. Men insatser behövs även för att öka takten i omställningen till en fordonsflotta som baseras på förnybara drivmedel, samt tjänster som minskar transportbehovet. Här behöver forskning och utveckling öka. Insatser behövs för att öka det hållbara resandet. Lösningar och tjänster behöver uppstå som fokuserar på de olika behov som finns på landsbygden och i staden. Insatserna bör även fokusera på att jämna ut den skillnad som finns mellan män och kvinnors resande så att klimatavtrycket minskar. Idag bidrar kvinnor till ett mindre klimatavtryck genom sina resandemönster. Det behövs åtgärder för att stimulera uppbyggnad av nya nätverk och vidareutveckla befintliga samt kompetenskluster som främjar förnybar energi, transporteffektivitet och ett hållbart samhälle. Befintliga aktörer behöver stärkas och nya behöver komma till.

Det finns behov av insatser för att främja ett hållbart byggande och hållbara renoveringar som fokuserar på användningen av förnybar energi. Det finns behov av att utveckla energieffektivt byggande, men även energieffektivt bebyggelsestruktur för att öka de klimatsmarta transporterna. Samverkan behöver öka. Kunskap- och metodutveckling för energisnål bebyggelsestruktur där samverkan sker mellan aktörerna i planerings- och genomförandedekedjan behövs.

Stödstrukturer för att främja tillgång till biobaserad råvara behöver utvecklas.

#### *Uppbyggnad av miljöer/infrastruktur*

Behov finns av investeringar i testbäddar för ökad förnybar energi samt investeringar i infrastruktur. Exempel på åtgärder kan vara att stimulera tillkomsten av testbäddar för att utveckla cirkulära lösningar för förnybara energislag. Åtgärder behövs för att stimulera investeringar i infrastruktur för förnybara drivmedel samt lösningar för transportlogistik. Ett viktigt område att genomföra åtgärder är inom biobaserade bränslen.

### **Textavsnitt**

8 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### **- De huvudsakliga målgrupperna**

Små och medelstora företag som vill utveckla hållbara lösningar och tjänster är en direkt målgrupp. Näringslivsorganisationer, bransch- och intresseorganisationer, högskolor och universitet samt offentliga organisationer som kommuner, regioner och länsstyrelser är direkta målgrupper. Konsumenter och medborgare är indirekt målgrupp.

### **Textavsnitt**

1 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### **- Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination<sup>8</sup>**

I programområdet finns flera exempel på processer och verktyg för att säkra att horisontella kriterier inkluderas i besluts och utvecklingsprocesser, till exempel hållbarhetsäkring. Verktygen säkerställer ett hållbarhetsperspektiv. Verktygen behöver utvecklas och det finns behov av att

<sup>8</sup> Art 3 Fördraget om Europeiska Unionen (TEU), Art. 10 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (TFEU), art 5 TEU, Art 9 Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

utveckla nya. Verktögen har en viktig funktion i att säkerställa att insatser som görs i området bidrar till Agenda 2030. Då utvecklingen mot ett mer jämställt samhälle och näringsliv går långsamt i Småland och öarna är jämställdhet prioriterat. Finansiering ska inte komma företag och projekt tillgodo som inte har en plan för hur förbättrad jämställdhet ska uppnås. Projekten bör arbeta aktivt för att säkerställa att makt är jämställt fördelat i projektet, men även att projektets insatser träffar jämställt. Till exempel bör det vara ett krav på jämställda styrgrupper i kommande projekt. Det behöver även fortsätta ske insatser i form av t.ex. utbildning för att förändra traditionella synsätt i det företagsfrämjande systemet.

Det finns också behov av att säkerställa en inkludering som främjar deltagande av individer som traditionellt sett är underrepresenterade till exempel utrikesfödda. Det kan ske genom att krav ställs på projekt och insatser att de särskilt måste beakta detta perspektiv. Vi ser särskilt att fler så kallade sociala företag behöver starta och för att det ska ske behövs insatser för att påverka normer om vad företagande är. Det kan ske genom utbildning av det företagsfrämjande systemet och att goda exempel lyfts fram och synliggörs.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Indikation på särskilda territorier som fokuseras, inklusive planerad användningen av territoriella verktyg**

Samma behov i hela programområdet.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder**

Inom det särskilda målet ser vi möjligheter till interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder. Det är önskvärt med projekt som sträcker sig över flera regioner och på så sätt skapar mer kraft. Vi ser även fördelar med att några projekt drivs med transnationell inriktning för att bidra till och ta del av goda exempel inom EU.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Den planerade användningen av finansieringsinstrument**

Finansieringsinstrument används inte särskilt under denna prioritering och dess särskilda mål. Finansieringsinstrument inom prioritering 1 möjliggör finansiering som bidrar till att öka takten för en klimatomställning och för en bättre miljö. Bland annat finns behov av utveckling och innovation som bidrar till en cirkulär ekonomi samt stöd till företag som utvecklar tjänster och produkter som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi. Den riskkapitalfond för företagande som bidrar till klimatomställning med finansiering från nationella ERUF-programmet finns också tillgängligt inom programområdet.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

2.A.2 Särskilt mål (repeteras för varje valt särskilt mål)

**Särskilt mål iii) Utveckla smarta energisystem, smarta nät och smart lagring**

## 2.A.2.1 Fondernas interventioner

### Relaterade typer av åtgärder (Interventioner)

-

#### *Direkta insatser till företag*

Åtgärder för att stötta energi- och elnätbolag behövs för att nya lösningar och tjänster ska uppstå.

#### *Utveckling av stödstrukturer*

Insatser behöver genomföras för att kartlägga och analysera Småland och öarnas effekt- och kapacitetsbehov för framtiden. En elektrifiering av transportsektorn kommer till exempel att öka behovet av el markant under vissa tider. Kunskapen behöver även stärkas vad gäller den praktiska tillämpningen av ellagring. Åtgärder behövs även för att höja kunskapen i flera led om hur en omställning till mer småskalig elproduktion kan möta ett större beroende av elförsörjning. Åtgärder för att främja utveckling av styrsystem för distribution och lagring av förnybar energi behövs. Fler nätverk och kluster mellan kompetensområden och aktörer behöver uppstå så att olika lösningar enklare kan komma till stånd.

#### *Uppbyggnad av miljöer/infrastruktur*

Det finns behov av att främja uppbyggnad av testbäddar för att pröva nya lösningar för att med småskalig energiproduktion möta framtidens elförsörjningsbehov. Strukturer för att främja en smart elanvändning och smarta prioriteringar behöver utvecklas. Även möjligheter för att testa energilagring behöver skapas.

### Textavsnitt

8 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### - **De huvudsakliga målgrupperna**

Till de direkta målgrupperna hör offentliga aktörer, energi- och elnätbolag och högskolor och universitet. Indirekta målgrupper är övriga företag, konsumenter och medborgare.

### Textavsnitt

1 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### - **Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination<sup>9</sup>**

I programområdet finns flera exempel på processer och verktyg för att säkra att horisontella kriterier inkluderas i besluts och utvecklingsprocesser, till exempel hållbarhetsssäkring. Verktygen säkerställer ett hållbarhetsperspektiv. Verktygen behöver utvecklas och det finns behov av att utveckla nya. Verktygen har en viktig funktion i att säkerställa att insatser som görs i området bidrar till Agenda 2030. Då utvecklingen mot ett mer jämställt samhälle och näringsliv går långsamt i Småland och öarna är jämställdhet prioriterat. Finansiering ska inte komma företag och projekt tillgodo som inte har en plan för hur förbättrad jämställdhet ska uppnås. Projekten bör arbeta aktivt för att säkerställa att makt är jämställt fördelat i projektet, men även att projektets insatser träffar jämställt. Till exempel bör det vara ett krav på jämställda styrgrupper i kommande projekt. Det behöver även fortsatt ske insatser i form av t.ex. utbildning för att förändra traditionella synsätt i det företagsfrämjande systemet.

Det finns också behov av att säkerställa en inkludering som främjar deltagande av individer som traditionellt sett är underrepresenterade till exempel utrikesfödda. Det kan ske genom att krav ställs på projekt och insatser att de särskilt måste beakta detta perspektiv. Vi ser särskilt att fler så kallade

<sup>9</sup> Art 3 Fördraget om Europeiska Unionen (TEU), Art. 10 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (TFEU), art 5 TEU, Art 9 Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

sociala företag behöver starta och för att det ska ske behövs insatser för att påverka normer om vad företagande är. Det kan ske genom utbildning av det företagsfrämjande systemet och att goda exempel lyfts fram och synliggörs.

### **Textavsnitt**

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Indikation på särskilda territorier som fokuseras, inklusive planerad användningen av territoriella verktyg**

Samma behov i hela programområdet.

### **Textavsnitt**

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder**

Inom det särskilda målet ser vi möjligheter till interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder. Det är önskvärt med projekt som sträcker sig över flera regioner och på så sätt skapar mer kraft. Vi ser även fördelar med att några projekt drivs med transnationell inriktning för att bidra till och ta del av goda exempel inom EU.

### **Textavsnitt**

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Den planerade användningen av finansieringsinstrument**

Finansieringsinstrument används inte särskilt under denna prioritering och dess särskilda mål. Finansieringsinstrument inom prioritering 1 möjliggör finansiering som bidrar till att öka takten för en klimatomställning och för en bättre miljö. Bland annat finns behov av utveckling och innovation som bidrar till en cirkulär ekonomi samt stöd till företag som utvecklar tjänster och produkter som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi. Den riskkapitalfond för företagande som bidrar till klimatomställning med finansiering från nationella ERUF-programmet finns också tillgängligt inom programområdet.

-

### **Textavsnitt**

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

2.A.2 Särskilt mål (repeteras för varje valt särskilt mål)

**Särskilt mål v) Främja hållbar vattenförvaltning**

2.A.2.1 Fondernas interventioner

### **Relaterade typer av åtgärder (Interventioner)**

#### *Utveckling av stödstrukturer*

Åtgärder behövs för att öka kunskaperna hos företag om vattentillgång, vattenuttag som sker samt framtida behov av vattenuttag. De behöver utvecklas modeller för hur våra viktiga dricksvattentäkter ska skyddas och en stärkt samverkan behöver ske. Det behöver utvecklas modeller för ett effektivt nyttjande och fördelning av vattenresursen utifrån olika behov hos befintliga företag liksom nyetablerade. Detta är särskilt viktigt för företag där vatten utgör en tydlig resurs i produktionen, som till exempel i livsmedelsindustrin. Åtgärder för att minska vattenåtgången behövs och för att

utveckla cirkulära system där vatten kan återanvändas i t.ex. industrin och för att motverka att avloppsvatten uppstår.

Det behövs även insatser för att minska främmande ämnen i vatten och för att bevara och stärka kvaliteten på vårt dricksvatten.

#### *Uppbyggnad av miljöer/infrastruktur*

Insatser behövs för att etablera utvecklingsarenor och testbäddar för smart vattenförsörjning och ny teknik som kan bidra till t.ex. uppkomsten av avloppsvatten, vattenrening och identifiering av främmande ämnen i vatten.

### **Textavsnitt**

8 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### **- De huvudsakliga målgrupperna**

Bland de direkta målgrupperna finns kommuner och myndigheter som till exempel länsstyrelserna men även intresseorganisationer och branschföreningar. Högskolor och universitet är också en direkt målgrupp. En indirekt målgrupp är företag, konsumenter och medborgare.

### **Textavsnitt**

1 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### **- Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination<sup>10</sup>**

I programområdet finns flera exempel på processer och verktyg för att säkra att horisontella kriterier inkluderas i besluts och utvecklingsprocesser, till exempel hållbarhetsäkring. Verktygen säkerställer ett hållbarhetsperspektiv. Verktygen behöver utvecklas och det finns behov av att utveckla nya. Verktygen har en viktig funktion i att säkerställa att insatser som görs i området bidrar till Agenda 2030. Då utvecklingen mot ett mer jämställt samhälle och näringsliv går långsamt i Småland och öarna är jämställdhet prioriterat. Finansiering ska inte komma företag och projekt tillgodo som inte har en plan för hur förbättrad jämställdhet ska uppnås. Projekten bör arbeta aktivt för att säkerställa att makt är jämställt fördelat i projektet, men även att projektets insatser träffar jämställt. Till exempel bör det vara ett krav på jämställda styrgrupper i kommande projekt. Det behöver även fortsätta ske insatser i form av t.ex. utbildning för att förändra traditionella synsätt i det företagsfrämjande systemet.

Det finns också behov av att säkerställa en inkludering som främjar deltagande av individer som traditionellt sett är underrepresenterade till exempel utrikesfödda. Det kan ske genom att krav ställs på projekt och insatser att de särskilt måste beakta detta perspektiv. Vi ser särskilt att fler så kallade sociala företag behöver starta och för att det ska ske behövs insatser för att påverka normer om vad företagande är. Det kan ske genom utbildning av det företagsfrämjande systemet och att goda exempel lyfts fram och synliggörs.

### **Textavsnitt**

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### **- Indikation på särskilda territorier som fokuseras, inklusive planerad användningen av territoriella verktyg**

Det finns samma behov i hela programområdet.

### **Textavsnitt**

<sup>10</sup> Art 3 Fördraget om Europeiska Unionen (TEU), Art. 10 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (TFEU), art 5 TEU, Art 9 Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.



2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder**

Inom det särskilda målet ser vi möjligheter till interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder. Det är önskvärt med projekt som sträcker sig över flera regioner och på så sätt skapar mer kraft. Vi ser även fördelar med att några projekt drivs med transnationell inriktning för att bidra till och ta del av goda exempel inom EU.

**Textavsnitt**

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Den planerade användningen av finansieringsinstrument**

Finansieringsinstrument används inte särskilt under denna prioritering och dess särskilda mål. Finansieringsinstrument inom prioritering 1 möjliggör finansiering som bidrar till att öka takten för en klimatomställning och för en bättre miljö. Bland annat finns behov av utveckling och innovation som bidrar till en cirkulär ekonomi samt stöd till företag som utvecklar tjänster och produkter som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi. Den riskkapitalfond för företagande som bidrar till klimatomställning med finansiering från nationella ERUF-programmet finns också tillgängligt inom programområdet.

**Textavsnitt**

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

2.A.2 Särskilt mål (repeteras för varje valt särskilt mål)

**Särskilt mål vi) Främja övergången till cirkulär ekonomi**

2.A.2.1 Fondernas interventioner

**Relaterade typer av åtgärder (Interventioner)**

*Direkta insatser till företag*

Det behövs direkta insatser till företagen för att öka omställningen till en kretsloppsbasead verksamhet. Det kan handla om stöd i processen att utveckla produkter, processer och tjänster samt cirkulära affärsmodeller. Åtgärder behövs för att stötta företagen i att utveckla bättre konsumentinformation för att underlätta för den enskilde konsumenten att göra hållbara och cirkulära val. Även utveckling av designprocesser behövs för att motverka uppkomsten av avfall. Stöd behövs för att stötta tjänsteutveckling hos befintliga företag eller nya inom områden som återanvändning, reparation och delningstjänster. Stöd kan också behövas för att stimulera samarbeten mellan företag som tillsammans bildar ett kretslopp, symbios.

*Utveckling av stödstrukturer*

Det behövs insatser för att utveckla nya cirkulära affärsmodeller men också för att höja kunskaperna hos det företagsfrämjande systemet om befintliga cirkulära affärsmodeller, såsom till exempel sälja en tjänst istället för en produkt och delningsekonomi. Innovations- och näringslivsklimatet behöver ta en tydlig utgångspunkt i hållbarhet för att fler företag med cirkulära affärsmodeller ska kunna växa och erbjuda sina produkter på hemmamarknaden och på export. Det behövs insatser för att öka samverkan inom och mellan olika branscher för att ett lärande ska kunna ske över gränserna, fler nätverk och kluster behöver uppstå. Det kan till exempel handla om att utbyte av kunskap sker mellan t.ex den gröna näringen som till sin natur har inslag av kretslopp och tillverkande industri som av tradition har linjära affärsmodeller. Båda näringarna kan genom kunskapsutbyten ta steg mot

cirkulära affärsmodeller. Det kan också handla om att närliggande företag kan hitta samarbeten som tillsammans skapar ett kretslopp, symbios. Insatser för att hitta alternativ till fossila råvaror behövs men även hur de fossila råvaror som ändå är i omlopp kan få ett nästintill evig livstid. Insatser för att skapa plattformar för att sprida goda exempel behövs. Det behövs också åtgärder för att utveckla konsumentensida och inköpsida i både privat och offentlig sektor så att företagens utveckling också drivs av en ökad efterfrågan på produkter från cirkulära system.

#### *Uppbyggnad av miljöer/infrastruktur*

Det behövs testbäddar för att ta olika cirkulära idéer till verklighet.

### **Textavsnitt**

8 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### **- De huvudsakliga målgrupperna**

De primära målgrupperna är företag, offentliga aktörer, högskolor och universitet samt ideella organisationer. Indirekta målgrupper är konsumenter och medborgare.

### **Textavsnitt**

1 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### **- Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination<sup>11</sup>**

I programområdet finns flera exempel på processer och verktyg för att säkra att horisontella kriterier inkluderas i besluts och utvecklingsprocesser, till exempel hållbarhetsstyrning. Verktygen säkerställer ett hållbarhetsperspektiv. Verktygen behöver utvecklas och det finns behov av att utveckla nya. Verktygen har en viktig funktion i att säkerställa att insatser som görs i området bidrar till Agenda 2030. Då utvecklingen mot ett mer jämställt samhälle och näringsliv går långsamt i Småland och Öarna är jämställdhet prioriterat. Finansiering ska inte komma företag och projekt tillgodo som inte har en plan för hur förbättrad jämställdhet ska uppnås. Projekten bör arbeta aktivt för att säkerställa att makt är jämställt fördelat i projektet, men även att projektets insatser träffar jämställt. Till exempel bör det vara ett krav på jämställda styrgrupper i kommande projekt. Det behöver även fortsätta ske insatser i form av t.ex. utbildning för att förändra traditionella synsätt i det företagsfrämjande systemet.

Det finns också behov av att säkerställa en inkludering som främjar deltagande av individer som traditionellt sett är underrepresenterade till exempel utrikesfödda. Det kan ske genom att krav ställs på projekt och insatser att de särskilt måste beakta detta perspektiv. Vi ser särskilt att fler så kallade sociala företag behöver starta och för att det ska ske behövs insatser för att påverka normer om vad företagande är. Det kan ske genom utbildning av det företagsfrämjande systemet och att goda exempel lyfts fram och synliggörs.

### **Textavsnitt**

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### **- Indikation på särskilda territorier som fokuseras, inklusive planerad användningen av territoriella verktyg**

Samma behov i hela programområdet.

### **Textavsnitt**

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

<sup>11</sup> Art 3 Fördraget om Europeiska Unionen (TEU), Art. 10 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (TFEU), art 5 TEU, Art 9 Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

- **Interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder**

Inom det särskilda målet ser vi möjligheter till interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder. Det är önskvärt med projekt som sträcker sig över flera regioner och på så sätt skapar mer kraft. Vi ser även fördelar med att några projekt drivs med transnationell inriktning för att bidra till och ta del av goda exempel inom EU.

**Textavsnitt**

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **Den planerade användningen av finansieringsinstrument**

Finansieringsinstrument används inte särskilt under denna prioritering och dess särskilda mål. Finansieringsinstrument inom prioritering 1 möjliggör finansiering som bidrar till att öka takten för en klimatomställning och för en bättre miljö. Bland annat finns behov av utveckling och innovation som bidrar till en cirkulär ekonomi samt stöd till företag som utvecklar tjänster och produkter som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi. Den riskkapitalfond för företagande som bidrar till klimatomställning med finansiering från nationella ERUF-programmet finns också tillgängligt inom programområdet.

**Textavsnitt**

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

2.A.2 Särskilt mål (repeteras för varje valt särskilt mål)

**Särskilt mål vii) Främja biologisk mångfald och grön infrastruktur i stadsmiljö samt minska föroeningarna**

2.A.2.1 Fondernas interventioner

**Relaterade typer av åtgärder (Interventioner)**

50

*Utveckling av stödstrukturer*

Det behövs insatser för att öka kunskapen om nyttan med biologisk mångfald och de ekosystemtjänster som den bidrar med, även ur ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv. Aspekter kring grön infrastruktur behöver integreras i fysisk planering. Det behövs inte bara grönområden utan de behöver hänga ihop med den gröna infrastrukturen utanför staden. För att möjliggöra denna utveckling behövs förbättrad samverkan. Insatser för att eliminera invasiva arter krävs. Även kunskap om hur grön infrastruktur bidrar till attraktivitet, hälsa och välbefinnande behöver spridas.

*Uppbyggnad av miljöer/infrastruktur*

Miljöer och infrastrukturer för att pröva olika koncept för att öka biologisk mångfald behövs men även för att testa olika ekosystemtjänster. Även modeller för att med biologisk mångfald öka ett områdes attraktivitet behöver testas.

**Textavsnitt**

8 000 tecken (exklusive mellanslag)

- **De huvudsakliga målgrupperna**

Primära målgrupper är kommuner, regioner och statliga myndigheter som t.ex. länsstyrelser, Skogsstyrelsen och Trafikverket. Indirekta målgrupper är ideella organisationer, intresseorganisationer och medborgare.

### Textavsnitt

1 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### - **Actions safeguarding equality, inclusion and non-discrimination<sup>12</sup>**

I programområdet finns flera exempel på processer och verktyg för att säkra att horisontella kriterier inkluderas i besluts och utvecklingsprocesser, till exempel hållbarhetsstyrning. Verktygen säkerställer ett hållbarhetsperspektiv. Verktygen behöver utvecklas och det finns behov av att utveckla nya. Verktygen har en viktig funktion i att säkerställa att insatser som görs i området bidrar till Agenda 2030. Då utvecklingen mot ett mer jämställt samhälle och näringsliv går långsamt i Småland och Öarna är jämställdhet prioriterat. Finansiering ska inte komma företag och projekt tillgodo som inte har en plan för hur förbättrad jämställdhet ska uppnås. Projekten bör arbeta aktivt för att säkerställa att makt är jämställt fördelat i projektet, men även att projektets insatser träffar jämställt. Till exempel bör det vara ett krav på jämställda styrgrupper i kommande projekt. Det behöver även fortsätta ske insatser i form av t.ex. utbildning för att förändra traditionella synsätt i det företagsfrämjande systemet.

Det finns också behov av att säkerställa en inkludering som främjar deltagande av individer som traditionellt sett är underrepresenterade till exempel utrikesfödda. Det kan ske genom att krav ställs på projekt och insatser att de särskilt måste beakta detta perspektiv. Vi ser särskilt att fler så kallade sociala företag behöver starta och för att det ska ske behövs insatser för att påverka normer om vad företagande är. Det kan ske genom utbildning av det företagsfrämjande systemet och att goda exempel lyfts fram och synliggörs.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### - **Indikation på särskilda territorier som fokuseras, inklusive planerad användningen av territoriella verktyg**

Samma behov i hela programområdet.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### - **Interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder**

Inom det särskilda målet ser vi möjligheter till interregionala, gränsregionala och transnationella åtgärder. Det är önskvärt med projekt som sträcker sig över flera regioner och på så sätt skapar mer kraft. Vi ser även fördelar med att några projekt drivs med transnationell inriktning för att bidra till och ta del av goda exempel inom EU.

### Textavsnitt

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

#### - **Den planerade användningen av finansieringsinstrument**

Finansieringsinstrument används inte särskilt under denna prioritering och dess särskilda mål. Finansieringsinstrument inom prioritering 1 möjliggör finansiering som bidrar till att öka takten för

<sup>12</sup> Art 3 Fördraget om Europeiska Unionen (TEU), Art. 10 Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (TFEU), art 5 TEU, Art 9 Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

en klimatomställning och för en bättre miljö. Bland annat finns behov av utveckling och innovation som bidrar till en cirkulär ekonomi samt stöd till företag som utvecklar tjänster och produkter som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi. Den riskkapitalfond för företagande som bidrar till klimatomställning med finansiering från nationella ERUF-programmet finns också tillgängligt inom programområdet.

### **Textavsnitt**

2 000 tecken (exklusive mellanslag)

## 2.A.2.1.2 Indikatorer

Tabell 2: Aktivitetsindikatorer Stockholm, Småland och Öarna, Östra Mellansverige, Norra Mellansverige, Västsverige, Skåne-Blekinge (exempel)

Prioritering	Särskilt mål	Fond	Region-kategori	ID	Indikator	Mått-enhet	Delmål 2024	Mål 2029
1	Text el kod?	ERDF	Mer utvecklade	RCO 01	Företag som får stöd	företag	80	200

Tabell 2: Aktivitetsindikatorer Övre Norrland och Mellersta Norrland (exempel)

Prioritering	Särskilt mål	Fond	Region-kategori	ID	Indikator	Mått-enhet	Delmål 2024	Mål 2029
1	Text el kod?	ERDF	Mer utvecklade	RCO 01	Företag som får stöd	företag	80	200
1	Text el kod?	ERDF	Yttre Randomr	RCO 01	Företag som får stöd	företag	20	80

I det fall en prioritering består av två regionkategorier ska mål och delmål delas upp mellan dessa två regionkategorier

**Delmål 2024** – artikel 2.11 anger att delmål är ett mellanliggande värde som ska uppnås vid en viss tidpunkt under programperioden för en indikator som ingår i ett särskilt mål

**Mål 2029** – artikel 2.10 anger att mål är ett på förhand överenskommet värde som ska uppnås i slutet av programperioden för en indikator som ingår i ett särskilt mål.

Tabell 3: Resultatindikatorer Stockholm, Småland och Öarna, Östra Mellansverige, Norra Mellansverige, Västsverige, Skåne-Blekinge (exempel)

Prioritering	Särskilt mål	Fond	Regionkategorier	ID	Indikator	Måttenhet	Baseline	Referens-år	Mål 2029	Källa (200)	Kommentar (200)
1	Text el kod?	ERDF	Mer utvecklade	RCR05	Företag som utvecklar...	företag	200	2020	250	Projekt	Rapporteras vart tredje år

Tabell 2: Aktivitetsindikatorer Övre Norrland och Mellersta Norrland (exempel)

Prioritering	Särskilt mål	Fond	Regionkategorier	ID	Indikator	Måttenhet	Baseline	Referens-år	Mål 2029	Källa (200)	Kommentar (200)
1	Text el kod?	ERDF	Mer utvecklade	RCR05	Företag som utvecklar...	företag	200	2020	250	Projekt	Rapporteras vart tredje år
1	Text el kod?	ERDF	Yttre randomr..	RCR05	Företag som utvecklar...	företag	20	2020	100	Projekt	Rapporteras vart tredje år

I det fall en prioritering består av två regionkategorier ska mål och delmål delas upp mellan dessa två regionkategorier

**Mål 2029** – artikel 2.10 anger att mål är ett på förhand överenskommet värde som ska uppnås i slutet av programperioden för en indikator som ingår i ett

särskilt mål.

*Artikel 17.3d ii, samt Art 37.2b*

### 2.A.2.3 Vägledande fördelning av anslagna medel efter typ av intervention

Referens: Artikel 17.3d (vii) samt Annex 1, CPR

**Tabell 4: Dimension 1 – interventionstyp**

Stockholm, Småland och Öarna, Östra Mellansverige, Norra Mellansverige, Västsverige, Skåne-Blekinge

Prioritering nr	Fond	Regionkategori	Särskilt mål	Kod	Belopp (EUR)
1	ERDF	Mer utvecklade	1	008 Forskning och innovation i små och medelstora företag, inklusive nätverkande	3000000
1	ERDF	Mer utvecklade	1	009 Forskning och innovation i offentliga forskningscentrum, högre utbildning och kompetenscentrum, inklusive nätverkande (industriell forskning, experimentell utveckling, genomförbarhetsstudier)	2500000
1	ERDF	Mer utvecklade	1	020 Innovationsprocesser i små och medelstora företag (processer, organisation, marknadsföring, gemensamt skapande, användar- och efterfrågestyrd innovation)	1500000
1	ERDF	Mer utvecklade	1	021 Tekniköverföring och samarbete mellan företag, forskningscentrum och sektorn för högre utbildning	1500000
1	ERDF	Mer utvecklade	1	022 Forsknings- och innovationsprocesser, tekniköverföring och samarbete mellan företag med inriktning på en koldioxidsnål ekonomi, resiliens och anpassning till klimatförändringar	1500000
1	ERDF	Mer utvecklade	1	023 Forsknings- och innovationsprocesser, tekniköverföring och samarbete mellan företag som är inriktade på cirkulär ekonomi	1500000
1	ERDF	Mer utvecklade	2	010 Digitalisering av små och medelstora företag (inklusive e-handel, e-affärer och sammanlänkade affärsprocesser, digitala innovationsnav, levande	3000000



				laboratorier, webbentreprenörer och nystartade IKT-företag, företag-till-företag)	
1	ERDF	Mer utvecklade	2	012 It-tjänster och tillämpningar för digitala färdigheter och digital integration	2000000
1	ERDF	Mer utvecklade	2	013 Tjänster och tillämpningar för e-hälsa (inklusive e-vård, sakernas internet för fysisk aktivitet och it-stöd i hemmet)	1500000
1	ERDF	Mer utvecklande	2	016 Utveckling av färdigheter för smart specialisering, industriell omvandling och entreprenörskap	500000
1	ERDF	Mer utvecklade	3	014 Näringslivsinfrastruktur för små och medelstora företag (inklusive industriparker och industriområde	2500000
1	ERDF	Mer utvecklade	3	015 Affärsutveckling och internationalisering för små och medelstora företag	2500000
1	ERDF	Mer utvecklade	3	016 Utveckling av färdigheter för smart specialisering, industriell omvandling och entreprenörskap	500000
1	ERDF	Mer utvecklade	3	017 Avancerade stödtjänster för små och medelstora företag och grupper av sådana företag (inklusive ledning, marknadsföring och design)	4000000
1	ERDF	Mer utvecklade	3	018 Företagskuvöser, stöd till avknoppningsföretag och nystartade företag	1500000
1	ERDF	Mer utvecklade	3	019 Stöd till innovationskluster och företagsnätverk som i första hand gynnar små och medelstora företa	1500000
2	ERDF	Mer utvecklade	3	014 Näringslivsinfrastruktur för små och medelstora företag (inklusive industriparker och industriområden)	2000000
2	ERDF	Mer utvecklade	3	017 Avancerade stödtjänster för små och medelstora företag och grupper av sådana företag (inklusive ledning, marknadsföring och d	3000000

2	ERDF	Mer utvecklade	4	016 Utveckling av färdigheter för smart specialisering, industriell omvandling och entreprenörskap	1500000
3	ERDF	Mer utvecklade	2	027 Stöd till företag som tillhandahåller tjänster som bidrar till en koldioxidsnål ekonomi och motståndskraft mot klimatförändringar	400000
3	ERDF	Mer utvecklade	2	028 Förnybar energi: vindenergi	400000
3	ERDF	Mer utvecklade	2	029 Förnybar energi: solenergi	400000
3	ERDF	Mer utvecklade	2	030 Förnybar energi: biobränsle	1000000
3	ERDF	Mer utvecklade	2	031 Förnybar energi: havsenergi	400000
3	ERDF	Mer utvecklade	2	032 Annan förnybar energi (inklusive jordvärme)	400000
3	ERDF	Mer utvecklade	2	047 Stöd till miljövänliga produktionsprocesser och resurseffektivitet i små och medelstora företag	1500000
3	ERDF	Mer utvecklade	3	024 Energieffektivitet och demonstrationsprojekt i små och medelstora företag samt stödåtgärder	1000000
3	ERDF	Mer utvecklade	3	025 Upprustning av befintliga bostäder för ökad energieffektivitet, demonstrationsprojekt och stödåtgärder	1000000
3	ERDF	Mer utvecklade	3	033 Smarta energidistributionssystem för medel- och lågspänning (inklusive smarta nät och IKT-system) och relaterad lagring	1500000
3	ERDF	Mer utvecklade	3	047 Stöd till miljövänliga produktionsprocesser och resurseffektivitet i små och medelstora företag	1000000
3	ERDF	Mer utvecklade	5	039 Vattenförsörjning till människor (utvinning, behandling, lagring och distributionsinfrastruktur, effektivitetsåtgärder, dricksvattenförsörjning)	2000000
3	ERDF	Mer utvecklade	5	040 Vattenförvaltning och skydd av vattenresurser (inklusive förvaltning av avrinningsdistrikt, särskilda klimatanpassningsåtgärder, återanvändning, minskning av läckage)	2000000

3	ERDF	Mer utvecklade	5	041 Insamling och behandling av avloppsvatten	1500000
3	ERDF	Mer utvecklade	6	044 Hantering av verksamhetsavfall, industriavfall och farligt avfall	1000000
3	ERDF	Mer utvecklade	6	045 Främjande av användningen av återvunnet material som råvara	1000000
3	ERDF	Mer utvecklade	6	047 Stöd till miljövänliga produktionsprocesser och resurseffektivitet i små och medelstora företag	1000000
3	ERDF	Mer utvecklade	7	047 Stöd till miljövänliga produktionsprocesser och resurseffektivitet i små och medelstora företag	2000000
3	ERDF	Mer utvecklade	7	050 Skydd av natur och biologisk mångfald samt grön infrastruktur	1000000

**Tabell 5: Dimension 2 – finansieringsform**

Stockholm, Småland och Öarna, Östra Mellansverige, Norra Mellansverige, Västsverige, Skåne-Blekinge

Prioritering nr	Fond	Regionkategori	Särskilt mål	Kod	Belopp (EUR)
1	ERDF	Mer utvecklade			

**Tabell 6: Dimension 3 – territoriell genomförandemekanism och territoriell inriktning<sup>13</sup>**

Stockholm, Småland och Öarna, Östra Mellansverige, Norra Mellansverige, Västsverige, Skåne-Blekinge

Prioritering nr	Fond	Regionkategori	Särskilt mål	Kod	Belopp (EUR)
1	ERDF	Mer utvecklade			

## 2 B Prioritering för Tekniskt stöd (TA)

Denna del av avsnitt 2 ansvarar Tillväxtverket för.

Referens: 17.3, 31-32<sup>14</sup> CPR

### 2.B.1 Prioritering för TA (Flat rates)

#### 2.B.1.1 Fondens interventioner

- **Relaterade typer av åtgärder (Interventioner)**

### Textavsnitt

8 000 tecken (exklusive mellanslag)

<sup>13</sup> Koder för territoriell genomförandemekanism och territoriell inriktning återfinns i Annex I till CPR

<sup>14</sup> Enligt Appendix V för programmallen hänvisas till artiklarna 30(4) och 30(5) som inte finns i CPR. Tillväxtverkets uppfattning är att det handlar om art 31-32

- **De huvudsakliga målgrupperna**

**Textavsnitt**

1 000 tecken (exklusive mellanslag)

2.B.1.2 Indikatorer

**Tabell 2: Aktivitetsindikatorer**

Prioritering	Särskilt mål	Fond	Region-kategori	ID	Indikator	Mått-enhet	Delmål 2024	Mål 2029

2.B.1.3 Indikativ fördelning enligt typ av intervention

Prioritering nr	Fond	Regionkategori	Kod	Belopp (EUR)

2.B.2 Prioriteringar för TA (finansiering inte kopplat till kostnader)

Här upprepas samtliga avsnitt ovan inklusive tabeller förutom de huvudsakliga målgrupperna samt tabell 2 Aktivitetsindikatorer.

## Kapitel 3: Finansieringsplan

Regionerna ansvarar för avsnitt 3.2 Totala anslag per fond och nationell medfinansiering.

Regeringskansliet ansvarar för avsnitt 3.A Överföringar och bidrag samt 3.1 Anslag per år.

### 3.A Överföringar och bidrag

*Referens: Artikel 17.3 f (i-iii), artikel 106.1-3, 10 och 21 CPR*

<input type="checkbox"/>	Programme amendment related to article 10, CPR (contributions to Invest EU)
<input type="checkbox"/>	Programme amendment related to article 21, CPR (transfers to instrument under direct or indirect management between shared management funds)

**Tabell 15: Contribution to InvestEU**

	Regionkategori	Fönster 1	Fönster 2	Fönster 3	Fönster 4	Belopp
		(a)	(b)	(c)	(d)	(f)=(a)+(b)+(c)+(d)
ERDF	Mer utvecklade					
	Yttre randområden					

**Textavsnitt**

3 500 tecken (exklusive mellanslag)

**Tabell 16: Transfers to instrument under direct or indirect management**

	Regionkategori	Instrument 1	Instrument 2	Instrument 3	Instrument 4	Instrument 5	Belopp
		(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
ERDF	Mer utvecklade						
	Yttre randområden						

Motivering för överföring av medel.

**Textavsnitt**

3 500 tecken (exklusive mellanslag)

**Tabell 17: Överföring mellan shared management funds - tabellen ackumulerar alla överföringsbelopp under programperioden.**

		ERDF				ESF+				CF	EMFF	AMF	ISF	BMVI	Total
		More developed	Transition	Less developed	Outermost and northern sparsely populated	More developed	Transition	Less developed	Outermost						
<b>ERDF</b>	More developed														
	Transition														
	Less developed														
	Outermost and northern sparsely populated														
<b>ESF+</b>	More developed														
	Transition														
	Less developed														
	Outermost														
<b>CF</b>															
<b>EMFF</b>															
<b>Total</b>															

Motivering för överföring av medel.

**Textavsnitt**

3 500 tecken (exklusive mellanslag)

### 3.1 Anslag per år

Tabellen nedan visar fördelning av fondens medel per år under hela programperioden. I beloppen inkluderas belopp som eventuellt överförts i enlighet till annan fond under "shared management".

**Tabell 10: Anslag per år**

Fond	Regionkategori	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2026	2027	2027	Totalt
							Utan flexibilitet	Med flexibilitet	Utan flexibilitet	Med flexibilitet	
ERDF	Mer utvecklade										
	Yttre randområden...										
Totalt											

*Artikel 17.3fi.*



### 3.2 Totala anslag per fond och nationell medfinansiering

**Tabell 11: Totala anslag per fond och nationell medfinansiering Åren 2021 - 2025 (Financing not linked to costs)**

Politiskt mål nr el TA	Prioritering	Underlag för beräkning av unionens stöd (tot el offentligt)	Fond	Regionkategori	EU:s bidrag (a)	Nationellt bidrag (b)=(c+d)	Nationella bidraget		Totalt (c)=(a)+(b)	Medfinansieringsgrad (F)=(a)/(c)
							Offentligt (c)	Privat (d)		
	1	Offentlig/totalt	ERDF	Mer utvecklade						
	2			Yttre randområden..						
TA	Artikel 29		ERDF							
	Artikel 30		ERDF							
Totalt ERDF				Mer utvecklade						
				Yttre randområden..						
Totalt										

Artikel 17.3 f ii, 17.6 samt 30 CPR

**Tabell 11: Totala anslag per fond och nationell medfinansiering Åren 2021 - 2025 (Flat rate)**

Politiskt mål nr el TA	Prio	Unionens stöd (tot el offentligt)	Fond	Regionkategori	EU:s bidrag (a)=(b)+(c)+(i)	EU:s bidrag			Nationellt bidrag (d)=(e+f)	Nationella bidraget		Totalt (g)=(a)+(d)	Medfinansieringsgrad (h)=(a)/(g)
						EU (b)	EU(TA) (c)	Flexibilitet (i)		Offentligt (e)	Privat (f)		
	1	Offentlig/totalt	ERDF	Mer utvecklade									
	2			Yttre randområden..									
TA			ERDF										
			ERDF										
Totalt				Mer utvecklade									
				Yttre randområden..									
Totalt													

Artikel 17.3 f ii, 17.6 samt 31?

## Kapitel 4: Nödvändiga villkor

**Tabell 12: Nödvändiga villkor**


Referens: Artikel 17.3 h och bilaga III, IV, CPR

**Tabell 12: Nödvändiga villkor**

Nödvändiga villkor	Fond	Särskilt mål	Uppfylld av nödvändigt villkor	Kriterier	Uppfylld av kriterier	Hänvisning till relevanta dokument	Motivering
God styrning av den nationella eller regionala strategin för smart specialisering.	ER UF	För programområdet gäller detta alla särskilda mål inom PO1 Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling. - Förbättra forsknings och innovationskapaciteten - Säkra nyttan av digitaliseringen - Förbättra de små och medelstora företagens tillväxt - Utveckla färdigheter för smart specialisering	<b>Ja</b>	Kriterium 1  Aktuell analys av flaskhalsar för innovationsspridning	<b>Ja</b>	Regional Policy EU 2011. "Connecting Universities to Regional Growth".  Smart specialisering i Småland och Öarna - beskrivning över styrkeområden samt resonemang kring de sju kriterierna.  Socioekonomisk analys Småland och Öarna  OECD-rapport Småland?  <b>Något kring kompetensförsörjning?</b>  Klimat att växa i - Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030	I arbetet kring smart specialisering har genomförts ett antal dialogmöten med ett antal aktörer i det innovationsstödjande systemet eller i befintliga fora för näringslivet inom Programområdet Småland och Öarna, inklusive näringslivets organisationer och kommunerna. Där har frågan om flaskhalsar behandlats. Dessutom har analysresultat från arbetet med regionernas digitala agendor samt strategier för kompetensförsörjning använts

					<p>Vårt Gotland 2040 - Regional utvecklingsstrategi för Gotland</p> <p>Jönköpings län Regional Utvecklingsstrategi 2020-2035</p> <p>Gröna Kronoberg 2025</p>	<p>liksom OECD:s rapporter.</p> <p>Genomgripande analyser av dels näringslivets struktur i stort och regionala styrkeområden har genomförts som grund för prioriteringar.</p> <p>Flera problemområden har noterats, de som bedömts utgöra särskilda flaskhalsar är:</p> <p>En betydande andel av regionernas företag, inte minst i tillverkningsindustri, har en lägre teknologinivå vad gäller produktionsteknik och produktutveckling. Företagen står inför omfattande utvecklings- och omställningsbehov för att fortsättningsvis kunna vara konkurrenskraftiga i ett alltmer kunskaps- och teknikintensivt näringsliv.</p> <p>Både den genomsnittliga och högsta utbildningsnivån är i många företag otillräcklig. Detta gör det svårare att rekrytera högt utbildad personal, ta till sig</p>
--	--	--	--	--	--	--

						<p>akademisk kunskap och samverka med lärosäten och industriforskningsinstitut.</p> <p>Det finns stora inomregionala skillnader vad gäller förekomst av utvecklingsresurser i företag. Det återspeglas i att de utvecklingsintensiva företagens frånvaro i vissa delar av regionen. Därmed saknas ett utvecklings-samspel mellan dem och andra företag i vissa delar av programområdet.</p> <p>Tillgången till digital infrastruktur varierar avsevärt inom Programområdet liksom tillgången till kunskapsintensiva tjänsteföretag inom digitalisering. Kunskapen i SME-segmentet om digitalisering som drivkraft för affärsutveckling är generellt sett låg. Inte minst gäller det för de tillverkande företagen vilket bromsar automatisering.</p>
				Kriterium 2 Behöriga regionala/nationella institutioner eller organ	Ja	<p>Hanteras på nationell nivå klipp in.</p>

			<p>som ansvarar för förvaltningen av strategin för smart specialisering.</p>			
			<p>Kriterie 3 - Verktyg för övervakning och utvärdering för att mäta resultaten i förhållande till strategins mål.</p>	<p><b>Ja</b></p>		<p>Tillväxtverket har regeringens uppdrag att utveckla verktyg för övervakning och utvärdering för att mäta resultat kopplade till strategier för smart specialisering inom regionalfonden 2021-2027. Tillväxtverket kommer att mäta och följa resultat i projekt med koppling till smart specialisering med hjälp av myndighetens ärendehanteringssystem, utvärdering och nationell – regional dialog.</p>
			<p>Effektivt fungerande entreprenör process.</p>	<p><b>Ja/nej</b></p>	<p>Paulsson, David, 2019. "Report on the implementation of smart specialisation in Sweden – independent expert report."  Foray, Dominique,</p>	<p>Den svenska översättningen riskerar att leda tanken fel. På engelska använder kommissionen termen <i>Entrepreneurial discovery process</i>, fritt översatt</p>

					<p>2015.” Smart Specialisation – opportunities and challenges for regional innovation policy”</p> <p>Reglab 2010. “Klusterutveckling – regionalt stöd för utveckling av kluster”</p> <p>“Västsverige: Ekonomisk utveckling och ekonomisk geografi – Ny teori och empiri” Martin Andersson &amp; Johan P Larsson, VGR Analys 2019:14.</p>	<p><i>Entreprenöriell upptäcktsprocess</i>, vilket bättre beskriver vad som avses, alltså att analysen utgår från den entreprenöriella miljön i regionen och de specifika förutsättningar som råder.</p> <p>I de fyra län som ingår i Småland och Öarna förs en kontinuerlig dialog med de regionala innovationsstödjande och företagsfrämjande systemen. Detta gör att det dels skapas en gemensam bild av vilka utmaningar, flaskhalsar och luckor som finns i det regionala näringslivet och i de stödjande systemen. Den samhandling som sker utifrån detta innefattar gemensamma insatser för att nå ut till nya entreprenörer, stödjade befintliga SME i sina utvecklingsprocesser och att skapa arenor och miljöer för</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>ökat          entreprenörskap och stärkt          innovationsverksamhet.          Utvecklingsarbetet kopplat till          smart specialisering          och den          entreprenöriella          upptäcktsprocessen som ligger          inom detta          arbete är en          del i det          samlade          utvecklingsarbetet både inom          respektive          region och i          hela          programområdet.</p>
			Nödvändiga åtgärder för att förbättra nationella eller regionala forsknings- och innovationssystem	Ja	<p>Paulsson 2019 – se ovan.</p> <p>Socioekonomisk analys Småland och Öarna</p> <p>OECD</p>	<p>I programområdet finns ett stort antal aktörer som på ett eller annat sätt stödjer näringslivets förnyelse och utveckling. Flera tidigare regionala analyser och handlingsprogram har belyst forsknings- och innovationssystemen.</p> <p>Nu gällande handlingsprogram utgår från regionernas innovationsstrategier. Där beskrivs förbättringsåtgärder för såväl innovationssystemet som entre-</p>

						<p>prenörsprocessen. Samtliga områden har genomgått förändringar som förbättrat systemets funktion men samtidigt har efterfrågan förändrats och ökat. Därför finns det anledning att aktualisera handlingsprogrammen för det innovationsstödande systemet allteftersom S3 omsetts för att ta tillvara lärandet.</p>
			<p>Åtgärder för att hantera industriell omvandling.</p>	<p>JA</p>	<p>Se även Wise et al 2018 och Paulsson 2019.</p> <p>OECD-rapport. "Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige".</p> <p>Digitaliseringsstrategier för alla län?</p>	<p>Den tillverkande industrin har under lång tid varit den ekonomiska basen för programområdet och kommer med all sannolikhet att fortsätta att vara det under överskådlig tid. Många företag i området, i synnerhet de större, har kunnat dra nytta av den snabba utvecklingen och utvecklats väl. Samtidigt har en stor andel av industrin sedan minst ett årtionde haft en dålig eller till och med</p>



						<p>negativ utveckling där tillväxten till stora delar uteblivit och sysselsättningen minskat. Teknisk utveckling, globalisering, automatisering och ständigt högre konsumentkrav har lett till en allt hårdare konkurrens. Allt talar för att den utvecklingen fortsätter.</p> <p>Samtliga regionala analyser pekar på vikten av stärkt digital kompetens och kunskaper inom digitalisering som kritisk för möjligheterna att förbättra industrins konkurrensförmåga, oavsett om det gäller maskinindustri, livsmedelsindustri, träindustri eller någon annan industrigren och dessutom oavsett storlekssegment.</p> <p>En avgörande faktor i SME-segmentet har identifierats i form av</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>företagsledning ars och bolagsstyrelser s kunskaper och insikter om digitaliseringen s möjligheter och utmaningar. Andra kritiska faktorer är tillgången till kunskapsintens iva tekniska tjänsteföretag samt tillgången till kapital för automatisering av befintlig produktion.</p> <p>En annan viktig fråga för en långsiktigt hållbar industriell omvandling är förmågan till omställning med hänsyn till klimatproblem atiken och ökat fokus på miljöaspekten i företagens produktion och utveckling. I det kommande industriella utvecklings- och omställningsar betet måste denna fråga kontinuerligt finnas med. Beroende på hur omvärldsförän dringar sker kan frågans aktualitet och betydelse också öka</p>
--	--	--	--	--	--	---

							under programperioden fram till 2027.
				Åtgärder för internationellt samarbete	Ja	<p>Wise et al 2018.</p> <p>Klimat att växa i - Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030</p> <p>Vårt Gotland 2040 - Regional utvecklingsstrategi för Gotland</p> <p>Jönköpings län Regional Utvecklingsstrategi 2020-2035</p> <p>Gröna Kronoberg 2025</p> <p>Mer?</p>	<p>Flera tidigare analyser visar att näringslivet i programområdet är ojämnt internationaliserat. Ägandet är inte sällan utländskt men överföringen av kunskap över landgränser är trots det begränsat. Många industriföretag bland SME är underleverantörer till andra svenska exporterande företag vilket kan förklara att den direkta exportandelen i jämförelse med många andra län är låg. Tjänsteexporten är obetydlig men den är särskilt betydelsefull i de delar av programområdet som är de mest besöksintensiva.</p> <p>För att öka de internationella kontaktytorna identifierar förslaget till smart specialisering nödvändighe-</p>

							ten av att avsevärt öka ansträngningarna för att koppla regionernas näringsliv till, i första hand, europeiska värdekedjor och marknader. Det kan ske genom att säkerställa att alla offentligt finansierade insatser inom specialiseringen inkluderar konkreta aktiviteter för internationalisering
--	--	--	--	--	--	--	--

Referens: Artikel 17.3 h och bilaga III, IV, CPR

**Tabell 12: Nödvändiga villkor**

Nödvändiga villkor	Fond	(3) Särskilt mål	Uppfylld av nödvändigt villkor	Kriterier	Uppfylld av kriterier	Hänvisning t relevanta dokument	Motivering
Strategisk politisk ram för stöd till energieffektiv renovering av bostadshus och andra byggnader <b>Boverket</b>	ERUF	Främjande energi effektivitet	Ja	Kriterium 1 En nationell långsiktig renoveringsstrategi till stöd för renovering av det nationella beståndet av bostadshus och andra byggnader antas, i enlighet med kraven i direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda, som  a. omfattar vägledande delmål för 2030 och 2040 samt mål för 2050,  b. ger en	Ja	Sveriges tredje nationella strategi för energieffektiviserande renovering  <a href="https://www.regeringen.se/495d4b/contentassets/b6499271ac374526b9aa6f5e944b0472/sveriges-tredje-nationella-strategi-for-energieffektiverande-renovering.pdf">https://www.regeringen.se/495d4b/contentassets/b6499271ac374526b9aa6f5e944b0472/sveriges-tredje-nationella-strategi-for-energieffektiverande-renovering.pdf</a>	Rapportering i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU av den 19 maj 2010 om byggnaders energiprestanda.  a) Vägledande delmål för 2030, 2040 och 2050 finns i avsnitt 6.2 Indikativa milstolpar och framstegsindikatorer.  b) Strategin beskrivs i avsnitt 6.  Regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken och

				<p>vägledande beskrivning av budgetmedel för att stödja genomförandet av strategin,</p> <p>c. fastställer effektiva mekanismer för att främja investeringar i byggnadsrenovering.</p>			<p>budgetpolitiken finns i 2020 års ekonomiska vårproposition, vilken är antagen av riksdagen. (Prop. 2019/2020:100, bet. 2019/20: FiU20, rskr. 2019/20:339)</p> <p>Anslag för renovering och energieffektivisering av byggnader och hållbart byggande finns inom U018, anslag för energieffektivisering i övrigt inom U021.</p> <p>Regeringens budgetproposition för 2021 (Prop. 2020/21:1) innehåller förslag om ökade anslag inom både UO 18 och U021. Den är dock inte antagen av riksdagen ännu.</p> <p>c) Stöd för mobilisering av investeringar finns beskrivet i avsnitt 4.</p>
Strategisk politisk ram för stöd till energieffektiv renovering av bostadshus och andra byggnader <b>Boverket</b>	ERUF	Främjareffektivitet	Ja	Kriterium 2 Åtgärder för förbättrad energieffektivitet för att uppnå de energibesparingar som krävs.	Ja	<p>Sveriges tredje nationella strategi för energieffektiviserande renovering</p> <p><a href="https://www.regeringen.se/495d4b/contentassets/b6499271ac374526b9aa6f5e944b0472/sveriges-tredje-nationella-strategi-for-energieffektiviserande-renovering.pdf">https://www.regeringen.se/495d4b/contentassets/b6499271ac374526b9aa6f5e944b0472/sveriges-tredje-nationella-strategi-for-energieffektiviserande-renovering.pdf</a></p>	<p>Rapportering i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU av den 19 maj 2010 om byggnaders energiprestanda.</p> <p>Se avsnitt 6 Färdplan för energieffektivisering i byggnadsbeståndet</p>

<p>Effektiv ram för riskhantering vad gäller katastrofer <b>MSB</b></p>	<p>ERUF</p>	<p>Främjande av riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringen</p>	<p>Ja</p>	<p>Kriterium 1 En beskrivning av huvudsakliga risker, bedömda i enlighet med bestämmelserna i artikel 6 a i beslut nr 1313/2013/EU, som återspeglar nuvarande och långsiktiga hot (25–35 år).</p>	<p>Ja</p>	<p>Del I Riskbedömning i: MSB. (2020). <i>Sammanfattande redovisning under artikel 6.1(d) civilskyddsmekanismen som underlag till Sveriges rapportering till Europeiska kommissionen - Svar på uppdrag 4 i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps regleringsbrev 2020.</i> MSB dnr. 2019-04556-12.</p> <p>Prop. 2017/18:163 <i>Nationell strategi för klimatanpassning</i>; SMHI. (2020). <i>Myndigheternas arbete med klimatanpassning 2019</i>. Klimatologi nr 4 2020; eller <a href="http://Klimatanpassning.se">Klimatanpassning.se</a>. (2020).</p> <p>MSB. (2019). <i>Nationell risk- och förmågebedömning 2019</i>. Rapportnr: MSB1392.</p>	<p>Artikel 6.1(d) anger att medlemsstaterna ska tillhandahålla kommissionen en sammanfattning av relevanta delar av de bedömningar som avses i punkterna a (och b) med fokus på centrala risker. Sammanfattningen ska tillhandahållas kommissionen senast den 31 december 2020 och därefter vart tredje år och om det föreligger viktiga förändringar.</p> <p>I 2020-års regleringsbrev<sup>15</sup> gavs MSB i uppgift att redovisa en sammanfattning av utarbetade riskbedömningar på nationell nivå och utarbetade bedömningar av riskhanteringsförmågan på nationell nivå. Redovisningen ska även beskriva förebyggande åtgärder och beredskapsåtgärder för centrala risker med gränsöverskridande konsekvenser samt i förekommande fall risker med låg sannolikhet och stora konsekvenser som ska kunna utgöra underlag för Sveriges rapportering till Europeiska</p>
---	-------------	--	-----------	---	-----------	--	--

<sup>15</sup> Justitiedepartementet. (2019). *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*.

							kommissionen. Redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 2 oktober 2020.
Effektiv ram för riskhantering vad gäller katastrofer <b>MSB</b>	ERUF	Främjande, riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringen	Ja	Kriterium 2. En beskrivning av åtgärder för förebyggande, beredskap och hantering av katastrofer för att hantera de risker som identifierats. Åtgärderna ska prioriteras i förhållande till riskerna och deras ekonomiska effekter, kapacitetsbrister, effektivitet och ändamålsenlighet, med beaktande av möjliga alternativ.	Ja	Del III Prioriterade åtgärder i: MSB (2020). <i>Redovisning under artikel 6.1(d) civilskyddsmekanismen</i> - MSB dnr. 2019-04556-12.  Prop. 2017/18:163 <i>Nationell strategi för klimatanpassning</i> .  MSB (2019). <i>Nationell risk- och förmågebedömning 2019</i> . Rapportnr: MSB1392.  MSB (2020). <i>Anslag 2:4 Krisberedskap</i> . Rapportnr: MSB1544.  Myndigheters risk- och sårbarhetsanalys (RSA) i enlighet med 6, 8 §§ förordning (2015:1052).  Myndigheters årsredovisningar i enlighet med 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.	
Effektiv ram för riskhantering vad gäller katastrofer <b>MSB</b>	ERUF	Främjande, riskförebyggande och		Kriterium 3 Information om budgetmässiga och finansiella medel och mekanismer som finns tillgängliga för att täcka kostnaderna för drift och underhåll i samband med förebyggande,	Ja	Myndigheters risk- och sårbarhetsanalys (RSA) i enlighet med 6, 8 §§ förordning (2015:1052).  MSB (2019). <i>Inriktning för projektmedel till myndigheter 2020-2021 - Anslag 2:4</i>	I linje med ansvarsprincipen ska åtgärder för att upprätthålla en tillräcklig förmåga vid allvarliga händelser och kriser normalt finansieras inom ramen för aktörens ordinarie finansiering.

		mot ståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringen		beredskap och hantering.		<p><i>Krisberedskap</i>. MSB dnr. 2019-06128-13; MSB. (2020).</p> <p>Anslag 2:2 för förebyggande åtgärder mot jordskred, andra naturolyckor, av statsbidrag till kommuner för förebyggande åtgärder mot naturolyckor som följer av ett förändrat klimat.</p> <p>Anslag 2:3 som får användas för skydd mot olyckor.</p> <p>Anslag 1:10 under utgiftsområde 20 fördelas via SMHI.</p>	<p>Myndigheter och länsstyrelsen har således inom ramen för tilldelade anslag från regeringen och statsbudgeten (som beslutas av riksdagen), eller finansiering genom avgifter från tjänster, fördela ekonomiska resurser till myndighetens verksamhet, inklusive myndighetens krisberedskapsarbete.</p> <p>Kommuner och regioner fördelar ekonomiska resurser från skatteintäkter till sitt krisberedskapsarbete i konkurrens med annan verksamhet.</p>
Namn på nödvändigt villkor 1 <b>Strategisk politisk ram för stöd till energieffektiv renovering av bostadshus och andra byggnader</b> <b>Energimyndigheten</b>	ERUF	Främjande effektivitet	Ja/Nej	Kriterium 1 <b>En nationell långsiktig renoveringsstrategi i till stöd för renovering av det nationella beståndet av bostadshus och andra byggnader</b> <b>antas, i enlighet med kraven i direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda, som a. omfattar vägledande delmål för 2030 och 2040 samt mål för 2050,</b>	Ja	<p>Sveriges renoveringsstrategi: <a href="https://www.regeringen.se/495d4b/contentassets/b6499271ac374526b9aa6f5e944b0472/sveriges-tredje-nationella-strategi-for-energieffektiviserande-renovering.pdf">https://www.regeringen.se/495d4b/contentassets/b6499271ac374526b9aa6f5e944b0472/sveriges-tredje-nationella-strategi-for-energieffektiviserande-renovering.pdf</a></p> <p>Kap 6.2.1 Effektivare energianvändning i det nationella byggnadsbeståndet och tabell 14.</p> <p>Kap 6.2.2 Förbättrad fördelning av byggnadsbeståndets energiklassning och ökad andel näronnenergibyggnader och tabeller 16 och 17</p>	<p>I renoveringsstrategin har mål satts upp i form av indikativa milstolpar som syftar till att visa på vilken förändring som bör ha inträffat vid en viss tidpunkt. Milstolparna är framtidsytande och utvalda för att vara relevanta och förenliga med Sveriges energi- och klimatpolitik så väl som att bidra till att uppnå unionens energieffektivitetsmål på minst 32,5 procent fram till 2030 i enlighet med energieffektiviseringsdirektivet.</p>



						Kap 6.2.3 Fasa ut direkt användning av fossila bränslen i byggnadsbeståndet och tabell 18.	
	ERUF			Kriterium 2 <b>b. ger en vägledande beskrivning av budgetmedel för att stödja genomförandet av strategin,</b>	Ja	<p>Kap 3. Styrmedel och åtgärder beskriver redan pågående styrmedel.</p> <p>Kap 6.1 Sektorsstrategier för energieffektivisering beskriver uppdraget med sektorsstrategierna och hur det ska bidra till strategin.</p>	För att genomföra strategin har Sverige flera pågående styrmedel. Ett av dessa är sektorsstrategier för energieffektivisering . Energimyndighetens uppdrag med sektorsstrategier pågår till och med 2030. Den sektor som har starkast koppling till renovering och energieffektivitet i byggnadsbeståndet är Resurseffektiv bebyggelse.
	ERUF			Kriterium 3 <b>c. fastställer effektiva mekanismer för att främja investeringar i byggnadsrenovering.</b>	Ja	<p>Kap 4. Stöd för mobilisering av investeringar beskriver gröna lån och gröna obligationer som ska främja investeringar i byggnadsrenovering</p> <p>Kap 4.1 Stöd för marknadsintroduktion, teknikutveckling och innovationskluster.</p> <p>Kap 4.2 Riskminskande åtgärder för investerare</p> <p>Kap 4.3 Användning av offentliga medel för att stimulera den privata sektorn</p> <p>Kap 4.4 Styrning av investeringar mot energieffektiva offentliga byggnader</p> <p>Kap 4.5 Åtkomliga och transparenta rådgivningsverktyg</p>	Åtgärder har vidtagits för att säkerställa mekanismer för att främja investeringar i byggnadsrenovering av Boverket och Energimyndigheten. Det handlar om bland annat om ”gröna lån”, kreditgarantier, teknikupphandling och stöd för innovationskluster. 2016 infördes ett stöd för att stimulera renovering och energieffektivisering av hyresbostäder i områden med socioekonomiska utmaningar. Vidare har Riksgäldskontoret fått i uppdrag att genomföra en

							emission av gröna obligationer. Informationscentrum för hållbart byggande (ICHB) inrättades den 1 januari 2018 och drivs av Svensk Byggtjänst AB på uppdrag av Boverket. Nationellt Renoveringscentrum (NRC) är organisatoriskt och administrativt knutet till Lunds Tekniska Högskola
	ERUF			Kriterium 4 <b>2. Åtgärder för förbättrad energieffektivitet för att uppnå de energibesparingar som krävs</b>	Ja	<p>Sveriges renoveringsstrategi: <a href="https://www.regeringen.se/495d4b/contentassets/b6499271ac374526b9aa6f5e944b0472/sveriges-tredje-nationella-strategi-for-energieffektiviserande-renovering.pdf">https://www.regeringen.se/495d4b/contentassets/b6499271ac374526b9aa6f5e944b0472/sveriges-tredje-nationella-strategi-for-energieffektiviserande-renovering.pdf</a></p> <p>Kap 3. Styrmedel och åtgärder</p> <p>Sveriges nationella energi- och klimatplan: <a href="https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/se_final_necp_main_se.pdf">https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/se_final_necp_main_se.pdf</a></p> <p>Se avsnitt 3 för en övergripande beskrivning av Sveriges befintliga styrmedel för energieffektivisering och minskade utsläpp av växthusgaser</p>	Sverige har flera styrmedel som ger incitament för energieffektivisering i samband med renoveringar. Många styrmedel kompletterar varandra och syftar till att korrigera för olika marknadsmisslyckanden kopplade till energieffektivisering och renovering, exempelvis delade incitament eller bristande tillgång till information. En övergripande beskrivning av Sveriges befintliga styrmedel för energieffektivisering och minskade utsläpp av växthusgaser finns i Sveriges integrerade nationella energi- och klimatplan, avsnitt 3.
Namn på nödvändigt villkor 2 <b>Styrning av energi-</b>	ERUF	<b>Främjande energieffek</b>	Ja/Nej	Kriterium 1 <b>En nationell energi- och klimatplan antas och innehåller</b>	Ja	<a href="https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/se_final_necp_main_se.pdf">https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/se_final_necp_main_se.pdf</a>	Den integrerade energi- och klimatplanen är framtagen enligt mallen i bilaga I till

sektorn		tivitet samt Främja förnybar energigenom investeringar i produktionskapacitet		följande: 1. Alla delar som krävs enligt mallen i bilaga I till förordningen om styrningen av energiunionen			förordningen om styrningen av energiunionen. Planen utgår från Sveriges befintliga mål och beslutade styrmedel och åtgärder för energi- och klimatområdet och scenarier baserade på dessa.
	ERUF			Kriterium 2 2. En vägledande beskrivning av planerade finansiella resurser och mekanismer för åtgärder som främjar koldioxidnsål energi.	Ja	<a href="https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/se_final_necp_main_se.pdf">https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/se_final_necp_main_se.pdf</a>  Kap 5.1 Effekter av planerade styrmedel och åtgärder som beskrivs i avsnitt 3 om energisystem och utsläpp och upptag av växthusgaser samt en jämförelse med prognoser på grundval av befintliga styrmedel och åtgärder (enligt beskrivningen i avsnitt 4).	Sverige uppfyller kriteriet så långt det är möjligt med tanke på att styrmedlen ännu inte finns framtagna.
Namn på nödvändigt villkor 3 Effektivt främja användning av förnybar energi inom alla sektorer och över	ERUF	Främja förnybar energigenom investering		Kriterium 1 Åtgärder har vidtagits för att säkerställa följande: 1. Efterlevnaden av de nationella bindande målen för förnybar energi 2020 och med detta grundscenario	Ja	Att båda mål nåddes redan 2012 visas i Shares, EU:s beräkningsverktyg för andelen förnybar energi: <a href="https://ec.europa.eu/eurostat/documents/38154/4956088/SUMMARY+partial+provisional+results+SHARES+2018/25ce9f29-7053-17c5-12a6-8efe878b6031">https://ec.europa.eu/eurostat/documents/38154/4956088/SUMMARY+partial+provisional+results+SHARES+2018/25ce9f29-7053-17c5-12a6-8efe878b6031</a>  Bedömning av andel	Målet för Sverige enligt EU:s bördefördelning är 49 procent och nationellt mål är 50 procent förnybar energi. Båda dessa mål nåddes redan 2012 och andelen är 54,6 procent under 2018. Sverige har inget

hela EU		ar i produktionsskapacitet		fram till 2030 i enlighet med omarbetningen av direktiv 2009/28/EG 5.		förnybar energi görs med utgångspunkt från de två senast gjorda långsiktiga scenarier från 2016 och 2018 och finns sammanfattat i Sveriges energi- och klimatplan: <a href="https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/se_final_necp_main_se.pdf">https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/se_final_necp_main_se.pdf</a>	fastställt mål för 2030 men bedömer att andelen blir 65 procent utifrån redan beslutade styrmedel.
	ERUF			Kriterium 2 <b>2. En ökning av andelen förnybara energikällor i sektorn för uppvärmning och kylning med 1 procentenhet per år fram till 2030.</b>	Ja	Shares: <a href="https://ec.europa.eu/eurostat/documents/38154/4956088/SUMMARY+partial+provisional+results+SHARES+2018/25ce9f29-7053-17c5-12a6-8efe878b6031">https://ec.europa.eu/eurostat/documents/38154/4956088/SUMMARY+partial+provisional+results+SHARES+2018/25ce9f29-7053-17c5-12a6-8efe878b6031</a>  Sveriges energi- och klimatplan: <a href="https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/se_final_necp_main_se.pdf">https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/se_final_necp_main_se.pdf</a>  EUROPAPARLAMENTET S OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 (REDII) om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor: <a href="https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L2001&amp;from=EN">https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L2001&amp;from=EN</a>  Se artikel 24, punkt 4a	I Sverige är andelen förnybart i sektorn värme och kyla 65,4 procent under 2018 vilket kan ses i Shares. För 2030 görs bedömningen att andelen ökat till 72 procent på redan beslutade styrmedel, vilket redovisas i Sveriges energi- och klimatplan. Enligt förnybart direktivet (REDII) är länder som redan har en andel förnybart på över dock 60 procent undantagna från kravet med en årlig ökning på 1 procentenhet.
Namn på nödvändigt villkor 1	ERUF		Ja/Nej	Kriterium 1	Ja/Nej	<b>Teckenbegränsning 500 tecken exkl. mellanslag</b>	<b>Teckenbegränsning 1000 tecken exkl. mellanslag</b>
2.5 Uppdaterad planering för	ER		Ja.	1.En bedömning av det aktuella läget när det gäller ge-	Ja.	EEA:s rapporteringsportal	Avloppsvattendirektivet har i grunden

<p>nödvändiga investeringar i sektorerna för vatten och avloppsvatten</p> <p>Naturvårdsverket</p>	<p>U F</p>			<p>nomförandet av direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (91/271/EEG) och av direktivet om dricksvatten (98/83/EG).</p>		<p>Eionet (<a href="http://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/colsubdqw/envxvrqh/UWWTDArt17_SE2018_20200624.xls/manage_document">http://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/colsubdqw/envxvrqh/UWWTDArt17_SE2018_20200624.xls/manage_document</a>) Dokumentet med namnet "Original" innehåller uppgifter om de anläggningar som år 2018 (senaste EU-rapporteringen 2020) inte följde avloppsdirektivets krav. Det är 20 stycken. Den uppgiften är stöd till svar på fråga 1.</p> <p>Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten</p>	<p>genomförts i Sverige. De brister som förekommer gäller temporära överträdelser som kommer att åtgärdas.</p> <p>Dricksvattendirektivet (98/83/EG) har implementerats i nationell rätt genom "Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten".</p>
	<p>E R U F</p>			<p>2. Identifiering och planering av offentliga investeringar, inbegripet en vägledande ekonomisk uppskattning, som är</p> <p>a. nödvändiga för överensstämmelse med avloppsvattendirektivet inbegripet en prioritering avseende storleken på tätorter och inverkan på miljön, med investeringarna fördelade på varje tätorts avloppsvatten,</p> <p>b. nödvändiga för att genomföra dricksvattendirektivet (98/83/EG),</p> <p>c. nödvändiga för att möta de behov som följer av förslaget till omarbeting (COM(2017)753 final), särskilt när det gäller de reviderade</p>	<p>Ja.</p>	<p>EEA:s rapporteringsportal Eionet (<a href="http://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/colsubdqw/envxvrqh/UWWTDArt17_SE2018_20200624.xls/manage_document">http://cdr.eionet.europa.eu/se/eu/colsubdqw/envxvrqh/UWWTDArt17_SE2018_20200624.xls/manage_document</a>) För uppgift om investeringar får man hänvisa till samma dokument, fliken FLAUWWTPs, kolumnen N, dvs svar på fråga 2 i tabellen.</p> <p>Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten</p> <p>Kommittédirektiv från Näringsdepartementet: Genomförande av det nya EU-direktivet om kvaliteten på dricksvatten och om bättre tillgång till dricksvatten för alla i</p>	<p>2a. De investeringar som har gjorts eller som behövs för att åtgärda övergående brister i efterlevnad för de 20 avloppsreningsverk som rapporterade överträdelser för år 2018 var i juni 2020 138 miljoner Euro. Ingen prioritering är aktuell, utan alla behöver vidta de åtgärder som är nödvändiga i de enskilda fallen.</p> <p>2b. Dricksvattendirektivet (98/83/EG) har implementerats i nationell rätt genom "Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten".</p> <p>2c.</p>

				<p> kvalitetsparametrar som beskrivs i bilaga I.</p>		<p> unionen Dir. 2020:76</p>	<p> Regeringskansliet har tillsatt en utredning för att klargöra ansvarsfördelningen i Sverige enligt det nya direktivet och utredningen om dricksvattendirektivet ska vara klar till den 1 september 2021.</p>
	<p> E R U F</p>			<p> 3. En uppskattning av investeringar som behövs för att förnya befintlig infrastruktur för vattenförsörjning och avloppsvatten, inbegripet nätverk, på grundval av ålder och avskrivningsplaner.</p>	<p> Ja</p>	<p> Svenskt vatten investeringsrapport 202010 <a href="https://www.svensktvatten.se/globalassets/rapporter-och-publikationer/investeringsrapporten/svenskt_vatten_investeringsrapport_202010.pdf">https://www.svensktvatten.se/globalassets/rapporter-och-publikationer/investeringsrapporten/svenskt_vatten_investeringsrapport_202010.pdf</a> Dricksvattenutredning SOU 2016:32</p>	<p> Branschorganisationen Svenskt Vatten har tagit fram en siffra på framtida investeringsbehov för VA-sektorn i Sverige. Siffran ”23 mdkr årligen de kommande 20 åren (2020-2040)” inkluderar reinvesteringar och nyinvesteringar i infrastruktur för avlopp, ledningsnät och dricksvatten utifrån prognosticerad befolkningsökning, urbaniseringstrend, förväntan på ökade krav i kommande lagstiftning och åtgärder som behövs för klimatanpassning. Länsstyrelserna rapporterar också till regeringen de regionala vattenförsörjningsplanerna där behoven av investeringar i vatten- och avloppsinfrastruktur beskrivs utifrån en sammanställning från kommunerna.</p>
	<p> E R U</p>			<p> 4. En indikation på potentiella källor till offentlig finan-</p>	<p> Ja.</p>		<p> Finansiering av investeringar gällande vatten och</p>

	F			siering när de behövs för att komplettera användaravgifter			avlopp sker via användaravgifter. Om det behövs ytterligare medel är det upp till kommunerna att bedöma om eventuella skatter eller ökade taxor.
2.6 Uppdaterad planering för avfallshandling	ERUF		Ja	<p>Planer för avfallshandling finns i enlighet med artikel 28 i direktiv 2008/98/EG, i dess ändrade lydelse enligt direktiv (EU) 2018/851, och omfattar hela medlemsstatens territorium och inkluderar följande:</p> <p>1. En analys av den nuvarande situationen när det gäller avfallshandling i det berörda geografiska området, inbegripet avfallets typ, mängd och källa, och en utvärdering av den framtida utveckling med hänsyn till de förväntade effekterna av åtgärderna som anges i de avfallsförebyggande program som utarbetas i enlighet med artikel 29 i direktiv 2008/98/EG, i dess ändrade lydelse genom direktiv 2018/851/EU.</p>	Ja	<p>Sveriges nationella avfallsplan och avfallsförebyggande program  <a href="http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-omrade/Avfall/Avfallsplanen/">http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-omrade/Avfall/Avfallsplanen/</a></p>	<p>En beskrivning av Sveriges avfallsmängder, typ och ursprung inklusive import och export finns under kapitel 6 <i>Avfallsmängder i Sverige</i>.</p> <p>I kapitel 12 <i>Framtida avfallsprognoser</i> görs en bedömning av hur framtida avfallsflöden kan komma att utvecklas fram till 2035.</p> <p>I kapitel 10 <i>Avfallsförebyggande styrmedel och åtgärder</i> beskrivs de avfallsförebyggande styrmedel och åtgärder som beslutats nationellt och hur de bidrar till avfallsförebyggandet.</p> <p>I bilaga 3 <i>Åtgärder</i> kopplade till bilaga IV beskrivs de nationella åtgärder som finns kopplade till exemplen på åtgärder i bilaga IV. Exempel på avfallsförebyggande åtgärder enligt artikel 29.</p>

							<p>Nytt är att bidragen från avfallsförebyggande åtgärder som finns i den nya bilagan Bilaga IVa. Exempel på ekonomiska styrmedel och andra åtgärder för att ge incitament till tillämpningen av den avfallshierarki som avses i artikel 4.3 ska beskrivas.</p> <p>En ny bilaga <i>Bilaga 4 Åtgärder</i> kopplade till <i>avfallsdirektivets bilaga IVa</i> och <i>artikel 9.1 (a-m)</i> har tagits fram där de svenska åtgärderna för att förebygga avfallsgenerering beskrivs kopplat till åtgärderna enligt artikel 9.1. I bilagan beskrivs även åtgärdernas förväntade bidrag till avfallsförebyggande.</p>
	ERUF			2. En bedömning av befintliga system för insamling av avfall, inklusive den materiella och territoriella täckningen av separat insamling och åtgärder för att förbättra deras funktion, samt behovet av nya insamlingssystem.	Ja	Sveriges nationella avfallsplan och avfallsförebyggande program (se ovan)	<p>I kapitel 4 <i>Lagstiftning</i> beskrivs det svenska avfallsregelverket som har betydelse för insamling, transport och behandling av avfall.</p> <p>I kapitel 5 <i>Aktörer inom avfallssektorn</i> beskrivs befintliga system för insamling av avfall.</p>



							I kapitel 8 <i>Behandling av avfall</i> beskrivs avfallsbehandlingen i Sverige utifrån avfallshierarkin
	ERUF			3. En bedömning av investeringsbehovet som motiverar behovet av ytterligare eller uppgraderad avfallsinfrastruktur, med uppgifter om tillgängliga inkomstkällor som motsvarar kostnader för drift och underhåll	Ja	Sveriges nationella avfallsplan och avfallsförebyggande program (se ovan)	<p>I kapitel 5 <i>Aktörer inom avfallssektorn</i> beskrivs olika aktörer inom avfallssektorn och deras ansvarsfördelningen. Där beskrivs även kommunernas avfallsavgift och för hantering av kommunalt avfall.</p> <p>I kapitel 8 <i>Behandling av avfall</i> finns beskrivning av nuvarande kapacitet och en bedömning av framtida kapacitetsbehov för olika avfallsbehandlingsar.</p> <p>Uppgifter om bland annat kommunernas avfallsavgift och finansiering av avfallshantering har utvecklats i kapitel 5.</p> <p>Naturvårdsverket bedömer att detta är tillräckligt för att uppfylla kravet men kommer i kommande avfallsplaner vidareutveckla detta då Kommunerna från 1 augusti 2020 i föreskrifterna för kommunala avfallsplaner får krav att på begäran av Naturvårdsverket lämna uppgifter om behovet av nya insamlingssystem och anläggningar för att hantera</p>

							avfall, behovet av nedläggning eller förändring av befintliga insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall, vilka investeringar och andra ekonomiska resurser som behövs för att tillgodose dessa behov, och avfallsflödernas framtida utveckling.
	ERUF			4. Information om kriterierna om geografiskt läge för platsidentifiering och om kapaciteten för framtida anläggningar för avfallsbehandling	Ja	Sveriges nationella avfallsplan och avfallsförebyggande program (se ovan)	I kapitel 8 <i>Behandling av avfall</i> finns beskrivning av nuvarande kapacitet och en bedömning av framtida kapacitetsbehov för olika avfallsbehandlingsanläggningar.  En lista med samtliga avfallsbehandlingsanläggningar och deras geografiska placering finns i bilaga 2 <i>Avfallsbehandlingsanläggningar</i>
2.7 Prioriterad åtgärdsram för de bevarandeåtgärder som krävs med unionens medfinansiering	ERUF			En ram för prioriterade åtgärder i enlighet med artikel 8 i direktiv 92/43/EEG finns på plats och inkluderar följande:  1. Alla delar som krävs enligt den mall för ramen för prioriterade åtgärder för 2021–2027 som kommissionen och medlemsstaterna kommit överens om.		Sveriges PAF kommer snart att skickas till EU-kommissionen.	Naturvårdsverket har lämnat ett underlag till regeringen den 14 december 2018 om prioriterad åtgärdsplan för Natura 2000 ("PAF", Prioritised Action Framework) för år 2021–2027. <a href="https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Redovisade-2018/EUs-prioriterade-atgardsplan-for-Natura-2000/">https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Redovisade-2018/EUs-prioriterade-atgardsplan-for-Natura-2000/</a>
	ER			2. Kartläggning av prioriterade åtgärder	Ja	Sveriges PAF kommer snart att skickas till	Regeringen har gett uppdrag till

	U F			der och en uppskattning av finansieringsbehoven.		EU-kommissionen.  21 regionala planer för grön infrastruktur som finns länkade till på <a href="http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Gron-infrastruktur/Regionala-handlingsplaner/">http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Gron-infrastruktur/Regionala-handlingsplaner/</a>	länsstyrelser att ta fram regionala planer vilka innehåller en kartläggning av prioriterade åtgärder. Åtgärderna som finns upptagna i planerna ska planeras vidare i samverkan med olika aktörer.
--	--------	--	--	--	--	--	---

## Kapitel 5: Programmyndigheter

Regeringskansliet ansvarar för detta avsnitt.

Referens: Art 17.3 (j), 65, 78 CPR

**Tabell 13: Programmyndigheter**

Programmyndigheter	Namn	Kontakt	E-post
Förvaltande myndighet			
Revisionsmyndighet			
<i>Organisation som erhåller utbetalningar från KOM</i>			
Organisation -art 30(5)			

## Kapitel 6: Partnerskap

Referens: Art 6 CPR och förordning (EU) nr 240/2014

### Etablering av partnerskapet

Den strategiska inriktningen för programmet för Småland och Öarna har tagit sin utgångspunkt i gemensamma utmaningar för Småland och Öarna och stämmer på sätt väl överens med de fyra regionala utvecklingsstrategierna. Inriktningen har beslutats i en tillsatt styrgrupp bestående av de fyra regionala utvecklingsdirektörerna. Till arbetet har också knutits en politisk styrgrupp med tre politiska representanter från respektive län. Politisk förankring har skett löpande i nämnder i de fyra länen.

Region Jönköpings län åtog sig, i dialog med övriga regionalt utvecklingsansvariga aktörer, att samordna arbetet med att ta fram det operativa programmet.

Programskrivningen har genomförts genom att en programgrupp har etablerats i syfte att ta ett samlat strategiskt grepp kring programmet och för att skapa ett gemensamt ägande av framtagande och genomförande. Samma programgrupp tar också fram regional handlingsplan för Småland och Öarna inom ESFF+. I programgruppen ingår representanter från regionalt utvecklingsansvariga aktörer i de fyra länen samt Strukturfondspartnerskapet sekreterare. Programansvarig från förvaltande myndigheter Tillväxtverket respektive ESF-rådet är adjungerade i gruppen.

Programgruppen har god kännedom kring fonder som verktyg i strategiskt regionalt utvecklingsarbete. Andra gemensamma arbetsgrupper för Småland och Öarna har startats vid behov. En, bestående av analytiker från regionerna har tagit fram en socioekonomisk analys för Småland och Öarna som ger en bra grund för både Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden. En annan har samlat smart specialiseringssamordnare i de fyra länen. Denna grupp har bidragit genom att ge en samlad bild av programområdets styrkeområden kopplade till smart specialisering. De har också arbetat med att säkra uppfyllelsen av kriterierna knutna till smart specialisering som nödvändigt villkor. Sakkunniga inom miljö och hållbarhet har särskilt arbetat tillsammans med politiskt område 2. Under programskrivningen har också kompetensförsörjningsansvariga arbetat med fokus på prioriteringar i regional handlingsplan för ESF+. Detta tangerar arbetet med operativt program för ERUF då synkronisering eftersträvas. Andra strategier och sakkunniga inom olika områden har involverats efter behov.

Framtagandet av programmet har skett transparent och genom avstämningar i olika aktörsgrupper och samverkansstrukturer i Småland och Öarna. Regional utvecklingsansvariga aktörer Region Gotland, Region Jönköpings län, Region Kalmar län och Region Kronoberg har utgått från de långvariga partnerskap som etablerats för framtagande och revideringar av regionala utvecklingsstrategier i respektive region under 2019–2020. Dessa processer har präglats av samverkan på olika nivåer och i olika sektorer och möjliggjort att länens aktörer har formulerat gemensamma samhällsutmaningar som kräver mobilisering och samverkan. Processerna i de fyra länen har beaktat kön, etnicitet, ålder och tillgänglighet samt inkluderat näringsliv, företagsorganisationer, lärosäten och kunskapsleverantörer såsom institut, den civila sektorns organisationer, multiaktörsplattformar, klusterorganiseringar, inkubatorer och företagsfrämjande aktörer.

Under hösten 2020 har dialog och förankring kring programmets inriktning med syfte att inhämta inspel och skapa mobilisering inför programgenomförande förts länsvis både i befintliga samverkansplattformar och i särskilt skapade forum. Detta har varit ett led i att säkerställa förhållandet mellan programmets innehåll utifrån regionala utvecklingsstrategier och andra tillväxtfrämjande initiativ. Kommuner,

näringslivsbolag, företagsfrämjande aktörer, arbetsgivarens parter, branschorganisationer och andra företagsammanslutningar, LEADER-kontor, energikontor, lärosäten och andra utbildningsanordnare samt forskningsinstitut har bidragit.

I Småland och Öarna finns ett strukturfondspartnerskap för programperioden 2014-2020. Detta bygger på "Partnerskapsprincipen i samband med utnyttjandet av de EU-fonder som omfattas av den gemensamma strategiska ramen – inslag i en europeisk uppförandekod för partnerskap" vilken är beslutad av Europeiska Kommissionen 2012. Strukturfondspartnerskapet utgör en länsöverskridande plattform för samverkan mellan de fyra länen. Strukturfondspartnerskapets ledamöter representerar kommuner och regioner, arbetsmarknadens organisationer, länsstyrelserna, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, näringslivet, akademien och intresseorganisationer. Programmets inriktning har lyfts fram för diskussion inom Strukturfondspartnerskapet Småland och Öarna vid samtliga sammanträden under programframtagandet.

Tillväxtverket har fått uppdrag från regeringen att stödja regionerna vid framtagande av operativa program för regionalfonden. Programskrivarna i Småland och Öarna har deltagit på ProgrammeringsSYNK som syftar till att ge stöd i processen. Stöd från Tillväxtverket har också inhämtats löpande från programansvarig vid Tillväxtverkets kontor för Småland och Öarna. Programförslaget har också skickats för Peer Review till Tillväxtverket vid två tillfällen där återkoppling skett både tematiskt och utifrån programupplägg. Vid det andra tillfället har Tillväxtverket involverat 24 myndigheter som fått möjlighet att bidra. Under programframtagandet har dialog förts med Näringsdepartementet både genom ProgrammeringsSYNK och vid andra tillfällen. Dialog har också förts med EU-kommissionen genom ProgrammeringsSYNK och vid särskilda tillfällen faciliterade av Småland Blekinge Hallands kontor i Bryssel. Dialog faciliterad av Tillväxtverket har under programframtagandet genomförts med VINNOVA, Energimyndigheten och Naturvårdsverket. Samverkan är viktigt dels ur aspekten att programmet för Småland och Öarna är öppet för myndigheters bidrag i programgenomförandet men också för att skapa en bild av andra former av stöd som kan finnas tillgängliga under 2021-2027.

Länsstyrelserna har, liksom flera andra myndigheter, fått i uppdrag att stödja programarbetet. Länsstyrelserna på nationell nivå bidrog tidigt till arbetet genom det stöd som tillhandahållits av Tillväxtverket. Länsstyrelserna inbjöds också av Tillväxtverket att medverka i Peer Review och lämnade i samband med detta inspel. Ett gemensamt dialogmöte har genomförts med länsstyrelserna i de fyra länen. Dialogmötet hade fokus på länsstyrelsernas bidrag i programgenomförande, synkronisering med andra satsningar och hur samverkan kan ske under programgenomförandet.

Programmet har genomgått en strategisk miljöbedömning som syftar till att integrera miljöaspekter i programmet så att hållbar utveckling främjas. Processen har omfattat samråd med olika myndigheter och dokumenteras i en Miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Hela programframtagandet har gjorts under Covid19-pandemin. Som en konsekvens av detta har nästintill allt samarbete utförts digitalt. Detta har medfört utmaningar men har sammanfattningsvis ökat tillgängligheten och effektiviteten mellan olika parter inom programområdet.

#### Roller i genomförande, övervakning och utvärdering av programmet

Processen för framtagandet av programmet har präglats av transparens vilket skapar bra förutsättningar för genomförandet och övervakningen av det nya programmet. Programmets innehåll är brett förankrat i samtliga län och tar sin utgångspunkt i gemensamma utmaningar. ERUF ska användas som ett verktyg av flera i genomförandet av det regionala utvecklingsuppdraget. Transparensen och förankringen ökar regionalt utvecklingsansvariga aktörers möjligheter att skapa aktivitet i tidig fas vid

implementeringen av programmet. Regionalt utvecklingsansvariga aktörer har en viktig roll i programgenomförande både vad gäller mobilisering, projektutveckling och genomförande. Kvalitativa projekt kräver en god förståelse för interventionslogiken som ERUF baseras på. De kräver också en hög grad av samverkansförmåga mellan företag, främjande strukturer och infrastrukturorganisatörer/aktörer.

Flera parter kommer att involveras i genomförande och övervakning av programmet.

Ett rimligt antagande, som görs i väntan på regeringsbeslut kring genomförandestruktur, är att ramarna och förutsättningarna för ett brett och transparent involverande av många parter kommer att vara möjligt. Detta innebär t.ex. regionala samrådsprocesser och prioritering inom Strukturfondspartnerskapet.

**Regionalt utvecklingsansvarigas roll vad gäller framtagande av utlysningar UTVECKLA!**

Under genomförandet av det nya regionalfondsprogrammet 2021 - 2027 kommer smart specialisering att spela en viktig roll. De smarta specialiseringsstrategierna som beslutas i de fyra länen under 2021 kommer att vara vägvisare.

### **Textavsnitt**

10 000 tecken (exklusive mellanslag)

## Kapitel 7: Kommunikation och synlighet

Tillväxtverket ansvarar för detta kapitel.

*Art. 17.3(i) och 41-43, CPR*

### **Textavsnitt**

4 500 tecken (exklusive mellanslag)

## Kapitel 8: Användning av enhetskostnader, klumpsummor, flat rates och finansiering ej kopplad till kostnader.

Tillväxtverket ansvarar för detta kapitel.

*Art 88-89 CPR*

**Tabell 14. Användning av enhetskostnader, klumpsummor, flat rates och finansiering ej kopplad till kostnader.**

Användning av artiklarna 88 och 89	Ja	Nej
Programmet kommer att nyttja redovisningsalternativet enhetskostnader, klumpsummor samt flat rates (art 88) om ja, fyll i Appendix I	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Programmet kommer att nyttja redovisningsalternativet finansiering ej kopplad till kostnader (art 89) om ja, fyll i Appendix II	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>



## Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 146-163

Tid: 2020-11-25 kl. 09:00

Plats: Digitalt via länk

### § 156

#### Bildningsplan - Region Jönköpings läns egna folkhögskolor

Diarienummer: RJL 2020/2264

#### Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Fastställa bildningsplan för Region Jönköpings län egna folkhögskolor.

#### Sammanfattning

En skolplan för de egna folkhögskolornas uppdrag inklusive det regionala uppdraget har tagits fram. Syftet med bildningsplanen är att vara ett gemensamt policydokument för regionens båda folkhögskolor. Planen beskriver skolornas arbete och tydliggör de principer och riktlinjer som styr verksamheten. Bildningsplanen grundar sig dels på de syften som staten har satt upp för folkhögskolorna, dels på villkor för statsbidragen och slutligen också på de riktlinjer, värdegrunder och förhållningssätt som Region Jönköpings län arbetar utifrån.

#### Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-10-20
- Förslag till Bildningsplan för Region Jönköpings län egna folkhögskolor

#### Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

#### Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

## Bildningsplan folkhögskolor inom Region Jönköpings län

### Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Fastställer Bildningsplan för Region Jönköpings län egna folkhögskolor.

### Information i ärendet

I budget och verksamhetsplan för 2020 betonas värdet av folkbildningen och folkhögskolornas viktiga roll i länet för att stärka det livslånga lärandet samt värna demokratin. I enlighet med denna markering av folkhögskolornas betydelse anges följande prioriterade aktivitet:

- En skolplan för de egna folkhögskolornas uppdrag inklusive det regionala uppdraget tas fram.

Under våren och hösten har en sådan plan arbetats fram och presenteras nu för nämnden. Skolornas ledningsgrupper föreslår att begreppet ”skolplan” ersätts med ordet ”bildningsplan”. Huvudskälet till detta är att folkhögskolorna är en del av den svenska folkbildningstraditionen och att dess pedagogik vilar på en lång bildningstradition. Ordet ”bildningsplan” definierar på ett bättre sätt folkhögskolornas arbete och uppdrag samt samhörighet med folkbildningsfamiljen. Begreppet ”skolplan” signalerar däremot en verksamhet som är relaterad till det reguljära utbildningsväsendet.

Syftet med bildningsplanen är att vara ett gemensamt policydokument för regionens båda folkhögskolor. Planen beskriver skolornas arbete och tydliggör de principer och riktlinjer som styr verksamheten. Bildningsplanen grundar sig dels på de syften som staten har satt upp för folkhögskolorna, dels på villkor för statsbidragen och slutligen också på de riktlinjer, värdegrunder och förhållningssätt som Region Jönköpings län arbetar utifrån.

### Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-10-20
- Förslag till Bildningsplan för Region Jönköpings län egna folkhögskolor.

## **Beslut skickas till**

Sörängens folkhögskola  
Värnamo folkhögskola

REGIONLEDNINGSKONTORET

Ulf Fransson  
T.f. regional utvecklingsdirektör

Thomas Strand  
Sektionschef utbildning och  
kompetensförsörjning



## BILDNINGSPLAN FÖR REGION JÖNKÖPINGS LÄNS EGNA FOLKHÖGSKOLOR

### Syfte

Syftet med denna plan är ett gemensamt policydokument för Region Jönköpings läns båda folkhögskolor. Planen beskriver skolornas arbete och tydliggör de policyer och riktlinjer som styr verksamheten. Planen grundar sig dels på de syften som staten har satt upp för folkhögskolorna, dels på villkor för statsbidragen och slutligen också på de riktlinjer, värdegrunder och förhållningssätt som Region Jönköpings län arbetar utifrån.

Statens syften med statsbidragen, beslutade av Sveriges riksdag

Staten har fyra syften med statsbidraget, förmedlade genom Folkbildningsrådet:

1. Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.
2. Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
3. Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja utbildnings- och bildningsnivån i samhället.
4. Bidra till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet.

Som ett bärande inslag och ett rättesnöre är också att folkhögskolan ska vara fri och frivillig och öppen för alla över 18 år.

Folkbildningsrådets villkor för att en folkhögskola ska erhålla statsbidrag är en självklarhet för både Sörängens och Värnamo folkhögskolor att förhålla sig till.

## Regionens folkhögskolors arbete utifrån Region Jönköpings läns grundläggande värderingar

Region Jönköpings län har 13 övergripande grundläggande värderingar. Nedanstående punkter relaterar till dessa värderingar ur ett bildningsperspektiv:

1. Folkhögskolorna ska följa regionens värdegrund och vara religiöst och politiskt obundna.
2. Folkhögskolorna ska verka för mångfald, både utifrån utbildningspalett och utifrån sammansättningen av personal och deltagare.
3. Folkhögskolorna ska arbeta utifrån allas lika värde och bedriva ett strukturerat arbete med likabehandling.
4. Folkhögskolorna ska arbeta för att uppnå de mål och de aktiviteter som sätts upp i budget och verksamhetsplan. Det arbetet görs i Stratsys, det balanserade styrkort som alla regionens verksamheter använder sig av. Målen och aktiviteterna kan vara satta av regionfullmäktige eller av Regional Utveckling. Aktiviteterna kan också sättas av skolorna själva.
5. Folkhögskolorna ska bedriva ett strukturerat miljöarbete.
6. Sörängens folkhögskola ska ha en tydlig kulturprofil
7. Värnamo folkhögskola ska ha en tydlig hälsoprofil

## **Närmare beskrivning av folkhögskolornas verksamhet utifrån statens fyra syften**

1. Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.

Folkhögskolan är inte bara en arbetsplats för personalen utan likaså för deltagarna. Allas röster är lika viktiga och forum ska finnas på båda skolorna där även deltagarnas vilja och önskemål ska komma fram.

Följande form för demokrati ska finnas för deltagarna:

- Klassråd

- Kursråd/deltagarråd där varje klass har två representanter. Rådet kan i övrigt bestå av representanter för alla personalkategorier inklusive verksamhetschef/rektorer. Ordförandeskapet kan med fördel läggas på en deltagare
- Representation i skolans lärarråd/samverkansgrupp
- På båda skolorna kan ytterligare råd skapas utifrån behov och deltagarnas vilja: kulturråd, hälsoråd, matråd, miljöråd, jämlikhetsråd etc.

I folkhögskolornas uppdrag ligger också att verka för samarbete i närområdet, i kommunen eller i regionen, av egen kraft eller genom att samverka med andra aktörer. Uppdraget kan utföras genom att visa upp verksamheten i samhället och därigenom direkt eller indirekt föra ut bildnings-, demokrati-, hälso- och kulturfrågor till olika grupper i samhället.

2. Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.

Båda folkhögskolorna ska ha ett aktivt samarbete med närsamhället. I skolornas uppdrag ligger också att bjuda in intressanta föreläsare, gärna på initiativ från deltagarna, som bidrar till kunskap om viktiga samhällsfrågor.

Folkhögskolorna tar varje läsår emot deltagare som av flera olika skäl har en problematisk livssituation och som har dåliga tidigare erfarenheter av skola. Utifrån skolornas värdegrund och utifrån policydokument för arbetet med deltagare med språksvårigheter eller funktionsnedsättningar, försöker skolorna anpassa skolsituationen så bra som möjligt. Utifrån respektive skolas resurser och med deltagarens önskemål i fokus.

Varje skola ska också ha en kurator och en studie- och yrkesvägledare anställd som ytterligare kan stödja deltagaren att påverka sin livssituation och bli medveten om vilka vägar som finns och vilka verktyg som behövs.

3. Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja utbildnings- och bildningsnivån i samhället.

Folkhögskolorna kan ha kurser på grundskole-, gymnasial eller eftergymnasial nivå. För allmän kurs skall huvudsyftet vara att bereda plats för deltagare som saknar

grundskole- eller gymnasiekompetens. Målet är att ge dessa nödvändiga behörigheter för vidare studier eller arbetsliv.

Folkhögskolornas särskilda kurser har fyra huvudsakliga syften:

- Att stärka deltagarnas självförtroende och självkänsla
- Att ge deltagarna möjlighet att förkovra sig inom sitt intresseområde
- Att ge deltagarna förutsättningar att söka sig vidare till högre utbildningar
- Att bidra med spetskompetens som samhället behöver inom till exempel kultur- eller omsorgssektorn

4. Bidra till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet.

Sörängens folkhögskola med kulturprofil bidrar till ökat intresse för kulturen. Utöver de utbildningar som skolan har bidrar skolan också till att bredda kulturintresset genom att bjuda in intressanta kulturutövare till skolans månatligen återkommande kulturluncher. I skolans uppdrag ligger också att, i samverkan med andra kulturaktörer i regionen, ge deltagarna möjlighet att delta i aktiviteter utanför skolan.

Värnamo folkhögskola har en teaterutbildning för deltagare med en intellektuell funktionsvariation. Textilutbildningen har utställningar på det lokala konstmuseet, samt årligen återkommande modevisningar för allmänheten. Teaterutbildningen har också långtgående samarbete med Smålands Musik och teater för att nå ut med sina produktioner.

### **Närmare beskrivning av folkhögskolornas arbete utifrån regionens grundläggande värderingar**

1. Folkhögskolorna ska följa regionens värdegrund och vara religiöst och politiskt obundna.

Skolorna skall vara öppna för alla människor oavsett etnicitet, politisk eller religiös tillhörighet. Skolorna ska arbeta för mångfald som ett led att skapa större kulturell förståelse. Skolorna har ett stort ansvar för att detta efterlevs och att ingen trakasseras

på grund av religiös eller politisk uppfattning. Alla människors lika värde ska är en självklarhet att arbeta utifrån.

2. Folkhögskolorna ska verka för mångfald, både utifrån utbildningspalett och utifrån sammansättningen av personal och deltagare.

Folkhögskolorna ska, var och en för sig, erbjuda allmän kurs. Utöver detta är det en fördel om skolornas utbildningar kompletterar varann, liksom de gärna bör komplettera utbildningarna som finns på rörelsefolkhögskolorna i Jönköpings län.

Skolorna som helhet, men även varje utbildning, bör, så långt det är möjligt, eftersträva en mångfald utifrån ålder, gender, kön och etnicitet. Det samma gäller personalens sammansättning.

3. Folkhögskolorna ska arbeta utifrån allas lika värde och bedriva ett strukturerat arbete med likabehandling.

Skolorna skall upprätta och arbeta efter en likabehandlingsplan eller motsvarande. Skolorna bör också ha en särskild HBTQ-plan. Båda planerna ska revideras en gång per år.

Skolorna skall vidare, vilket också uttrycks i Folkbildningsrådets villkor, ta fram en särskild handlingsplan för deltagare med funktionsnedsättningar och för deltagare med språksvårigheter. Detta är ett krav för att erhålla förstärkningsbidrag från Folkbildningsrådet.

Skolorna skall också särskilt säkerställa att de löneskillnader som finns inte är att hänföra till kön.

4. Folkhögskolorna ska arbeta för att uppnå de mål som sätts upp i budget och verksamhetsplan. Det arbetet görs i Stratsys. Målen och aktiviteterna kan vara satta av regionfullmäktige eller av Regional Utveckling. Aktiviteterna kan också sättas av skolorna själva.

Skolorna ska aktivt med Stratsys och sträva efter att uppnå de mål som är uppsatta där. Mätetalen följs upp månads-, tertial och årsvis och ska i förekommande fall kommenteras. Avvikelse ska följas upp och diskuteras med de delar i verksamheten som i första hand berörs.



Målen i Stratsys och utvecklingen skall också återkommande rapporteras till personal på APT, arbetplatsträffar.

#### 5. Folkhögskolorna ska bedriva ett strukturerat miljöarbete

Särskilt stor vikt ska läggas vid:

- För resor i tjänsten ska i första hand tåg väljas. I andra hand, om möjlighet finns, regionens poolbilar. I tredje hand skolans egna bilar. Bara i undantagsfall ska egen bil användas.
- Flyg ska undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Om det väljs är det för att tidsbesparingen bedöms vara mycket stor. I så fall ska flygresan klimatkompenseras.
- Ekologiska och rättvisemärkta produkter ska köpas in till köket
- Utskrifter ska hållas på en så låg nivå som möjligt
- Ett fungerande system för sortering och återvinning ska finnas
- Kemiska produkter som används ska förvaras säkert och märkas enligt de senaste lagarna. Produkterna som används ska skrivas in i Chemgroup.
- Deltagarna bör så långt som möjligt involveras i miljöarbetet

#### 6. Sörängens folkhögskola ska ha en tydlig kulturprofil

Sörängens folkhögskola ska tydligt verka för kulturen. Kultur ska genomsyra hela skolans verksamhet, inte bara de utbildningar som är tydligt kulturprofilerade.

Skolan ska också verka för att på olika sätt visa upp kulturen för grupper i samhället. Det kan ske genom kulturluncher en gång per månad, genom offentliga utställningar på skolan eller i samhället eller på deltagardrivna aktiviteter och evenemang såsom julmarknader och Öppet Hus.

Skolan ska också erbjuda deltagarna att ta del i den kultur som erbjuds i kommunen eller i regionen som helhet. Skolans deltagare och/eller personal bör också medverka på kommun- eller regionevenemang som har särskilt intresse för skolan.

#### 7. Värnamo folkhögskola ska ha en tydlig hälsoprofil

Samtal och praktik kring hälsa genomsyrar all verksamhet på skolan. Detta sker exempelvis genom tematiska veckor, må-bra-dagar samt studiedagar och är dessutom införlivat i skolans utbildnings- och kursplaner. Skolan erbjuder deltagare tillgång till gym och andra fysiska aktiviteter för att stärka den enskilde individens hälsa. Ett stort utbud av varierad kost erbjuds dagligen på skolan och likaså en kartläggning av individens livsvillkor.

#### **Visioner inför framtiden**

Båda folkhögskolorna vill i framtiden bli ännu självklarare mötesplatser för bildning. Både för de egna deltagarna och för samhällets medborgare. Folkhögskolorna vill också, tillsammans med närsamhället och regionen, utveckla former för att kompetensutveckla och fortbilda medborgare i samhället. Folkhögskolorna önskar också bli en tydligare aktör i arbetet med demokrati-, bildnings-, kultur, miljö- och hälsofrågor.

## Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 146-163

**Tid:** 2020-11-25 kl. 09:00

**Plats:** Digitalt via länk

### § 153

#### Bidrag - Ungdomsorganisationer 2021

Diarienummer: RJL 2020/1512

#### Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Godkänna föreliggande fördelning av bidrag till ungdomsorganisationer enligt tabell. Totalt fördelas 6 860 000 kronor ur 2021 års anslag till ungdomsorganisationer.

#### Sammanfattning

Bidrag kan utgå till inom Jönköpings län verksam ungdomsorganisation vars riksorganisation får statsbidrag till sin centrala verksamhet.

#### Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-11-11
- Policy och riktlinjer för bidragsgivning

#### Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

#### Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

## Bidrag till ungdomsorganisationer för år 2021

### Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Godkänner föreliggande fördelning av bidrag till ungdomsorganisationer enligt tabell. Totalt fördelas 6 860 000 kronor ur 2021 års anslag till ungdomsorganisationer.

### Sammanfattning

Bidrag kan utgå till inom Jönköpings län verksam ungdomsorganisation vars riksorganisation får statsbidrag till sin centrala verksamhet.

### Information i ärendet

Bidraget ska syfta till att stödja barn och ungdomars engagemang i föreningslivet och därigenom medverka till en meningsfull fritid utifrån föreningens syfte och målsättning. Organisationen ska ha minst 300 medlemmar i åldern 6-25 år folkbokförda i länet samt lokalföreningar i minst fem av länets kommuner. Med medlem avses en individ som genom en aktiv och frivillig handling sökt medlemskap och accepterats i organisationen. Bidragsberättigade medlemmar ska ha ett reellt inflytande över verksamheten.

#### Bidragskonstruktion och fördelning

Organisationsbidrag är ett stöd för administration och verksamhetsbidrag ett stöd för utbildning av ungdomsledare, funktionärer och förtroendevalda.

#### Utgiftsramen fördelas

- 60% som organisationsbidrag
- 40% som verksamhetsbidrag

#### Organisationsbidraget består av

- Ett grundbidrag på ett prisbasbelopp per organisation
- Ett medlemsbidrag, där det som återstår av utgiftsramen, fördelas i proportion till varje organisations medlemsantal.

## Fördelning av bidrag per organisation för år 2021 enligt tabell

<b>Ungdoms- organisation</b>	<b>Organisations- bidrag</b>	<b>Verksamhets- bidrag</b>	<b>Summa:</b>
4H	158 300	158 600	316 900
Serbiska distriktsorg	138 700	145 400	284 100
Bosnisk-Hercegovinska länsorg	281 000	106 300	387 300
Pingst ung	598 200	314 400	912 600
SAU Svenska alliansmissionens ungdom	735 500	271 500	1 007 000
Sverok	201 700	253 800	455 500
Equmenia	342 800	271 300	614 100
Unga musikanter	238 800	176 400	415 200
Smålands schackförbund	202 000	212 600	414 600
KRIK Kristen ungdomsorganisation	223 100	119 100	342 200
Ny generation	272 100	215 000	487 100
KSSB-Ung	400 100	211 900	612 000
Svenska kyrkan Unga-Växjö stift	126 700	173 900	300 600
Norra Smålands scoutdistrikt	197 000	113 800	310 800
<b>Summa:</b>	<b>4 116 000</b>	<b>2 744 000</b>	<b>6 860 000</b>

## Fördelning av bidrag per organisation för år 2020 enligt tabell

<b>Ungdoms- organisation</b>	<b>Organisations- bidrag</b>	<b>Verksamhets- bidrag</b>	<b>Totalt bidrag</b>
4H	148 100	220 500	368 600
Serbiska distriktsorg	138 300	198 400	336 700
Bosnisk-Hercegovinska länsorg	280 500	154 400	434 900
Pingst ung	664 100	374 800	1 038 900
SAU Svenska alliansmissionens ungdom	761 100	352 800	1 113 900
Sverok	250 400	264 600	515 000
Equmenia	366 400	308 700	675 100
Unga musikanter	235 000	154 300	389 300
Smålands schackförbund	238 200	154 300	392 500
KRIK Kristen ungdomsorganisation	199 200	110 300	309 500
KSSB-Ung	108 800	154 300	263 100
Svenska kyrkan unga	365 900	132 300	498 200
Ny generation	279 000	110 300	389 300
<b>Summa:</b>	<b>4 035 000</b>	<b>2 690 000</b>	<b>6 725 000</b>

## **Beslutsunderlag**

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-11-11
- Policy och riktlinjer för bidragsgivning

## **Beslut skickas till**

Regional utveckling  
Ungdomsorganisationer

REGIONLEDNINGSKONTORET

Ulf Fransson  
Tf regional utvecklingsdirektör

Göran Stenström  
Ekonomichef

## Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 146-163

**Tid:** 2020-11-25 kl. 09:00

**Plats:** Digitalt via länk

### § 154

#### Bidrag - Pensionärsorganisationer 2021

Diarienummer: RJL 2020/1513

#### Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Godkänna föreliggande fördelning av bidrag till pensionärsorganisationer enligt tabell. Totalt fördelas 1 268 000 kronor ur 2021 års anslag till pensionärsorganisationer.

#### Sammanfattning

Bidrag kan utgå till inom Jönköpings län verksam pensionärsorganisation vars huvudorganisation främjar pensionärens intressen och är öppen för medlemskap för alla pensionärer.

#### Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-11-30
- Policy och riktlinjer för bidragsgivning

#### Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

#### Beslutets antal sidor

1

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

## Bidrag till pensionärsorganisationer för år 2021

### Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Godkänner föreliggande fördelning av bidrag till pensionärsorganisationer enligt tabell. Totalt fördelas 1 268 000 kronor ur 2021 års anslag till pensionärsorganisationer.

### Sammanfattning

Bidrag kan utgå till inom Jönköpings län verksam pensionärsorganisation vars huvudorganisation främjar pensionärers intressen och är öppen för medlemskap för alla pensionärer.

### Information i ärendet

Distriktsorganisationen skall använda bidraget för den regionala verksamheten i Jönköpings län, för administration och för information till och utbildning av organisatörer och förtroendevalda. Distriktsorganisationen skall ha minst 1 000 betalande pensionärsmedlemmar bosatta inom regionen samt lokalföreningar i minst fem av länets kommuner.

Ramanslaget fördelas som organisationsbidrag på följande sätt

- 85 % baseras på antalet medlemmar
- 15 % baseras på antalet lokalavdelningar

Tilldelningen fastställs i form av relativa andelar av ramanslaget.

Fördelning av bidrag per organisation enligt tabell

Organisation	Medlemsbidrag	Lokalavdelningsbidrag	Summa
SPF Svenska Pensionärsförbund	384 900	72 600	457 500
PRO Pensionärernas Riksorganisation	416 900	68 200	485 100
RPG Riksförb pensionärsgemenskap	84 400	45 000	129 400
SKPF Sv kommunal pensionärsförbund	191 700	4 300	196 000
<b>Summa</b>	<b>1 077 900</b>	<b>190 100</b>	<b>1 268 000</b>



**Beslutsunderlag**

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-11-30
- Policy och riktlinjer för bidragsgivning

**Beslut skickas till**

Berörda organisationer  
Regionledningskontoret

REGIONLEDNINGSKONTORET

Ulf Fransson  
Tf regional utvecklingsdirektör

Göran Stenström  
Ekonomichef

## Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 146-163

**Tid:** 2020-11-25 kl. 09:00

**Plats:** Digitalt via länk

### § 155

#### Bidrag - Politiska ungdomsorganisationer 2021

Diarienummer: RJL 2020/1514

#### Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Godkänna föreliggande fördelning av bidrag till politiska ungdomsorganisationer enligt tabell. Totalt fördelas 822 000 kronor ur 2021 års anslag till politiska ungdomsorganisationer.
2. Utbetalning till Liberala ungdomsförbundet sker efter godkänd ekonomisammanställning.

#### Sammanfattning

Bidrag kan utgå till politisk ungdomsorganisation som är verksam i Jönköpings län och vars moderparti är representerat i regionfullmäktige.

#### Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-11-11
- Policy och riktlinjer för bidragsgivning

#### Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

#### Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

## Bidrag till politiska ungdomsorganisationer 2021

### Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Godkänner föreliggande fördelning av bidrag till politiska ungdomsorganisationer enligt tabell. Totalt fördelas 822 000 kronor ur 2021 års anslag till politiska ungdomsorganisationer.
- Utbetalning till Liberala ungdomsförbundet sker efter godkänd ekonomisammanställning.

### Sammanfattning

Bidrag kan utgå till politisk ungdomsorganisation som är verksam i Jönköpings län och vars moderparti är representerat i regionfullmäktige.

### Information i ärendet

Organisationsbidraget är ett stöd för administration och verksamhetsbidraget är ett stöd till utbildning av ledare, funktionärer, förtroendevalda och partipolitisk informationsverksamhet bland ungdomar.

Bidrag ges i form av organisationsbidrag och verksamhetsbidrag.

- Organisationsbidrag beräknas som summan av två delar
  - ett prisbasbelopp per organisation vars moderparti är företrätt i landstingsfullmäktige
  - hälften av kvarvarande utgiftsram fördelas per organisation utifrån moderpartiets mandat i landstinget.
- Resterande del av utgiftsramen utgör verksamhetsbidrag som ges till ungdomsorganisationer som erhåller organisationsbidrag utifrån redovisade verksamhetsplaner.

Tabell: Fördelning av bidrag per organisation för år 2021

Ungdomsorganisation	Organisations- bidrag	Verksamhets- bidrag	Summa
SSU	100 800	117 900	218 700
CUF	67 600	50 600	118 200
LUF	55 700	17 500	73 200
MUF	79 500	65 100	144 600
KDU	72 300	45 600	117 900
Ung vänster	58 100	17 900	76 000
Grön Ungdom	55 700	17 700	73 400
<b>Summa</b>	<b>489 700</b>	<b>332 200</b>	<b>822 000</b>

För år 2021 har 140 000 kr av budgetramen fördelats proportionellt mellan de organisationer som erhåller bidrag. Beloppet motsvarar prisbasbelopp och mandatandel för de organisationer som ej erhåller bidrag men är representerade i regionfullmäktige.

Tabell: Fördelning av bidrag per organisation för år 2020

Ungdomsorganisation	Organisations- bidrag	Verksamhets- bidrag	Summa
SSU	98 900	80 100	179 000
CUF	66 100	30 000	96 100
LUF	54 300	5 000	59 300
MUF	77 800	40 000	117 800
KDU	70 800	25 000	95 800
Ung vänster	56 700	5 000	61 700
Grön Ungdom	54 300	5 000	59 300
<b>Summa</b>	<b>478 900</b>	<b>190 100</b>	<b>669 000</b>

**Beslutsunderlag**

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-11-11
- Policy och riktlinjer för bidragsgivning

**Beslut skickas till**

Regional utveckling  
Politiska ungdomsorganisationer

REGIONLEDNINGSKONTORET

Ulf Fransson  
Tf regional utvecklingsdirektör

Göran Stenström  
Ekonomichef

## Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 146-163

Tid: 2020-11-25 kl. 09:00

Plats: Digitalt via länk

### § 159

#### Regionala verksamhetsbidrag budget 2021

Diarienummer: RJL 2020/79

#### Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. godkänna förslag till fördelning av verksamhetsbidrag för 2021 enligt tabell.
2. besluta att omfördela 800 000 kr från anslaget för valideringscheckar till regionala projektmedel

#### Sammanfattning

I budget för 2021 är 57,4 mnkr avsatta för verksamhetsbidrag till regionala organisationer. Därutöver finns ytterligare 0,8 mnkr avsatt avseende valideringscheckar men gällande regelverk har gjort det omöjligt att disponera detta belopp. Därför föreslås att 0,8 mnkr omdisponeras till anslaget för regionala projektmedel.

#### Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2020-11-20

#### Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

#### Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

## Regionala verksamhetsbidrag budget 2021

### Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

1. godkänner förslag till fördelning av verksamhetsbidrag för 2021 enligt tabell.
2. beslutar att omfördela 800 000 kr från anslaget för valideringscheckar till regionala projektmedel

### Sammanfattning

I budget för 2021 är 57,4 mnkr avsatta för verksamhetsbidrag till regionala organisationer. Därutöver finns ytterligare 0,8 mnkr avsatt avseende valideringscheckar men gällande regelverk har gjort det omöjligt att disponera detta belopp. Därför föreslås att 0,8 mnkr omdisponeras till anslaget för regionala projektmedel.

### Information i ärendet

Verksamhetsbidrag 2021	
Belopp	
Högskoleverksamhet	1 000
Högskola/partnerskap	750
ALMI företagspartner	10 732
EEN	600
Smålands turism	11 000
Science Park	7 000
Ung företagsamhet	1 000
Coompanion	500
Länsmuseet	23 887
Småländska vandringsleder	315
Ung drive – semesterpraktikanter	612
<b>TOTALT</b>	<b>57 396</b>

<b>Regionala utvecklingsmedel</b>	
<b>Belopp</b>	
Enligt ursprunglig budget 2021	12 000
Omdisponering enligt förslag	800
<b>TOTALT</b>	<b>12 800</b>

## **Beslutsunderlag**

- Tjänsteskrivelse 2020-11-20

## **Beslut skickas till**

Regionledningskontoret – Ekonomi  
Regional utveckling

REGIONLEDNINGSKONTORET

Ulf Fransson  
T.f. Regional utvecklingsdirektör

Göran Stenström  
Ekonomichef



## Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 146-163

**Tid:** 2020-11-25 kl. 09:00

**Plats:** Digitalt via länk

### § 152

#### Remiss - Program för Smart specialisering - Region kronoberg

Diarienummer: RJL 2020/2419

#### Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Godkänna föreliggande yttrande som svar till Region Kronobergs län.

#### Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat förslag om helheten - analys, slutsatser och resonemang kring förutsättningar för näringslivets och regionens utveckling utifrån ett smart specialiseringsperspektiv med fokus på kap 3 områdesprioriteringar.

#### Beslutsunderlag

- Missiv daterad 2020-11-19
- Förslag på yttrande 2020-12-09
- Remiss Program för Smart specialisering i Kronoberg 2021-2027

#### Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

#### Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

## Program för smart specialisering i Kronoberg 2021 - 2027

### Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Godkänner föreliggande yttrande som svar till Region Kronobergs län.

### Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat förslag om helheten - analys, slutsatser och resonemang kring förutsättningar för näringslivets och regionens utveckling utifrån ett smart specialiseringsperspektiv med fokus på kap 3 områdeprioriteringar.

### Information i ärendet

I slutet av dokumentet där strategisk styrning är i fokus hänvisas till att delstrategier, handlingsplaner samt uppföljning och utvärdering sker via redan befintliga strategidokument och projekt som dockar an till de prioriterade områdena. Möjligen hade programmet vunnit på att i detta avsnitt specificera dessa, uppbrutet i respektive prioriteringsområde för en tydligare överblick. Men som helhet är materialet mycket gediget och välformulerat.

### Beslutsunderlag

- Missiv daterad 2020-11-19
- Förslag på yttrande 2020-12-09
- Remiss Program för Smart specialisering i Kronoberg 2021-2027

### Beslut skickas till

Region Kronoberg

REGIONLEDNINGSKONTORET

Ulf Fransson  
TF Utvecklingsdirektör

Patrik Kinnbom  
Sektionschef Innovation &  
Företagande



Region Kronoberg

## Program för smart specialisering i Kronoberg 2021 - 2027

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerade program för smart specialisering 2021-2027

### Sammanfattning

Kronobergs program för Smart specialisering består av ett genomgripande arbete. Till stor del grundar den sig på en gedigen analys som baseras på både statistikinhämtning och teoridiskussion i väl avvägd del. Strukturen på dokumentet är genomtänkt och rubriksättningen är bra och ger en god överblick som gör att man lätt hittar i dokumentet.

Kapitel 2 ger en mycket god bakgrund och flera teoretiska resonemang om både näringslivsstruktur, utmaningar och urvalskriterier. Utöver beskrivningar av respektive styrkeområde så beskrivs även andra utmaningar som Kronobergs län har och som har stark påverkan på näringslivet i stort. Detta följs sedan av en möjlighetsbeskrivning för regionens näringsliv med särskilt fokus på de utpekade områdena, vilket ger värdefulla insikter och motiv för de valda områdesprioriteringarna.

### Kap 3 Områdesprioriteringar

Redan i första delen ges en god förklarande bild över hur de regionala styrkeområdena positionerat sig. En genomgripande diskussion förs för att motivera de valda tre områdena – mycket bra. Därefter breddar man bilden genom att anknyta till Gröna Kronoberg 2025 (RUS) för att motivera ytterligare underlag för den mer horisontella ansatsen och då tillkommer områden kallade utvecklingsområden. Slutsatsen att med analysarbetet som underlag för specialiseringsstrategin stärka Rus-arbetet är förstås positivt som ett gemensamt ramverk och som kan bidra till genomförandekraft.

## Synpunkter på förslaget

I slutet av dokumentet där strategisk styrning är i fokus hänvisas till att delstrategier, handlingsplaner samt uppföljning och utvärdering sker via redan befintliga strategidokument och projekt som dockar an till de prioriterade områdena. Möjligen hade programmet vunnit på att i detta avsnitt specificera dessa, uppbrutet i respektive prioriteringsområde för en tydligare överblick. Men som helhet är materialet mycket gediget och välformulerat.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Rune Backlund  
Ordförande för nämnd för  
arbetsmarknad, näringsliv och  
attraktivitet

Ulf Fransson  
T.f. Regional utvecklingsdirektör



# **Program för Smart specialisering i Kronoberg 2021 - 2027**

Remissversion 2020-11-05

Hållbar tillväxt, Regional utveckling



REGION  
KRONOBERG

# Program för smart specialisering i Kronoberg

## Innehåll

<b>Sammanfattning</b>	2
<b>1. Inledning</b>	3
1.1. Vad innebär smart specialisering?	3
1.2. Ett program för Smart specialisering – syfte och mål.	4
1.3. Smart specialisering – smart diversifiering.	5
<b>2. Analys och rekommendationer</b>	7
2.1. Inspel till styrkeområden i Kronoberg.	7
2.2. Bakgrund till urvalet och problemet med branscher.	7
2.3. Urvalskriterier och styrkeområden.	8
2.4. Utmaningar som följer av länets litenhet.	11
2.5. Möjligheter för Kronoberg	14
<b>3. Områdesprioriteringar</b>	21
3.1. Regionala styrkeområden, specialiseringsområden och utvecklingsområden.	21
3.2. Genomgående utvecklingsområden.	25
3.3. Sammantagna strategiska val och prioriteringar.	26
<b>4. Aktörer, processer och insatser för innovation, omställning, förnyelse och internationellt arbete</b>	28
4.1. Regionalt innovationssystem och entreprenöriell process.	28
4.2. Internationellt arbete.	31
<b>5. Styrning, uppföljning och utvärdering</b>	34
5.1. Strategisk styrning av regionala utvecklingsinsatser.	34
5.2. Uppföljning på regional, NUTS II- och nationell nivå.	34
5.3. Hållbarhet.	35

## **Bilaga**

Komplett analys- och statistikrapport, länk:

<https://arcg.is/15fe0i1e>

## **Sammanfattning.**

Ett program för smart specialisering är ett förhandskrav från EU för att de regionala utvecklingsinsatser som genomförs i överensstämmelse med det operativa programmet för Småland och Öarna (Europeiska Regionala Utvecklingsfonden, ERUF) ska kunna erhålla delfinansiering från fonden. Detta program för Kronoberg har således en koppling till det gemensamma ERUF-program där fyra regionala program för smart specialisering utgör en bas.

Som grund för prioriteringarna inom smart specialisering i Kronoberg har analyser av det regionala näringslivets branscher och branschkluster gjorts. Analyserna tar hänsyn till flera olika faktorer och ger sammantaget en bild av dels branscher med tydlig specialisering och andra egenskaper som skapar regionala styrkeområden, dels branscher med betydelse för regionens ekonomi och utveckling ur flera andra aspekter. Analyserna visar även på relationer mellan olika branscher och i vad mån de fungerar i gemensamma värdekedjor. För Kronoberg är det viktigt att den branscbredd som finns värnas och utvecklas och att en fortsatt utveckling mot ett mer diversifierat näringsliv fortsätter. För Kronobergs del är det därför ett viktigt strategiskt val att främja relaterad variation och därigenom undvika negativa effekter av strikt branschriktad specialisering. Detta bör skapa bättre förutsättningar för både arbetskraften och företagen i regionen.

I programmet redovisas regionala styrkeområden, drivkrafter bakom utvecklingen samt utmaningar och möjligheter inför framtida utveckling. Branscher har identifierats och bedömts i tre grundkategorier - Mycket specialiserade branscher, Specialiserade branscher och Branscher med många anställda – vilka var och en innefattar två delkategorier. De genomförda analyserna ger en bild av hittillsvarande utveckling, nuläge och förutsättningar för framtida utveckling för näringslivet och Kronoberg och stärker de val och prioriteringar som gjorts i den regionala utvecklingsstrategin Gröna Kronoberg 2025. Med utgångspunkt i det samlade underlag som ligger till grund för detta program görs följande strategiska områdesval:

### **Specialiseringsområden:**

- Maskinindustri med relaterade branscher.
- Skog, trä- och möbelindustri, hus, glas och design.
- IT-mjukvara och avancerade företagstjänster.

### **Tillväxt- och utvecklingsområde:**

- Besöksnäring.

### **Genomgående utvecklingsområden:**

- Entreprenörskap.
- Värdekedjor.
- Digitalisering.
- Grön omställning.
- Kompetensförsörjning.

Programmets genomförande är kopplat till de styrformer, samverkansformer och rollfördelning som aktörerna i Kronoberg har i genomförandet av Gröna Kronoberg 2025 och smart specialiseringsarbetet blir därmed en del i det regionala utvecklingsarbetet som drivs och följs upp, med inriktning mot angivna prioriteringar, inom befintliga regionala strukturer.

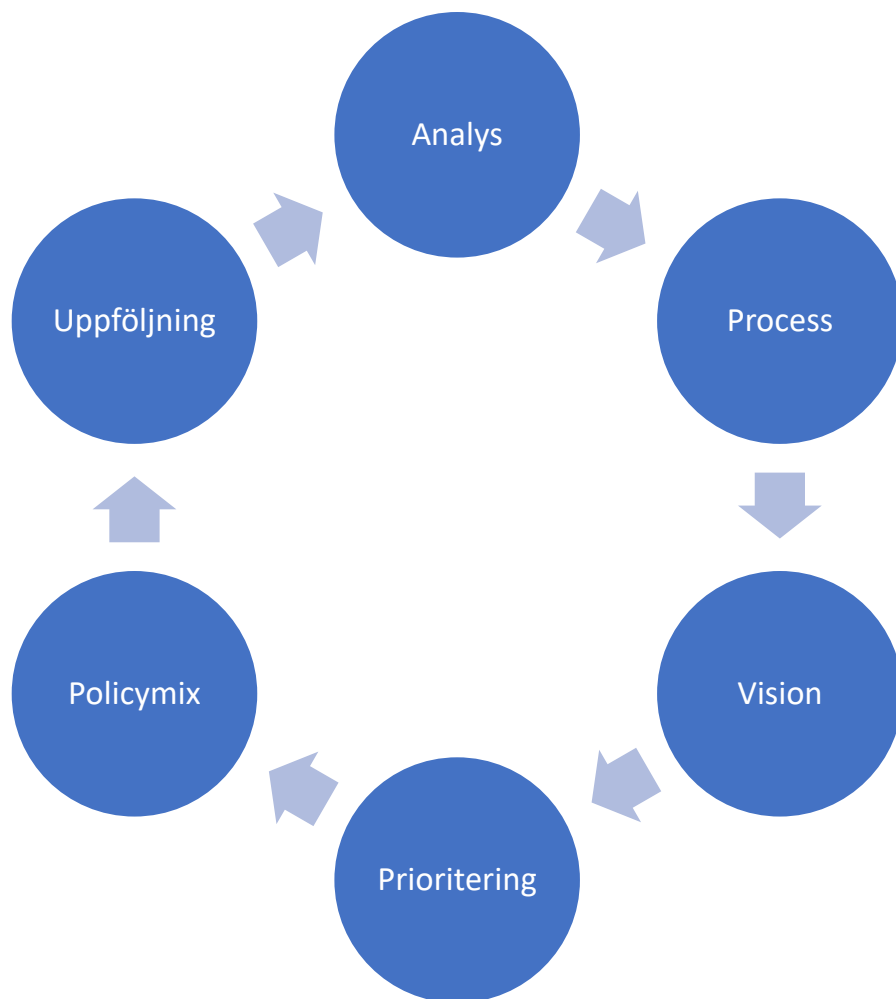


# 1. Inledning.

## 1.1. Vad innebär Smart specialisering?

Smart specialisering är centralt inom EU:s sammanhållningspolitik och utgör ett viktigt instrument vid användningen av EU:s regionalfondsmedel för forskning och innovation.

Syftet med Smart specialisering är att förstärka regioners konkurrenskraft genom att identifiera och prioritera områden med potential för tillväxt. Det handlar både om områden där en region redan har styrkor och nya utvecklingsområden. Smart specialisering är mer av ett arbetssätt för regionalt utvecklingsarbete än ett styrdokument, där analys och dialog är nyckelord. Arbetet med Smart specialisering kan kort beskrivas i en enkel sexstegsprocess.



### **Analys.**

Det första steget är en bakgrundsanalys för att identifiera möjliga prioritetsområden och vilka aktörer som är viktiga att få med i processen. Analysen avser hur det ser ut i regionen och i vissa delar också i omvärlden.

### **Process.**

En del i processen är att skapa grupper för styrning och samordning av processen. Dessa kan bestå av regionala nyckelaktörer och kan ha en roll både för strategin på ett övergripande plan, men också för prioritetsområdena. Grupperna har oftast en så kallad trippelhelix eller

quadrupelhelixmodell, med representanter från näringsliv, akademi, det offentliga och ideella organisationer.

### **Vision.**

De deltagande aktörerna tar fram en gemensam vision för strategin och målbilder för aktiviteter. Visionen bör peka ut vad man vill att regionen ska vara i framtiden och vilka mål man vill uppnå. Det bör vara visionärt inom realistiska gränser och kommunicerbart. En välförankrad vision och strategi ger processen legitimitet.

### **Prioritering.**

Val av prioriterade områden görs med hjälp av analysmaterialet och visionen av aktörerna tillsammans. Inom ett prioriterat område bör det finnas ett antal näringslivsaktörer och forskningskapacitet i regionen som är verksamma inom samma tematiska aktivitet. Man kan arbeta med både specifika och horisontella områden. Det kan vara en nisch inom en sektor, ett branschöverskridande område eller en samhällsutmaning.

### **Policymix.**

För varje prioriterat område bör man utveckla delstrategier och/eller handlingsplaner som beskriver hur strategin ska genomföras. Insatser och projekt ska identifieras som ska genomföras för att uppnå målen. Här ska bl.a. målgrupper identifieras och eventuella kopplingar till andra program och finansieringskällor, t.ex. andra regionala, nationella eller EU-program och aktiviteter.

### **Uppföljning.**

I samband med smart specialisering framhålls vikten av att processen är entreprenöriell och experimenterande. Detta gör att lärande, uppföljning och utvärdering är centralt i arbetet. Genom återkoppling förfinas och anpassas arbetet i takt med att omvärlden förändras. Uppföljning fokuserar på att processen fortlöper som den ska men kan även belysa om man arbetar med rätt prioritering av områden.

Arbetet med att utveckla smart specialisering och ett program för genomförande är inte en engångsprocess, utan går ihop med genomförandet och är ett kontinuerligt arbete. De sex steg i processen som redovisas ovan kan således se olika ut, sett över en längre period, och kan i viss mån ske samtidigt.

Inom de prioriterade områdena mobiliseras representanter från regionens företag, akademi, det offentliga och intressegrupper för att gemensamt utveckla aktuella områden, men man söker även samarbeten utanför regionen.

## **1.2. Ett program för Smart specialisering – syfte och mål.**

Region Kronoberg antog i juni 2019 en aktualiserad regional utvecklingsstrategi (RUS), Gröna Kronoberg 2025, med målbilden ”Vi växer i öppna och hållbara livsmiljöer med förnyelseförmåga”. Strategin är uppdelad i två strategiska områden:

- Vi växer i öppna och hållbara livsmiljöer.
- Vi växer av en cirkulär ekonomi med ett ökat humankapital.

Som utgångspunkt för de prioriteringar som finns anges ett antal centrala utmaningar inom varje område. Utmaningarna inom det andra strategiska området, vi växer av en cirkulär ekonomi med ett ökat humankapital, handlar om bl.a. ökade välfärdsbehov, en könssegregerad arbetsmarknad, matchningsproblematik på arbetsmarknaden och behovet av en breddning av näringslivet. Detta område innefattar prioriteringar och insatser som rör innovation, näringsliv, kompetensförsörjning och folkhälsa med målsättningar om ökad produktivitet, balanserad tillväxt – fler arbetstillfällen, ökat humankapital och ökad förnyelsebar energianvändning. Den prioritering inom området som syftar till att utveckla en innovativ region och ett brett näringsliv innefattar flera insatsområden som utgör viktiga utgångspunkter för ställningstaganden kring smart specialisering. Här framhålls bl.a. betydelsen av ett bra näringslivsklimat, starkt entreprenörskap och ett breddat näringsliv, digitaliseringens möjligheter, grön omställning och utveckling av styrkeområdena inom det regionala näringslivet. För detta strategiska område finns ett antal mål och indikatorer angivna, vilka även är giltiga för ett regionalt program för smart specialisering:

#### Mål

Produktiviteten ska öka.

(2014-2025 ska BRP/sysselsatt öka mer än i riket)

Balanserad tillväxt – fler arbetstillfällen

#### Indikatorer

Högutbildade inom näringslivet.

Teknikerindex.

FOU/BRP i näringslivet.

Nyföretagande.

Näringslivsklimat.

Tillväxtvilja.

Snabbväxande företag.

Exportintensitet.

Uppföljning och rapportering av mål och indikatorer i programmet för smart specialisering kommer, på samma sätt som i den regionala utvecklingsstrategin, i möjligaste mån att beskrivas uppdelat på kön, härkomst, åldersgrupper och utbildningsnivå. Uppföljningen kommer även att ta hänsyn till de tre hållbarhetsdimensionerna. Även i de uppföljningar som sker av projekt och verksamheter varje år som får finansiering från Region Kronoberg kommer sådana mål och indikatorer att följas upp.

### **1.3. Smart specialisering – smart diversifiering.**

I samband med aktualiseringen av RUS redovisas ställningstaganden för att utveckla regionens styrkeområden inom näringslivet. IT-sektorn identifieras som ett starkt område tillsammans med industrisektorn, med spridning i hela regionen, och inom denna i synnerhet maskin-, skog-, trä- och möbelindustri. I strategin framhålls även vikten av att utvecklingen inom dessa områden sker i kombination med en breddning av näringslivet. Inom detta andra strategiska område i den regionala utvecklingsstrategin kan ett program för smart specialisering, med dessa utgångspunkter, utgöra ett instrument för att kraftsamla kring prioriterade insatser som bidrar till RUS' måluppfyllelse.

Smart specialisering handlar om att samla regionens aktörer, skapa tydligt fokus genom analyser av regionens styrkeområden och att sätta regionen och dess styrkeområden i en nationell och internationell kontext. Ett program för smart specialisering i Kronoberg kan skapa gemensamma prioriteringar och stärka förutsättningarna för gemensam samverkan och handling. Utifrån det

arbete som bedrivits i samband med utarbetandet av den regionala utvecklingsstrategin Gröna Kronoberg 2025 har utgångspunkten för arbetet med detta program varit att Kronobergs innovationsklimat och förutsättningar för innovationsutveckling inte gynnas av en branschspecifik specialisering, utan snarare av breda prioriteringar och branschöverskridande samverkan. Den analys som nu genomförts stärker de slutsatser som ligger till grund för de ställningstaganden som gjorts i den regionala utvecklingsstrategin som innebär att man i utvecklingsarbetet inte betraktar olika branscher som enskilda enheter utan mer som en del i ett näringsliv där företag inom olika branscher har ett delvis ömsesidigt beroende av varandra och att deras samverkan driver utvecklingen i en positiv riktning. Synsättet ligger i linje med vad M. Andersson och J.P. Larsson i sin rapport "Västsverige: ekonomisk utveckling och ekonomisk geografi" (VGR Analys 2019:14) kallar "smart diversifiering genom entreprenörskap och innovation". Forskarna menar att smart specialisering inte endast handlar om att identifiera en regions komparativa fördelar och fördjupa specialiseringen inom dessa. Det handlar snarare om förnyelse och dynamik inom områden där man framgångsrikt kan utnyttja existerande resurser och kompetenser samtidigt som det bidrar till en breddning av näringslivet, d.v.s. i ett växelspel mellan företag och aktörer inom skilda branscher och arbetsområden.

Möjligheten att uppnå en kritisk massa och utveckla prioriterade områden ökar också med ett breddat angreppssätt. En kritisk massa för mer branschspecifika specialiseringar kan det finnas potential att identifiera för gemensamma styrkeområden i en större funktionell region utan länsgränser som begränsande faktor.

## 2. Analys och rekommendationer.

Detta kapitel innefattar en sammanfattning, samlad analys och diskussion utifrån den mer omfattande analys- och statistikrapport som finns om bilaga till detta programdokument. Inledningsvis lyfts tre styrkeområden fram som bedöms vara goda kandidater till att vara en del av regionens specialiseringsprogram. Sedan följer två avsnitt med ett, utifrån en teoretisk kontext, resonemang om länets utmaningar och möjligheter givet de resultat som har identifierats i rapporten. I de två sista delarna lyfts även teoretiska aspekter fram som tagits hänsyn till vid identifieringen av regionala styrkeområden.

### 2.1. Inspel till styrkeområden i Kronoberg.

Ett syfte med denna rapport är att lyfta fram de branscher i regionen som kan ligga till grund för regionens smarta specialiseringsprogram. I detta avsnitt förs ett resonemang om vilka dessa branscher är och varför. Det bör betonas att avsikten inte är att i denna rapport formulera de exakta specialiseringsområdena för regionens specialiseringsprogram utan främst peka på de byggstenar man bör inkludera i ett sådant program. Detta ligger, tillsammans med mer kvalitativa kunskaper om näringslivet och övriga aktörer i länet, till grund för ett antal styrkeområden i detta program.

### 2.2. Bakgrund till urvalet och problemet med branscher.

Det finns flera olika tolkningar om vad smart specialisering egentligen är. Inte sällan nämner man att ”komparativa konkurrensfördelar” är en nyckelprincip vid identifiering av styrkeområden i en region. Detta innebär i korthet att man ska förstärka de områden man redan är duktig inom. Problemet med detta förhållningssätt är att det riskerar att leda till inlåsnings effekter och inte främja innovationer. Om en region exempelvis har sin största specialisering inom en bransch som stagnerat eller håller på att tyna bort vore det inte särskilt klokt, eller hållbart, att endast utgå från nuläget. Samtidigt är det just inom existerande specialiseringar den största kunskapen finns i en region. Hur ska man då förhålla sig till balansen mellan ”gräva där man står” och samtidigt främja förnyelse? Utgångspunkten i denna balansgång är nedanstående citat som är hämtad från en rapport av Martin Andersson och Johan P Larsson:

*Flera studier från Europa såväl som USA visar att en regions näringsliv tenderar att diversifieras ”inkrementellt” i den bemärkelse att en ny industrispecialisering är mer sannolik att växa fram om den är relaterad till existerande branscher (se t.ex. Xiao, Boschma och Andersson 2018)5 [...] Det [smart specialisering, författarens anmärkning] är ett policykoncept som handlar om att stödja experimenterande och diversifiering med utgångspunkt i existerande kunskapsbas(er) i en region. Fokus är förnyelse och diversifiering av det lokala näringslivet genom entreprenörskap innovation. Det kan till exempel handla om att uppmuntra nya applikationsområden som kan dra på existerande kunskaper och branscher i en region. På detta sätt handlar inte Smart specialisering om att endast identifiera en regions komparativa fördelar och att fördjupa specialiseringen inom dessa områden. Smart specialisering handlar i grund och botten om förnyelse och näringslivsdynamik inom områden som framgångsrikt kan dra på existerande resurser och kunskaper, men samtidigt bidra till att bredda och diversifiera det regionala näringslivet. Ett bättre namn på Smart specialisering hade ur denna synvinkel varit ”Smart Diversifiering genom Entreprenörskap och Innovation”.*

Med andra ord behöver de styrkeområden som formuleras i en specialiseringsstrategi ta sin utgångspunkt i existerande styrkor men även beakta hur dessa ska kunna bidra till förnyelse av regionens näringsliv. De utpekade områdena ska därför inte ses som områden som är oberoende av varandra. Målet bör vara att styrkeområdena ska förstärka varandra genom att utveckla nya nischer och innovationer i gränslandet mellan dem. Det handlar om att nyttja de kunskapsbaser som finns i regionens näringsliv och maximera deras potential genom att främja samarbeten och nytänkande.

Urvalet nedan är baserat på den information som har lyfts fram i rapporten och som i de flesta avseenden har sin utgångspunkt i branschstatistik. Självklart finns det en inneboende problematik med att endast se till branscher. Ett problem är att ett för starkt branschfokus riskerar att leda till att de värdekedjor och samarbeten som finns mellan företag inom olika branscher inte blir synliga. Exempelvis kan framgången inom en bransch i regionen vara beroende av en god tillgång till underleverantörer eller samarbetspartners i andra branscher. Tyvärr begränsar dagens statistik möjligheterna att identifiera dessa branschöverskridande flöden. I rapporten har försök gjorts att synliggöra branschkopplingar genom att studera jobbyten mellan branscherna. Dock ger detta ingen fullständig bild och det är viktigt att framöver fördjupa kunskapen om hur en mer heltäckande bild över näringslivet; en bild som går bortom branschindelningarna, kan tas fram.

I urvalet nedan har teoretiska resonemang använts för att få en bild av hur eventuella värdekedjor kan se ut inom de olika områdena. I vissa fall är det förhållandevis enkelt att resonera sig fram till vilka branschkopplingar som borde finnas; exempelvis att skogsbranschen har en stark koppling till trähusindustrin i regionen. I andra fall är det betydligt svårare, exempelvis när det gäller vilka kopplingar som finns mellan länets industri- och tjänstebranscher. Förhoppningen är därför att kunskapen om kopplingarna inom respektive styrkeområden kommer att vidareutvecklas över tid, exempelvis genom inhämtning av mer kvalitativ kunskap.

Ett annat problem med branschindelningen, som delvis hör samman med ovan beskrivna problematik, är att man tenderar att generalisera huruvida en bransch är konkurrenskraftig eller inte. Inom de allra flesta branscher finns det väldigt välmående företag med en hög innovationsgrad. Det bör därför understrykas att det är viktigt att lyfta betydelsen av innovativa och konkurrenskraftiga företag, oavsett vilken bransch de verkar inom. Exempelvis är det sannolikt att många växande företag inom mindre branscher i länet har starka kopplingar till länets mer profilerade styrkeområden eller är en viktig del av värdekedjor som sträcker sig bortom länets gränser. Närvaron av dessa företag spelar en betydande roll för länets samlade konkurrenskraft, oavsett deras branschtillhörighet.

### 2.3. Urvalskriterier och styrkeområden.

Analysen av branscher som bör inkluderas i den smarta specialiseringsstrategin baseras på ett antal kriterier. Kriterierna är inte viktade och de är mer eller mindre mätbara. I de fall där data inte varit tillgänglig har analyserna kompletterats med mer kvalitativa resonemang. De områden som presenteras är ett resultat av en samlad bedömning utifrån nedanstående kriterier.

- **Absolut och relativ specialisering:** Branscherna bör utgöra en stor del av länets ekonomi och även vara förhållandevis stora i faktiska tal jämfört med andra regioner. Branscherna bör även ha en relativ specialisering jämfört med riket och andra regioner. Inom detta kriterium inkluderas även branschens inbäddning i regionens näringsliv.

- **Inhämtning av intäkter utanför regionen:** Branscherna bör till stora delar hämta in sina intäkter utanför regionen, oavsett om detta sker från andra länder eller regioner i Sverige. Marknadsunderlaget i regionen är litet och behöver kompletteras med andra större marknader. Ekonomiska medel som hämtas in utanför regionen är av stor betydelse för framtida återinvesteringar i den regionala ekonomin. En stark uppkoppling till externa marknader innebär även en god och långsiktig tillväxtpotential.
- **Företagsmix och bredd på produkter/tjänster:** Branscherna bör innehålla en viss bredd av företag, produkter och tjänster. Storföretag är viktiga för den samlade konkurrenskraften men behöver kompletteras med innovativa små- och medelstora företag med tillväxtpotential. En bredare uppsättning av företag minskar sårbarheten och det är därför meriterande om branschen har en bred uppsättning av produkter och tjänster som riktar sig till olika kundsegment och marknader.
- **Konkurrensförmåga:** Branscherna bör ha en god tillväxt och en hög produktivitet, både jämfört med andra branscher i regionen men även jämfört med branschens riksgenomsnitt. I detta kriterium inkluderas även branschens koppling till universitetet och kunskapsintensitet. Även branschens framtida tillväxtpotential vägs in här.

### 2.3.1. Maskinindustri med relaterade branscher.

Maskinindustrin är länets största privata bransch och innehåller en bred uppsättning av företag i olika storleksklasser. Branschen har en hög specialisering, både mätt i relativa och absoluta tal. Maskinindustrin har även en relativt stor del av den nationella marknaden. Profilerade företag inom branschen är bland annat NIBE, Volvo, Electrolux, Wica, Konecranes, Cargotec samt IV Produkt.

Företagsmixen inom branschen är god och det är den bransch i länet som innehåller flest storföretag. Flera av företagen inom branschen har egna slutprodukter och det finns en god bredd på produktutbudet som riktar sig till olika marknader.

Branschen visar på en god konkurrenskraft och har en hög produktivitet, både jämfört med andra branscher i regionen och jämfört med branschens riksgenomsnitt. Den ekonomiska tillväxten och produktivitetsutvecklingen har varit mycket god och överträffar riksgenomsnittet med råge. Tillväxten inom branschen har drivits av flera företag i olika storlekar och många av företagen har en omfattande exportverksamhet.

Antalet anställda inom branschen har minskat något men inte i samma utsträckning som i riket. Senare år har flera större nyinvesteringar inom branschen skett i regionen, exempelvis har innovationscentrum startats och fler har aviserats. Detta tyder på att branschen genomgår en klättring i värdekedjan och att detta sker inom regionen.

Maskinindustrin i länet har en lång rad underleverantörer inom regionen och är därför viktiga beställare till övriga tillverkningsindustrin. Branschen har en mycket hög inbäddningsgrad och starka relationer till andra branscher i regionen.

Branschen har överlag en god framtidspotential då många av produkterna är gångbara på globala marknader. Flera av produkterna inom branschen genomgår nu även ett ökat inslag av digitalisering och det finns en stark eftermarknad för produkterna i form av service och tillhörande tjänster.

### **2.3.2. Skog, trä, glas, hus, möbel och design.**

Detta område är förhållandevis brett och baseras dels på hur stark respektive bransch i länet är, dels på värdekedjan mellan dem. Området går därför i hög utsträckning bortom branschindelningen. Istället är det olika företag inom olika branscher med en gemensam värdekedja som utgör basen för styrkeområdet. Exempel på profilerade företag inom området är IKEA (flera olika bolag), Södra, Elitfönster, Vida, Balco, Anebyhusgruppen och möbelklustret i Lammhult. Sammantaget bildar de ingående företagen och branscherna ett starkt område med en hög grad av specialisering och kritisk massa.

Länet har en omfattande skogsproduktion och en lång tradition av att förädla råvaran. Skogsbranschen i sig står för en begränsad andel av ekonomin – även om det är svårbedömt hur många som arbetar inom branschen eller hur den ska avgränsas – men om man ser till hela förädlingsledet, och inkluderar trä- och möbelindustrin, genererar den betydande intäkter till regionen, inte minst när det gäller exportvärden. Inom trä- och möbelindustrin, där en hög grad av skogsförädlingen sker, återfinns en relativt god företagsmix och branschen är en av de större i länet och en av de mest specialiserade. Även byggnadsindustrin i länet har starka kopplingar till den regionala skogs- och träindustrin.

Överlag har branscherna som ingår i området haft en stark ekonomisk utveckling och uppvisar även en hög produktivitet, både jämfört med andra branscher i regionen och riksgenomsnittet för branscherna. Dock är spridningen stor mellan ingående branscher sett till jobbutvecklingen. Inom de mer industriella delarna har antalet anställda minskat samtidigt som antalet ökat inom de mer tjänsteinriktade delarna, exempelvis design och produktutveckling. Inom byggbranschen, som till delar ingår i detta område, har jobbtillväxten varit stark om än under riksgenomsnittet.

Flera företag inom branschklustret har produktion som är relaterad till hus och design, vilket även gäller för glasindustrin i länet. Företag inom klustret arbetar med att tillverka enstaka komponenter eller delar till hus, exempelvis fönster, glasbalkonger, dörrar eller andra inredningsdetaljer, men även med att producera byggklara hus. I detta branschkluster placeras även IKEA som har en stor del av sin produktutveckling inom design förlagd till länet. Branschklustret innehåller även andra möbeltillverkare som både har produktion och designutveckling i länet.

Den övergripande bedömningen är att området har en god framtidspotential och det av flera anledningar. Skog som råvara blir allt mer aktuell, inte minst utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Både nationellt och globalt finns det även ett högt tryck på att utveckla nya smarta bostäder där design och hållbarhet är ledord. Dessa trender anknyter starkt till branschklustret i regionen och de satsningar som finns inom Linnéuniversitetet och de större företagen.

### **2.3.3. IT och relaterade branscher.**

Detta branschkluster skiljer sig något jämfört med de två övriga. IT-sektorn i länet har idag inte en hög specialisering jämfört med riket. Däremot har branschen en hög specialisering i regionen jämfört med regioner utanför storstadsregionerna. Den goda jobbtillväxten och ekonomiska tillväxten de senaste åren har även bidragit till att branschen står för en allt större del av den regionala ekonomin. Jämfört med andra branscher i regionen har branschen en hög produktivitet men den är något lägre än branschens riksgenomsnitt.



IT-branschen är i hög utsträckning en ”storstadsbransch” som har haft en god utveckling i regionen under de senaste decennierna. Därför balanserar denna bransch de två övriga i den meningen att den växer sett till antalet anställda och inte tillhör varuproduktion (även om service- och tjänsteinslagen är omfattande även inom de båda andra områdena). Något som särpräglar branschen är att alla branscher i länet arbetar med IT och har IT-kompetens anställd. Till sin karaktär är den därför horisontell men även sin egen i form av utveckling av tjänster och produkter som säljs utanför länet.

IT-branschen i Kronobergs län har en hög produktivitet och en god jobbtillväxt jämfört med övriga branscher i regionen. Tillväxten inom branschen har varit hög men något under riksgenomsnittet, både sett till anställda och förädlingsvärde, däremot har produktiviteten inom länets företag ökat mer än i riket.

Företagsmixen inom sektorn är relativt god och innehåller ett antal större företag med egna slutprodukter men även mer konsultorienterade företag. Profilerade företag inom branschen är Visma, Combitech, Atea, Ikea IT, Fortnox, Kontek och IST. En specialisering som finns i länet är utveckling av program- och mjukvara inom bokföring, redovisning, lönehantering och utbildning.

Den samlade bedömningen är att området har en stor potential. Marknaden för tjänsterna är stor och återfinns inom både privat och offentlig sektor. I takt med en ökad digitalisering bland företag och det offentliga är det sannolikt att efterfrågan på digitala tjänster fortsatt kommer att öka. Det finns även en stor potential inom området som en följd av att IT är branschövergripande. En stark kunskapsbas inom IT i regionen borde gynna näringslivets digitala omställningstakt. Det finns dock behov av att utveckla kunskapen om hur integrerad länets IT-sektor är i det övriga näringslivet idag och hur man kan främja ett utökat utbyte. En annan styrka inom området är att Linnéuniversitetet intensifierat sina satsningar inom IT och relaterade ämnen och även utökat antalet program inom fältet.

## **2.4. Utmaningar som följer av länets litenhet.**

Kronobergs län är, sett till befolkning och antalet anställda inom näringslivet, en av Sveriges minsta regioner. Detta är en grundförutsättning som behöver tas hänsyn till när relevanta strategier för regionens näringsliv ska utformas. Att regionen har en liten kritisk massa för med sig en lång rad konsekvenser.

### **2.4.1. Länet behöver låna storlek för att komplettera den egna marknaden.**

Till skillnad från storstadsregioner kan mindre regioner i lägre utsträckning förlita sig på den interna marknaden. För att kunna växa behöver regionen få in externa medel i form av exportintäkter, både från utlandet och andra regioner inom Sverige. De exportintensiva branscherna i länet är därför mycket viktiga för regionens ekonomi som helhet. Det är dock inte endast industrin som ”lånar storlek” utan även branscher som levererar tjänster och produkter utanför regionen, exempelvis programvaror och transporter. Även besöksnäringen hämtar storlek utifrån i form av besökare från andra regioner och länder.

### **2.4.2. Mindre regioner har ett högt konkurrenstryck.**

Exportintensiva företag har i regel enklare än andra företag att flytta sina verksamheter. Undantagen är de företag som exporterar tjänster eller varor som är bundna till platsen, exempelvis skog och turistattraktioner. Exportintensiva regioner, liksom Kronoberg, har därför en viss sårbarhet som en följd av att en relativt stor del av näringslivet i teorin kan omlokaliseras till andra regioner eller länder. Detta innebär att stora delar av det regionala näringslivet inte bara konkurrerar med andra regioner i Sverige utan även mot regioner i andra länder. Konkurrenstrycket från låglöneländer blir som störst för företag där effektiviseringspotentialen är låg och kunskapsinnehållet är begränsat.

När det gäller företag med mer kunskapsintensiv verksamhet – både vad gäller varor och tjänster – och en hög produktivitet kommer konkurrensen främst från regioner, både i Sverige och i andra länder, där tillgången till kompetens är god och där tillgången till viktiga stödföretag är hög. Befolkningsrika regioner kan i regel erbjuda en större tillgång till specialistkompetens som i takt med ett ökande kunskapsinnehåll blir allt mer betydelsefull för att kunna konkurrera.

### **2.4.3. Mindre regioner kan inte erbjuda samma täthetsfördelar som större regioner.**

Sedan finanskrisen har en oproportionerligt stor del av tillväxten i Sverige skett i storstadsregionerna. I grunden har detta tre förklaringar: 1) den inhemska konsumtionen har varit stark, vilket har gynnat serviceintensiva näringar – som är stora i storstadsregionerna – exempelvis hotell och restaurang, byggsektorn och företagservice, 2) ekonomin blir allt mer tjänstedriven – exempelvis växer IT-sektorn, avancerade företagstjänster och tjänstedelarna inom varuproducerande företag – och denna typ av tjänster är förhållandevis koncentrerade till storstadsregionerna, 3) antalet anställda inom varuproducerande företag – som utgör en betydande del av ekonomin utanför storstadsregionerna – har minskat betydligt sedan finanskrisen.

Att storstadsregionerna har haft en högre tillväxttakt kan förklaras med att de erbjuder agglomerationsfördelar. I korthet kan agglomerationsfördelar beskrivas som de särskilda fördelar som uppkommer när många människor och företag finns på samma plats. Fördelarna kan i sin tur delas in i kategorierna: delning, matchning, lärande.

Med delning avses att många företag och människor finns på en plats och därmed har större möjligheter att dela kostnader för gemensamma nyttigheter, exempelvis infrastruktur och specialistkompetenser. Det stora utbudet av personer skapar även goda möjligheter att hitta den kompetens som man behöver. För arbetstagarna blir det även enklare att hitta jobb och byta arbetsgivare. Detta skapar en slags försäkring både för arbetsgivare och arbetstagare.

Med matchning avses att täta geografier, med många företag och invånare, i regel har enklare att hitta de personer som är mest lämpliga för det aktuella jobbet. Risken för att bli ”inlåst” i ett företag där ens fulla potential inte tas tillvara minskar om det finns många arbetsgivare. Den breda uppsättningen av företag gör även att bredden på de efterfrågade arbetsuppgifterna blir större, vilket ökar chanserna till en mer effektiv matchning och högre produktivitet. En ökad arbetsdelning, det vill säga specialisering, leder till ökad produktivitet och högre löner.

Med lärande avses de positiva effekter som uppstår när människor möts och delar lärdomar med varandra. Ju fler människor man möter desto fler finns det att lära från och det leder i förlängningen till en ökad produktivitet. En viktig förutsättning för ett sådant lärande är att det

finns arenor där människor möts och kan dela sina kunskaper. Lärandet sker även när personer byter arbete, något som sker oftare i större regioner som en följd av att utbudet av arbetsgivare är större. När man byter jobb uppstår nya möjligheter att sprida tidigare kunskaper, och inhämta nya, på den nya arbetsplatsen.

#### **2.4.4. Mindre regioner balanserar mellan specialisering och diversifiering.**

En grundläggande utmaning som finns i alla mindre regioner är att sårbarheten är högre än i storstadsregioner. Detta beror på att mindre regioner inte har samma bredd på näringslivet. Historiskt sett har man istället specialiserat sig inom varuproducerande branscher som har haft goda lokaliseringsförutsättningar – delvis p.g.a. billigare markytor, tillgång till arbetskraft och lägre löner samt möjligheten att transportera varorna till köpstarka marknader. Detta har medfört att många mindre regioner har blivit konkurrenskraftiga inom dessa specifika branscher. Men i takt med ett ökat globalt konkurrenstryck och den strukturomvandling som pågår har det blivit uppenbart att en alltför specialiserad ekonomi för med sig en väldigt hög sårbarhet. Främst är det produktionsdelen inom tillverkningssektorn som har blivit allt mer konkurrensutsatt.

Ur ovanstående följer något av ett dilemma för mindre regioner. En gammal sanning är att mindre regioner kan skapa täthetsfördelar inom ett fåtal branscher där man är specialiserad. Detta är vad man i litteraturen kallar för ”kluster” eller ”industrinätverk”. Genom att samla många företag inom liknande branscher är det sannolikt att man skapar en attraktiv miljö för företagen inom dem. Fördelen är att man får täthetsfördelar – som beskrevs ovan – inom de aktuella branscherna, nackdelen är att sårbarheten för regionen blir hög om branschen inte längre kan upprätthålla en god konkurrenskraft.

På nationell nivå är det tydligt att mindre regioner, särskilt om man ser till den kommunala nivån, har ett mer specialiserat näringsliv än större regioner. Det här är i sig ingenting märkligt - det ligger i sakens natur att en liten geografi inte kan ha samma bredd som en stor sett till branschrepresentationer. Problemet uppkommer först när specialiseringen och tyngdpunkten i den egna ekonomin återfinns inom krympande branscher. De senaste decennierna är det utan tvekan så att mer diversifierade ekonomier, det vill säga befolkningsrika regioner, har haft en betydligt högre tillväxt än mer specialiserade regioner.

En komplikation för mindre regioner är att den relativa specialiseringen till vissa branscher kan bli hög som en följd av att näringslivet inte är särskilt diversifierat – om endast ett fåtal branscher finns representerade i en geografi kommer spridningen av de sysselsatta att bli betydligt lägre än på riksnivå. En konsekvens av detta är att många mindre geografier kan ha en hög specialiseringsgrad inom en bransch trots att det arbetar väldigt få personer inom den. Därför är det viktigt att även väga in tanken om absolut specialisering.

Med absolut specialisering avses hur många som arbetar inom den aktuella branschen. Den absoluta specialiseringen bör studeras både inom- och utomregionalt: är branschen stor inom regionen och hur stor är den jämfört med andra regioner? I allt högre utsträckning lyfter forskningen fram att den absoluta specialiseringen förmodligen är viktigare än den relativa specialiseringen. För en liten region innebär detta att endast ett fåtal kandidater kan komma i fråga när det handlar om att peka ut framtida styrkeområden. Samtidigt behöver urvalet av styrkeområden ta hänsyn till att framtida strategiska inriktningar inte ska låsa fast regionen i en sårbar struktur.

## 2.5. Möjligheter för Kronoberg.

I detta avsnitt redovisas en analys av de möjligheter som finns i regionen givet de förutsättningar och utvecklingstendenser som har presenterats i rapporten. De möjligheter som presenteras här bör även ses i ljuset av de utmaningar som beskrivs i föregående avsnitt.

### 2.5.1. Länet har en god omställningsförmåga.

Trots att regionen har en industriell struktur och ett litet befolkningsunderlag har omställningsförmågan över tid varit mycket god. Den ekonomiska tillväxten och produktivitetens utvecklingen har under 2000-talet varit bland de högsta i Sverige. Under samma period har länet haft en, givet förutsättningarna, god jobbtillväxt, om än något under riksgenomsnittet. Sammantaget intar länet en position, sett till nämnda variabler, något efter storstadsregionerna med grannar.

#### Den goda omställningen har flera förklaringsfaktorer.

I nuläget finns inte alla förklaringar till varför regionen över tid har haft en god omställningsförmåga. Det finns vissa begränsningar i den historiska statistiken som gör det svårt att studera den branschmässiga utvecklingen på längre sikt. Men med utgångspunkt i det material som har presenterats i rapporten och till viss del äldre material kan tre faktorer lyftas fram som, utifrån ett branschperspektiv, har varit väsentliga för tillväxten i länet:

- Länet har bibehållit en god konkurrenskraft, både sett till ekonomisk tillväxt och jobbtillväxt, inom de största industribranscherna och framförallt inom maskinindustrin. Branschen är den största inom den privata sektorn i länet vilket gör att den får ett stort genomslag för den samlade utvecklingen. Även andra industribranscher i länet har bidragit till att tillverkningssektorn i länet har presterat bättre än riksgenomsnittet. Även om antalet anställda inom sektorn som helhet har minskat har regionen haft en långt högre motståndskraft inom branschen jämfört med riket.
- Länets ekonomi har diversifierats genom tillväxt inom högproduktiva tjänstebranscher och detta i en högre utsträckning än i flera andra regioner som ligger utanför storstadsregionerna. Branscher som har bidragit till denna diversifiering är framförallt IT och avancerade företagstjänster. Inom IT-branschen är det en ganska bred uppsättning av företag som har vuxit fram och stått för en allt större del av ekonomin. Tillväxten inom avancerade företagstjänster kan i hög utsträckning härledas till att IKEA har etablerat en stor del av sina huvudkontorstjänster i regionen.
- Parallellt med ovanstående har de mer serviceintensiva branscherna vuxit, om än inte mer än i riket eller mer än i jämförbara regioner. Dock har tillväxten inom dem kompletterat jobbminskningen inom industrisektorn. Exempel på dessa branscher är hotell- och restaurang, bygg och handel.

Det finns flera, mer eller mindre svåråtgångade, faktorer som utgör själva förklaringen till länets omställningsförmåga över tid. En fördel i regionen är att de två största företagen i regionen, IKEA och NIBE, har en lokal koppling till platsen, vilket inte alltid är en självklarhet. Många större företag ingår i koncerner som är utländskt ägda och kopplingen till den specifika regionen kan därför bli svagare. Till viss del är strukturen liknande inom IT-sektorn där flera av de stora bolagen är startade i regionen.

En annan central komponent är att Växjö kommun har haft en mycket stark befolkningstillväxt under 2000-talet. Befolkningsökningen har stärkt marknadsmöjligheterna för företag inom mer service- och tjänsteinriktade branscher i regionen. Under 2000-talet har antalet invånare i kommunen ökat med drygt 20 000 personer. Både i relativa och absoluta tal ger detta kommunen en placering bland de tjugo mest växande kommunerna i Sverige under nämnda period. Samma period har även Linnéuniversitetet vuxit och utökat sin verksamhet i regionen och är idag ett av Sveriges största universitet.

Mer svårfångade faktorer är sådana som berör aspekter som tillit, nätverk, innovationsförmåga, inställning till entreprenörskap och så vidare. För närvarande har vi ingen direkt data som kan hjälpa oss att beskriva dessa dimensioner, däremot finns det anledning att här nämna att de spelar en betydelsefull roll för dynamiken inom en ekonomi.

### **2.5.2. Att balansera mellan att vara specialiserad och diversifierad och samspelet mellan tjänster och tillverkning.**

Som framgått av rapporten är länet inne i en strukturomvandling. Fler arbetar inom service- och tjänstenäringsar och färre inom industrisektorn. Dock är det viktigt att här understryka att tillverkningssektorn i många avseenden konkurrerar genom rationaliseringar och genom att använda ny teknik. För att kunna konkurrera med låglöneländer är detta en oundviklig utveckling. Att endast mäta jobbtillväxt leder därför till fel slutsatser när i försöken att förstå den regionala ekonomin. Men om man ser utvecklingen ur ett helhetsperspektiv är det viktigt att hitta en balans mellan branscher som genererar en hög produktivitet och export och de som skapar nya jobb och ett större utbud inom den lokala ekonomin.

I sammanhanget är det viktigt att lyfta det faktum att man idag inte vet hur stor del av ekonomin inom service- och tjänster som genereras av industrisektorn. Det är helt klart så att de båda sektorerna blir allt mer sammanflätade och tyvärr, med anledning av bristande statistik, kan inte dessa synergier beskrivas i siffror. Sedan lång tid har industriföretag outsourcat sådan verksamhet som man tidigare hade "in-house", exempelvis ekonomi, IT och andra tjänster som lokalvård. Det är också ett faktum att en allt större andel av de som arbetar inom länets industrisektor hyrs in genom bemanningsföretag, vilket gör att sysselsättningsnedgången inom industrin i viss mening överdrivs då dessa personer registreras som anställda inom "företagstjänster". Det är därför viktigt att inte se branscherna som enskilda entiteter utan kopplingar. Sanningen är snarare att de i hög utsträckning är ömsesidigt beroende av varandra och förhoppningen är att framöver kunna beskriva sambanden bättre än idag.

Även om länet har haft en god utveckling över tid framgår det tydligt att jobbtillväxten i länet sedan finanskrisen inte står i proportion till den ekonomiska tillväxten. Detta förhållande kan benämnas som "jobless growth". Nu har jobben förvisso ökat sedan finanskrisen men inte alls i den utsträckning som man hade kunnat förvänta sig givet den ekonomiska tillväxten i länet. Som shift-share-analysen visade beror detta dels på att branschstrukturen i länet slår igenom; växande branscher är helt enkelt inte lika stora som i riket, proportionellt sett, vilket dämpar nettotillväxten som en följd av att antalet anställda inom industrin – som proportionerligt sett är mycket större i länet än i riket – i regionen minskat betydligt under denna period. Men delvis beror den svagare jobbtillväxten även på att det skett en viss underprestation inom vissa branscher, exempelvis bygg, finans och personliga tjänster.

### **2.5.3. Boendeattraktivitet är en näringslivsåtgärd för att på längre sikt bredda branschstrukturen i länet.**

Det finns förstås inga snabba lösningar när det gäller branschstrukturen i en region då den till stora delar är beroende av sådant som förändras över mycket lång tid. Men om man bortser från det ett ögonblick står det klart att länet har en, ur ett arbetsmarknadsperspektiv, viss sårbarhet givet den koncentration av anställda som finns i industrisektorn. Detta resulterar i en slags balansgång mellan å ena sidan att bejaka länets styrkor, å andra sidan att bredda näringslivet för att inte bli för beroende av dem. En alltför hög specialisering leder i längden till en sårbarhet som gör att plötsliga händelser kan få ett mycket stort genomslag i länet.

Som tidigare nämnts är en positiv aspekt i detta att högproduktiva och jobbskapande tjänstenärningar växer i länet. Men för att till fullo komplettera för jobbminskningen inom industrin, som med hög sannolikhet kommer att fortsätta som en följd av konkurrensanpassningar, behöver även jobbtillväxten inom ”serviceintensiva” branscher öka. Med serviceintensiva branscher menas här en lång rad branscher: logistik, handel, hotell- och restaurang, företagstjänster, personliga tjänster, bygg och så vidare. Gemensamt för flera av dem är att de växer genom inhemsk konsumtion och för att öka den krävs två saker: 1) ett ökande befolkningsunderlag, 2) ett löneläge som möjliggör en hög konsumtion i länet.

Tillväxten inom högproduktiva tjänstenärningar innebär att antalet jobb med ett högt löneläge ökar i regionen. I rapporten framkommer att länet har haft den överlägset högsta tillväxten av högproduktiva yrken de senaste åren. I förlängningen innebär detta även att förutsättningarna för att bedriva servicenärningar i länet blir bättre då det sammanlagda konsumtionsutrymmet i regionen ökar. Tillväxten inom dessa branscher skapar även utrymme för andra typer av investeringar i regionen, exempelvis fastigheter, som i sin tur genererar jobb till den lokala ekonomin.

Befolkningsunderlaget är dock en central fråga. Utan en växande befolkning som helhet minskar möjligheterna att växa inom branscher som till stor del försörjs av den inomregionala konsumtionen. Ett annat dilemma när befolkningstillväxten avtar är att tillgången på arbetskraft minskar. Eftersom många av de serviceintensiva branscherna växer genom anställningar kan i förlängningen en svag befolkningstillväxt leda till arbetskraftsbrist och ett moment 22 uppstår.

I tidigare studier om Kronobergs län har konstaterats att länet underpresterar sett till attraktivitet. Trots en god arbetsmarknad med en stadig tillväxt förlorar regionen invånare till andra regioner, framförallt storstadsregionerna. Regionen kompenserar delvis för detta genom att ha en långt större inpendling än utpendling. I relativa tal har länet den näst högsta inpendlingskvoten och endast Stockholms län har en högre. Detta innebär att uppkopplingen till omlandet är extremt viktig för kompetensförsörjningen i regionen. Men förhållandet innebär även att mycket skatteintäkter hamnar utanför länet vilket i förlängningen minskar möjligheterna till att bredda näringslivet och skapa ett större serviceutbud.

### **2.5.4. Industrins förnyelse, automatisering och ”smiling-kurvan”.**

Strukturuomvandlingen i länet skapar ett ökat kunskapstryck. I rapporten framkommer att kunskapsintensiva branscher i länet har en god utveckling men även att industrins omvandling ökar efterfrågan på högutbildad personal. Några tecken på det ökade kunskapstrycket inom regionens näringsliv är den stora ökningen av antalet STEM-utbildade och högproduktiva yrken.

Ser vi endast till länets tillverkningssektor är utgångspunkten att utbildningsnivån är något lägre, både jämfört med riket och riket exklusive storstadsregioner.

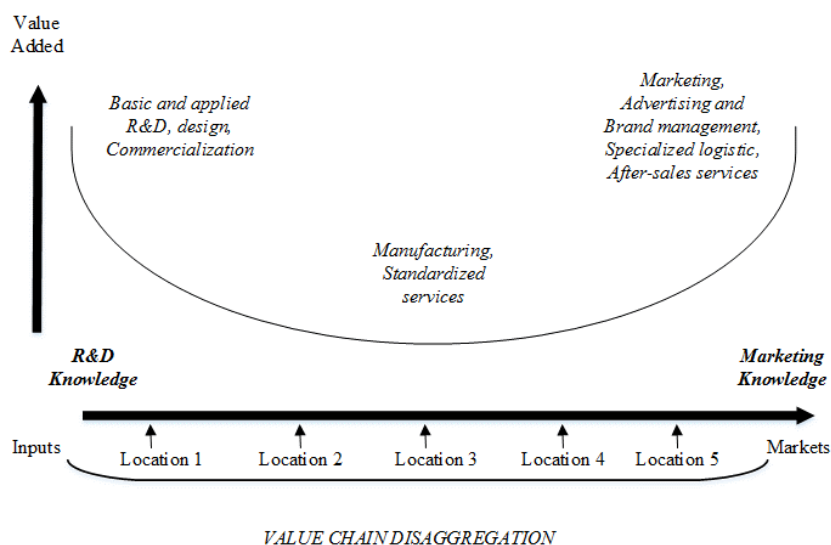
Dock syns en relativt stark ökning av antalet ingenjörstjänster inom sektorn och senare års investeringar i länet, exempelvis uppförandet av olika innovationscentrum, pekar i en riktning mot att sektorns kunskapsintensitet ökar. Med andra ord bidrar både tjänstebranschernas expansion och tillverkningssektorns omvandling till att behovet av högkvalificerad kompetens ökar.

I detta sammanhang bör det poängteras att det i rapporten inte fullt ut varit möjligt att studera industrins omvandling inom respektive bransch; vissa industribranscher ligger längre fram än andra sett till omställningsgrad. Sektorn bär fortsatt på en hög sårbarhet givet de faktorer som tidigare lyfts, exempelvis global konkurrens och möjligheterna till att förflytta produktion utomlands. Men inom några av våra större industribranscher kan man notera att nyinvesteringar tillfaller länet och branscherna har även visat på en hög produktivitetsökning och hög tillväxt i förädlingsvärdet, i flera fall på en nivå som överstiger snittet för branscherna på riksnivå.

Sammantaget innebär tillväxten inom tjänstebranscherna och industrins omställning en önskvärd utveckling för länet. Det är denna typ av strukturomvandling som är nödvändig för att på sikt kunna konkurrera på en global marknad. Den s.k. ”smiling-kurvan” som redovisas i rapporten (se bil 1 nedan) visar att det högsta värdeskapandet i dagens ekonomi finns i de båda ändarna av kurvan, det vill säga innan- och efter produktionsfasen. Mittsegmentet, det vill säga själva produktionen, tillför inte längre samma värde som en följd av global konkurrens från låglöneländer.

Regioner som har stora delar av sitt näringsliv koncentrerat till mittsegmentet har och kommer att få genomgå smärtsamma omställningar som en följd av utflyttning, rationalisering eller nedläggning av produktion. Därför är det viktigt att diversifiera näringslivet i stort men även branscherna inom tillverkningsindustrin. Till delar kan personalminskningar inom produktionsledet balanseras genom ett ökat service- och tjänsteinslag inom industrin. Ur ett arbetsmarknadsperspektiv behöver dock nya jobb växa fram parallellt inom näringar som har lägre inträdeströsklar.

Bild 1



Det senaste decenniet har diskussionen om återflyttning av produktion till Sverige lyfts i olika sammanhang. En drivkraft – bland flera andra – till återflyttning kan vara att det finns vinster i att ha produktionen nära produktutvecklingen och det tjänsteutbud som finns kopplat till produkten. I vilken utsträckning en återflyttning av produktion existerar eller inte är svårt att bedöma då det inte finns någon sådan regional statistik. Men om mer produktion skulle hämtas hem till länet är det sannolikt att den i högre utsträckning än tidigare skulle automatiseras vilket skulle leda till ökade kunskapskrav för de anställda och förmodligen att personalbehovet, räknat i antalet jobb, minskar inom produktionsdelarna.

I grunden handlar ovanstående diskussion om i vilken utsträckning industrin kommer att automatiseras. Flera studier är gjorda inom området och åsikterna går i viss mening isär. En del menar att automatiseringen i Sverige redan har kommit långt och att de största reformerna redan är gjorda. Andra framhåller att vissa yrkesgrupper, exempelvis montörer av olika slag, kommer att minska betydligt som en följd av ökad automatisering. I denna rapport finns inte möjlighet att gå djupare in i den frågan, men man kan ändå peka på att det sannolikt är så att antalet jobb utan högre utbildningskrav inom industrisektorn kommer att minska på sikt samtidigt som efterfrågan på utbildad personal kommer att vara hög.

### **2.5.5. Kunskapstrycket ökar från två håll.**

Som en följd av tillväxten inom tjänstebranscherna och industrins omvandling i länet ökar behovet av kunskap. Det är genom kunskap man skapar konkurrenskraft i de båda ändarna på smajl-kurvan. För regionen innebär det här en betydande utmaning särskilt med hänsyn till länets negativa inrikes flyttnetto. De största konkurrenterna i detta sammanhang är storstadsregionerna som över tid har haft bättre förmåga till att attrahera högutbildade. Den tilltagande specialiseringen och kunskapsnivån i regionens näringsliv innebär att regionen i högre utsträckning än förut därför behöver konkurrera om ”urban arbetskraft”. Frågan som uppstår är därför: I vilken utsträckning kan en mindre region konkurrera med storstadsregionerna sett till högkvalificerad arbetskraft? Svaret på frågan är avhängig en mängd faktorer, exempelvis lönelägen och boendepreferenser.

Vad det är som attraherar arbetskraft till en region är inte helt självklart. Är det jobben eller människorna som kommer först? Här finns en omfattande litteratur som diskuterar frågan och något heltäckande svar kan inte ges rapporten.

En gängse teori är att storstäderna har en hög attraktivitetsfaktor just för att många människor söker urbana kvalitéer i form av ett stort utbud av service, nöjen och kultur. Konsekvensen för en mindre region blir således att antingen växa och förstärka de urbana kvalitéer som finns eller öka attraktionskraften genom att erbjuda andra värden. Det finns vissa undanträngningsfaktorer även från storstäderna, exempelvis höga bostadspriser, trygghetsfrågor och trängsel; faktorer som kan komma att förstärkas i framtiden, inte minst som en följd av att allt fler arbetar hemifrån. Den rimliga slutsatsen för en region som Kronoberg är sannolikt att arbeta från båda håll samtidigt: å ena sidan erbjuda en attraktiv arbetsmarknad med högkvalitativa jobb men i en mindre landsbygdsregion och med alla de kvaliteter som följer av det, å andra sidan främja tillväxten i Växjö för att förstärka regionens urbana kvalitéer.

I OECD:s studie över Småland-Blekinge berörde man detta genom att konstatera att det är osannolikt att en liten region kommer att bli ett nav likt storstäderna sett till forskning, utbildning och kunskapsintensitet. Och det är sannolikt en korrekt slutsats. Därför består utmaningen i att



hitta svar på hur en liten region likt Kronoberg kan stärka och behålla positionen som en växande region utanför storstäderna. För resultatet av denna rapport visar i hög utsträckning att denna position har förstärkts än mer sedan OECD publicerade sin rapport. Om attraktiviteten i regionen inte ökar finns en risk att expansionsmöjligheterna inom kunskapsintensiva näringar avstannar och att lokaliseringar därför hamnar i andra regioner.

I detta sammanhang behövs även frågan om infrastruktur lyftas. Givet länets utgångsläge är det inte endast tillgången till de större städernas arbetsmarknader utanför regionen som är intressant utan även tillgången till den kompetens som finns där. En problematik som finns i länet idag är att restiden till och från större städer i andra regioner i flera fall överskrider den tidsgräns som anses rimlig. Förkortade restider till och från andra städer skulle innebära att den tillgängliga massan av kompetens för länets företag skulle öka betydligt. Detta skulle vara ett sätt att, i än högre utsträckning än idag, ”komplettera” det egna arbetskraftsutbudet i länet.

En annan viktig del i arbetet med att tillgodose framtidens kompetensbehov är samverkan mellan akademien, det offentliga och näringslivet. Regionen som aktör har här ett viktigt ansvar, inom ramen för kompetensförsörjningsuppdraget, att identifiera viktiga framtidskompetenser för länet. På sikt skulle en än starkare koppling mellan universitetets programutbud och det regionala näringslivets behov främja kompetensförsörjningsmöjligheterna i regionen. Inte minst skulle näringslivets internationalisering kunna öka som en följd av det stora antalet utbytesstudenter som studerar på universitetet. Detta anknyter även till frågan om kvalificerad arbetskraftsinvandring till länet. Redan idag har länet en relativt hög arbetskraftsinvandring till kvalificerade tjänster. För ett mindre län är detta en gångbar strategi för att komplettera en lägre inrikes flyttning.

#### **2.5.6. Samverkan och värdekedjor.**

I stor utsträckning har rapporten baserat slutsatserna på befintliga data och de formande strukturer som ofta framhålls i forskningen om regional utveckling, exempelvis betydelsen av en tillräcklig massa och ett diversifierat näringsliv. Dock finns det även andra aspekter som påverkar utvecklingen inom näringslivet. En sådan faktor är exempelvis graden av tillit mellan de aktörer som formar utvecklingen i en region. Om tilliten är hög minskar transaktionskostnaderna och information flödar enklare mellan aktörer, vilket leder till nya samarbeten och idéer. Andra mer svårsmätbara faktorer som har en påverkan är inställning till förnyelse, omställningsförmåga och graden av samverkan mellan aktörer.

En brist i rapporten är att det idag saknas full insikt i hur flödena inom näringslivet ser ut. I hög utsträckning är man låst vid ett branshperspektiv och det ger inte alltid en rättvisande bild över hur näringslivet faktiskt hänger samman. En växande mängd litteratur pekar på att den moderna ekonomin består av globala värdekedjor där varje produkt och tjänst kräver engagemang från en lång rad företag från olika branscher. En produkt som slutligen når sin avsättningsmarknad har ofta haft företag från olika världsdelar involverade under de olika faserna. På ett liknande sätt kan man även tänka sig att det finns regionala värdekedjor, det vill säga att företag inom olika branscher i regionen samarbetar för att kunna leverera en vara eller tjänst.

Tyvärr är detta flöden som är svåra att avtäckas med dagens statistik. Det är därför viktigt att lyfta fram att denna typ av samarbeten är väsentliga för att näringslivet ska fungera och även ha en god konkurrenskraft. Exempelvis är det sannolikt att maskinindustrins goda konkurrenskraft i länet delvis hänger samman med att de samarbetar med företag från andra branscher i regionen. Det

viktiga blir därför inte vilken bransch ett företag tillhör utan snarare vilket värde de tillför till olika värdekedjor. Tänker man bortom branshperspektivet blir den väsentliga frågan: hur kan man främja företagens förmågor att i så hög utsträckning som möjligt bli en del av de värdekedjor som finns?

I rapporten har ett försök gjorts att beskriva branschrelationer genom att studera jobbyten mellan dem. De viktiga insikterna från denna analys är att branscherna inte är vattentäta skott utan att det finns starka länkar mellan dem och att de tillsammans bildar kluster. Det är denna samling av relaterade kunskaper som ligger till grund för framtida innovationer och breddning av näringslivet i regionen.

### 3. Områdesprioriteringar.

#### 3.1. Regionala styrkeområden, specialiseringsområden och utvecklingsområden.

I den analys som genomförts som grund för prioriteringar inom smart specialisering har breda analyser av det regionala näringslivets branscher och branschkluster gjorts. Analyserna tar i första hand hänsyn till specialiseringsgrad, kritisk massa, produktivitet och förädlingsvärde för branscherna. Sammantaget ger analyserna en bild av dels branscher med tydlig specialisering och andra egenskaper som skapar regionala styrkeområden, dels branscher med betydelse för regionens ekonomi och utveckling ur flera andra aspekter.

Genom analysen finns även möjlighet att få kunskap om relationer mellan olika branscher, om det finns en hög grad av relaterade branscher och i vad mån de kan fungera i gemensamma värdekedjor. För en relativt liten region som Kronoberg är det viktigt att se till den branschbredd som finns och att arbeta med att främja utvecklingen inom både de branscher som utgör styrkeområden och branscher som är nära relaterade till dessa. För att stärka utvecklingen i Kronoberg är det därför avgörande att, i stället för renodlad specialisering, främja relaterad variation och därigenom undvika negativa effekter av strikt branschinriktad specialisering. En sådan inriktning bör kunna skapa bättre förutsättningar såväl för arbetskraften, som får tillgång till ett större utbud av arbetstillfällen utifrån sin kompetens, som för företagen genom att det skapar en ökad potential för innovationer. Forskning visar också att nyetablerade företag inom nära relaterade branscher har en högre överlevnadsförmåga, bland annat p.g.a. bättre möjligheter att hitta arbetskraft med rätt kompetensprofil.

Den genomgripande analys som gjort visar således på regionala styrkeområden, drivkrafter bakom utvecklingen samt utmaningar och möjligheter inför framtida utveckling. För att åskådliggöra hur branscher identifierats och bedömts har en kategorisering gjorts i tre grundkategorier som var och en innefattar två delkategorier.

Bild 2.



### 3.1.1. Specialiseringsområde - branscher med hög specialisering.

Analysen visar att regionen har två branscher med både stark specialisering och kritisk massa i regionen – maskinindustri och trä- och möbelindustri – och därutöver ett antal branscher med hög specialisering men utan kritisk massa. Branschernas specialisering, både jämfört med riksgenomsnittet och riksgenomsnittet exklusive storstadsregionerna, ligger över 1, vilket innebär att branscherna har särskilt goda konkurrensförutsättningar i Kronoberg. Dessa branscher uppvisar även en hög produktivitet (1 099 000 kr/anställd), en kraftigt ökad produktivitet (37 procent perioden 2010-2018) och, i två av branscherna, en kritisk massa. Totalt finns 25 procent av arbetstillfällena inom näringslivet i branscher med hög specialisering.

De två branscher som kombinerar den höga specialiseringen med hög produktivitet och en kritisk massa – *maskinindustri och trä- och möbelindustri* - är styrkeområden som bedöms ha en god nationell och internationell konkurrenskraft. Maskinindustrin, som är regionens starkaste specialisering, utgör också den mest "inbäddade" branschgruppen i länet sett till antal relaterade branscher och har sett över en längre tid bibehållit en god konkurrenskraft. Den spelar därför, tillsammans med trä- och möbelbranschen, en betydande roll för den regionala ekonomin och dessa branscher är särskilt viktiga för länet ur ett nationellt och globalt konkurrensperspektiv. De båda branschgrupperna har därutöver flera branscher som är nära relaterade till dem, vilket gör att dessa branschkluster tillsammans utgör en stor och viktig del av det regionala näringslivet.

### 3.1.2. Specialiseringsområde - branscher med specialisering.

I regionen finns ett antal branscher med en viss grad av specialisering i förhållande till riket, antingen i jämförelse med riket som helhet eller med de tre storstadsregionerna exkluderade. Denna kategori innefattar således branscher som har goda förutsättningar i länet men där det finns vissa regioner som erbjuder ännu bättre förutsättningar. En viktig bransch för länet som uppvisar specialisering i jämförelse med övriga riket exklusive storstadsregionerna och samtidigt har en kritisk massa i regionen är IT-branschen. Dessa förutsättningar vad gäller specialiseringsgrad och kritisk massa gäller även branschklustret avancerade företagstjänster som är ett starkt område för näringslivet i regionen och inkluderar bl.a. design som har kopplingar till andra starka branscher i regionen. Sistnämnda bransch domineras till viss del av IKEA-relaterade verksamheter.

Inom dessa branscher med specialisering återfinns totalt 25 procent av näringslivets arbetstillfällen i regionen. Antalet jobb inom kategorin ökade med 17,3 procent 2010–2018, vilket var 35 procent av den totala jobbtillväxten inom näringslivet under perioden. Branschen har också en relativt god genomsnittlig produktivitet (847 000 kronor/anställd) och en stark ökning av förädlingsvärdet (46 procent) under denna period.

De två branscher som bedöms som starkast i regionen bland dem med viss specialisering är *IT mjukvara och tjänster och avancerade företagstjänster*. Dessa branscher har även haft en stark jobbtillväxt under perioden 2010-2018. Flera av företagen inom IT-sektorn i regionen har egna produkter men är också viktiga som samarbetsparter gentemot företag inom andra branscher i deras digitaliseringsarbete. Branscherna har starkt bidragit till en diversifiering av regionens ekonomi och bedöms ha goda förutsättningar att fortsätta denna positiva utveckling, även med utgångspunkt i de förutsättningar som råder för närvarande, och förväntas komma att få en ökad betydelse för regionens ekonomi och utveckling i stort.

### 3.1.3. Tillväxt- och utvecklingsområden – lägre specialisering, hög sysselsättning.

I den genomförda analysen identifieras ett antal branscher som inte har någon regional specialisering i förhållande till riket i övrigt. Detta indikerar således att dessa branscher inte har bättre förutsättningar i Kronobergs län än i andra regioner. De har en liknande representation i Kronoberg som i övriga regioner. Dessa branscher är dock viktiga för den regionala arbetsmarknaden och ekonomin bl.a. genom att skapa många arbetstillfällen i regionen.

Branschernas stora betydelse för regionens arbetsmarknad visas bl.a. genom att totalt 38 procent av arbetstillfällena inom regionens näringsliv finns bland företagen i dessa branscher. Däremot är den genomsnittliga produktiviteten för branscherna inom kategorin relativt låg, 746 000 kronor/anställd, vilket är den lägsta nivån för de olika kategorierna. I huvudsak beror den låga produktivetsnivån på branschernas höga personalintensitet. Mellan 2010–2018 ökade antalet sysselsatta inom branschen med 21 procent, vilket var 63 procent av den totala jobbtillväxten i länets näringsliv som helhet.

Bland dessa relativt personalintensiva branscher utan specialisering finns två branscher – besöksnäring samt logistik och transport - som till viss del har annorlunda förutsättningar för tillväxt än övriga i denna kategori genom att de har relativt stora marknader utanför regionen. I ett regionalt utvecklingsperspektiv har *besöksnäringen* en särskild betydelse genom sin platsbundenhet. Många företag inom branschen baserar sin verksamhet på och är nära knutna till platsens lokala förutsättningar. Besöksnäringen är mycket personalintensiv och innefattar en hög andel små företag. Den möjliggör också för många, framför allt för yngre personer, ett första inträde på arbetsmarknaden. Den fyller således en viktig funktion när det gäller jobbtillväxt, men är också viktig för ett bra serviceutbud i regionen. Näringsens karaktär gör att dess mångfald starkt bidrar till en breddning och diversifiering av näringslivet i regionen, vilket bidrar till en totalt sett mer attraktiv arbetsmarknad. Med hänsyn till sådana faktorer utgör besöksnäringen en viktig näring med utvecklingspotential men den står också inför stora utmaningar med hänsyn till osäkerheterna kring framtida resmönster och resebeteenden, förändrade besöksströmmar och eventuellt nya målgrupper.

### 3.1.4. Relationer i branschkluster.

I den genomförda analysen redovisas en kartläggning av hur de olika branscherna inom näringslivet i Kronoberg är relaterade till varandra. Det finns ett flertal studier som visar på fördelar med så kallad relaterad variation som beskriver densiteten av företag inom olika branscher med en likartad kompetensprofil. Utgångspunkten är att branscher som har en hög grad av relaterade branscher i regionen, så kallade inbäddade branscher, på ett bättre sätt kan klara konjunktursvängningar. En annan fördel är att nyetablerade företag inom inbäddade branscher har en högre överlevnadsförmåga, bl.a. genom att de har lättare att finna arbetskraft med rätt kompetensprofil eftersom de kan använda sig av befintliga institutioner och befintlig infrastruktur.

I detta program görs, med utgångspunkt i genomförd analys och med hänsyn till vikten av att synliggöra relationer mellan olika branscher och de värdekedjor som finns i regionens näringsliv, en gruppering av specialiserings- och utvecklingsområden som bl.a. innefattar starka regionala branscher och branscher relaterade till dessa. I ett utvecklingsarbete i linje med bl.a. den övergripande regionala utvecklingsstrategin bör begränsningar och inlåsningseffekter kunna

undvikas genom att i högre grad se till värdekedjor och relaterade branscher inom de regionala styrkeområdena.

Genom analysen och den metodik som valts i analysarbetet framkommer några regionalt starka branschkluster som har egenskaper som gör dem betydelsefulla i en regional utvecklingskontext. I dagsläget finns inte utbildning, forskning och utvecklingsverksamhet vid Linnéuniversitetet som fullt ut svarar upp mot behoven och utvecklingsmöjligheterna inom dessa branschkluster. Pågående och planerade satsningar inom flera viktiga områden har emellertid initierats av universitetet, vilket gör att lärosätet långsiktigt bör kunna bli en starkare resurs för regionens näringsliv. Med hänsyn taget till bl.a. specialiseringsgrad, företagsmix, produktbredd, konkurrenskraft, koppling till akademien och framtida utvecklingspotential utgör dessa branscher gemensamt viktiga branschkluster inom näringslivet i Kronoberg.

- *Maskinindustri med relaterade branscher.*

Maskinindustrin är länets största bransch sett till sysselsättning och innefattar ett relativt stort antal större företag. Den har hög specialisering, brett produktutbud, bred marknadsinriktning och en hög exportandel. Branschen uppvisar en mycket god produktivitetsutveckling och ekonomisk tillväxt. Antalet arbetstillfällen inom branschen har däremot minskat något under perioden, vilket till stor del beror på effektiviseringar. Analys av branschrelationer visar att maskinindustrin därutöver är den mest inbäddade branschen i regionen genom att ha flest relaterade branscher. Branscher med starka relationer till maskinindustrin är framför allt gummi- och plastindustri och partihandel med övriga maskiner och utrustning. Maskinindustrin är ett tydligt regionalt styrkeområde och utgör tillsammans med de närmast relaterade branscherna ett starkt branschkluster med hög specialisering i länet.

Linnéuniversitetet har i relation till övriga lärosäten ett mindre antal forskningspublikationer inom teknikområdet, vilket indikerar att detta är ett svagt område inom universitetets forskningsdiscipliner. Man har också en lägre andel studenter än riksgenomsnittet bland lärosäten inom detta område, vilket även gäller för teknikområdet där skillnaden gentemot riksgenomsnittet är än större. Med hänsyn till den efterfrågan på välutbildad kvalificerad arbetskraft med teknisk kompetens som finns inom detta branschkluster, och som under senare år successivt ökat i inom merparten av den industriella sektorn i Kronoberg, är detta en framtida utmaning för både universitetet och för regionens näringsliv.

- *Skog, trä- och möbelindustri, bus, glas och design.*

Branschklustret är brett med relativt starka värdekedjor mellan företag i klustret. Skogsbranschen är en av länets mer specialiserade branscher och utgör tillsammans med dess relaterade branscher en viktig och grundläggande del i värdekedjan och bidrar med stora intäkter till regionen. Trä- och möbelbranschen är en av de starkast specialiserade branscherna i länet, med hänsyn tagen till flera faktorer, och är också en av de större i länet som har en bra blandning av företag. Inom detta branschkluster finns flera företag inom näralliggande branscher – hus, glas och design – som starkt relaterar till övriga i denna grupp. Inom gruppen finns bl.a. IKEA som har en stor del av sin designverksamhet i regionen. Branschklustret utgör samlat en av länets större branscher med hög specialisering och det finns en relativt tydlig gemensam värdekedja från råvara till marknad. Branschen som helhet uppvisar hög produktivitet och har relativt god tillväxt.

Inom skog- och träområdena har Linnéuniversitetet en relativt stark ställning som

universitet när det gäller både utbildning och forskning. Inom två av lärosätets institutioner finns utbildnings- och forskningsinriktningar som knyter väl an till detta branschkluster liksom kunskapsmiljön Grön hållbar utveckling som framför allt är inriktad på det skogliga området.

- *IT mjukvara och tjänster och avancerade företagstjänster.*

Denna bransch uppvisar en något annorlunda bild än tidigare nämnda branschkluster genom att ha en lägre specialisering i förhållande till riket. Vid en jämförelse med samtliga regioner utanför storstadsområdena finns däremot en högre specialiseringsgrad. Denna bransch har haft en god jobbtillväxt under ganska lång tid och har dessutom en hög produktivitet. Här finns en bra företagsmix med ett antal större företag med egna slutprodukter och en särskild specialisering inom utveckling av program- och mjukvara. Den bransch som innefattar avancerade företagstjänster faller inom den kategori som har specialisering men är nära relaterad till IT-branschens branschkluster. Avancerade företagstjänster ska dock inte ses som ett enskilt styrkeområde men har anknytning till flera andra branscher, framför allt genom sina kompetenser i form av design och management.

Linnéuniversitetet har i nuläget inte någon omfattande forskning inom det datavetenskapliga området. Vissa utvecklingsinriktade satsningar görs dock, när det gäller såväl utbildningar som forskning och samverkansformer, vilket indikerar att detta område kan utvecklas på ett sätt som bättre än tidigare speglar branschens efterfrågan på kompetens och forskningsstöd. Sådana satsningar på universitetet ansluter då väl till den utveckling som skett inom IT-branschen och kan utgöra en betydande förstärkning av stödet till IT-branschens framtida utveckling i regionen.

### 3.2. Genomgående utvecklingsområden.

I den regionala utvecklingsstrategin för Kronoberg, Gröna Kronoberg 2025, identifieras ett antal utmaningar inför regionens framtida utveckling. Strategin lyfter även fram flera viktiga grundläggande utvecklingsområden som är väsentliga för att långsiktigt åstadkomma positiva förändringar i det regionala näringslivet. De övergripande ambitionerna och målsättningarna är att öka regionens konkurrenskraft och hållbarhet genom väsentliga prioriteringar. I grunden finns en vilja att dels bredda näringslivet, bl.a. för att minska konjunkturkänsligheten, dels utveckla innovationsförmågan. Innovationer, och kunskap och förmåga att utveckla innovativa arbetssätt och produkter, är också en faktor som genomsyrar cirkulär ekonomi som blir en allt viktigare del i utvecklingen av hållbar och konkurrenskraftig produktion.

Gröna Kronoberg 2025 har, som övergripande strategiskt dokument, starka kopplingar till arbetet med smart specialisering och anger de prioriteringar och vägval som gjorts i Kronoberg avseende utvecklingen av bl.a. näringsliv och näringsstruktur. Flera av de utvecklingsområden som lyfts fram inom strategins tredje och fjärde prioriteringar – Utveckla en innovativ region och ett brett näringsliv och Utveckla kompetensförsörjningen och en god och jämlik hälsa – har en genomgående, horisontell, karaktär med bäring på de områden som prioriteras i programmet för smart specialisering. De områden i Gröna Kronoberg 2025 som har stark koppling till detta program är:

- **Entreprenörskap och nyföretagande för ett breddat näringsliv genom fler service- och tjänsteföretag.** Fler platsbundna företag inom besöksnäring breddar länets

sysselsättningsbas och kunskapsintensiva företag, t.ex. IT- och tekniska konsulter och jurister, kan bidra till ett mer kunskapsdrivet näringsliv. Fler kunskapsintensiva fåmansföretag, t.ex. kulturella och kreativa näringar, IT-konsulter och jurister, kan bidra till ett mer kunskapsdrivet näringsliv med god geografisk spridning i regionen. Förutsättningarna för företagande bland utlandsfödda, ungdomar och kvinnor behöver förbättras. I detta sammanhang är ett företagsfrämjande system som når och fungerar för alla viktigt.

- **Företagens uppkoppling till globala värdekedjor.** Regionens företag behöver i högre utsträckning ingå i de värdekedjor där produkter tas fram i gemensamma processer, både nationellt och globalt. I detta sammanhang är även universitetet en viktigt part.
- **Digitalisering.** Analysen stärker bilden av en stark IT-sektor i regionen, vilket är en god förutsättning för ett framgångsrikt digitaliseringsarbete. Många av regionens IT-företag har egna produkter men utgör även resurser för företag inom andra branscher i deras digitala utveckling. Digitalisering är viktig för företag inom såväl industrisektorerna, där det även kan handla om robotisering och automatisering, som service- och tjänstenärings. I deras digitala utvecklingsprocesser kan regionens IT-företag vara viktiga samarbetsparter.
- **Grön omställning.** Miljöteknikutvecklingen går starkt framåt och det är viktigt att företagen i regionen ökar sina möjligheter att producera mer smarta och klimatvänliga produkter och tjänster. Regionen har stor potential att bidra till grön omställning genom att använda skogen som resurs. Här kan Linnéuniversitetet, genom sin styrka inom området, bidra till att omställningen påskyndas. Generellt bör strävan vara att i högre utsträckning införliva en cirkulär ekonomi i olika verksamheter, vilket minskar miljöbelastningen. Resurser används mer effektivt när återanvändning, reparation och återvinning blir normen.
- **Bättre förutsättningar för matchning på arbetsmarknaden.** De snabba förändringar som sker på arbetsmarknaden innebär bl.a. att en stor del av de nya arbetstillfällena som växer fram kräver högre och i vissa fall ny kompetens. Detta gör att såväl samhället i stort och utbildningsanordnare som enskilda företag bör arbeta mer långsiktigt för att säkra näringslivets kompetensförsörjning. Med hänsyn till den könsmissiga obalansen som finns inom flera starka branscher – analysen visar att flera av regionens styrkeområden fortfarande är kraftigt mansdominerade – är det av största vikt att luckra upp det traditionella könskontraktet på arbetsmarknaden. Detta kan ske genom insatser inom flera olika områden, bl.a. genom att stärka utlandsföddas ställning på arbetsmarknaden, främja tillgången till högutbildade med rätt kompetens och genom att främja välinformerade studieval och ett livslångt lärande.

Ovan redovisade områden utgör en form av mål för utvecklingsarbetet, men utgör också utvecklingsområden som gäller horisontellt för flertalet av branscherna i länets näringsliv. De strategiska val som görs i den regionala utvecklingsstrategin och i detta program för smart specialisering ger sammantaget en bild av de prioriteringar som ska göras i det regionala utvecklingsarbete som bedrivs inom näringslivsområdet.

### 3.3. Sammantagna strategiska val och prioriteringar.

Smart specialisering utgör en del i det kontinuerliga regionala utvecklingsarbete som bedrivs inom olika områden i Kronoberg. Ett program för smart specialisering har således en stark koppling till



den regionala utvecklingsstrategi, Gröna Kronoberg 2025, som nyligen aktualiserats och antagits av Region Kronoberg. Den genomförda analysen ger en bra bild av såväl hittillsvarande utveckling, nuläge och förutsättningar för framtida utveckling för näringslivet och regionen. Slutsatserna av analysen stärker de val och prioriteringar som gjorts i den regionala utvecklingsstrategin och lägger därutöver till vissa fakta kring Kronobergs regionala styrkeområden. Med utgångspunkt i det samlade underlag som utvecklingsstrategin och smart specialiseringsanalysen utgör görs följande strategiska val och prioriteringar för det fortsatta utvecklingsarbetet kopplat till smart specialisering.

**Specialiseringsområden:**

- Maskinindustri med relaterade branscher.
- Skog, trä- och möbelindustri, hus, glas och design.
- IT-mjukvara och avancerade företagstjänster.

**Tillväxt- och utvecklingsområde:**

- Besöksnäring.

**Genomgående utvecklingsområden:**

- Entreprenörskap.
- Värdekedjor.
- Digitalisering.
- Grön omställning.
- Kompetensförsörjning.

Programmets genomförande är starkt kopplat till de styrformer, samverkansformer och rollfördelning som aktörerna i Kronoberg har som utgångspunkt i genomförandet av Gröna Kronoberg 2025. Smart specialiseringsarbetet blir därmed en del i det regionala utvecklingsarbetet och drivs och följs upp, med inriktning mot angivna prioriteringar, enligt tidigare redovisad modell inom befintliga regionala strukturer.

Programmet för smart specialisering är ett förhandskrav från EU och ett villkor för att de regionala utvecklingsinsatser som görs i linje med det operativa programmet för Småland och Öarna (Europeiska Regionala Utvecklingsfonden) ska erhålla delfinansiering från fonden. Det finns således en stark koppling till detta gemensamma program där fyra regionala program för smart specialisering utgör en grund. I det skede som skrivandet av det gemensamma programmet är när detta program tas fram finns en god överensstämmelse mellan de fyra länsvisa programmen och de prioriteringar som lyfts fram inom Småland och Öarna. Genomförandet av det regionala programmet för Kronoberg bör således kunna ske dels i regionens egen kontext, dels i ett större regionalt sammanhang inom en större geografi, i de fall det finns tydliga mervärden med ett sådant tillvägagångssätt.

## **4. Aktörer, processer och insatser för innovation, omställning, förnyelse och internationellt arbete.**

### **4.1. Regionalt innovationssystem och entreprenöriell process.**

Begreppet innovationssystem syftar på alla aktörer och komponenter – personer, organisationer och aktiviteter – nätverken dem emellan, och spelreglerna för verksamheterna, som har betydelse i innovationsprocessen.

I en mindre region som Region Kronoberg, där de enskilda aktörerna var för sig förfogar över relativt små resurser, finns det stora fördelar med att arbeta genom bred samverkan mellan näringsliv, medborgare, akademi och offentlig sektor. Arbetet inom olika områden grundas i utmaningsdriven samverkan och de nyckelaktörer som berörs av den utpekade utmaningen tar gemensamt ansvar för att driva arbetet vidare och att samverka med relevanta aktörer. Sådan samverkan sker ofta över regiongränser, med hänsyn till utmaningens karaktär och de resurser som krävs.

I rollen som regionalt utvecklingsansvarig aktör har Region Kronoberg ett ansvar att bidra till samordningen av innovationssystemet.

Att ta utgångspunkt i en bred definition av begreppet innovation och stödja med breda, sektorsövergripande insatser riktade till innovationssystemet blir ett huvudsakligt verktyg i den rollen. Genom att verka över privata och offentliga gränser ges möjligheter för en region att accelerera arbetet där innovation kan bidra till att lösa inte bara tillväxtfrågor, utan även miljömässiga, sociala och samhällsliga utmaningar.

För att stödja entreprenörskap och näringslivets innovationsprocesser finns ett flertal olika aktörer som har olika funktion och tar skilda roller i utvecklings- och innovationsprocesser. Aktörernas organisation, huvudmän, uppdrag och finansieringsförutsättningar varierar liksom, i viss mån, geografisk räckvidd. De ingår i kontinuerligt pågående samverkansprocesser som primärt syftar till att stödja och främja näringslivets utveckling inom flera områden, med utgångspunkt i de behov som företagen har. Detta arbete innefattar en kombination av stöd och utvecklingsinsatser för befintliga, mogna, företag och ett arbete där man söker och ger stöd till entreprenörer och nya företag – en entreprenöriell upptäcktsprocess (EU-Kommissionens ”entrepreneurial discovery process”).

#### **4.1.1. Aktörer i det regionala innovationssystemet och processer för entreprenörskap och innovation.**

Merparten av aktörerna inom det innovations- och företagsfrämjande systemet i Kronoberg samverkar kontinuerligt utifrån sina respektive uppdrag och arbetsområden. Samverkan sker i skilda konstellationer beroende på insats och med hänsyn till den aktuella utmaningen. Gemensamt sker möten och avstämningar bland dessa aktörer månatligen för att dels se möjligheter till gemensamma insatser, dels stämna av aktuella frågor för att stärka effektiviteten i utvecklingsarbetet. I detta nätverk, s.k. F4-nätverket, ingår

- Region Kronoberg.
- Linnéuniversitetet.
- Almi Företagspartner Kronoberg AB.

- Företagsfabriken i Kronoberg AB
- Nyföretagarcentrum.
- Coompanion.
- Videum Science Park.
- Drivhuset.
- TECC Kronoberg.

Det arbete som genomförs gemensamt eller enskilt av respektive aktör utgör delar i de processer som pågår i regionen med syfte att upptäcka, främja och stödja entreprenörskap och innovation. Detta arbete är under ständig förändring och utveckling och anpassas kontinuerligt till de behov som finns hos företag och blivande företagare i regionen och de prioriteringar som i övrigt görs i det regionala utvecklingsarbetet.

Kommunerna i Kronoberg utgör viktiga aktörer i det regionala och lokala arbetet med näringslivsutveckling. Kommunernas näringslivsavdelningar har nära och kontinuerlig kontakt med företagen inom sina respektive geografier och har mycket god kännedom om lokala förhållanden och förutsättningar. Utöver det arbete som görs på lokal nivå bidrar kommunerna även till det regionala utvecklingsarbetet framför allt genom det gemensamma forumet Business Region Kronoberg (BRK). BRK är ett samarbete mellan Region Kronoberg och länets åtta kommuner och samordnas av Region Kronoberg via en gemensam avsiktsförklaring. I den aktuella handlingsplanen prioriteras tre arbetsområden – Kompetensförsörjning, Starta/utveckla/etablera och Analys och omvärldsbevakning. Verksamheten har en inriktning mot några av de insatsområden som anges i den regionala utvecklingsstrategin, framför allt att

- stärka det regionala och lokala näringslivsklimatet.
- stödja entreprenörskap och nyföretagande för ett breddat näringsliv genom fler service- och tjänsteföretag.

Flera av aktörerna driver eller planerar för kommande utvecklingsprojekt där rådgivning, finansieringsformer och arbetsmetoder i stort ska prövas på nya sätt. Satsningarna adresserar ett antal stora utmaningar som har identifierats som svagheter i det nuvarande systemet. Insatserna utgör en del i arbetet med ständiga förbättringar av rådande arbetsformer och strukturer och följs upp kontinuerligt utifrån de system för uppföljning och utvärdering som organisationerna förfogar över.

I ett fortsatt arbete med smart specialisering kan ytterligare förändringar och anpassningar av de beskrivna arbetsprocesserna aktualiseras med hänsyn till hur förutsättningar och behov kring entreprenörskap och innovationsprocesser utvecklas. En sådan anpassningsförmåga och strävan efter förändring är en bärande del i det kontinuerliga arbetet som sker genom olika insatser med syfte att förbättra det regionala innovationssystemet.

#### **4.1.2. Andra regionala processer för utveckling av näringslivet.**

Utöver den utveckling som sker inom nämnda organisationer och i deras gemensamma kontinuerliga insatser gentemot företag i regionen pågår även större gemensamma projekt och insatser som i grunden har samma övergripande utvecklingsmål som dessa. En del av dessa genomförs i en större geografi, gemensamt med liknande regionala utvecklingsaktörer i andra regioner, medan några genomförs enbart i Kronoberg, allt med utgångspunkt i regionala behov

och strategiska prioriteringar. Inom exempelvis området skog och trä drivs ett omfattande gemensamt utvecklingsarbete i de tre Smålands-länen. Ett annat exempel är det utvecklingsarbete som sker inom besöksnäringen. Inom detta område har under lång tid ett gemensamt utvecklings- och marknadsföringsarbete drivits med utgångspunkt i en särskild strategi för denna sektor. Inom samma geografi drivs ett gemensamt projekt i Småland kring industriell omställning där företagsutvecklande och företagsstödande aktörer i de tre länen samverkar, en satsning som är kopplad till den nationella strategin för smart industri. Även insatserna för att etablera Smart Housing som en stark och attraktiv innovationsmiljö genomförs gemensamt i Småland. Samtliga dessa insatser har en tydlig koppling till den regionala utvecklingsstrategin och stärker flera av de regionala styrkeområden som identifieras i detta program för smart specialisering. De ligger således väl i linje med de prioriteringar som redovisas här.

#### **4.1.3. Linnéuniversitetet.**

Forskning och utveckling är en central del i ett smart specialiseringsarbete. Samverkan mellan forskning och näringsliv inom olika områden stärker förutsättningarna för innovation och bidrar härigenom till att stärka regionens konkurrenskraft. Linnéuniversitetet har för närvarande drygt 20 000 studenter och cirka 1 200 forskare och doktorander och är, utifrån ett näringslivs- och smart specialiseringsperspektiv, en av de viktigaste aktörerna i de regionala processerna för entreprenörskap och innovation. Universitetet har uppdrag inom forskning, utbildning och samverkan med det omgivande samhället och är således en del i det samlade system för främjande och stödjande av entreprenörskap och innovationsprocesser som finns i regionen. För näringslivet och enskilda företag är tillgängligheten till och möjligheterna till samverkan med universitetet en mycket viktig faktor för utvecklingen. Med hänsyn till detta och utifrån den process som smart specialisering innebär har akademien en särskilt viktig funktion i arbetet. Som grund för detta program har bl.a. en bibliometrisk analys gjorts och en dialog förts med universitetet för att belysa dess styrkeområden och luckor när det gäller kunskapsuppbyggnad, forskning och samverkan i relation till näringslivet regionala struktur.

Av den genomförda analysen och genomgången av Linnéuniversitetets sammanställningar av utbildnings- och forskningssatsningar framgår det att universitetet har en tyngdpunkt i sina utbildningar på ämnen inom den samhällsvetenskapliga respektive humanistiska fakulteten och färre studenter som läser tekniska eller naturvetenskapliga ämnen. En del av de utbildningssatsningar som nu görs, bl.a. inom skogsbruk, mjukvaruteknik och teknisk matematik, anknyter emellertid till några av de styrkeområden som regionens näringsliv uppvisar. Universitetet bör därigenom kunna stärka sin koppling till det regionala näringslivet och på ett bättre sätt än tidigare ha möjlighet att långsiktigt bidra till det regionala näringslivets kompetensförsörjning.

När det gäller forskning finns en viss tyngdpunkt mot samhällsvetenskap och humaniora men inom teknik och naturvetenskap finns vissa relativa styrkeområden, framför allt inom skog- och träområdena. Inom sistnämnda områden har Linnéuniversitetet en relativt stark ställning som universitet, om man bortser från Sveriges Lantbruksuniversitet, genom Institutionen för skog och träteknik och Institutionen för byggd miljö och energiteknik, som bedriver utbildning och forskning inom områden som anknyter till det branschkluster som innefattar skog, trä, möbelindustri och hus. Inom datavetenskap har man i nuläget inte någon omfattande forskning, sett i relation till övriga lärosäten, men vissa satsningar både på utbildningsområdet och genom en befintlig spetsforskningsmiljö indikerar att detta forskningsfält kan komma att utvecklas på ett

positivt sätt framöver. Sett ur ett branshperspektiv är detta positivt eftersom IT-mjukvara och tjänster är en stark och växande bransch i regionen.

Linnéuniversitetet har under senare år inrättat kunskapsmiljöer, s.k. Kunskapsmiljö Linné, för att knyta samman forskning, utbildning och samverka över ämnesgränserna. För närvarande finns sju sådana kunskapsmiljöer. Dessa har fokus på områdena utbildning, material, demokrati, vatten, digitalisering, miljö samt hälsa. De arbetar tvärvetenskapligt och knyter samman ämnen, institutioner och fakulteter för att ta ett mångsidigt grepp om samhällsutmaningarna inom varje område.

Vid universitetet finns följande kunskapsmiljöer:

- Avancerade material.
- En ifrågasatt demokrati.
- Hållbar hälsa.
- Utbildning i förändring.
- Grön hållbar utveckling.
- Vatten.
- Digitala transformationer.

Vid Linnéuniversitetet finns även ett antal spetsforskningsmiljöer, s.k. Linnaeus University Centres (LNUC) där några av universitetets främsta forskare bedriver forskning inom skilda områden. För närvarande finns sådana miljöer inom datavetenskap, vatten, biomaterialkemi samt tvärvetenskapliga områden med utgångspunkt i medie- och kommunikationsvetenskap och historia.

Därutöver görs även satsningar av varierande omfattning inom olika forskningsområden med extern finansiering. För närvarande pågår sådana satsningar som handlar om bl.a. komplexa dataintensiva system, arkeologi, byggteknik, e-hälsa och inom träområdet.

### **The Bridge vid Linnéuniversitetet.**

The Bridge är en långsiktig och strategisk satsning på forskning och utbildning med fokus på skogsbruk, innovation och hållbarhet. Satsningen möjliggörs genom ett partnerskap mellan Linnéuniversitetet, Södra och IKEA. Tillsammans satsar parterna närmare 360 miljoner kronor för att skapa en gemensam plattform för forskning och kunskapsutveckling inom det skogliga och skogsindustriella området. The Bridge anknäver således starkt till skog- och träbranscherna som utgör ett av de starka branschkluster som finns inom näringslivet i regionen, vilket är en viktig faktor för branschernas framtida utveckling.

Samarbetet bygger på gemensamma utgångspunkter och värderingar och syftar till att uppnå ett dynamiskt utbyte mellan akademi och näringsliv. Ambitionen är att öppna nya perspektiv och att skapa banbrytande innovationer och ömsesidig nytta. Arbetet inom The Bridge är ett sätt att skapa ny kunskap och bygga broar mellan den akademiska och den entreprenöriella världen.

## **4.2. Internationellt arbete.**

### **4.2.1. Region Kronobergs internationella arbete.**

Region Kronoberg arbetar på olika sätt med internationella kontakter och internationellt arbete. Arbetet varierar när det gäller såväl syfte, inriktning och samverkansparter som kostnader och finansiering. Det internationella arbetet initieras, följs upp och förändras i takt med de

omvärldsförändringar som sker. Vissa delar av det internationella arbetet och det arbete för främjande av näringslivets internationalisering som bedrivs genomförs av Region Kronoberg genom egna initierade insatser eller genom medverkan i internationella samverkansgrupper. Andra delar av detta arbete genomförs av ägda bolag, utifrån deras respektive uppdrag, eller av andra utvecklingsaktörer i regionen.

Inom EU och dess programportfölj finns ett flertal gränsregionala och transnationella program som berör Kronoberg. I de flesta fall, och med hänsyn till de möjligheter som regelverk och riktlinjer medger det, deltar Region Kronoberg i såväl programmeringsarbete som genomförande av dessa program. Utgångspunkten för deltagandet och programgenomförandet är för Region Kronobergs del de prioriteringar som görs i den regionala utvecklingsstrategin. Det övergripande målet för deltagandet i programmen är således att de bl.a. ska skapa förutsättningar för en positiv utveckling av näringslivet i regionen. Region Kronoberg kan med utgångspunkt i sin medverkan i programmen tillsammans med andra relevanta aktörer initiera egna internationella satsningar till gagn för det regionala näringslivet eller förmedla partnerskapskontakter som tillkommer på andras initiativ.

Region Kronoberg driver tillsammans med de regionalt utvecklingsansvariga organen i Jönköpings, Kalmar, Blekinge och Hallands län ett gemensamt South Sweden Europakontor i Bryssel. Kontoret är en länk mellan regionerna och EU och utgör en viktig informationskanal för hemmaorganisationerna inom olika strategiska utvecklingsområden. Kontorets personal är också viktiga kontaktpersoner gentemot andra regioner inom EU och fungerar som länkar till blivande samverkanspartner inom olika områden i samband med projektinitiering och projektplanering.

#### **4.2.2. Stöd till företagens internationella arbete.**

Olika aktörer inom det företagsfrämjande systemet arbetar kontinuerligt med rådgivning och stöd för att utveckla företagens internationella arbete och kontaktnät. Ofta sker detta i samverkan mellan olika organisationer i det löpande arbetet men ibland även enskilt vid rådgivningstillfällen och i samband med olika internationella satsningar. Sett i ett längre perspektiv har vissa satsningar kring internationalisering genomförts i projektform, vilket också kommer att vara aktuellt i det framtida arbetet. Nationella strategiska prioriteringar och programsatsningar från EU till förmån för internationaliserings- och exportfrågor har gjort att dessa områden har utvecklats i det gemensamma regionala främjararbetet. Den situation som för närvarande råder – med restriktioner kring internationella kontakter och stärkta gränskontroller och gränshinder mellan olika länder – kommer förhoppningsvis att förändras framöver, men den nya ”post Corona-situation” som då uppstår kan kräva nya strategier och handlingsvägar för ett internationellt inriktat arbete.

I regionen finns ett flertal aktörer, både offentligt finansierade och privata, som på olika sätt stödjer och hjälper företag att förverkliga sina internationella ambitioner. Olika aktörer arbetar inom olika delområden utifrån sin respektive expertis och med utgångspunkt i skilda uppdrag och uppdragsgivare. Det finns dock inte möjlighet eller utrymme att i detta program ge en helhetsbild av hur stödstrukturen ser ut för internationaliseringsarbete. Nedanstående sammanställning gör således inga anspråk på att vara heltäckande men redovisar de i huvudsak offentligt finansierade insatser och aktörer som arbetar i Kronoberg med verksamheter som har olika karaktär, tidshorisont och organisatorisk hemvist.

*Regional Exportsamverkan Kronoberg* har initierats av Regeringen via ett uppdrag till Tillväxtverket. Arbetet samordnas på regional nivå av Region Kronoberg och drivs gemensamt av internationaliserings- och exportfrämjande aktörer i regionen – Almi, EEN, Business Sweden (t.o.m. 2020) och Exportkreditnämnden.

*Affärsutvecklingscheckar för internationalisering* finns tillgängliga för små och medelstora företag i regionen sedan 2015. Stödet ges som ekonomiskt bidrag upp till 250 000 kronor och med lika stor finansiering från företagen. Stödprogrammet innebär att stöd ges till företag för olika typer av internationella insatser och finansieras med medel från Tillväxtverket. Genomförandet sker i samverkan mellan Region Kronoberg, Almi, EEN, Business Sweden (t.o.m. 2020) och Exportkreditnämnden.

*Almis Växarena-satsning* innebär en omfattande och bred satsning på olika utvecklingsområden inom det regionala näringslivet. Insatserna bygger på ett tillväxtprogram som innehåller tillväxtanalys, deltagande i strategigrupp, individuell coaching och erfarenhetsträffar och spänner över flera områden. Ett av dessa områden är internationalisering, där man i företagsgrupper arbetar med internationaliseringsfrågor utifrån behoven hos deltagande företag.

*Enterprise Europe Network* är ett nätverk som delfinansieras genom EU:s ramprogram COSME och finns med kontor på 12 platser i Sverige med Tillväxtverket som koordinerande myndighet. Internationellt når nätverket 67 länder där man har totalt 6 000 personer som kontakter. Uppdraget är att utbilda, informera och vägleda små och medelstora företag för att öka deras möjligheter att hitta internationella affärskontakter och samarbetspartners på nya marknader. I Kronoberg ansvarar Almi för EEN-verksamheten.

*Business Sweden* ägs gemensamt av svenska staten och näringslivet och har bl.a. ett uppdrag att hjälpa svenska företag i deras arbete för internationell expansion. Man arbetar med i stort sett alla typer av företag, från start-ups och små- och medelstora företag till multinationella bolag, med praktisk support och strategisk expertis och kan även förmedla viktiga kontakter för internationell expansion. Organisationen har genom regional närvaro aktivt deltagit som en del i det regionala främjarsystemet i Kronoberg men har fr.o.m. hösten 2020 ingen representant i regionen, vilket gör att en viktig samverkanspart i det internationella arbetet inte längre finns på plats regionalt.

## **5. Styrning, uppföljning och utvärdering.**

### **5.1. Strategisk styrning av regionala utvecklingsinsatser.**

Region Kronobergs uppdrag som regionalt utvecklingsansvarig aktör innebär ett ansvar för att arbeta fram och fastställa en strategi för utvecklingen i regionen (RUS) och att samordna och följa upp insatser för att genomföra denna strategi.

Arbetet med smart specialisering är en del i det regionala utvecklingsarbetet som i huvudsak utgår ifrån regionens regionala utvecklingsstrategi. Den regionala utvecklingsstrategin för Kronobergs län, Gröna Kronoberg 2025, utgör ett strategiskt ramverk med övergripande regionala prioriteringar och inom vissa områden som prioriteras i denna utarbetas särskilda understrategier, program eller handlingsplaner. Det gäller exempelvis området skog och trä, där det med utgångspunkt i en gemensam skogs- och trästrategi för Småland drivs ett omfattande gemensamt utvecklingsarbete för denna sektor i de tre Smålands-länen. Även för livsmedelssektorn finns en särskild strategi med inriktning mot att utveckla jordbruks- och livsmedelssektorn genom olika gemensamma satsningar. Utvecklingsarbetet inom besöksnäringen har under lång tid drivits med utgångspunkt i en särskild strategi för denna sektor. För närvarande pågår arbetet med en ny besöksnäringstrategi för perioden 2021-2026.

När det gäller industriell omställning finns ett pågående samarbete mellan företagsutvecklande och företagsstödande aktörer i Småland. Satsningen görs kopplad till Tillväxtverkets uppdrag som utgår från den nationella strategin för smart industri och delfinansieras av myndigheten. Smart Housing är en annan satsning som genomförs gemensamt i Småland med syfte att utveckla en stark och attraktiv innovationsmiljö. Även inom trä- och möbelbranschen har utvecklingsinsatser genomförts på initiativ av näringslivet, i ett regionövergripande samarbete för denna bransch. Satsningarna har en tydlig koppling till den regionala utvecklingsstrategin och de ligger i linje med de prioriteringar som, med utgångspunkt i den analys som genomförts inom programmet för smart specialisering, redovisas i detta program.

### **5.2. Uppföljning på regional, NUTS II- och nationell nivå.**

Genomförandet av programmet för smart specialisering utgör en del i det strategiska arbete som bedrivs i regionen och för de specifika insatser som görs inom ramen för smart specialiseringsarbetet genomförs – på olika sätt och med skilda utvärderingsverktyg – kontinuerlig uppföljning och utvärdering i en regional utvecklingskontext.

Såväl styrning som uppföljning och utvärdering av dessa insatser kommer att utvärderas i enlighet med de riktlinjer som gäller för respektive insats, beroende på krav från ägare och finansiärer. På en övergripande regional nivå sker samlad uppföljning av de olika åtgärder och initiativ som genomförs i regionen inom ramen för de strategier och program som Region Kronoberg, i egenskap av regionalt utvecklingsansvarig aktör, ansvarar för och medverkar i. Därutöver kommer uppföljning att ske även av verksamheter i övrigt som har koppling till de aktuella strategierna och programmen.

För insatser som delfinansieras av Europeiska Regionala Utvecklingsfonden (ERUF) genomförs kontinuerligt uppföljningar av aktörer som ansvarar för respektive insats eller projekt och på en aggregerad nivå av Tillväxtverket, som är ansvarig förvaltande myndighet. Region Kronoberg



genomför direkta uppföljningar av sådan verksamhet i första hand när medfinansiering är aktuell, vilket i normalfallet sker genom det statliga regionala projektanslaget (1:1-anslaget).

Region Kronoberg utarbetar årligen redovisningar och återsrapporteringar till regeringskansliet (Näringsdepartementet) som baseras dels på de enskilda uppföljningar som görs av insatser och projekt, dels på en samlad uppföljning av det regionala utvecklingsarbetet i stort. Region Kronoberg bidrar härigenom till den helhetsbild som nationellt kan skapas av ett kontinuerligt pågående regionalt utvecklingsarbete.

På nationell nivå har Tillväxtverket ett regeringsuppdrag att utveckla ett ”verktyg för övervakning och utvärdering för att mäta resultat kopplade till strategier för smart specialisering inom regionalfonden”. Detta övervaknings- och utvärderingssystem kommer i alla delar inte vara färdigt vid programperiodens start, men kommer att utvecklas successivt och med hjälp av olika verktyg (bl.a. Nyps, löpande utvärdering och nationell-regional samverkan). Tillväxtverkets utgångspunkt för arbetet är att skapa ett för samtliga regioner och myndigheten gemensamt system, men med utrymme för regionala variationer.

### **5.3. Hållbarhet.**

Under arbetet med programmet har vissa analyser gjorts med hjälp av Region Kronobergs hållbarhetsverktyg. Genom analyserna har några hållbarhetsnycklar tagits fram. Målkonflikter och hållbarhetsnycklar som identifierats bör tas i beaktande under genomförandet och i samband med initiativ och planering för projekt som ska genomföras med utgångspunkt i programmet.

#### **Hållbarhetsnycklar**

Förslag på hållbarhetsnycklar som har tagits fram under analysen och som bedöms vara relevanta för programmet för Smart specialisering är:

- Jämställdhet (främja jämställdhet inom utpekade branscher).
- Minskad miljöpåverkan (fokus på klimatutsläpp från tillverkning och transporter, resursanvändning, markanvändning och biologisk mångfald).
- Cirkulär ekonomi (omställning till cirkulära flöden i branscherna).
- Alternativa finansieringsmöjligheter (säkerställa alternativa finansieringsmöjligheter för branscher som inte ligger inom programmet).

## Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 146-163

Tid: 2020-11-25 kl. 09:00

Plats: Digitalt via länk

### § 151

#### Remiss - Regional utvecklingsstrategi för Halland 2035

Diarienummer: RJL 2020/2020

#### Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Godkänna föreliggande yttrande som svar till region Halland.
2. I yttrandet som går ut till nämnden görs en komplettering gällande arbetsmarknad och infrastruktur över länsgränserna.

#### Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat förslag till regional utvecklingsstrategi för region Halland. Region Jönköpings län är överlag positiv till strategin och lämnar synpunkter över förslaget.

#### Beslutsunderlag

- Missiv daterad 2020-11-12
- Förslag till yttrande daterad 2020-12-09
- Remiss Regional utvecklingsstrategi för region Halland

#### Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Ordföranden föreslår att i yttrandet som går ut till nämnden görs en komplettering gällande arbetsmarknad och infrastruktur över länsgränserna.

Presidiet ställer sig bakom förslaget.

#### Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

#### Beslutets antal sidor

1

Region Halland

## Remiss regional utvecklingsstrategi för region Halland

### Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Godkänner föreliggande yttrande som svar till region Halland.

### Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat förslag till regional utvecklingsstrategi för region Halland. Region Jönköpings län är överlag positiv till strategin och lämnar synpunkter över förslaget.

### Information i ärendet

Region Halland har översänt förslag till regional utvecklingsstrategi. Den är visionär med ett tydligt tvärsektoriellt tänkt som underlättar framtida anpassningar av arbetet. Vi ställer oss också positiva till den inkluderande ansatsen och dess inriktning på samverkan. Som grannlän med många gemensamma utmaningar så är detta särskilt positivt.

### Beslutsunderlag

- Missiv 2020-11-12
- Förslag till yttrande daterad 2020-12-09
- Remiss Regional utvecklingsstrategi för region Halland

### Beslut skickas till

Region Halland

REGIONLEDNINGSKONTORET

Ulf Fransson  
Tf. regional utvecklingsdirektör

Peter Friberg  
sektionschef samordning, uppföljning  
och analys

Region Halland

## Yttrande över remiss av regional utvecklingsstrategi för Region Halland

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över remissen Regional utvecklingsstrategi för Region Halland.

### Sammanfattning

Region Jönköpings län är positivt till Region Hallands förslag till ny regional utvecklingsstrategi. Den är visionär med ett tydligt tvärssektoriellt tänkt som underlättar framtida anpassningar av arbetet. Vi ställer oss också positiva till den inkluderande ansatsen och dess inriktning på samverkan. Som grannlän med många gemensamma utmaningar så är detta särskilt positivt.

### Synpunkter på förslaget

Region Jönköpings län är positivt till Region Hallands förslag till ny regional utvecklingsstrategi och vill ge följande synpunkter utifrån frågorna i remissen:

*Hur ser ni på remissversionen som helhet?*

Region Jönköpings län anser att Hallands regionala utvecklingsstrategi fungerar bra som ett övergripande visionsdokument. Vi tilltalas av den visionära tonen och att den utgår ifrån styrkor. Vi ställer oss också positiva till att den genomsyras av inkludering, både med invånarna men även med övriga aktörer. Som grannlän med många gemensamma utmaningar, inte minst utifrån att vi har en gemensam arbetsmarknad, så ser vi särskilt positivt på detta. Den har också en tvärssektoriell inriktning som lämnar en flexibilitet gentemot olika insatser och åtgärder.

Då den regionala utvecklingsstrategin saknar konkretiseringar eller tydliga beskrivningar av genomförande processen är det viktigt med fortsatt öppenhet och samarbete i de mer fördjupande arbetena.

Exempelvis anses i den regionala utvecklingsstrategin under avsnittet ”Vår region präglas av närhet, tillgänglighet och god livsmiljö” att:

”Tack vare att det är enkelt att resa inom Halland och till närliggande arbetsmarknader utanför Halland blir regionen en sammanhängande helhet där det är lätt att förflytta sig utan att märka de administrativa gränserna vilket gynnar både den halländska och den sydvästsvenska utvecklingen.”

För att en sådan vision ska kunna realiseras är det viktigt att framtida satsningar på exempelvis infrastruktur och kollektivtrafik samordnas så att målbilder och ambitionsnivåer för gemensamma stråk inte skiljer mellan olika regioner eller kommuner. De järnvägar som berörs i Halland är:

- Väst kustbanan
- Viskadalsbanan Varberg-Borås
- HNJ-banan Halmstad-Värnamo-(Nässjö)
- Banan Halmstad-Markaryd-Hässleholm

Det hade varit värdefullt med en kort beskrivning om hur de ämnar samarbeta med angränsande län för som också berörs av dessa banor och då för en så stark utveckling som är möjlig. Gärna även omnämna att Halland får direkta kopplingar till de nya stambanorna genom stationerna i Göteborg/Mölndal, Värnamo och Hässleholm, inte minst utifrån hur dessa påverka den gemensamma arbetsmarknaden med angränsande regioner.

Region Jönköpings län välkomnar ett fortsatt nära samarbete för att på så sätt kunna bidra till att Hallands regionala utvecklingsstrategi – Bästa livsplatsen 2035 ska kunna förverkligas.

1. *Hur ser ni på förslag till "Gemensamt ramverk för Bästa livsplatsen"?*  
Region Jönköpings län ser det som positivt att förslaget till gemensamt ramverk utgår ifrån de identifierade styrkorna. Det ger en positiv och handlingskraftig ingång i frågorna. Det finns en inriktning på det fortsatta arbetet som, om man förmår att hålla fokus på denna under strategiperioden, kan leda till positiva resultat och att de befintliga styrkorna ytterligare förstärks. Vi tror att förmåga att prioritera och välja inriktning är en framgångsfaktor och välkomnar ett fortsatt nära samarbete för att kunna bidra till att Hallands regionala utvecklingsstrategi – Bästa livsplatsen 2035 ska kunna förverkligas.
2. *Hur ser ni på förslag till "Tillvägagångssätt för hållbar och handlingskraftig regional utveckling i Halland"?*  
Region Jönköpings län ser positivt på förslaget till tillvägagångssätt. Det kunde möjligtvis kunna utvecklas och konkretiserats men ger en tydlighet gällande inriktning samtidigt som det lämnar öppet för olika insatser och åtgärder. Vi är särskilt positiva till inriktningen gällande samverkan utifrån att vi delar både utmaningar och styrkor inom till exempel hållbarhetsområdet, med gemensamma vattendrag eller arbets- och kompetensutvecklingsområdet.  
Vi anser dock att det internationella perspektivet kunde lyfts fram mer.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Rune Backlund  
Ordförande nämnd för arbetsmarknad,  
näringsliv och attraktivitet

Ulf Fransson  
Tf. regional utvecklingsdirektör



# Halland – Bästa livsplatsen 2035

Regional utvecklingsstrategi för Halland  
Remissversion

## Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Vad är en RUS och vad är den bra för?.....	2
3	Halland – Bästa livsplatsen 2035.....	3
4	En påminnelse om hur det var när vi startade.....	6
5	Ett gemensamt ramverk för Bästa livsplatsen.....	8
	<b>Ta tillvara de styrkor vi har utvecklat hittills.....</b>	<b>8</b>
	Vår region präglas av närhet, tillgänglighet och god livsmiljö.....	8
	I Halland har vi en historia av att skapa utveckling tillsammans.....	8
	Vår region är attraktiv och har förutsättningar för en hållbar tillväxt.....	9
	<b>Ta itu med våra utmaningar.....</b>	<b>9</b>
	Stärka Halland genom en god och långsiktig ekonomisk utveckling.....	9
	Stärka en hållbar närmiljö och en attraktiv livsmiljö i hela Halland.....	11
	Stärka Halland genom demokrati och delaktighet.....	12
	<b>Ta oss an arbetet tillsammans.....</b>	<b>13</b>
	Tillsammans i Halland.....	14
	Tillsammans med andra utanför Halland.....	14
6	Tillvägagångssätt för hållbar och handlingskraftig regional utveckling i Halland.....	15

# 1 Inledning

*Hur ska Halland utvecklas de kommande femton åren? Hur ska vi möta vår tids samhällsutmaningar och skapa en stark, livskraftig och hållbar region? Det är vad den här regionala utvecklingsstrategin ger en övergripande beskrivning av. Förutom det pekar den på en riktning för alla halländska aktörer, hur vi tillsammans ska agera och tänka för att i möjligaste mån åstadkomma det vi vill uppnå.*

År 2035 vill vi leva i ett mer sammanhållet, motståndskraftigt och delaktigt Halland – det vi omnämner som “Bästa livsplatsen”. Och dessa goda livsvillkor ska gälla för alla, oavsett om du är född här, har växt upp här, åldrats här eller nyss har flyttat hit. Det ska finnas likvärdiga möjligheter till utbildning, arbete och egen försörjning samt utsikter för ett balanserat och utvecklande arbetsliv samt en meningsfull och aktivt ålderdom.

*Ingen ska lämnas utanför utvecklingen.*

Vår utveckling är inget som ska äga rum i avskildhet, utan göras tillsammans med vår närliggande omvärld. Vår väg framåt ska även innebära minskade negativa konsekvenser på vår omvärld och på den globala utvecklingen, så ambitionerna stannar inte vid länsgränserna.

Viktigt att ha i åtanke är att vi tar avstamp i en tid av kris och komplexa samhällsfrågor. På grund av pandemin som råder i skrivande stund ställs krav på en omställning vars hastighet och omfattning aldrig tidigare skådats i modern tid. Ännu har vi inte sett alla samhällsekonomiska konsekvenser: det är fortfarande oklart vad vi behöver laga, utveckla och bygga upp igen.

Det vi däremot vet är att Halland historiskt sett har klarat kriser väldigt bra. Det har vi gjort tack vare en framtidstro och hårt arbete tillsammans. Det är nämligen bara genom att jobba tillsammans som vi löser våra problem. Och det är enbart genom att utforska och lära av misstagen som vi kan bli bättre på att forma vägen och driva utvecklingen.

Kort sagt, det är med en tydlig målsättning som vi tar sikte på framtiden. En målsättning som tar oss närmare visionen *Halland – Bästa livsplatsen*.



## 2 Vad är en RUS och vad är den bra för?

Region Halland har det regionala utvecklingsuppdraget att samordna, koordinera och leda processer som bidrar till en hållbar regional tillväxt och samhällsutveckling. RUS står för Regional utvecklingsstrategi och är en strategi för hur regionen Halland ska utvecklas långsiktigt. Med RUS som kompass och beslutsstöd kan aktörer i Halland i nästa steg anpassa sina planer, sina budgetar, sina visioner och sina vägval så att vi tillsammans bygger det samhälle vi vill leva i om femton år.

Den regionala utvecklingsstrategin är den övergripande riktningen och vägledningen för Hallands samhällsplanering. Den tas fram i enlighet med förordningen (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete och med vägledning från centrala externa styrdokument såsom EUs långtidsbudget, den nationella tillväxtstrategin och Energi- och klimatstrategi för Halland.

Regionala utvecklingsstrategin får sitt genomförande och sin uppföljning av styrdokumenterna Tillväxtstrategi för Halland, Hälso- och sjukvårdsstrategi och Kulturstrategi med kulturplan. Dessa styrdokument är i sin tur vägledande för andra planer, program och strategier som t.ex. Regional bredbandsstrategi för Halland, Regional infrastrukturplan och Trafikförsörjningsprogram.

Enkelt är det förstås inte. En RUS ska kunna fungera som riktmärke för så vitt skilda aktörer som sjukvården, kultursektorn och privata näringsidkare, det är därför den föregås av en omfattande dialog- och remissprocess.

Strategin fokuserar på de områden som genom dialog och analys<sup>1</sup> tolkats som förenade för många av Hallands aktörer och hoppas att på det sättet skapa delaktighet. Fokus ligger på att samordna oss i det som förenar snarare än att forcera fram en inordning i en gemensam styrning.

Visionen, ”Halland - bästa livsplatsen”, ligger fast från föregående RUS. Målsättningen om att vara Bästa Livsplatsen även år 2035 definieras utifrån överenskommelsen Agenda 2030 och de 17 globala målen där den grundläggande principen är att *ingen ska lämnas utanför utvecklingen*. Principen innebär att alla människor, överallt, ska kunna ta del av utvecklingens framsteg. Ingen ska lämnas utanför utvecklingen och vi ska sträva efter att nå dem som är längst ifrån först.

Begreppet ”vi” i RUS:en definieras av de aktörer som bidrar till genomförandet av strategin. Det vill säga arbetsmarknadens olika parter, länets sex kommuner, akademien, idéburen sektor, företagsfrämjande organisationer, Region Halland, Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter samt hallänningar. Vi har olika ansvar, resurser och kunskaper, och strategin är plattformen för kontinuerlig dialog och för ett kraftfullt genomförande.

<sup>1</sup>Analysen av de regionala förutsättningarna återfinns på <https://publikationanalysregionalutvecklingsstrategi.regionhalland.se/>

### 3 Halland – Bästa livsplatsen 2035

Vår gemensamma, övergripande vision av Halland 2035 – Bästa livsplatsen kan sammanfattas så här:

*L*ikvärdiga uppväxtvillkor, ett utvecklande arbetsliv i balans och ett åldrande med bibehållen livskvalitet är det som ska möjliggöra för alla i Halland att skapa sig sin bästa livsplats. Hur och var i Halland vi än väljer att leva våra liv. Samtidigt ska regionen utvecklas så att det liv som levs här nu bidrar till att ge kommande generationer fortsatt möjlighet till ett gott liv.

I Halland ska alla människor ha möjligheten att vara delaktiga i samhället. De ska kunna bidra utifrån sina förutsättningar, oavsett kön, könsidentitet, sexuell läggning, ålder, funktionalitet, etnicitet, trosuppfattning, socioekonomi och utbildningsnivå. Ingen ska lämnas utanför.

Halland ska präglas av en regional utvecklingskraft som tillfredsställer dagens behov och samtidigt vara väl rustat för morgondagens utmaningar, var än i regionen de uppstår.

#### **Likvärdiga uppväxtvillkor**

Alla barn i Halland ska ha likvärdiga förutsättningar för goda uppväxtvillkor som stimulerar deras tidiga utveckling, inlärning och hälsa. Genom ett systematiskt barnrättsarbete för och tillsammans med barn och unga ska vi skapa en grogrund för livslångt lärande och utveckling.

Tidiga och samordnade insatser från samhället ska kompensera och jämna ut konsekvenserna av de olika förutsättningar som finns. Vi ska se till att barn och unga får bättre förutsättningar att göra medvetna val som inte begränsas av kön eller av socioekonomisk bakgrund.

#### **Möjlighet till ett utvecklande arbetsliv i balans**

En god och jämlik hälsa i befolkningen kommer innebära att så många som möjligt ska kunna bidra i arbetslivet, vara delaktiga i samhällsutvecklingen och forma sina egna liv.

Att ha en inkomst att försörja sig är en förutsättning för att kunna bidra och påverka sina livsval. Hallänningen har förutsättningar att utveckla de förmågor som krävs för ett arbetsliv som innebär att ständigt lära nytt. Vi kommer att sätta särskilt fokus på grupper i sårbara situationer, samt se till att det finns tillgänglig och behovsanpassad vård och omsorg. Digitaliseringens möjligheter och personalens kunskaper och erfarenheter kommer tas tillvara för att utveckla tillgängligheten för vården.

## **En starkare karriärplats**

Hallands roll som karriärplats kommer att stärkas, såväl i städer och tätorter som på våra landsbygder. Utanför städerna kommer platsutveckling och hållbar turism ge nya möjligheter till tillväxt och småskaligt entreprenörskap.

Samverkan och partnerskap inom och mellan aktörsgrupper gör oss flexibla och anpassningsbara, och vår historia av att bli starkare tillsammans är viktigare än någonsin. Människors handlingskraft och hälsa stärks, vilket också stärker hela Hallands välmående och ekonomiska handlingsutrymme.

## **Bästa livsplatsen 2035 ska gälla livet ut**

Att åldras i Halland ska kännas meningsfullt och det ska finnas förutsättningar för att även våra äldre invånare ska kunna fortsätta att både forma sina egna liv och delta i samhällsutvecklingen.

En god hälsa hos invånarna innebär god livskvalitet, hög medellivslängd och låg sjuklighet så därför är det centralt att ge alla tillgång till en trygg och effektiv hälso- och sjukvård. God hälsa är dessutom en förutsättning för hållbar tillväxt och samhällsutveckling.

För att främja trygghet samt fysisk och psykiskt välmående i den åldrande befolkningen kommer vi att behöva lära oss ett mindre statiskt synsätt på ålder. Ett nytt sätt att prata om frågor som rör åldrande kommer dessutom att locka fram innovativa lösningar för att skapa inflytande.

## **Ett livs- och motståndskraftigt samhälle**

Hela regionen kommer att vara ihopkopplat genom digital, teknisk och fysisk infrastruktur något som kommer att förenkla för individer och företag att bo och verka i hela Halland. Detta kommer även att leda till att fler platser blir attraktiva att bo och verka på.

Vi kommer att ta tillvara på estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden för att skapa inkluderande, väl gestaltade och långsiktigt hållbara miljöer.

Samhället kommer att planeras utifrån ett helhetsperspektiv, där frågor rörande klimat, energi och andra resurser samspelar. Eftersom klimatet påverkas av de utsläpp som redan skett inkluderas klimatanpassningsåtgärder i samhällsplaneringen.

I Halland ska det vara lätt att leva ett hållbart vardagsliv och genom hållbar konsumtion och produktion kommer vi att minimera våra ekologiska fotavtryck. Förutsättningar ska skapas för en fossilfri och giftfri livsmiljö samt en i övrigt minimal negativ belastning på människor och miljö.

## **Möjligheter för innovation och utforskaranda**

Genom satsningar på innovation och testarenor för innovativa lösningar kommer aktörer som vill visa på utforskaranda att kunna göra det genom medvetna prioriteringar, inköp och investeringar.

Vi kommer gemensamt att skapa en näringslivsutveckling som präglas av mer livsmedelsförädling, mer tjänsteutveckling och en snabb omvandling av nya insikter till nya erbjudanden.

Halland kommer att bli en destination för de som vill inspireras kring hållbar livsstil.

### **Ett inkluderande samhälle**

Delaktighet och "tillsammansskap" kommer att vara avgörande framgångsfaktorer för den regionala hållbara utvecklingen. För att ta oss framåt och skapa handlingskraft kommer tilliten mellan människor, men också mellan människor och samhällsinstitutioner, vara avgörande.

Tillsammans kommer vi att vara bättre rustade för det oförutsedda samtidigt som vi kommer kunna skapa ett större handlingsutrymme att driva utvecklingen framåt i riktningen mot visionen.

Den globala överenskommelsen om hållbar utveckling och den grundläggande principen att ingen ska lämnas utanför har varit ramen för den utveckling som har skett i Halland. Den har pekat ut riktningen – att alla behövs och att det är viktigt att nå de som står längst ifrån samhällsutvecklingen först.

## **4 En påminnelse om hur det var när vi startade**

I en tid av global pandemi, kantad av upprop för ökad jämlikhet och en mer hållbar livsstil inleddes resan för vår framtidsstrategi. Det var också året då människor, idéburen sektor och företag visade hur snabbt vi kan anpassa oss och hur flexibla vi kan vara när det verkligen gäller. När de fysiska mötena mellan människor begränsades så uppstod nya kreativa och digitala lösningar. Samtidigt tydliggjordes betydelsen av de fysiska mötena och de gemensamma upplevelserna.

### **Sjukvårdens rekordartade omställning**

Vår sjukvård visade under denna unika situation också prov på sin förmåga att vara flexibel och uthållig. Vårdens stora omställningsförmåga när sjukvårdsbehovet snabbt förändrades, gjorde att Halland lyckades med en snabb omställning till nya rutiner, förändrade arbetsinsatser och samverkan över organisatoriska gränser.

### **Näringsliv och sjukvård i symbios**

Erfarenheterna från pandemin gjorde det tydligt hur näringslivet kan stödja hälso- och sjukvården och att vårdens utveckling är en del av den regionala utvecklingen med innovativa lösningar som brobyggare.

### **Livet och det ekonomiska läget var gott**

Halland stod stadigt i en tid där mångårig tillväxt sett till både människor och finanser hade gett oss en rad goda medelvärden att vara glada och stolta över. Sveriges högsta förvärvsfrekvens, Sveriges längsta medellivslängd, Sveriges högsta självskattade hälsa. Detta gav oss både skattekraft och människokraft för att växa och utvecklas – för den genomsnittliga hallänningen var livet i början av 2020-talet ganska gott att leva.

### **Men hur jämställt och jämlikt var det?**

En stor utmaning för att uppnå visionen om den Bästa livsplatsen kvarstod dock – att fortsätta skapa fördelar av våra unika förutsättningar på ett sätt som gynnar alla hallänningar. Det halländska samhället präglas av ojämsställda och ojämliga villkor där faktorer som kön, etnisk härkomst, sexuell läggning etc. ledde till sårbarhet för vissa grupper. Exempelvis hade kvinnor till majoritet fortfarande huvudansvaret för hem och barn. Det tillsammans med en könssegregerad arbetsmarknad i Halland skapade de högsta inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män i riket och ett ekonomiskt beroende för kvinnorna.

### **Befolkningen blev allt äldre**

En ökad livslängd med en friskare äldre befolkning och ett lågt barnafödande ledde till att befolkningsstrukturen blivit allt mer ålderstyngd. De friska äldre hallänningarna blev allt fler men hade år 2020 inte alltid möjlighet att på sina villkor och med egen förmåga fortsätta bidra till den halländska samhällsutvecklingen. För den halländska tillväxten var de en outnyttjad resurs.

## **De 17 globala målen som riktmärke**

Det förändringsarbete som inleddes 2020 hade sin utgångspunkt i den universella handlingsplanen med 17 globala mål för en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling (Agenda 2030). Förändringsarbetet genomsyrades av ett rättighetsperspektiv som säkrar alla individers politiska och medborgerliga rättigheter, likväl de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna. Detta kommer till uttryck i den centrala principen att ingen ska lämnas utanför, som innebär att alla människor, överallt, ska kunna ta del av utvecklingens framsteg. Ingen ska lämnas utanför samhällsutvecklingen och vi ska sträva efter att nå de som är längst ifrån först.

I en halländsk kontext innebär principen ”ingen ska lämnas utanför” att tillsammans med och för invånarna utjämna spelplanen så att alla vi som bor i Halland kan förverkliga våra livsmål och bidra till samhällsutvecklingen på lika villkor. Det innebär även att vi gemensamt behöver skapa ett handlingsutrymme så att hallänningarna själva kan påverka sin livssituation och uppnå det de själva definierar som livskvalitet. Genom att ta vara på de styrkor som vi har utvecklat de gångna femton åren samt genom att möta utmaningarna med en ojämlig utveckling och klimatförändringar formar vi vägen mot en mer sammanhållen, motståndskraftig och anpassningsbar livsplats.

## 5 Ett gemensamt ramverk för Bästa livplatsen

Viktiga förutsättningar för att vi ska kunna utveckla Bästa livsplatsen är att vi klarar av att lära om, vågar göra på nya sätt, vågar skapa nya samarbetsformer och börjar förstå oss själva och vår omvärld. Och det är lättare sagt än gjort, förändringar känns nästan alltid skrämmande. Men beteendeförändringar är en avgörande faktor för att vi ska kunna nyttja våra goda förutsättningar och klara de miljömässiga och sociala påfrestningarna.

Vår strävan och vår ambition för den halländska regionala utvecklingen är att:

***A**nvända den regionala utvecklingspotentialen, dvs. ekonomiska, miljömässiga och sociala styrkor, som drivkrafter för att tillsammans ta oss an våra utmaningar. Syftet är att skapa förutsättningar för dagens och morgondagens hallänningar att forma sina egna liv och att kunna bidra till en hållbar samhällsutveckling.*

För att lyckas med vår övergripande strategiska utveckling ska vi:

- Ta tillvara de styrkor vi har utvecklat hittills
- Ta itu med våra utmaningar
- Ta oss an arbetet tillsammans

### **Ta tillvara de styrkor vi har utvecklat hittills**

Vi är med rätta stolta över de framgångar vi nått och över våra signifikanta styrkor, men vi får inte bli bekväma. Bästa livsplatsen idag är inte nödvändigtvis bästa livsplatsen imorgon.

### **Vår region präglas av närhet, tillgänglighet och god livsmiljö**

Var du än bor i Halland finns det en kommunhuvudort i närheten, även om det inte alltid är den egna kommunens huvudort. Detta ger oss möjligheten att knyta ihop stad och land på ett sammanhållet sätt, inte minst med hjälp av en utvecklad digitalisering.

Tack vare att det är enkelt att resa inom Halland och till närliggande arbetsmarknader utanför Halland blir regionen en sammanhängande helhet där det är lätt att förflytta sig utan att märka de administrativa gränserna vilket gynnar både den halländska och den sydvästsvenska utvecklingen.

Hallänningar upplever en relativt god folkhälsa, har en hög medellivslängd, upplever mindre stress än svensken i genomsnitt samt en högre grad av tillit och trygghet. Den höga förvärvsfrekvensen är sannolikt också en bidragande faktor till det goda välmåendet.

### **I Halland har vi en historia av att skapa utveckling tillsammans**

Hallands strategiska läge i kombination med att vi är en mindre region, endast bestående av sex kommuner, ger oss en enorm styrka i den regionala samhällsutvecklingen. Den geografiska närheten kompletteras av en närhet när det gäller relationer. De korta avstånden och det begränsade antalet aktörer skapar goda förutsättningar för tillit och förtroendefullt samarbete.

En stark och diversifierad idéburen sektor med studieförbund, idrottsrörelse och andra organisationer samt folkhögskolor och folkbibliotek bidrar till den demokratiska utvecklingen i Halland. Även akademien spelar en viktig roll i samhällsutvecklingen, både sett till individens utveckling samt för näringslivets utveckling och innovationsförmåga.

### **Vår region är attraktiv och har förutsättningar för en hållbar tillväxt**

Hela Halland växer, och erbjuder olika typer av livsmiljöer utifrån olika mänskliga behov. God livsmiljö erbjuds i en vid bemärkelse i Halland. Vår attraktivitet bygger på ett helhetsperspektiv där arbetsmöjligheter är en grundläggande förutsättning, som sedan byggs på med goda bostadsmiljöer, naturvärden, föreningsliv etc.

Den halländska arbetsmarknaden har under många år haft mycket god tillväxt, både vad gäller antalet anställda och lönsamhet. Strukturomvandlingen i näringslivet, som pågår oavbrutet, har inneburit att Halland idag har en relativt bra fördelning mellan tillverkande företag, företag som tillhandahåller tjänster för lokal marknad och företag som arbetar med företagstjänster.

Vi har även tydliga möjligheter till en fortsatt och hållbar tillväxt där t.ex. skogens betydelse för klimatet kommer att bli ett viktigt instrument i arbetet inom den globala koldioxidutmaningen, dels som koldioxidfälla, dels som råvara för hållbara och resurssnåla material.

### **Ta itu med våra utmaningar**

En central utgångspunkt för hållbar utveckling är att göra satsningar med kommande generationer i åtanke. Att investera i barns utveckling är en viktig väg till ett sammanhållet och motståndskraftigt samhälle med minskade skillnader i hälsa. Barn och ungas uppväxtvillkor och hälsa är en avgörande del i den regionala utvecklingsstrategin i Halland. En god start i livet syftar till barns och ungas möjligheter att växa upp med goda livsvillkor i ekonomisk trygghet och med positiva framtidsutsikter.

### **Stärka Halland genom en god och långsiktig ekonomisk utveckling**

Uppväxten liksom tiden i livet när människor bildar familj är avgörande på många sätt. Från de första levnadsåren och genom livets olika skeden behöver hallänningarna möjligheter att klara skolan, välja utbildning, skaffa och behålla ett arbete, hålla sig anställningsbara, bilda familj och åldras med skälig inkomst och god och jämlik hälsa.

### **En stärkt, jämställd och jämlik sysselsättning som motor för välfärden**

Ekonomi, och sysselsättningen i synnerhet, är en viktig motor för välfärden. Med andra ord blir sysselsättningsnivån och den arbetande befolkningen avgörande för välfärdens finansiering, inte demografin och befolkningsutvecklingen i sig.

Samtidigt kommer vi att behöva kompensera för företagens och den globala marknadens intensiva digitalisering och robotisering av sina produktionsprocesser så att olika befolkningsgrupper får möjligheter till sysselsättning och kan bidra till ekonomisk tillväxt utifrån sin egen kapacitet. På så sätt lämnas ingen utanför utvecklingen vilket här ger både individuell och samhällelig vinning.



Halland har en stor utmaning i att möjliggöra att alla hallänningar kan bidra till den ekonomiska utvecklingen på sina villkor. Den könssegregerade arbetsmarknaden, könssegregerade utbildningsval, ojämsställda löneskillnader samt diskrimineringen av sårbara grupper på arbetsmarknaden är faktorer som kräver ett aktivt arbete med att stärka jämställda och jämlika förutsättningar för sysselsättning. När allt färre behöver försörja allt fler är det viktigt att vi säkerställer att alla som kan arbeta får möjligheten att göra det och bidra till välfärden.

Å ena sidan är den ekonomiska tillväxten är nödvändig för bibehållen välfärd. Å andra sidan innebär kraven på en alltmer utbildad och inkluderad arbetskraft att välfärden i sin tur blivit nödvändig för den ekonomiska tillväxten.

### **Skapa ett innovationsklimat som en förutsättning för hållbar samhällsomställning**

En större andel äldre och en ökad livslängd är två av orsakerna till en växande efterfrågan på välfärdstjänster och en ökande total kostnad för vård och omsorg. Sjukdomar som tidigare var dödliga går idag att bota eller att leva med som kroniska.

Med en ökande livslängd uppstår nya sjukdomsmönster som kräver förändrade insatsområden för hälso- och sjukvården. Sjukvården kommer därför att behöva utveckla och förbättra omhändertagandet av äldre multisjuka invånare samt av cancerpatienter.

I en snabbföränderlig och uppkopplad värld spelar datadriven innovation och digitalisering en avgörande roll. Digitaliseringen är ett verktyg, en beteendeförändring och ett arbetssätt som kontinuerligt växer och utvecklas.

För att vi ska kunna nyttja digitaliseringens potential behövs samverkan och samordning mellan privat, offentlig sektor och idéburen sektor. Vi behöver därför skapa och upprätthålla ett innovationsklimat som möjliggör detta.

### **Möjliggöra kompetensomställning som matchar en föränderlig arbetsmarknad**

Förändringar på arbetsmarknaden till följd av bland annat digitalisering, automation och artificiell intelligens påverkar kompetensbehovet i Halland fram till 2035 och därmed finns behov av kompetensomställning.

I och med en snabbt föränderlig arbetsmarknad finns det risk att personer vars kunskaper och färdigheter inte längre efterfrågas ställs utanför arbetsmarknaden, därför behövs både dialog mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden samt möjligheten att lära hela livet. Digitalisering kan här fungera som ett verktyg för att öka individens delaktighet, stimulera kunskapsutbyte, bidra till att lösa tillgängligheten och att sudda ut geografiska gränser.

En stabil kompetensförsörjning är en förutsättning för morgondagens hälso- och sjukvård. Prognoser för tillgången på arbetskraft inom dessa områden indikerar att den brist som finns idag kommer att kvarstå framöver. Det kommer att vara en utmaning att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens samt att använda arbetsstyrkan på rätt sätt.

### **Verka för en jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård**

När det gäller det ökade behovet av vård och omsorg behöver vi kunna säkerställa kvaliteten i vården samt tillgodose att den vård och behandling som ges erbjuds på lika villkor för alla oavsett vårdgivare. Kostnadsbesparingar kan möjliggöras genom den medicinteknologiska och digitala utvecklingen, inte minst genom minskad vårdtid.

Den informationsteknologiska utvecklingen förväntas ytterligare kunna minska kostnaderna. Det reducerar behovet av vårdplatser men kan också innebära ordentliga effektivitetsvinster inte minst för läkarbesök och kommunikation på landsbygden.

Ett ökat fokus på främjande och förebyggande arbete i kombination med tidig hälsovård minskar behovet av sjukvård senare i livet.

I en scenarioanalys med sikte på 2040 undersöktes hur den framtida hälso- och sjukvården skulle kunna se ut och vad som kan komma efterfrågas av våra invånare samt av de som kommer att arbeta i vården. Analysen visade att vården förväntas gå från reaktiv sjukvård till hälsofrämjande och förebyggande – dvs. proaktiv vård.

I analysen förutses även en ytterligare förskjutning mot nära och patientcentrerad vård. En framgångsfaktor som har identifierats för detta är att samarbeta över gränser och att arbeta för att kunna hantera förändringar samtidigt som organisationen utvecklas.

### **Stärka en hållbar närmiljö och en attraktiv livsmiljö i hela Halland**

Det måste finnas förutsättningar i Halland att leva ett hållbart vardagsliv där vår konsumtion är eftertänksam och det ekologiska fotavtrycket är minimalt. En hållbar utveckling av hela Halland innefattar ett ökat fokus på cirkulär ekonomi, en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel, regionala leverantörs- och produktionskedjor, en omställning till mer lokalt baserad förnybar energi, nyttjande av den digitala utvecklingen, samt en ökad regional sammanhållning. Likaså finns behov av än mer gemensamma projekt mellan akademi, offentlig, privat sektor och idéburen sektor.

Stad och landsbygd är ömsesidigt beroende av varandra och samspelet är avgörande för en hållbar utveckling i Halland. I Halland finns en närhet mellan boende, natur- och kulturupplevelser, arbete och utbildning - en förutsättning för en attraktiv livsmiljö. Närheten mellan stad och landsbygd ger också en bra grund till att utveckla tjänster och produkter inom grön tillväxt och grön omställning.

### **Främja klimatomställning för en god livsmiljö och livskvalitet**

De klimatskadliga utsläppen måste begränsas för att minimera negativa effekterna av ett förändrat klimat. Samtidigt är klimatförändringarna redan ett faktum och därför behöver vi planera vårt samhälle för att hantera och anpassa oss till de effekter och samhällskonsekvenser som kan uppstå av ett förändrat klimat.

Vi behöver nyttja våra vattenresurser och använda dem på ett bra sätt för att tillgången på rent vatten ska motsvara vårt framtida behov. Genom satsningar på gröna värden stärks klimatanpassningsförmågan samtidigt som biologisk mångfald och folkhälsa och livskvalitet främjas. Vi måste lära oss att bruka våra naturresurser utan att förbruka dem.

En god livsmiljö möjliggör ett långt och hälsosamt liv. Tillgång till grönska, rent vatten och frisk luft möjliggör en god hälsa. Med god folkhälsa kan vi arbeta längre och bidra längre till den samhällsutveckling och den ekonomiska tillväxt vi vill se.

### **De satsningar vi gör ska präglas av helhetstänk**

Hur vi planerar, hur vi bygger, hur vi förflyttar oss, hur vi utvecklar hälso- och sjukvården, hur vi konsumerar, hur vi odlar och förädlar, hur vi nyttjar skogen och hur vi transporterar gods behöver hänga samman med hur vi fördelar våra ekologiska, sociala och ekonomiska resurser.

Hallänningarnas resbehov ska stå i centrum för utvecklingen samtidigt som klimatsmarta satsningar i transportsektor fungerar som en katalysator för omställningsarbetet och påverkar resebehoven. Transportsystemet behöver än mer knytas ihop med annan samhällsplanering.

Människors hälsa, fria tid och den ekonomiska tillväxten behöver hänga ihop. När vi exempelvis utvecklar infrastruktur behöver vi se till att arbetsmarknaden växer och att allt från kulturliv till näringsliv är diversifierat. Större infrastrukturensatsningar kan överbrygga avstånd och utöka arbetsmarknadsregionerna.

Halland är idag en transportintensiv region, något som vi inte har full rådighet över. Det är därför viktigt att vår infrastruktur skapar förutsättningar för hållbart resande och hållbara transporter.

### **Stärka Halland genom demokrati och delaktighet**

Den utvecklingsresa som vi står inför kräver en stabil grund av demokrati och tillit. Ordet demokrati används här inte enbart i betydelsen valdeltagande, utan snarare med utgångspunkten att det handlar om att göra tillsammans, ett grundantagande om att vi alla har ett ansvar för samhällsutvecklingen. Detta ansvarstagande kräver dock möjliggörandet för individen att se och ta sin roll, och en tillit till att engagemanget spelar roll och kan ge avtryck.

### **Främja delaktighet för att motverka ojämlikhet och ojämställdhet**

Hallänningarna behöver ha inflytande över sin vardag och de sociala sammanhang de ingår i oavsett vilket kön, socioekonomi, funktionalitet de har eller var de väljer att bo och leva i regionen. För att människor ska känna meningsfullhet, både individuellt och tillsammans med andra krävs det också att alla former av diskriminering och exkludering kraftigt motverkas och att de mänskliga rättigheterna säkras.

Ett aktivt arbete med delaktighet ger våra barn och unga förståelse för andra människor och gör det möjligt att ta aktiv del i olika gemenskap. Satsar vi på livslångt lärande och bildning skapar vi bättre framtidsutsikter som möjliggör den sociala rörligheten.

När människors livsvillkor försämrats, och de därtill känner sig exkluderade och utan politisk representation, ökar behoven av erkännande och samhällelig tillhörighet vilket också är starkt kopplat till den geografiska platsen de lever och bor på.

Den utsatthet som ofta präglar storstädernas förorter men som också finns i delar av Halland är ett exempel på hur socioekonomiska och sociokulturella ojämlikheter påverkar varandra. Den fysiska platsen kan ha en större påverkan på människors känsla av delaktighet i samhällsutvecklingen än identitet och värderingar.

För att motverka Hallands ojämställda och ojämlika utveckling mellan stad och landsbygd, kust och inland, hälsa, psykisk hälsa i synnerhet, försörjningsmöjligheter och inkomster, kommer det vara avgörande att vi arbetar med att öka tillit och trygghet för våra invånare och särskilt de som står längst ifrån utvecklingen.

### **Att förstärka tilliten ger en dynamisk samhällsutveckling**

Avgörande för den samhälleliga tilliten, social tillit och för att legitimera våra gemensamma ansträngningar är hur vi bygger vårt samhälle, binder ihop stad och landsbygd, tillgängliggör offentlig service, skapar tillväxt och inkluderar människor att delta i samhällsutvecklingen.

Förhållandet fungerar även omvänt, tilliten i befolkningen är i sin tur avgörande för huruvida politiska beslut anses vara legitima, i vilken mån människor är beredda att delta i samhällsutvecklingen och en förutsättning för hela vårt välfärdssystem.

Det finns idag tendenser som visar att flera sårbara grupper, som de utanför arbetsmarknaden, personer med försämrad hälsa, och utrikes födda, i genomsnitt har lägre grad av tillit. För att kunna följa principen om att ingen ska lämnas utanför behöver vi nå de som står längst ifrån genom ett aktivt arbete med tillit. Att kunna skaffa sig en grundläggande digital kompetens är en förutsättning för att kunna ta del av samhällsutvecklingen på lika villkor. Därför behöver även den digitala klyftan minskas.

### **Verka för en god, jämställd och jämlik folkhälsa i Halland**

Människors möjlighet att bidra i samhällsutvecklingen ska inte begränsas av funktionsförmåga eller i vilket skede i livet de befinner sig i. Det måste vara vår utgångspunkt i all regional samhällsutveckling. Det är viktigt att arbeta tvärsektoriellt, på flera nivåer utifrån olika gruppers behov. Vi behöver kunna erbjuda generella insatser till stora grupper av befolkningen men också väga riktat särskilt stöd där behoven är störst.

En god hälsa i befolkningen är en förutsättning för en hållbar samhällsutveckling. Halland har generellt en god hälsa i befolkningen, men skillnaderna i hälsa ökar mellan olika grupper. Ett hälsofrämjande samhälle som prioriterar insatser för en förbättrad folkhälsa gör att fler i befolkningen kan bidra till samhällets utveckling och ekonomiska tillväxt.

### **Ta oss an arbetet tillsammans**

Den enda vägen till "Halland - Bästa livsplatsen" är den som bygger på ett gemensamt arbete. Det betyder nya arbetssätt och ett partnerskap i ögonhöjd där alla samhällets aktörer, en samlad aktörskraft, har ett handlingsutrymme att bidra till den halländska utvecklingen.

De komplexa samhällsutmaningar som följer i den allt snabbare utvecklingens spår kan bara formuleras och åtgärder definieras tillsammans med de som är berörda. Detta ställer krav på en myndighetsutövning som bygger på ett aktivt medskapande med invånarna.

## **Tillsammans i Halland**

I en allt mer komplex värld blir det svårare för enskilda aktörer att klara sitt uppdrag på egen hand - och det finns därför stor potential i att involvera fler i såväl enskilda lösningar som i vår gemensamma samhällsutveckling. Därför ska vi bli ännu bättre på att ta del av varandras kunskap och kompetens, likaså att dela med oss av det vi vet och kan.

Offentlig sektor står inför ett stort omställningsarbete där partnerskap och nyttjande av den effektivitet, mobilitet och träffsäkerhet som finns i andra sektorer behöver öka. Detta kommer att innebära att sektorn behöver öppna upp sett till både strukturer som förhållningssätt. Den privata sektorns mångåriga arbete med ”tillsammansskap” har skapat både utveckling och arbetstillfällen, och bör utvecklas och utvidgas än mer.

Akademien kommer att ha en stor roll i de behov av utveckling och tillgängliggörande av ny kunskap som de kommande åren kräver av oss.

Idéburen sektor har både genom sitt uppdrag och i sin kompetens en stor roll i att stärka och utveckla demokratin genom bildning och delaktighet. Den spelar också en viktig roll i att motverka ojämlikhet i samhället och kanalisera invånarnas synpunkter och intressen i den politiska processen.

Att skapa arenor där olika grupper och perspektiv kan mötas är en viktig väg framåt – både för att öka tilliten i samhället, men också för att bryta ensamhet.

## **Tillsammans med andra utanför Halland**

Regiongränsen är en administrativ gräns och ska inte innebära ett hinder för invånare i deras möjlighet till arbete, utbildning eller liknande. Vi ska även fortsätta att bidra i och nyttja de strategiska allianser och samarbeten som förstärker Hallands utvecklingskraft tillsammans med andra regioner - såväl inom som utanför landets gränser.

Vi behöver knyta samman vår region både inom de geografiska gränserna men också med vår omvärld och tillsammans med våra invånare. Samplanering mellan olika aktörer är en förutsättning för en eftertänksam samhällsutveckling. Likaså behöver ett förstärkt gränsöverskridande nätverkssamarbete ske mellan städer och aktörer med liknande behov för att lära av varandra, ta stöd i varandra och på så sätt bygga strategiska allianser. Inte enbart för den halländska utvecklingen i sig men också för att utveckla förmågan att bidra till en bättre värld lokalt likväl som globalt.

Den globala överenskommelsen om hållbar utveckling ger oss både verktyg och ett gemensamt språk i detta arbete. Exempelvis tar klimatförändringarna inte hänsyn till geografiska gränser. Klimatarbetet behöver därför genomföras öppet, inkluderande och i kontinuerlig dialog på olika nivåer för att hitta lösningar och anpassa den regionala utvecklingen.

## **6 Tillvägagångssätt för hållbar och handlingskraftig regional utveckling i Halland**

För att lyckas med visionen och den övergripande strategin har vi tagit fram fem ömsesidigt beroende tillvägagångssätt. De ska hjälpa oss att tillämpa hållbarheten i allt vi gör, från beslut och prioriteringar till åtgärder och enskilda insatser. De ska också påminna oss om att vi behöver arbeta tillsammans och utifrån ett helhetstänk för att nå framsteg i vårt regionala utvecklingsarbete. Strategiska allianser som är gränsöverskridande och funktionella gynnar vårt kommande utvecklingsarbete. Det ger oss större handlingsutrymme att påverka den hållbara samhällsutvecklingen på lokal, regional och internationell nivå.

### **1. Ingen ska lämnas utanför samhällsutvecklingen**

Vi behöver säkerställa att de grupper av individer som står utanför samhällsutvecklingen nås genom våra prioriteringar, åtgärder och insatser. För att kunna uppnå detta behöver vi kontinuerligt uppdatera vår kunskap om hur olika grupper av individer påverkas av de beslut, prioriteringar, åtgärder och insatser vi gör.

Vi sätter människorna i centrum och inför varje prioritering, insats eller åtgärd analyserar vi vilka som berörs för att göra våra ansträngningar mer träffsäkra och effektiva. De mänskliga rättigheterna, som betonar allas lika värde, delaktighet och inflytande utgör en grund. Digitaliseringens möjligheter skapar förutsättningar för normbrytande tillgänglighet, inkludering, träffsäkerhet, närhet och effektivitet och används där det ger mervärde.

### **2. Bruka utan att förbruka ekologiska resurser**

Vi behöver säkerställa att våra resurser hanteras på ett sätt som inte lämnar negativa konsekvenser för våra barn och barnbarn. Ett ansvarsfullt resursutnyttjande för att säkra miljö, folkhälsa, biologisk mångfald samt för att motverka klimatförändringar och social oro ska genomsyra alla våra ansträngningar och satsningar.

Den tekniska och digitala utvecklingen kan möjliggöra mer effektiva insatser för en ansvarsfull resursanvändning och smarta lösningar för nödvändig omställning. Vi tar stöd av den teknologiska utvecklingen där det ger mervärde.

### **3. Anpassa ekonomiska resurser efter olika behov**

Vi behöver säkerställa att finanserna fördelas så att behoven som är störst nås av de ekonomiska prioriteringarna. Den ekonomiska tillväxten är nödvändig för bibehållet välstånd och kräver ett förändrat synsätt när det gäller sambanden mellan ekonomisk tillväxt och välfärd. Att nå de som står längst ifrån utvecklingen behöver spegla hur vi prioriterar finanserna och möjliggör för fler att bli självförsörjande för att bidra till vårt gemensamma välstånd.

Samspel mellan produktion och konsumtion behöver harmoniseras där ekonomin är medel för att uppnå målet med social sammanhållning och att det sker inom ramen för de

ekologiska resurserna vi förfogar över. Digitala möjligheter nyttjas för att effektivisera ett sådant arbete där det ger mervärde.

#### **4. Samverka för genomförandekraft**

Ingen aktör har ett ensamt ansvar, varken för strategin i sin helhet eller för de enskilda satsningarna (prioriteringar, åtgärder och insatser). Däremot har alla distinkta roller för Hallands gemensamma utveckling. Vi behöver samarbeta bortom gamla mönster av revirtänkande och gränsdragningar kring ansvar. Det handlar om förändrade synsätt och utvecklade sätt att styra och organisera i en ny tid.

Framöver krävs samarbeten över sektorsgränser, mellan organisationer, oberoende av kommungränser, som utgår från såväl vetenskaplig som erfarenhetsbaserad kunskap. Alla behöver inte vara med på allt och de som går före i utvecklingen ska driva och inspirera. Med det angreppssättet kommer olika aktörer i och utanför vår region samt våra invånare i Halland att få större handlingsutrymme att bidra till den halländska utvecklingen.

#### **5. Tillämpa ett helhetsorienterat arbetssätt**

För att möjliggöra hållbar utveckling i allt arbete vi gör behöver vi arbeta organiserat med att koppla våra enskilda satsningar till alla tre dimensioner av hållbarhet, ekonomisk, ekologisk och social. Vi ska alltid, i den mån det är relevant och ger mervärde, beskriva hur en enskild insats bidrar till helheten. Det ökar förmågan till både snabba och situationsanpassade insatser, med strategisk höjd och en omfattande omställning på så väl kort som lång sikt.





## De halländska rösterna

### – en kortfattad sammanställning av två år av samtal kring Hallands utveckling

I slutet av 2017 inleddes planeringen med att ta fram en långsiktig strategi för Hallands samhällsutveckling. För att få inspel från så många som möjligt har utgångspunkten för processen varit samtal och dialoger av olika slag – en process präglad av medskapande. Det har varit väsentligt både att nå ut till grupper som vanligtvis inte deltar i liknande samtal och att hitta fungerande former för diskussioner om dessa ganska abstrakta frågor.

Att samtalens mest intensiva fas sammanföll med pandemin och den sociala distans som då krävdes ledde till en flexibilitet i utformningen som gav oss viktiga lärdomar att ta med in i framtiden.

Samtalen påbörjades dock redan i inledningen av 2018, då med kommuncheferna och den politiska ledningen från de sex halländska kommunerna, som sedan kontinuerligt deltagit i både dialogen och utvecklingen av såväl process som produkt.

Under 2019 hölls ett lunch till lunchsamtal med 100 representanter från näringsliv, politik och offentlig sektor kring Halland som Bästa livsplats år 2035, med särskilt fokus på Halland som arbetsplats. Under 2019 hölls även dialoger med ett bredare urval av arbetsmarknadsaktörer, med idéburen sektor samt med regionpensionärsrådet. *Inkludering och helhetstänk* stod i fokus på utkomsten från alla dessa möten.

Från och med vintern 2019/2020 drog sedan medskapandeprocessen igång på allvar.

- Samtliga politiska partier som finns representerade i Regionfullmäktige har vid ett eller flera möten gett sina insikter och åsikter om Hallands utmaningar och de vägval som vi står inför.
- Idéburen sektor fortsatte att bidra till arbetet, dels i ett större dialogmöte, dels via enskilda personer generositet med sin tid och kunskap.
- Funktionshindersrådet både underströk och visade stort prov på värdet av helhetssyn och på att sätta människan i centrum.
- Arbetsmarknadens olika aktörer; fackförbund, Arbetsförmedlingen, näringslivsföreträdare och utvecklingsaktörer som Hushållningssällskapet, TEK och EMC har bidragit med många viktiga tankar kring samspel och gemensam förändringskraft. Landsbygdsföreträdare som LLUH och LRF har påmint om att hela Halland växer, och gett exempel på både utvecklingskraft och -hinder.
- Högskolan i Halmstad underströk vikten av ett offensivt förhållningssätt och av att dra nytta av våra befintliga styrkor.
- Länsstyrelsen har deltagit i både samtal och skrivprocess och har bidragit med engagemang och djup sakkunskap om klimat, jämställdhet och jämlikhet, samt Agenda 2030 som verktyg för förändring.

År 2035 kommer Hallands utveckling att ledas och drivas av en ny generation och därför var det av stor vikt för processen att få in röster från barn och ungdomar.

- Tack till alla de elever på Örnaskolan, Peder Skrivares gymnasieskola, Säröskolan, Smedingeskolan, Hålabäcksskolan, Sibbarps skola och Glänningsjö förskola som med liv och lust tog sig an våra stora och svåra frågor.

- Tack även till representanterna från LRF Ungdom, 4H och Hallands Skolidrott för era insikter om ungas vardag och Hallands utvecklingspotential som Bästa livsplats att växa upp på.

Tack även till de över tusen hallänningar som via Hallandspanelen, enkäter i Laholms byalag och via e-tjänsten på [batalivsplatsen2035.se](http://batalivsplatsen2035.se) delat med sig av sina bilder av Hallands styrkor och utmaningar, och vad som krävs av oss alla för att vi ska kunna kalla oss för den Bästa livsplatsen även om 15 år.

Via dialogprocessen har det blivit tydligt att Hallands olika nätverk till stor del består av en relativt homogen grupp av människor. Som exempel har vi i stort sett inte haft några representanter med annan etnicitet än svensk i de samtal som förts. På dialogmötet med Women on Wednesdays, ett nätverk som ska underlätta för kvinnor med utländsk bakgrund att komma in i det halländska samhället, lyftes denna utmaning genom följande citat: *"Det spelar nog särskilt stor roll i Halland där alla hör ihop. Kontaktmässigt är det sällan mer än en person mellan hallänningar, det är en helt annan situation jämfört med en storstad. Det gör att man hamnar utanför om man inte har detta kontaktnät."*

Nu har vi remissversionen av den regionala utvecklingsstrategin på plats och det är dags för nästa steg i medskapandeprocessen. Förhoppningsvis ger texterna ett bra underlag för spännande fortsatta samtal under hösten 2020. Tänk gärna till ett varv extra kring vem som bör inkluderas i dessa samtal för att ge fler perspektiv och fler röster. Från Region Hallands del står vi redo att stötta genom dialogunderlag, samtalsledning och stöd i dokumentation. Kontakta projektledare Emilie Widarsson med dina idéer och frågor på [emilie.widarsson@regionhalland.se](mailto:emilie.widarsson@regionhalland.se).

## Välkommen att lämna inspel på remissversionen av Regionala utvecklingsstrategin Halland – Bästa livsplatsen 2035

### På väg mot bästa livsplatsen

Sedan decennier tillbaka har vi i Halland strävat efter att uppfylla bodrömmar, bygga företag med kunskap och dra nytta av vårt läge. Vi har uppfyllt många mål och nu är det dags att sätta nya. Det gör vi genom en ny regional utvecklingsstrategi som är ett riktmärke för hur Halland ska utvecklas fram till 2035.

### Vi behöver hjälpas åt med att förstå vad Halland – Bästa livsplatsen 2035 innebär

Därför välkomnar vi synpunkter och inspel på remissversionen av Regionala utvecklingsstrategi ”Halland – bästa livsplatsen 2035.” Det ska hjälpa oss ta fram den regionala utvecklingsstrategi som blir vår gemensamma färdriktning.

### Hallands regionala utvecklingsstrategi i sitt sammanhang

Den regionala utvecklingsstrategin är den övergripande riktningen och vägledningen för Hallands samhällsutveckling. Regionala utvecklingsstrategin får sitt genomförande och sin uppföljning av styrdokumenterna Tillväxtstrategi för Halland, Hälso- och sjukvårdsstrategi och Kulturstrategi med kulturplan. Dessa styrdokument är i sin tur vägledande för andra strategier, planer och program som t.ex. Regional bredbandsstrategi för Halland, Regional infrastrukturplan och Trafikförsörjningsprogram.

Vi ser fram emot dina/era inspel och synpunkter på remissversionen ”Halland – Bästa livsplatsen 2035” senast den 22 december 2020.

Lämna inspel via e-post [regionen@regionhalland.se](mailto:regionen@regionhalland.se)

Lämna inspel via post Region Halland, Box 517, 301 80 Halmstad

Ange diarienummer RS170838

Skriv fritt eller utgå från följande frågor som Region Halland särskilt önskar svar på:

- Hur ser du/ni på remissversionen som helhet?
- Hur ser du/ni på förslag till ”Gemensamt ramverk för Bästa livsplatsen”
- Hur ser du/ni på förslag till ”Tillvägagångssätt för hållbar och handlingskraftig regional utveckling i Halland?”

## Sändlista, remissversion av Regional utvecklingsstrategi Halland - Bästa Livsplatsen 2035

Almi Halland	Samordningsförbundet Halland
Arbetsförmedlingen Halland	Skogsstyrelsen Halland
Bästa Samverkansplatsen	Svenskt Näringsliv Halland
Boverket	Sveriges kommuner och Regioner (SKR)
Campus Varberg	TCO Halland
Coompanion Halland	Tillväxtverket
Energimyndigheten	Trafikverket Väst
ESF-rådet	Unionen
Falkenbergs kommun	Varbergs kommun
Funktionshindersrådet	Vinnova
Företagarna Halland	
Försäkringskassan Halland	<b>Internt</b>
Halmstad kommun	Ordförande för respektive driftsnämnd samt förvaltningens funktionsadress
Halmstad Högskola	
Hushållningssällskapet Halland	Gruppledarna för de politiska partierna representerade i regionfullmäktige
Hylte kommun	
Jordbruksverket	
Jämställdhetsmyndigheten	
Kungsbacka kommun	
Laholms kommun	
LLUH	
LO-distriktet i Västsverige	
LRF Halland	
Länsstyrelsen Halland	
Polisen	
Region Jönköping	
Region Kronoberg	
Region Skåne	
Region Västra Götaland (VGR)	
Regionspensionärsrådet	

## Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 146-163

Tid: 2020-11-25 kl. 09:00

Plats: Digitalt via länk

### § 157

#### Projektansökan - Filmbyn Småland

Diarienummer: RJL 2017/1627

#### Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Bevilja Filmbyn, Småland 800 000 kr för slutåret 2021
2. Förskott av bidraget är möjligt
3. Finansiering sker från Regionala utvecklingsmedel

#### Sammanfattning

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet tog 2015-11-24 beslut om att stödja Filmbyn Småland med sex miljoner under uppbyggnaden av verksamheten och man tog då också ett inriktningsbeslut om att stödja Filmbyn Småland med 800 000 kr om året t.o.m. 2021.

#### Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-10-30
- Ansökan från Filmbyn 2020-10-29
- Lägesrapport/delårsrapport från Filmbyn per 2020-08-31

#### Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Gun Lusth (M) yrkar att bidraget avslås.

Rune Backlund (C) och Monica Samuelsson (KD) tillstyrker föreliggande förslag samt noterar att 2021 är det sista året för finansiering.

#### Beslutsgång

Ordföranden finner att presidiet beslutar i enlighet med föreliggande förslag.

#### Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

#### Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

## Projektansökan – Filmbyn Småland

### Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

1. Beviljar Filmbyn, Småland 800 000 kr för 2021
2. Förskott av bidraget är möjligt
3. Finansiering sker från Regionala utvecklingsmedel

### Sammanfattning

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet tog 2015-11-24 beslut om att stödja Filmbyn Småland med sex miljoner under uppbyggnaden av verksamheten och man tog då också ett inriktningsbeslut om att stödja Filmbyn Småland med 800 000 kr om året t.o.m. 2021.

### Information i ärendet

Filmbyn Småland (f.d. Barnfilmbyn) invigdes i juni 2017. Filmbyn Småland är ett unikt besöksmål på temat film för barn, unga och deras familjer och en mötesplats för ett regionalt filmcentrum.

Eksjö kommun har tagit över fastigheten och sänkt hyran, man ger också ett kommunalt bidrag på 185 000 om året, delar av styrelsen (som är förtroendevalda och tjänstepersoner i kommunen) deltar också aktivt med utveckling och stöd av verksamheten utan ersättning. Kommunens bidrag är i samma storleksordning som Region Jönköpings läns stöd.

Filmbyn har trots pandemin haft ett besöksantal på närmare 7800 hittills under 2020 men detta är mycket lägre än man budgeterat för.

Då 2021 är det sista år som inriktningsbeslutet, från starten av projektet, gäller bör det inför 2022 utredas på vilket sätt Region Jönköpings län har möjlighet att stödja Filmbyn fortsättningsvis.

### Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-10-30
- Ansökan från Filmbyn 2020-10-29
- Lägesrapport/delårsrapport från Filmbyn per 2020-08-31

### Beslut skickas till

Filmbyn, Småland

REGIONLEDNINGSKONTORET

Ulf Fransson  
T.f. Regional utvecklingsdirektör

Ante Jankovic  
Sektionschef attraktivitet och livsmiljö

## Ansökan om stöd

### 1.1 Allmänna uppgifter

Projektnamn: Filmbyn 2021

Ansökansid: 135339

Ärendeid: 20296594

Typ av finansiering: Regionala projektmedel

Sista ansökningsdag:

Ansvarig organisation: REGION JÖNKÖPINGS LÄN

### 1.2 Stödsökande

Namn: Ideella fören Barnfilmbyn Mariannelund Org.Nr: 802491-2795

med firma

Spilhammarvägen 4

59897 Mariannelund

Sverige

#### Arbetsställe

Namn:

Arb.ställenr.: 55606263

Postadress:

Besöksadress:

Spilhammarvägen 4

Spilhammarvägen

4

59897 Mariannelund

59897 Mariannelund

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet? Ja

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF? Nej

Hemsida [www.filmbyn.se](http://www.filmbyn.se)

### 1.3 Samverkanspart

Namn: HB Katthult

Org.Nr: 916422-3522

Postadress:

Hantverksgatan 12

59898 Mariannelund

Sverige

#### Arbetsställe

Namn:

Arbetsställenr.: 20923629

Postadress:

Besöksadress:

Hantverksgatan 12

Hantverksgatan 12

59898 Mariannelund

59898 Mariannelund

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet? Nej

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF? Nej

Namn: Astrid Lindgren Förvaltning AB

Org.Nr: 556896-7052



Postadress:  
Östermalmsgatan 87 C C/o Nils Nyman  
11459 Stockholm  
Sverige

### Arbetsställe

Namn: Arbetsställenr: 53953832  
Postadress: Besöksadress:  
Östermalmsgatan 87 C Nils Nyman Östermalmsgatan 87 C  
11459 Stockholm 11459 Stockholm

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet? Ja

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan  
upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF? Nej

Namn: Astrid Lindgrens Näs Vänfören Org.Nr: 802496-4366  
Postadress:  
Ringvägen 6 C/o Anna-Lena Nilsson  
57790 Vena  
Sverige

### Arbetsställe

Namn: Arbetsställenr:  
Postadress: Besöksadress:

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet? Nej

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan  
upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF? Nej

Namn: Astrid Lindgrens Värld AB Org.Nr: 556303-3033  
Postadress:  
59885 Vimmerby  
Sverige

### Arbetsställe

Namn: Arbetsställenr: 26192237  
Postadress: Besöksadress:  
. Lundgatan  
59840 Vimmerby 59840 Vimmerby

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet? Nej

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF? Nej

#### **1.4 Betalningssätt**

Typ av konto: Bankgiro

Kontonummer: 5173-0224

Detaljerad info:

#### **1.5 Projektinformation**

##### **Vilket/vilka problem vill projektet lösa?**

Filmbyn Småland ska förena 1970-talets teknik för filmskapande för barn med framtidens nya tekniker och koncept för interaktivitet och kommunikation så att barn blir medskapande på plats och på distans. Filmbyn Småland är inte bara en stor och viktig besöksnärlings- och kultursatsning, det är även en väldigt viktig satsning för landsbygdsutvecklingen i Region Jönköpings län

##### **Sammanfattande beskrivning till Projektbanken**

Filmbyn Småland ska bli en aktivitetsplats där besökarna kan få uppleva och återuppleva barnfilm och bli delaktiga i skapandet av film, rörliga bilder och berättelser. Den ska präglas av höga ambitioner när det gäller tillgänglighet, delaktighet och integration. Anläggningen ska byggas utifrån barnens perspektiv och stimulera upptäckarglädje, kreativitet och aktivitet. Filmbyn Småland ska innehålla en utställningsdel, en aktivitetsdel (filmstudio) och en servicedel samt lek- och aktivitetsplatser utomhus.

##### **Vilken/vilka är projektets målgrupp(er)?**

Vår vision är att bli den naturliga mötesplatsen för svensk barnfilm. Genom utställningar, seminarier, barnfilmfestivaler, pedagogiskt arbete, samt ett modernt och experimentellt aktivitetscentra, ska bra barnfilm synliggöras och ett barnkulturcentrum inom film skapas.

##### **Vad förväntar ni er att projektets planerade aktiviteter ska leda till för målgruppen på kort sikt?**

Filmbyn Småland ska bli en aktivitetsplats där besökarna kan få uppleva och återuppleva barnfilm och bli delaktiga i skapandet av film, rörliga bilder och berättelser. Den ska präglas av höga ambitioner när det gäller tillgänglighet, delaktighet och integration. Anläggningen ska byggas utifrån barnens perspektiv och stimulera upptäckarglädje, kreativitet och aktivitet. Filmbyn Småland ska innehålla en utställningsdel, en aktivitetsdel (filmstudio) och en servicedel samt lek- och aktivitetsplatser utomhus

##### **Vilka effekter - hos målgruppen eller i samhället - förväntar ni er att projektet uppnår på lång sikt?**

Målet för Filmbyn Småland är att bli något mer än en besöksanläggning. Den ska vara ett samarbetsprojekt med skolor, föreningsliv och näringsliv. Den ska vara ett utvecklingscentrum för att nå ut till förskolor och skolor i regionen. Den ska utanför besöksäsong kunna fungera som konferenscentrum. Visionen är att skapa en nod för barnfilm i Sverige. Genom utställningar, seminarier, barnfilmfestivaler, pedagogiskt arbete, möjlighet att prova på att spela

in film samt en modern och interaktiv avdelning, ska bra barnfilm synliggöras och ett barnkulturcentrum inom film skapas.

#### **Hur ska projektet organiseras och styras?**

Verksamheten styr och leds av styrelsen. För genomförande av aktiviteter finns utsedd drift/utvecklingsledare som är direkt underställd styrelsen. Regionen har möjlighet till att tillsätta en plats i styrelsen för insyn i verksamheten

#### **Hur ska projektet avgränsas från ordinarie verksamhet?**

Föreningen har ingen ordinarie verksamhet utöver den i denna ansökan redovisat projekt. Projektet är 5-årigt (juni 2017- juni 2022 ). Denna ansökan avser budgetåret 2021.

#### **Hur är hållbarhetsaspekter integrerade i projektet?**

Den ska präglas av höga ambitioner när det gäller tillgänglighet, delaktighet och integration. Anläggningen har byggts utifrån barnens perspektiv och stimulera upptäckarglädje, kreativitet och aktivitet.

#### **Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj land**

Sverige

#### **Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj län**

Jönköping

#### **Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj kommun**

Gislaved, Jönköping, Mullsjö, Vaggeryd, Gnosjö, Sävsjö, Vetlanda, Habo, Eksjö, Aneby, Värnamo, Nässjö, Tranås

### **1.6 Tid och aktivitetsplan**

<b>Aktivitet</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Startdatum - Slutdatum</b>	<b>Kostnad</b>
Utvecklingscentrum för Barnfilm	Genom utställningar, seminarier, barnfilmfestivaler, pedagogiskt arbete, samt ett modernt och experimentellt aktivitetscentra, ska bra barnfilm synliggöras och ett barnkulturcentrum inom film skapas. Detta ska utvecklas i nära samarbete med Film i Jönköpings län, Reaktor Sydost och Svenska Filminstitutet samt andra relevanta organisationer.	2021-01-01 - 2021-12-31	800 000

## 1.7 Budget

### Kostnader

Kostnadslag	2021									Totalt
Personal: Löner, social avgifter, pensionskostnader, utbildning, arvoden mm	1 620 000									1 620 000
Kontor och administration: Telefoni, administration, IT-tjänster, bankkostnader, konsultarvoden, representation, redovisningstjänster, revisor mm	215 000									215 000
Utrustning: Förbrukningsmaterial, förbrukningsinventarie r, varor, marknadsföring	560 000									560 000
Investeringar, materiel och lokaler: Hyra, el, värme, lokalkostnader, vatten, underhåll	1 625 000									1 625 000
<b>Summa kostnader</b>	<b>4 020 000</b>									<b>4 020 000</b>
<b>Projektintäkter</b>										
<b>Summa faktiska kostnader</b>	<b>4 020 000</b>									<b>4 020 000</b>
<b>Bidrag annat än pengar</b>										
<b>Summa bidrag i annat än pengar</b>										<b>0</b>
<b>Summa totala kostnader</b>	<b>4 020 000</b>									<b>4 020 000</b>

### Finansiering

Finansiär	2021									Totalt
<b>Offentligt bidrag annat än pengar</b>										
<b>Totalt offentligt bidrag annat än pengar</b>										<b>0</b>
<b>Offentlig kontantfinansiering</b>										
<b>Total offentlig kontantfinansiering</b>										<b>0</b>

Finansiär	2021										Totalt
<b>Total offentlig finansiering</b>											<b>0</b>
<b>Privata bidrag annat än pengar</b>											
<b>Total privat bidrag annat än pengar</b>											<b>0</b>
<b>Privat kontantfinansiering</b>											
Besökare: Entréintäkter	1 510 000										<b>1 510 000</b>
Besökare: Försäljning restaurang, shop samt konferens mm	1 710 000										<b>1 710 000</b>
<b>Total privat kontantfinansiering</b>	<b>3 220 000</b>										<b>3 220 000</b>
<b>Total privat finansiering</b>	<b>3 220 000</b>										<b>3 220 000</b>
<b>Summa medfinansiering</b>	<b>3 220 000</b>										<b>3 220 000</b>

#### Stödfinansiering

Finansiering	2021										Totalt
Stödfinansiering	800 000										<b>800 000</b>

#### Sammanställning

Stödandel av faktiska kostnader	19,90%
Stödandel av stödgrundande finansiering	19,90%
Stödandel av total finansiering	19,90%
Andel annan offentlig finansiering	0,00%
Andel offentlig finansiering	19,90%
Andel privat finansiering	80,10%

## 1.8 Förskott

Sökt förskottsbelopp: 800 000

Motivering: Verksamheten finansieras till största del genom besöksintäkter. Dessa intäkter erhålles till den absolut största delen under somrarmånaderna juni - aug . Utvecklingsarbetet sker under lågsäsong från september till maj. För att klara likviditeten under verksamhetsåret krävs ett förskott

## 1.9 Mina kontakter

Namn:	Anette Grönqvist
Telefonnummer:	
Mobiltelefonnummer:	070-3917600
E-postadress:	anette.gronqvist@baks.se
Roll:	Ekonomi
Namn:	Katja Roselli
Telefonnummer:	
Mobiltelefonnummer:	0733944887
E-postadress:	katja@filmbyn.se
Roll:	Projektledare
Namn:	Markus Kyllenbeck
Telefonnummer:	
Mobiltelefonnummer:	070-7157079
E-postadress:	markus.kyllenbeck@eksjo.se
Roll:	Kontaktperson

## 1.10 Dokument

Filnamn:	Originalansökan
Beskrivning:	Inkommen originalansökan - Maskinläsbart format
Uppladdningsdatum:	2020-10-28

**Delårsredovisning**  
per 31 augusti 2020  
**Filmbyn Ideell förening**  
**Snickerboa Mariannelund AB Svb**

Allmänt om verksamheten

Filmbyn Småland är ett besöksmål med museum, restaurang och butik, samt ett aktivitetscentrum med fokus på barnfilm och svensk filmhistoria.

Verksamhetsåret 2020 per 31 augusti

*Ekonomi*

Verksamhetsåret per sista augusti har till stor del präglats av Covid-19 och ägnats åt att säkra drift av verksamhet på ett sätt som möjliggör kvalitativ verksamhet och intäkter, under förutsättning av att restriktioner efterlevs och säkerheten för besökare och andra säkerställs. Lokalkostnaderna har i överenskommelse med hyresvärden (Eksjö Industribyggnadsbolag) sänkts under april till juni med hänvisning till den situation besöksnäringen befinner sig i. Ny verksamhetschef, Katja Roselli, har anställts från och med 1 maj 2020.

*Besöksstatistik*

I budget för 2020 budgeterades för 14 000 besökare i utställningen och en intäkt avseende entréavgifter på 2 100 tkr. Denna budget skrevs emellertid innan vetskap om Covid-19, och har av naturliga skäl inte kunnat nås.

Totalt per 31 augusti har Filmbyn Småland haft 7 777 betalande besökare, vilket är ett anmärkningsvärt högt besöksantal med hänsyn till rådande omständigheter. Nytt för 2020 är även att Filmbyn Småland håller helgöppet året runt, och lockar därmed besökare under hela året.

Under skollov anordnas, utöver utställningen och den öppna restaurangen, aktiviteter för besökare, vilket förväntas öka besöksantalet.

Utöver utställningen lockar den nya restaurangsatsningen många besökare, och även butiken lockar kunder i högre utsträckning än tidigare.

Bland annat har flera företags- samt föreningsevents har genomförts i Filmbyn Smålands regi, och två nätverksträffar för lokala företag och entreprenörer är inplanerade på Filmbyn Småland under hösten 2020.

### *Utställningen*

Upprustning och underhåll av utställningen och tekniken har gjorts under året. Noggrann städning av utställningen har genomförts.

Diskussioner har inletts med utställningsproducent Ingmarie Halling och scenograf Bengt Fröderberg om en ny utställningsdel, då Filmbyn Småland getts tillgång till originalrekvisita från filmen om Nils Karlsson Pyssling.

Inför sommarsäsongen 2020 gjordes förändringar i entré- samt restaurangmiljön, i syfte att få dessa att bli integrerade i känslan av utställningen. Nya inredningsdetaljer, personalkläder, fotografier och en genomtänkt visuell kommunikation skapar numera en känsla av att kliva in i Astrid Lindgrens filmvärld redan när besökarna kommer in genom entrédörrarna.

Även maten som serveras i restaurangen stämmer överens med utställningens tema och känsla.

### *Marknadsföring/PR*

Som ett resultat av aktiv kommunikation gentemot lokal, regional och nationell media har Filmbyn Småland under 2020 fått mycket positivt utrymme bland annat hos stora mediala aktörer som SVT, Aftonbladet och Expressen. I samarbete med Smålands Turism har Filmbyn Småland även lyfts i helsidesuppslag i Dagens Nyheter, Sydsvenskan och Aftonbladet samt hos inflytelserika aktörer på sociala medier, bland andra influencerfamiljen The Swedish Family med över 264 000 prenumeranter på Youtube och 90 000 följare på Instagram.

Lokal och regional press har gett Filmbyn Småland mycket positivt utrymme under året.

Under året har Filmbyn Småland tagit hjälp av PR-byrå Gul PR. Samarbetet har lett till att Filmbyn Småland omnämns i ett stort antal digitala media.



Fokus i marknadsföringen har varit de digitala medierna. Men även tryckta annonser och marknadsföringsplatser har använts i marknadsföringen under året.

Marknadsföringen har riktats mot den inhemska marknaden, med anledning av rådande situation och reserestriktionerna som kraftigt begränsat möjligheterna till besök av utländska turister, särskilt under årets andra och tredje kvartal.

### *Butiken*

Butiken på Filmbyn Småland har utvecklats och uppdaterats vad avser inredning, organisering och display av produkter. Totalt har varor sålts för 203 tkr, vilket ger ett genomsnitt per besökare på 26 kr. Genomsnittsköpet per besökare föregående år var 20 kr, vilket ger en ökning på 30%.

### *Restaurangen*

Det har gjorts en nysatsning på restaurangen, som även detta år drivs i egen regi. Satsningen har inte inneburit några betydande kostnader i investeringar.

Den totala försäljningen i restaurangen var per 31 augusti 868 tkr. Intäkten för hela året var budgeterad till 650 tkr. Detta kan jämföras mot föregående års intäkt på hela året på 537 tkr.

I juni 2020 fick restaurangen alkoholservingstillstånd, och har under sommarsäsongen haft mat- och alkoholserving på eftermiddagar, samt kvällstid på lördagar och söndagar.

### *Samarbeten*

Filmbyn Småland har under 2020 utvecklats till ett naturligt nav för samarbeten med lokala entreprenörer, konsthantverkare och matproducenter.

I samarbete med Cykla i filmlandskapet Småland har Filmbyn Småland under 2020 erbjudit:

- Paket med heldagsupplevelse: besök i utställningen, lunch i restaurangen samt cykeltur till inspelningsplatserna från Astrid Lindgrens filmer.
- Yoga samt brunch i skogsbrynet intill Filmbyn Småland
- Äppelpajtävlingen "Smålands godaste äppelpaj"

Filmbyn Småland samarbetar med flera olika lokala matproducenter och mathantverkare:

- Norrby Ängar (nötkött)
- Björntorps potatis samt Axelssons i Aby (potatis)
- Glada utegrisar (fläskkött)
- Gårdsrosteriet (kaffe)
- Bäck lantbruk (svamp)
- Råven och osten (ost)

Filmbyn Småland har under året samarbetat med lokala konsthantverkare som sålt sina produkter i butiken.

Filmbyn Småland samarbetar kontinuerligt med Eksjö Stadshotell.

### *Sammanfattning*

Året 2020 har präglats av Covid-19 och stor osäkerhet inom besöksnäringen. Under andra kvartalet rådde strikta reserestriktioner såväl inrikes som utrikes, vilket påverkade verksamheten i mycket stor utsträckning.

Filmbyn Småland har emellertid under 2020 genomgått en betydande utveckling och mött mycket god respons från besökare, media, lokalbefolkning och samarbetspartners.

Man bör särskilt beakta de besökssiffror Filmbyn Småland kan redovisa mot rådande situation inom besöksnäringen. I jämförelse med liknande verksamheter visar Filmbyn Småland ett mycket gott resultat under rådande omständigheter.

## Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 146-163

**Tid:** 2020-11-25 kl. 09:00

**Plats:** Digitalt via länk

### § 158

#### Verksamhetsbidrag kultur 2021

Diarienummer: RJL 2020/2290

#### Beslut

Presidiet föreslår nämnden besluta i enlighet med Kulturutskottets förslag

1. Bevilja 8 878 000 kronor i verksamhetsbidrag till organisationer enligt redovisad sammanställning ur nämndens anslag för bidrag inom kulturområdet.
2. Kultivera tilldelas 300 000 kronor.
3. Resterande 130 000 kronor övergår inom ramen för projektbidrag.
4. Share Music tilldelas utöver uppräknig ett tillskott på 338 000 kronor enbart för verksamhetsåret 2021 om totalt 1 000 000 kronor.

#### Sammanfattning

Nämndens totala budget för 2021 innehåller ett anslag på 13,1 miljoner kronor för bidrag inom kulturområdet. Anslaget ändamål är att utifrån den regionala kulturplanens mål och inriktningar ge stöd till organisationer, sammanslutningar och enskilda. Bidrag kan ges i form av verksamhetsbidrag, projektbidrag och arrangörsbidrag.

#### Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag kulturutskottet 2020-11-19
- Tjänsteskrivelse daterad 2020-11-17
- Bilaga, översikt för nya sökanden av verksamhetsbidrag
- Ansökningar om verksamhetsbidrag RJL 2020/2291

#### Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

#### Beslutets antal sidor

1

## Kulturutskott - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 15-19

Tid: 2020-11-19 kl. 09:00

Plats: Digitalt via länk

### § 18

#### Verksamhetsbidrag kultur 2021

Diarienummer: RJL 2020/2290

#### Beslut

Kulturutskottet föreslår presidiet

1. Bevilja 8 878 000 kronor i verksamhetsbidrag till organisationer enligt redovisad sammanställning ur nämndens anslag för bidrag inom kulturområdet.
2. Kultivera tilldelas 300 000 kronor.
3. Resterande 130 000 kronor övergår inom ramen för projektbidrag.
4. Share Music tilldelas utöver uppräknig ett tillskott på 338 000 kronor enbart för verksamhetsåret 2021 om totalt 1 000 000 kronor.

#### Sammanfattning

Nämndens totala budget för 2021 innehåller ett anslag på 13,1 miljoner kronor för bidrag inom kulturområdet. Anslaget ändamål är att utifrån den regionala kulturplanens mål och inriktningar ge stöd till organisationer, sammanslutningar och enskilda. Bidrag kan ges i form av verksamhetsbidrag, projektbidrag och arrangörsbidrag.

#### Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-11-17
- Bilaga, översikt för nya sökanden av verksamhetsbidrag
- Ansökningar om verksamhetsbidrag RJL 2020/2291

#### Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Kulturutskottet föreslår att Kultivera tilldelas 300 000 kronor för att matcha bidrag som lämnas från Tranås kommun och att resterande 130 000 kronor övergår till ramen för projektbidrag.

Kulturutskottet poängterar även att det är av vikt att vid beslut i ANA-nämnden förtydliga om dessa är 3-åriga verksamhetsstöd eller bara för verksamhetsåret 2021.

#### Beslutet skickas till

Presidiet, nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

#### Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

## Kulturbidrag, verksamhetsbidrag 2021

### Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Beviljar 9 008 000 kronor i verksamhetsbidrag till organisationer enligt redovisad sammanställning ur nämndens anslag för bidrag inom kulturområdet

### Sammanfattning

Nämndens totala budget för 2021 innehåller ett anslag på 13,1 miljoner kronor för bidrag inom kulturområdet. Anslaget ändamål är att utifrån den regionala kulturplanens mål och inriktningar ge stöd till organisationer, sammanslutningar och enskilda. Bidrag kan ges i form av verksamhetsbidrag, projektbidrag och arrangörsbidrag.

### Information i ärendet

Region Jönköpings län ger verksamhetsbidrag till kulturorganisationer i Jönköpings län. Organisationerna ska bedriva permanent verksamhet och ha sin huvudsakliga verksamhet inom kulturområdet. Verksamheten ska vara viktig för regionens kulturpolitiska infrastruktur. För att vara aktuell för verksamhetsbidrag ska organisationen:

- Bidra till att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin samt den regionala kulturplanen
- Ha regional betydelse genom att bidra till länets kulturutveckling, attraktionskraft och livsmiljö samt bidra till tillgång till kultur i hela länet
- Samarbeta och samverka med andra aktörer
- Arbeta med ett hållbarhetsperspektiv och bidra till en hållbar utveckling inom de tre dimensionerna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet
- Arbetar för att uppfylla ett eller fler kulturpolitiska prioriteringar i den regionala kulturplanen

Storleken på verksamhetsbidraget beror på verksamhetens omfattning samt hur väl den stödjer den regionala kulturplanens mål och inriktning, samt hur mycket som finns att fördela inom ramen.

<b>Ansökande organisation</b>	<b>Sökt belopp 2021</b>	<b>Beviljat för 2020</b>	<b>Förslag belopp 2021</b>
<b>Befintliga verksamheter</b>			
Huskvarna Folkets park	300 000	200 000	204 000
Jönköpings läns arkivförbund	50 000	51 000	50 000
Jönköpings läns bygdegårdsdistrikt	40 000	39 000	40 000
Jönköpings läns hembygdsförbund	100 000	98 000	100 000
Jönköpings läns hemslöjdsförbund	53 000	44 000	45 000
Jönköpings läns konstförening	30 000	26 000	27 000
Kultivera	430 000	421 000	430 000
Scenen Sofiehof Underjord	350 000	200 000	204 000
ShareMusic and Performing Arts	2 000 000	649 000	1 000 000
Skådebanan Jönköpings län	250 000	205 000	210 000
Sftl. Kulturresevatet Åsens by	700 000	300 000	306 000
Stiftelsen Smålands konstarkiv	544 500	533 000	544 000
Sveriges konstföreningar JKPG län	30 000	24 000	25 000
Sydöstra Folkets hus parkregion	75 000	75 000	75 000
Teateri	1 300 000	1 027 000	1 048 000
Österängens konsthall	550 000	359 000	366 000
<i>DELSUMMA</i>	<i>6 802 500</i>	<i>4 251 000</i>	<i>4 674 000</i>
<b>Nya ansökningar som föreslås beviljas verksamhetsbidrag</b>			
SmåLit - Smålands litteraturfestival	200 000	-	200 000
Minopera	330 000	-	175 000
JONK! Scenkonst	803 700	-	300 000
<i>DELSUMMA</i>	<i>1 333 700</i>	<i>-</i>	<i>675 000</i>
<b>Nya ansökningar som föreslås avslag</b>			
Afro Scandinavia JKPG	200 000	-	0
Jönköpings kammarkör	125 000	-	0
Jönköpings litteraturhus	500 000	-	0
Föreningen Kulturhuset i Jkpg	1 000 000	-	0
Scenkonst Jönköping	230 000	-	0
Småland Live	900 000	-	0
<i>DELSUMMA</i>	<i>2 955 000</i>	<i>-</i>	<i>0</i>
<b>Kultursamverkansmodellen</b>	<b>Totalt ansökt anslag ink statligt stöd 2021 *</b>	<b>Beviljat regionalt anslag 2020</b>	<b>Förslag regionalt anslag 2021</b>
Jönköpings läns folkrörelsearkiv	2 053 992	1 948 000	1 987 000
Riksteatern Jönköpings län	1 331 000	558 000	570 000
Vandalorum	2 709 000	1 080 000	1 102 000
<i>DELSUMMA</i>	<i>6 093 992</i>	<i>3 586 000</i>	<i>3 659 000</i>
<b>SUMMA TOTALT</b>	<b>17 185 192</b>	<b>7 837 000</b>	<b>9 008 000</b>

Kommentarer
<p><b>ShareMusic and Performing Arts</b> Verksamheten föreslås få en tillfällig ökning av anslaget för verksamhetsåret 2021 i väntan på nationellt långsiktigt stöd inom Kultursamverkansmodellen. Verksamheten får även likande stöd från Västra Götalandsregionen och Region Skåne. Dialog om nationellt långsiktigt stöd har inletts med ovan nämnda regioner och Kulturrådet.</p>
<p><b>SmåLit - Smålands litteraturfestival</b> Smålands litteraturfestival står för litterär kvalitet, lokal förankring, aktualitet och mångfald. En litterär mötesplats där författare, förlag och litterär verksamhet kan möta den breda allmänheten. Festivalen stärker intresset bland medborgarna för läsandet och litteraturen. Festivalen har under tre år med utvecklingsbidrag från Region Jönköpings län förvaltat projektet mycket bra och har etablerat sig som en återkommande litterär fest i Jönköpings län. Festivalen är ett samarbete och en samverkan mellan fyra kommuner (Jönköping, Värnamo, Tranås och Eksjö), Jönköpings Posten, Smålands Tidningen, Tranås Tidning, Värnamo Nyheter och Region Jönköping län.</p>
<p><b>Minopera</b> Minopera startades 2015 som Min(i)opera och var till en början opera för och med barn. Utbudet har med tiden utvecklats och sträcker sig idag från pjäser för barn till opera för vuxna och är i dagsläget den enda aktören i länet inom konstformen opera. Gruppen drivs av viljan att öka tillgängligheten av genren opera för alla åldrar, vill vara en opera för alla där tillgänglighet är nyckelbegreppet i deras arbete. De samverkar brett, initierar och deltar i tvärkonstnärliga projekt och uppstår stöd från Jönköpings kommun.</p>
<p><b>JONK! Scenkonst</b> JONK! Scenkonst är en plattform för samtida nationell och internationell scenkonst och har utvecklats och förvaltat utvecklingsbidrag som de uppburit flertal år mycket väl med goda resultat. På ett strategiskt sätt arbetar de för att etablera nycirkus och samtida cirkus i Jönköping län och har sedan starten fått bra fäste på flera platser i länet. Arbetar med lokal förankring och med att skapa noder för cirkusen i exempelvis Vetlanda som dessutom är en speciell plats med kulturarv kopplat till konstformen då det historiskt var platsen där många cirkussällskap övervintrade. Verksamheten har ett tydligt fokus och inriktning på mångfald och tillgänglighet, både konstnärligt och publikt, och deras arbete ger arbetstillfällen för både regionala och nationella utövare och pedagoger. Verksamhetens mål är att cirkusverksamheten i Jönköpings län är av nationell och internationell betydelse för cirkusens utveckling.</p>
<p>Följande ansökningar bedöms inte i tillräcklig utsträckning nå upp till beslutade kriterier för verksamhetsbidrag enligt gällande riktlinje och policy:</p>
<p><i>Afro Scandinavia JKPG</i></p>
<p><i>Jönköpings kammarkör</i></p>
<p><i>Jönköpings litteraturhus</i></p>
<p><i>Föreningen Kulturhuset i Jönköping</i></p>
<p><i>Scenkonst Jönköping</i></p>
<p><i>Småland Live</i></p>

\* I detta ärende behandlas enbart den regionala delen av det totala stödet till verksamheterna inom Kultursamverkansmodellen. Den statliga delen av det totala stödet till verksamheterna fördelas när beslut om fördelning från Kulturrådet inkommer efter årsskiftet.

### **Beslutsunderlag**

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-11-17
- Bilaga, översikt för nya sökanden av verksamhetsbidrag
- Ansökningar om verksamhetsbidrag RJL 2020/2291

### **Beslut skickas till**

Utbildning och Kultur – Stab

REGIONLEDNINGSKONTORET

Ulf Fransson  
Tf. Regional utvecklingsdirektör

Ante Jankovic  
Sektionschef attraktivitet och livsmiljö



## Verksamhetsbidrag 2021, nya sökanden

Sökande	Verksamhet	Sökt belopp
Scenkonst Jönköping	Ska främja scenkonst i länet av hög kvalitet. Dessutom bidra till kultur med kontinuitet, kvalitet och mångfald och samtidigt förbättra arbetsvillkoren för fria scenkonstaktörer i regionen genom att stärka samarbetet mellan olika producenter och arrangörer. Producera och arrangera och främja samarbete. I budgeten för kommande år är personalkostnader största post.	230 000
SmåLit – Smålands litteraturfestival	SmåLit blir en kraftsamling för litteraturen och litteraturutövarna i länet. Genom att mötas och göra något stort och nyskapande tillsammans tar litteraturen mer plats och blir känd för en bredare målgrupp. Arrangeras i fyra kommuner i länet. Vill under 2021 bredda och fördjupa de internationella samarbetsformerna. I budgeten för kommande år är kostnaderna för löner och arvoden störst.	200 000
JONK! Scenkonst	Samtida cirkuskonst. Hälften av verksamheten riktad till barn och unga genom cirkusskolor. Samverkar med både fria utövare, civilsamhälle och institutioner. Finns nu möjlighet att skapa produktionsplattformar då grunden är lagd med residenslokal, residensboende och värdskap. I budgeten för kommande år är personalkostnaderna störst	803 700
Minopera	Är en opera för människor oavsett var de befinner sig i landet och oavsett vilken bakgrund de har. Tillgängligheten till opera i länet är dålig och Minopera har de senaste åren kunna fylla detta glapp, har nått ut till 12 kommuner i länet. Strävar efter att i möjligaste mån samarbeta med professionella kulturskapare bosatta i länet. I budgeten för kommande år är gager och löner största posterna.	330 000
Föreningen Kulturhuset i Jkpg	Verksamhet bara i Jönköpings kommun. Ska verka för en fri och levande kultur, vill stimulera alternativa och ickekommersiella verksamheter. Mötesplats för fri och levande kultur. Den största kostnaden i budgeten för kommande år är lokalkostnader som betalas av JKPG kommun i hyresersättning	1 000 000
Småland Live	I dagsläget genomför Småland Live sin verksamhet med stöd från riksorganisationen Svensk Live. Smålands Live har startat 2020. Svensk Live är den svenska livemusikens röst och arbetar för att främja, stötta och utveckla livemusiken. Småland Lives syfte är att stärka infrastrukturen för alla de genrer som ingår i begreppet popmusik. Ett nätverk som arbetar med kunskap, kontakter och kompetens men också genom att stärka arrangörernas ekonomi så att de kan genomföra fler konserter. I budgeten för kommande år är stöd till arrangörer största post.	900 000
Jönköpings kammarkör	En kör med höga konstnärliga ambitioner vid flera tillfällen anlitade av SMOt. Genom varierad repertoar är man tillgänglig för en bred publik. I budgeten för kommande år är de största posterna dirigent arvode och resekostnader.	125 000
Afro Scandinavia Jkpg	Driver egen studio på Råslätt. Vill nå ungdomar även utanför Jönköping med en mobil studio. I ett projekt vill man upptäcka	200 000

	och utveckla unga artister, har fokus inom hiphop, RnB, Afrobeats och dancehall musik. Vill engagera professionella utbildare i att skriva sånger och musikproduktion. I kostnaderna för 2021 är personalkostnaderna största post	
Jönköpings litteraturhus	Startade under 2019. Samarbetar med HLK. Driver Skrivarhubben, en nationell festival med kvalitativa akter med avsikt att utveckla skrivarkompetens genom tillhörande skrivövningar och social hållbarhet genom de skrivarcirklar som skapas i samband med detta. Planerar att led Poetry Slam 2021 och då samarbeta med länets kommuner. I kostnaderna för 2021 är personalkostnaderna största post.	500 000
Summa		4 288 700

<b>Ansökande organisation</b>		
<b>Befintliga verksamheter</b>	<b>Beviljat för 2020</b>	<b>Sökt för 2021</b>
Huskvarna Folkets park	200 000 kr	300 000 kr
Jönköpings läns arkivförbund	51 000 kr	50 000 kr
Jönköpings läns bygdegårdsdistrikt	39 000 kr	40 000 kr
Jönköpings läns hembygdsförbund	98 000 kr	100 000 kr
Jönköpings läns hemslöjdsförbund	44 000 kr	53 000 kr
Jönköpings läns konstförening	26 000 kr	30 000 kr
Kultivera	421 000 kr	430 000 kr
Scenen Sofiehof Underjord	200 000 kr	350 000 kr
Share music and performing arts	649 000 kr	2 000 000 kr
Skådebanan Jönköpings län	205 000 kr	250 000 kr
Stiftelsen Kulturresevatet Åsens by	300 000 kr	700 000 kr
Stiftelsen Smålands konstarkiv	533 000 kr	544 500 kr
Sveriges konstföreningar distrikt JKPG län	24 000 kr	30 000 kr
Sydöstra Folkets hus och parkregion	75 000 kr	75 000 kr
Teateri	1 027 000 kr	1 300 000 kr
Österängens konsthall	359 000 kr	550 000 kr
<b>Summa</b>	<b>4 251 000 kr</b>	<b>6 802 500 kr</b>
<b>Nya ansökningar</b>		<b>Sökt belopp</b>
Scenkonst Jönköping	-	230 000
SmåLit - Smålands litteraturfestival	-	200 000
JONK! Scenkonst	-	803 700
Minopera	-	330 000
Föreningen Kulturhuset i Jönköping	-	1 000 000
Småland Live	-	900 000
Jönköpings kammarkör	-	125 000
Afro Scandinavia JKPG	-	200 000
Jönköpings litteraturhus		500 000
<b>Summa</b>		<b>4 288 700</b>
<b>Totalt</b>		<b>11 091 200 kr</b>

## Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 146-163

**Tid:** 2020-11-25 kl. 09:00

**Plats:** Digitalt via länk

### § 160

#### Utökade sammanträdesdagar för Kulturutskottet

Diarienummer: RJL 2020/1859

#### Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Att kulturutskottet utökar sina sammanträdesdagar till 5 tillfällen per år.

#### Sammanfattning

Förslag till sammanträdesplan för 2021 har tagits fram för Kulturutskottet inom nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet.

För att ha möjlighet att bereda ärenden till nämnden föreslås Kulturutskottets sammanträdesdagar utökas till totalt 5 tillfällen per år.

#### Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag Kulturutskottet 2020-11-19

#### Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

#### Beslutets antal sidor

1

## Kulturutskott - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 15-19

**Tid:** 2020-11-19 kl. 09:00

**Plats:** Digitalt via länk

### § 17

#### Sammanträdesplan 2021

Diarienummer: RJL 2020/1859

#### Beslut

Kulturutskottet

- Fastställer sammanträdesplan för 2021 för Kulturutskottet enligt följande:  
29/1 – digitalt sammanträde, utan ersättning, beredning av Paul Peterssons stipendium.  
4/3 – genomgång beslut från Kulturrådet om fördelning av medel.  
15-16/4 – verksamhetsdialoger  
17/9 – beredning av kultur- och arbetsstipendier  
19/11 – beredning av kulturbidrag

#### Sammanfattning

Förslag till sammanträdesplan för 2021 har tagits fram för Kulturutskottet inom nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet.

#### Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2020-10-28
- Sammanträdesplan 2021

#### Beslutet skickas till

Regionledningskontoret

#### Beslutets antal sidor

1

## Ansökan om stöd

### 1.1 Allmänna uppgifter

Projektamn: Proaktiv omställningshandledning

Ansökansid: 147875

Ärendeid: 20300171

Typ av finansiering: Regionala projektmedel

Sista ansökningsdag:

Ansvarig organisation: REGION JÖNKÖPINGS LÄN

### 1.2 Stödsökande

Namn: REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Org.Nr: 232100-0057

Box 1024

55111 Jönköping

Sverige

#### Arbetsställe

Namn: Landstingets Kansli Jönköping

Arb.ställenr.: 19235886

Postadress:

Besöksadress:

Box 1024

Husargatan

55111 Jönköping

55453 Jönköping

4

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet? Ja

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF? Ja

### 1.3 Samverkanspart

### 1.4 Betalningsätt

Typ av konto: Bankgiro

Kontonummer: 5327-1672

Detaljerad info:

### 1.5 Projektinformation

#### Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

Projektet vill proaktivt arbeta med regionens näringsliv, och då främst med de företag som i skuggan av rådande pandemi, har hamnat i en situation där de behöver hjälp med att göra en SWOT-analys, och utifrån det guida dem till samverkan med det företagsfrämjande systemet samt till branschspecifika insatsmöjligheter. som krävs för att Projektet leder till en förmåga att bygga kapacitet och kompetens för snabb förändring och omställning i en värld som präglas av digitaliseringens möjligheter, globala värdekedjor och stora hållbarhetsutmaningar. Allt för att säkra sysselsättning nu och i framtiden.

#### Sammanfattande beskrivning till Projektbanken

Projektet utgår från analyser kring länets behov och utmaningar som ligger till grund för utformandet av den beslutade regionala utvecklingsstrategin. Projektet syftar till att stödja det regionala näringslivet i sken av den nu rådande pandemin. Genom goda exempel som sprid från företag till företag genom lunchseminarier, samt genom proaktiv omställningshandledning ger projektet det regionala näringslivet stora möjligheter att göra det omställningsarbete som krävs för att säkerställa en tryggad sysselsättning nu och i framtiden

### **Vilken/vilka är projektets målgrupp(er)?**

Primär målgrupp är företag i Jönköpings län med 1-249 anställda (SME)

### **Vad förväntar ni er att projektets planerade aktiviteter ska leda till för målgruppen på kort sikt?**

Genom att använda den krismedvetenhet som situationen kring Coronapandemin bidragit med ska projektet genom förändrade attityder kanalisera det uppkomna förändringsbehovet. Projektet leder till en förmåga att bygga kapacitet och kompetens för snabb förändring och omställning i en värld som präglas av digitaliseringens möjligheter, globala värdekedjor och stora hållbarhetsutmaningar.

### **Vilka effekter - hos målgruppen eller i samhället - förväntar ni er att projektet uppnår på lång sikt?**

Projektet kommer på lång sikt att bidra till att Jönköpings län är en långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion. Resultatet är ett breddat näringsliv, fler kunskapsintensiva företag, högt kunskaps- och teknikinnehåll i produkter och processer, god tillväxt och lönsamhet samt ett jämställt och jämlikt näringsliv präglad av mångfald.

### **Hur ska projektet organiseras och styras?**

Region Jönköpings län är projektägare och ansvarar för projektledningen. Projektet arbetar nära sektionen för innovation och företagande för att säkerställa ett ömsesidigt lärande och utbyte så att projektet direkt får en påverkan på ordinarie strukturer. Detta görs för att säkerställa att projektet under projekttiden internaliseras i det regionala tillväxt och utvecklingsarbetet och att metodutveckling i det ordinarie arbetet kan ske i takt med näringslivet utveckling. Utöver projektledning på 50% kommer följande resurser att knytas till projektet: processledning 350%, ekonomi 10%, kommunikation 20 %

### **Hur ska projektet avgränsas från ordinarie verksamhet?**

Projektet syftar till att verka proaktivt mot ett krisande näringsliv till skillnad mot verksamhetens ordinarie strategiska uppdrag.

### **Hur är hållbarhetsaspekter integrerade i projektet?**

Hållbarhet är en integrerad del i omställningsarbetet

### **Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj län**

Jönköping

### **Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj land**

Sverige

### **Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj kommun**

Gislaved, Jönköping, Mullsjö, Vaggeryd, Gnosjö, Sävsjö, Vetlanda, Habo, Eksjö, Aneby, Värnamo, Nässjö, Tranås

## 1.6 Tid och aktivitetsplan

<b>Aktivitet</b>	<b>Beskrivning</b>	<b>Startdatum - Slutdatum</b>	<b>Kostnad</b>
Extern kommunikation och resultatspridning	Kommunikation i sociala medier och på förekommande sätt samt på egen digital plats.	2021-01-01 - 2021-06-30	100 000
Avslutsarbete	Avslutande av projekt och slutredovisning	2021-06-01 - 2021-06-30	0
Utvärdering och lärande	Slutrapport	2021-06-01 - 2021-06-30	0
Analys och uppföljning	Analys före, under och efter projektgenomförande samt uppföljning	2021-06-01 - 2021-06-30	50 000
Insatser som skapar insikter om behov av positionsförflyttning. Seminarier, filmer och föreläsningar som också lyfter goda exempel och förebilder.	Insatser som skapar insikter om behov av positionsförflyttning. Seminarier, filmer och föreläsningar som också lyfter goda exempel och förebilder.	2021-01-01 - 2021-06-30	570 000
Handledda insatser som identifierar gap mellan nuläge och börläge vad gäller omställning, samt adresserar behövliga åtgärder. Fokus på process.	Handledda insatser som identifierar gap mellan nuläge och börläge vad gäller omställning, samt adresserar behövliga åtgärder. Fokus på process.	2021-01-01 - 2021-06-30	1 050 000



## 1.7 Budget

### Kostnader

Kostnadslag	2021										Totalt
Personal: Ekonomi	21 000										21 000
Personal: Processledning	1 050 000										1 050 000
Personal: Kommunikation	90 000										90 000
Personal: Projektledning	300 000										300 000
Externa tjänster: Seminarier (föreläsare, lokalhyra, Teknik mm)	480 000										480 000
Externa tjänster: Marknadsföring inför insats samt resultatspridning	100 000										100 000
Externa tjänster: Analys och uppföljning	50 000										50 000
Schablonkostnader: Lönebikostnader	660956										660956
Schablonkostnader: Indirekta kostnader	318293										318293
<b>Summa kostnader</b>	<b>3 070 250</b>										<b>3 070 250</b>
<b>Projektintäkter</b>											
<b>Summa faktiska kostnader</b>	<b>3 070 250</b>										<b>3 070 250</b>
<b>Bidrag annat än pengar</b>											
<b>Summa bidrag i annat än pengar</b>											<b>0</b>
<b>Summa totala kostnader</b>	<b>3 070 250</b>										<b>3 070 250</b>

### Finansiering

<b>Offentligt bidrag annat än pengar</b>											
<b>Totalt offentligt bidrag annat än pengar</b>											<b>0</b>
<b>Offentlig kontantfinansiering</b>											
Region Jönköpings län RU-Medel: Region Jönköpings län RU- Medel	1 535 125										<b>1 535 125</b>
Region Jönköpings län 1:1-medel: Region Jönköpings län 1:1- medel	1 535 125										<b>1 535 125</b>

<b>Total offentlig kontantfinansiering</b>	<b>3 070 250</b>									<b>3 070 250</b>
<b>Total offentlig finansiering</b>	<b>3 070 250</b>									<b>3 070 250</b>
<b>Privata bidrag annat än pengar</b>										
<b>Total privat bidrag annat än pengar</b>										<b>0</b>
<b>Privat kontantfinansiering</b>										
<b>Total privat kontantfinansiering</b>										<b>0</b>
<b>Total privat finansiering</b>										<b>0</b>
<b>Summa medfinansiering</b>	<b>3 070 250</b>									<b>3 070250</b>

#### Stödfinansiering

Finansiering	2021									Totalt
Stödfinansiering	0									0

#### Sammanställning

Stödandel av faktiska kostnader	0,00%
Stödandel av stödgrundande finansiering	0,00%
Stödandel av total finansiering	0,00%
Andel annan offentlig finansiering	0,00%
Andel offentlig finansiering	0,00%
Andel privat finansiering	0,00%

## 1.8 Förskott

Sökt förskottsbelopp: 0

Motivering:

## 1.9 Mina kontakter

Namn: Indira Basic  
Telefonnummer:  
Mobiltelefonnummer:  
E-postadress: indira.basic@rjl.se  
Roll: Ekonomi  
Namn: Micael Ragnar  
Telefonnummer:  
Mobiltelefonnummer: 072-5495460  
E-postadress: micael.ragnar@rjl.se  
Roll: Projektledare  
Namn: Patrik Kinnbom  
Telefonnummer:  
Mobiltelefonnummer: 0730256350  
E-postadress: patrik.kinnbom@rjl.se  
Roll: Kontaktperson

## 1.10 Dokument

Filnamn: Originalansökan  
Beskrivning: Inkommen originalansökan - Maskinläsbart format  
Uppladdningsdatum: 2020-11-30

## Ansökan om stöd

### 1.1 Allmänna uppgifter

Projektnamn: Proaktiv omställningshandledning 1:1-medel

Ansökansid: 148150

Ärendeid: 20300172

Typ av finansiering: Regionala projektmedel

Sista ansökningsdag:

Ansvarig organisation: REGION JÖNKÖPINGS LÄN

### 1.2 Stödsökande

Namn: REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Org.Nr: 232100-0057

Box 1024

55111 Jönköping

Sverige

#### Arbetsställe

Namn: Landstingets Kansli Jönköping

Arb.ställenr.: 19235886

Postadress:

Besöksadress:

Box 1024

Husargatan

55111 Jönköping

55453 Jönköping

4

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet? Ja

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF? Ja

### 1.3 Samverkanspart

### 1.4 Betalningsätt

Typ av konto: Bankgiro

Kontonummer: 5327-1672

Detaljerad info:

### 1.5 Projektinformation

#### Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

Projektet vill proaktivt arbeta med regionens näringsliv, och då främst med de företag som i skuggan av rådande pandemi, har hamnat i en situation där de behöver hjälp med att göra en SWOT-analys, och utifrån det guida dem till samverkan med det företagsfrämjande systemet samt till branschspecifika insatsmöjligheter. som krävs för att Projektet leder till en förmåga att bygga kapacitet och kompetens för snabb förändring och omställning i en värld som präglas av digitaliseringens möjligheter, globala värdekedjor och stora hållbarhetsutmaningar. Allt för att säkra sysselsättning nu och i framtiden.

#### Sammanfattande beskrivning till Projektbanken

Projektet utgår från analyser kring länets behov och utmaningar som ligger till grund för utformandet av den beslutade regionala utvecklingsstrategin. Projektet syftar till att stödja det regionala näringslivet i sken av den nu rådande pandemin. Genom goda exempel som sprid från företag till företag genom lunchseminarier, samt genom proaktiv omställningshandledning ger projektet det regionala näringslivet stora möjligheter att göra det omställningsarbete som krävs för att säkerställa en tryggad sysselsättning nu och i framtiden

### **Vilken/vilka är projektets målgrupp(er)?**

Primär målgrupp är företag i Jönköpings län med 1-249 anställda (SME)

### **Vad förväntar ni er att projektets planerade aktiviteter ska leda till för målgruppen på kort sikt?**

Genom att använda den krismedvetenhet som situationen kring Coronapandemin bidragit med ska projektet genom förändrade attityder kanalisera det uppkomna förändringsbehovet. Projektet leder till en förmåga att bygga kapacitet och kompetens för snabb förändring och omställning i en värld som präglas av digitaliseringens möjligheter, globala värdekedjor och stora hållbarhetsutmaningar.

### **Vilka effekter - hos målgruppen eller i samhället - förväntar ni er att projektet uppnår på lång sikt?**

Projektet kommer på lång sikt att bidra till att Jönköpings län är en långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion. Resultatet är ett breddat näringsliv, fler kunskapsintensiva företag, högt kunskaps- och teknikinnehåll i produkter och processer, god tillväxt och lönsamhet samt ett jämställt och jämlikt näringsliv präglad av mångfald.

### **Hur ska projektet organiseras och styras?**

Region Jönköpings län är projektägare och ansvarar för projektledningen. Projektet arbetar nära sektionen för innovation och företagande för att säkerställa ett ömsesidigt lärande och utbyte så att projektet direkt får en påverkan på ordinarie strukturer. Detta görs för att säkerställa att projektet under projekttiden internaliseras i det regionala tillväxt och utvecklingsarbetet och att metodutveckling i det ordinarie arbetet kan ske i takt med näringslivet utveckling. Utöver projektledning på 50% kommer följande resurser att knytas till projektet: processledning 350%, ekonomi 10%, kommunikation 20 %

### **Hur ska projektet avgränsas från ordinarie verksamhet?**

Projektet syftar till att verka proaktivt mot ett krisande näringsliv till skillnad mot verksamhetens ordinarie strategiska uppdrag.

### **Hur är hållbarhetsaspekter integrerade i projektet?**

Hållbarhet är en integrerad del i omställningsarbetet

### **Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj län**

Jönköping

### **Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj kommun**

Gislaved, Jönköping, Mullsjö, Vaggeryd, Gnosjö, Sävsjö, Vetlanda, Habo, Eksjö, Aneby, Värnamo, Nässjö, Tranås

### **Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj land**

Sverige

## 1.6 Tid och aktivitetsplan

Aktivitet	Beskrivning	Startdatum - Slutdatum	Kostnad
Extern kommunikation och resultatspridning	Kommunikation i sociala medier och på förekommande sätt samt på egen digital plats.	2021-01-01 - 2021-06-30	100 000
Avslutsarbete	Avslutande av projekt och slutredovisning	2021-06-01 - 2021-06-30	0
Utvärdering och lärande	Slutrapport	2021-06-01 - 2021-06-30	0
Analys och uppföljning	Analys före, under och efter projektgenomförande samt uppföljning	2021-06-01 - 2021-06-30	50 000
Insatser som skapar insikter om behov av positionsförflyttning. Seminarier, filmer och föreläsningar som också lyfter goda exempel och förebilder.	Insatser som skapar insikter om behov av positionsförflyttning. Seminarier, filmer och föreläsningar som också lyfter goda exempel och förebilder.	2021-01-01 - 2021-06-30	570 000
Handledda insatser som identifierar gap mellan nuläge och bör läge vad gäller omställning, samt adresserar behövliga åtgärder. Fokus på process.	Handledda insatser som identifierar gap mellan nuläge och bör läge vad gäller omställning, samt adresserar behövliga åtgärder. Fokus på process.	2021-01-01 - 2021-06-30	1 050 000

## 1.7 Budget

### Kostnader

Kostnadslag	2021										Totalt
Personal: Processledning	1 050 000										1 050 000
Personal: Projektledning	300 000										300 000
Personal: Kommunikation	90 000										90 000
Personal: Ekonomi	21 000										21 000
Externa tjänster: Analys och uppföljning	50 000										50 000
Externa tjänster: Marknadsföring inför insats samt resultatspridning	100 000										100 000
Externa tjänster: Seminarier (föreläsare, lokalhyra, Teknik mm)	480 000										480 000
Schablonkostnader: Indirekta kostnader	285 614										285 614
Schablonkostnader: Lönebikostnader	660 956										660 956
<b>Summa kostnader</b>	<b>3 070 250</b>										<b>3 070 250</b>
<b>Projektintäkter</b>											
<b>Summa faktiska kostnader</b>	<b>3 070 250</b>										<b>3 070 250</b>
<b>Bidrag annat än pengar</b>											
<b>Summa bidrag i annat än pengar</b>											<b>0</b>
<b>Summa totala kostnader</b>	<b>3 070 250</b>										<b>3 070 250</b>

### Finansiering

<b>Offentligt bidrag annat än pengar</b>											
<b>Total offentligt bidrag annat än pengar</b>											<b>0</b>
<b>Offentlig kontantfinansiering</b>											
Region Jönköpings län 1:1-medel: Region Jönköpings län 1:1- medel	1 535 125										1 535 125
Region Jönköpings län RU-Medel: Region Jönköpings län RU- Medel	1 535 125										1 535 125

<b>Total offentlig kontantfinansiering</b>	<b>3 070 250</b>									<b>3 070 250</b>
<b>Total offentlig finansiering</b>	<b>3 070 250</b>									<b>3 070 250</b>
<b>Privata bidrag annat än pengar</b>										
<b>Total privat bidrag annat än pengar</b>										<b>0</b>
<b>Privat kontantfinansiering</b>										
<b>Total privat kontantfinansiering</b>										<b>0</b>
<b>Total privat finansiering</b>										<b>0</b>
<b>Summa medfinansiering</b>	<b>3 070 250</b>									<b>3 070 250</b>

#### Stödfinansiering

Finansiering	2021									Totalt
Stödfinansiering	1 409 855									1 409 855

#### Sammanställning

Stödandel av faktiska kostnader	0%
Stödandel av stödgrundande finansiering	0%
Stödandel av total finansiering	0%
Andel annan offentlig finansiering	0%
Andel offentlig finansiering	0%
Andel privat finansiering	0%



## 1.8 Förskott

Sökt förskottsbelopp: 0

Motivering:

## 1.9 Mina kontakter

Namn: Indira Basic  
Telefonnummer:  
Mobiltelefonnummer:  
E-postadress: indira.basic@rjl.se  
Roll: Ekonomi  
Namn: Micael Ragnar  
Telefonnummer:  
Mobiltelefonnummer: 072-5495460  
E-postadress: micael.ragnar@rjl.se  
Roll: Projektledare  
Namn: Patrik Kinnbom  
Telefonnummer:  
Mobiltelefonnummer: 0730256350  
E-postadress: patrik.kinnbom@rjl.se  
Roll: Kontaktperson

## 1.10 Dokument

Filnamn: Originalansökan  
Beskrivning: Inkommen originalansökan - Maskinläsbart format  
Uppladdningsdatum: 2020-11-30